

T.C.

HARRAN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KAMU YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI

KAMU YÖNETİMİ BİLİM DALI

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMADA

CİTTASLOW (SAKİN KENT) MODELİNİN KENTSEL ÇEKİM

GÜCÜ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: HALFETİ ÖRNEĞİ

Huri GÖKER

ŞANLIURFA - 2020

T.C.

HARRAN ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KAMU YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI

KAMU YÖNETİMİ BİLİM DALI

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

**SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMADA
CİTTASLOW (SAKİN KENT) MODELİNİN KENTSEL ÇEKİM
GÜCÜ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: HALFETİ ÖRNEĞİ**

Huri GÖKER

Danışman

Dr. Öğretim Üyesi Abdullah TAŞTEKİN

ŞANLIURFA- 2020

T. C.
HARRAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Enstitünüz Kamu Yönetimi Anabilim Dalı 175232007 numaralı Huri GÖKER 'in hazırladığı “Sürdürülebilir Kalkınmada Cittaslow (Sakin Kent) Modelinin Kentsel Çekim Gücü Üzerindeki Etkisi: Halfeti Örneği” konulu **yüksek lisans** tezi ile ilgili tez savunması, 16/06/2020 tarihinde, saat 11:00’te yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin KABUL (başarılı) olduğuna oybirliği/oy çokluğu ile karar verilmiştir.

16/06/ 2020

Sınav Jürisi	Unvan, Adı Soyadı	Kanaati	İmzası
Danışman	Dr. Öğr. Üyesi Abdullah TAŞTEKİN	Kabul	
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Mehmet SARITÜRK	Tutanak	
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Ahmet KAYAN	Kabul	

Bu tezin Kamu Yönetimi Anabilim Dalında Yapıldığını ve Enstitümüz Kurallarına Göre Düzenlendiğini Onaylarım.

...../...../2020
Prof. Dr. Şevket ÖKTEN
Müdür

Not:a) Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan alıntıların, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

b) Tez, HÜBAK’tan Bilimsel Araştırma Projesi mali destek ☐Almıştır
☐Almamıştır.

HARRAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ORJİNALLİK RAPORU VE BEYAN BELGESİ

ÖĞRENCİ BİLGİLERİ

Adı-Soyadı Huri GÖKER

Öğrenci Numarası 175232007

Enstitü Anabilim Dalı Kamu Yönetimi Anabilim Dalı

Programı Kamu Yönetimi

Başlık (Türkçe) Sürdürülebilir Kalkınmada Cittaslow (Sakin Kent) Modelinin Kentsel Çekim Gücü Üzerindeki Etkisi: Halfeti Örneği

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Yukarıda başlığı belirtilen Sürdürülebilir Kalkınmada Cittaslow (Sakin Kent) Modelinin Kentsel Çekim Gücü Üzerindeki Etkisi: Halfeti Örneği çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 230 sayfalık kısmına ilişkin, 05/03/2020 tarihinde danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, benzerlik oranı % 13'tür.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç,
- 2- Kaynakça hariç
- 3- Alıntılar hariç/dâhil
- 4- 6 kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Yukarıda bilgileri verilen tezli/tezsiz lisansüstü programlarda seminer, dönem projesi, tez vbSosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu tarafından kabul edilen lisansüstü orijinallik raporu alınması uygulama esasları ile belirlenen azami benzerlik oranlarını aşmadığını ve bütün bilgilerin, akademik kurallara uygun olarak toplanıp sunulduğunu, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları andığımı, blok şeklinde alıntılar yapmadığımı ve tüm alıntıların bilimsel atıf kuralları çerçevesinde kaynağını gösterdiğimi, Yükseköğretim kurulu bilimsel araştırma ve yayın etiği yönergesi ile Harran Üniversitesi bilimsel araştırma ve yayın etiği yönergesinin 8. maddesinde yer alan etik ihlallerden her hangi birisinin yer almadığını, etik ihlal tespiti halinde, Enstitü yönetim kurulunca, diplomamın iptal edilmesini kabul ediyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

14/07/2020

Huri GÖKER

İmzası

Yukarıda yer alan raporun ve beyanın doğruluğunu onaylarım. 14/07/2020

Dr. Öğr. Üyesi Abdullah TAŞTEKİN

(İmzası)

ÖZET

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMADA CİTTASLOW (SAKİN KENT) MODELİNİN KENTSELÇEKİM GÜCÜ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: HALFETİ ÖRNEĞİ

GÖKER, Huri

Yüksek Lisans Tezi

Kamu Yönetimi Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Abdullah TAŞTEKİN

Haziran, 2020, 230 sayfa

Günümüz ihtiyaçlarının, gelecek kuşakların kendi ihtiyaçlarını karşılayabilmelerini tehlikeye sokmaksızın karşılanması olarak tanımlanan sürdürülebilir kalkınma sosyal, ekonomik ve çevresel sürdürülebilirliği amaçlayarak, gelecek nesillere daha yaşanılabilir ve sürdürülebilir bir gelecek bırakmayı hedefler. Sürdürülebilir kent ise, kent sakinlerinin ihtiyaçlarının ve mekânsal gelişimin sürdürülebilir kalkınmanın hedef ve amaçları doğrultusunda gerçekleştirilmesidir. Sürdürülebilir kent, çevrenin korunması ve mekânsal sürdürülebilirlik için sürdürülebilir kent modellerinin temelini oluşturur. Bu kent modellerinden birisi de Cittaslow (Sakin Kent)'dur.

Cittaslow, kentin özgün yapısını, sürdürülebilir yaşam alanlarını, doğasını, tarihini, geleneklerini, yerel değerlerini ve sahip olduğu diğer çevresel faktörleri koruyarak gelecek nesillere aktarmayı hedefleyen sürdürülebilir bir yerel kalkınma modelidir. 1999 yılında İtalya'nın Orvieto kentinde temelleri atılan Cittaslow (Sakin Kent), küreselleşmenin beraberinde getirdiği hızlı ve tüketim odaklı kent yaşamına alternatif bir şehir modeli olarak ortaya çıkmıştır. Kavram, İtalyanca Citta ve İngilizce Slow kelimelerini alarak evrensel bir dille uluslararası boyutlara ulaşmıştır. Dünya'da 30 ülke, 264 kent, Türkiye'de ise 18 kent Cittaslow ağına üyedir.

Bu çalışmanın amacı, küreselleşme ile tek tipleşen ve standardize olmuş kentleşme anlayışına alternatif bir yerel kalkınma modeli olan Cittaslow kent

modelinin kentsel çekim gücü üzerindeki etkisini belirleyebilmektir. Çalışmada Cittaslow ağına üye olan Halfeti'nin kentsel çekiciliği, hem turistlerin hem de yerel halkın bakış açısıyla değerlendirilmiştir. Cittaslow modelinin kentsel çekiciliği Cittaslow felsefesi ve Cittaslow politikaları ile ölçülmüş, bireylerin Cittaslow modeline karşı ilgi, eğilim, tercih ve özenme durumları analiz edilmiştir.

Sonuç olarak kentin doğasının, sakinliğinin, çevresel bütünlüğünün, bozulmamış değerlerinin, kültürel ve mimari yapısının ve geleneksel deneyimlerinin insanlar için çekici bir nitelikte olduğu görülmektedir. Yerel halkın ve kenti ziyaret eden turistlerin izlenim ve değerlendirmeleriyle Cittaslow Halfeti'nin; yaşam kalitesini esas alan, kentin kimliğine ve özünü koruyan, yereli savunan ama aynı zamanda teknolojinin fırsatlarından yararlanan cazibeli, ideal, çekici ve daha yaşanılabilir bir kent modeline sahip olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Kalkınma, Cittaslow, Sakin Kent, Halfeti

ABSTRACT

THE EFFECT OF CITTASLOW (CALM CITY) MODEL ON THE URBAN ATTRACTIVENESS IN FRAME OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT: EXAMPLE OF THE HALFETI

GÖKER, Huri

Master's Thesis

Department of Public Administration

Advisor: Asts. Prof. Abdullah TAŞTEKİN

June, 2020, 230 pages

Sustainable development, which is defined as meeting the needs of future generations without current generations compromising their ability to meet their own needs, aims to leave a more livable and sustainable future for the upcoming generations by aiming social, economic and environmental sustainability. Sustainable urbanization, on the other hand, is the realization of the needs and spatial development of the residents in line with the goals and objectives of sustainable development. Sustainable urbanization forms the basis of sustainable city models for environmental protection and spatial sustainability. One of these city models is Cittaslow (Calm City).

Cittaslow is a sustainable local development model that aims to transfer the city's original structure, its sustainable living spaces, nature, history, traditions, local values and other environmental factors to future generations. Cittaslow (Calm City), whose foundations were laid in 1999 in Orvieto, Italy, has emerged as an alternative city model to the fast and consumption-oriented urban life brought about by globalization. The concept, whose name comes from the Italian word "Citta" and English word "Slow", gained a universal dimension with its international language. 30 countries and 264 cities in the world are members of this network, and 18 of those cities are in Turkey.

This study aims to determine the effect of the Cittaslow city model, which is a model that offers an alternative to the concept of urbanization that has become uniform and standardized with globalization, on urban attractiveness. The urban attractiveness of Halfeti, a member of the Cittaslow network, was evaluated from the perspectives of both tourists and the local people. Urban attractiveness of the Cittaslow model was measured according to the Cittaslow philosophy and Cittaslow policies, and individuals' interests, tendencies, preferences, and ideas towards the Cittaslow model were analyzed.

As a result, it is seen that the nature, the calmness, environmental integrity, cultural and architectural structure, as well as the traditional values and experiences of the city, are attractive for people. According to the impressions and evaluations of the local people and tourists visiting the Cittaslow Halfeti; It can be said that it has an attractive, ideal, attractive and more livable city model, which is based on the quality of life, protects the identity and essence of the city, defends the local, but also utilizes the opportunities of technology.

Keywords: Sustainable Development, Cittaslow, Calm City, Half

**SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMADA CİTTASLOW (SAKİN KENT)
MODELİNİN KENTSEL ÇEKİM GÜCÜ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: HALFETİ
ÖRNEĞİ**

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI	II
ORJİNALLİK RAPORU VE BEYAN BELGESİ	III
ÖZET	IV
ABSTRACT	VI
İÇİNDEKİLER	VIII
KISALTMALAR	XIV
TABLolar LİSTESİ	XV
ŞEKİLLER LİSTESİ	XVIII
EKLER LİSTESİ	XX
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA

1.1. SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMANIN TANIMI	4
1.2. SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMANIN BOYUTLARI	6
1.2.1. Sosyal Sürdürülebilirlik	8
1.2.2. Ekonomik Sürdürülebilirlik	9
1.2.3. Çevresel Sürdürülebilirlik	9
1.3. SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMANIN TARİHÇESİ	10
1.3.1. Büyümenin Sınırları (1972)	11
1.3.2. BM İnsan ve Çevre Konferansı (Stockholm Konferansı\1972)	11

1.3.3.BM Çevre Programı (UNEP\1980)	12
1.3.4.Ortak Geleceğimiz (Bruntland Raporu\1987)	12
1.3.5.BM Çevre ve Gelişme Konferansı (UNCED) (Gündem 21-Rio de Janerio\ 1992)	13
1.3.6.Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi (Johannesburg Raporu\2002)	15
1.3.7.Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı (Rio+20 Zirvesi\2012)	16
1.4. SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMANIN HEDEFLERİ	16
1.5.SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA ve SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTLEŞME İLİŞKİSİ	18
İKİNCİ BÖLÜM	
CİTTASLOW (SAKİN KENT) MODELİ	
2.1. YAVAŞ HAREKETİ	22
2.1.1. Yavaş Yemek (Slow Food)	27
2.1.2. Yavaş Yaşam	31
2.1.3. Yavaş Turizm (Slow Tourism)	32
2.1.4. Yavaş Kent (Slow City-Cittaslow)	33
2.2. CİTTASLOW (SAKİN KENT)	35
2.2.1. Cittaslow Nedir?	35
2.2.2. Cittaslow Ne Değildir?	41
2.2.3. Cittaslow Felsefesi ve Amacı	42
2.2.4. Cittaslow Üyelik Süreci ve Organizasyon Yapısı	43
2.2.5. Cittaslow Politikaları	46
2.2.6. Dünya’da Cittaslow Örnekleri	50
2.2.7. Türkiye’de Cittaslow Örnekleri	58

2.3. CİTTASLOW KENT MODELİNİN KENTSEL ÇEKİCİLİĞİ	75
--	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

CİTTASLOW HALFETİ

3.1. HALFETİ	81
3.1.1. Halfeti Tarihi	81
3.1.2. Nüfus ve Coğrafi Özellikler	90
3.1.3. Ekonomik Yapı	91
3.1.4. Halfeti’de Doğal, Tarihi, Mimari ve Kültürel Değerler ve Yapılar	92
3.1.5. Batık Kent’ten Cittaslow’a Uzanan Bir Kent: Halfeti	103

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ ve BULGULARI

4.1. ARAŞTIRMANIN KONUSU	121
4.2. ARAŞTIRMANIN AMACI	121
4.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	123
4.4. ARAŞTIRMANIN HİPOTEZİ	125
4.5. ARAŞTIRMANIN EVRENİ ve ÖRNEKLEMİ	125
4.6. ARAŞTIRMANIN YÖNTEM ve TEKNİĞİ	127
4.7. VERİLERİN ANALİZİ	130
4.8. TURİSTLER AÇISINDAN CİTTASLOW MODELİNİN KENTSEL ÇEKİCİLİĞİ	130
4.8.1. Demografik Bilgiler	130
4.8.1.1. Yaş	131
4.8.1.2. Cinsiyet	132
4.8.1.3. Eğitim Düzeyi	132
4.8.1.4. Medeni Durum	133

4.8.1.5. Aylık Gelir	133
4.8.1.6. İkamet Yeri	135
4.8.1.7. Seyahat Sıklığı	136
4.8.1.8. Halfeti’de Geçirilen Süre	137
4.8.2. Cittaslow Kavramına İlişkin Bilgi Düzeyinin Sorgulanması	138
4.8.2.1. Cittaslow Kavramının Bilinirliği	138
4.8.2.2. Cittaslow Halfeti’nin Bilinirliği	139
4.8.2.3. Yavaş Hareketi (Slow Movement)’nden Doğan Kavramların Bilinirliği	140
4.8.3. Katılımcıların Kenti Ziyaret Sebepleri Ve Kentten Etkilendikleri Faktörlerin Belirlenmesi	143
4.8.3.1. Kenti Ziyaret Sebebi	144
4.8.3.2. Kentten Etkilenilen Faktör	145
4.8.4. Cittaslow Felsefesinin Turistlerin Kente Olan İlgisi Üzerindeki Etkisi	146
4.8.4.1. Organik Gıdaya Önem Verilmesi	146
4.8.4.2. Sürdürülebilir ve Geleneksel El Sanatlarının Korunması	148
4.8.4.3. Yöresel Aktivitelerin/Faaliyetlerin/Etkinliklerin Yaşatılması	149
4.8.4.4. Yerel Değerlere Sahip Çıkılması	150
4.8.4.5. Yaşamaktan Zevk Alınması	152
4.8.5. Cittaslow Kent Modelinin Kentsel Çekiciliği	153
4.8.5.1. Cittaslow’a İlgi	154
4.8.5.2. Cittaslow’u Tercih	155
4.8.5.3. Cittaslow’a Eğilim	156
4.8.5.4. Cittaslow’a Özenme	157

4.9.YEREL HALK AÇISINDAN CİTTASLOW KENT MODELİNİN KENTSEL ÇEKİCİLİĞİ	158
4.9.1. Demografik Özellikler	158
4.9.1.1. Yaş	158
4.9.1.2. Cinsiyet	160
4.9.1.3. Eğitim Düzeyi	160
4.9.1.4. Medeni Durum	162
4.9.1.5. Aylık Gelir	162
4.9.1.6. Yerleşim Durumu	163
4.9.1.7. Geçim Kaynağı	164
4.9.2. Cittaslow Kavramına İlişkin Bilgi Düzeyinin Sorgulanması	165
4.9.2.1. Cittaslow Bilinirliğinin Sorgulanması	165
4.9.2.2. Cittaslow Halfeti Bilinirliğinin Sorgulanması	166
4.9.2.3. Yavaş Hareketi (Slow Movement)’nden Doğan Kavramların Bilinirliği	167
4.9.3.Yerel Halkın Kente Olan İlgileri Ve Kentin Cezbettiği Faktörler	170
4.9.3.1. Kente Karşı İlgi	170
4.9.3.2. Kentten Etkilenilen Faktör	174
4.9.4.Cittaslow Politikalarının Yerel Halkın Kente Olan İlgisi Üzerindeki Etkisi	175
4.9.4.1. Çevre Politikaları	175
4.9.4.2. Alt Yapı Politikaları	178
4.9.4.3. Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları	183
4.9.5.Cittaslow Kent Modelinin Kentsel Çekiciliği	187
4.9.5.1. Cittaslow’a İlgi	187
4.9.5.2. Cittaslow’u Tercih	189

4.9.5.3. Cittaslow’a Eğilim	190
4.9.5.4. Cittaslow’a Özenme	191
SONUÇ	192
ÖNERİLER	200
KAYNAKÇA	203
EKLER	

KISALTMALAR

BM	Birleşmiş Milletler
CM	Santimetre
DR	Doktor
GAP	Güneydoğu Anadolu Projesi
GDO	Genetiği Değiştirilmiş Gıda
İ.Ö	İsa'dan Önce
Km	Kilometre
M	Metre
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü
Prof.	Profesör
SPSS	Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı
T.C.	Türkiye Cumhuriyeti
TKA	Trakya Kalkınma Ajansı
TOKİ	Toplu Konut İdaresi
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UNCED	Birleşmiş Milletler Çevre ve Gelişme Konferansı
UNDP	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
UNEP	Birleşmiş Milletler Çevre Programı
UNESCO	Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü
UNWTO	Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü
WCED	Dünya Çevre ve Gelişme Komisyonu
VİZEP	Vize El Sanatları Projesi
YY.	Yüzyıl

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Yerel Halkın Yerleşim Yeri Tablosu	126
Tablo 2: Turistlerin Katılım Tablosu	127
Tablo 3: Turistlerin Yaş Özellikleri	131
Tablo 4: Turistlerin Cinsiyet Durumu	132
Tablo 5: Turistlerin Eğitim Düzeyi	132
Tablo 6: Turistlerin Medeni Durumu	133
Tablo 7: Turistlerin Aylık Geliri	133
Tablo 8: Turistlerin İkamet Yeri	135
Tablo 9: Turistlerin Yıllık Seyahat Sıklığı	136
Tablo 10: Halfeti'de Geçirilen Süre	137
Tablo 11: Turistlerin Cittaslow Bilgisi	138
Tablo 12: Turistlerin Cittaslow Halfeti Bilgisi	139
Tablo 13: Turistlerin Slow Food (Yavaş Yemek) Bilgisi	140
Tablo 14: Turistlerin Slow City (Yavaş Kent) Bilgisi	141
Tablo 15: Turistlerin Slow Life (Yavaş Yaşam) Bilgisi	141
Tablo 16: Turistlerin Slow Tourism (Yavaş Turizm) Bilgisi	142
Tablo 17: Turistlerin Yavaş Hareketi Kavramlarını Bilmeme Yüzdeleri	142
Tablo 18: Turistlerin Halfeti'yi Ziyaret Etmelerinin Temel Sebebi	144
Tablo 19: Halfeti'yi Keşif Sırasında Turistlerin En Çok Etkilendiği Unsur	145
Tablo 20: Turistlerin Organik Gıdaya Verdikleri Öncelik	147
Tablo 21: Turistlerin El Emeği Ürünlere Olan İlgisi	148
Tablo 22: Turistlerin Yöresel Faaliyetlere Olan İlgisi	149
Tablo 23: Turistlerin Kültürel Farklılıkların ve Yerel Değerlerin Korunmasına Karşı Tutumu	150
Tablo 24: Turistlerin Kültürel ve Geleneksel Deneyimlere Olan İlgisi	151
Tablo 25: Turistlerin Sakin Yaşama İlgisi	152
Tablo 26: Sakin Kentte Olmanın Turistler Üzerinde Etkisi	153
Tablo 27: Turistlerin Yavaş Yaşam Tarzına Olan İlgisi	154
Tablo 28: Turistlerin CittaslowKenti Tercih Etme Durumları	155
Tablo 29: Turistlerin CittaslowKente Karşı Eğilimleri	156
Tablo 30: Turistlerin CittaslowKente Özenme Durumları	157

Tablo 31: Yerel Halkın Yaş Özellikleri	158
Tablo 32: Yerel Halkın Yaş ve Yerleşim Yeri Çapraz Tablosu	159
Tablo 33: Yerel Halkın Cinsiyet Durumu	160
Tablo 34: Yerel Halkın Eğitim Düzeyi	160
Tablo 35: Yerel Halkın Eğitim Düzeyi ve Yerleşim Yeri Çapraz Tablosu	161
Tablo 36: Yerel Halkın Medeni Durumu	162
Tablo 37: Yerel Halkın Aylık Gelir Durumu	162
Tablo 38: Yerel Halkın Yerleşim Durumu	163
Tablo 39: Yerel Halkın Geçim Kaynağı	164
Tablo 40: Yerel Halkın Cittaslow Bilgi Düzeyi	165
Tablo 41: Yerel Halkın Sakin Kent Bilgisi ve Yerleşim Yeri Çapraz Tablosu	165
Tablo 42: Yerel Halkın Cittaslow Halfeti Bilinirliğinin Sorgulanması	166
Tablo 43: Yerel Halkın Slow Food (Yavaş Yemek) Bilgisi	167
Tablo 44: Yerel Halkın Slow Life (Yavaş Yaşam) Bilgisi	168
Tablo 45: Yerel Halkın Slow City(Yavaş Kent) Bilgisi	168
Tablo 46: Yerel Halkın Slow Tourism (Yavaş Turizm) Bilgisi	169
Tablo 47: Yerel Halkın Yavaş Hareketinden Doğan Kavramları Bilmeme Yüzdeleri	169
Tablo 48: Yerel Halkın Kenti Huzurlu Bulma Eğilimi	170
Tablo 49: Yerel Halkın Kenti Huzurlu Bulma Eğilimi ve Yerleşim Yeri Çapraz Tablosu	171
Tablo 50: Yerel Halkın Halfeti’de Yaşama Memnuniyeti	172
Tablo 51: Yerel Halkın Yaşam Memnuniyeti ve Yerleşim Yeri Çapraz Tablosu	173
Tablo 52: Yerel Halkın Kentten Etkilendiği Faktörlerin Belirlenmesi	174
Tablo 53: Yerel Halkın Çevre Politikalarına Karşı İlgisi	176
Tablo 54: Yerel Halkın Çevre Politikalarına Karşı İlgisi	176
Tablo 55: Yerel Halkın Çevre Politikasına İlgisi ve Yerleşim Yeri Çapraz Tablosu	177
Tablo 56: Doğal ve Yöresel Ürünleri Destekleyen Ticaret Alanlarının Bölge Ekonomisine Etkisi	179
Tablo 57: Doğal ve Yöresel Ürünleri Destekleyen Ticaret Alanlarının Bölge Ekonomisine Etkisi ve Yerleşim Yeri Çapraz Tablosu	180

Tablo 58: Kentte Sosyal İmkânlardan İyi Koşullarda Yararlanabilme	181
Tablo 59: Kentte Sosyal İmkânlardan İyi Koşullarda Yararlanabilme ve Yerleşim Yeri Çapraz Tablosu	182
Tablo 60: Kentin Sakin Kent Olmasının Yerel Halkın Yaşam Kalitesine Etkisi	184
Tablo 61: Kentin Sakin Kent Olmasının Yerel Halkın Yaşam Kalitesine Etkisi ve Yerleşim Yeri Çapraz Tablosu	185
Tablo 62: Kentin Yerel Kalkınmasının Değerlendirilmesi	186
Tablo 63: Sakin Kentin Bölgenin Ekonomik Gelişimine Etkisi	187
Tablo 64: Yerel Halkın Cittaslow'a İlgisi	187
Tablo 65: Kentin Tanınmasında Cittaslow Etkisi	188
Tablo 66: Yerel Halkın Destinasyon Tercihlerinde Cittaslow Tercihi	189
Tablo 67: Yerel Halkın Cittaslow'a Karşı Eğilimleri	190
Tablo 68: Yerel Halkın Cittaslow'a Karşı Özenme Durumları	191

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Sürdürülebilir Kalkınmanın Boyutları	7
Şekil 2: Sürdürülebilir Kalkınmanın Hedefleri	17
Şekil 3: Slow Food Logosu	28
Şekil 4: Cittaslow Logosu	37
Şekil 5: Cittaslow Orvieto	51
Şekil 6: Cittaslow Ludlow Sokakları	53
Şekil 7: Cittaslow Waldkirch Red House (Kırmızı Ev)	54
Şekil 8: Cittaslow Goolwa	56
Şekil 9: Midden-Delfland Belediye Binası	57
Şekil 10: Soldan Sağa: Sığacık Kalesi, Teos Antik Kenti ve Myonnessos (Çıfit Kalesi)	59
Şekil 11: Soldan Sağa; Taraklı Evleri ve Yunus Paşa Cami	63
Şekil 12: Soldan Sağa; Tarihi Çınaraltı Ağacı ve Anlatan Meydanı	65
Şekil 13: Yalvaç Men Tapınağı	66
Şekil 14: Soldan Sağa; Çift Kaynaklar Sergen, Vize Kalesi ve Küçük Ayasofya Kilisesi \ Gazi Süleyman Paşa Camii	68
Şekil 15: Gökçeada Karaköy Limanı	70
Şekil 16: Soldan Sağa; Yavuzköy (Seyir Tepesi) ve Cevizli (Tibet) Manastırı	72
Şekil 17: Perşembe'den Bir Görünüm	74
Şekil 18: Savaşhan Köyü Cami Sular Altında Kaldıktan Sonra	85
Şekil 19: Çekem Mahallesi Sular Altında Kalmadan Önce	86
Şekil 20: Çekem Mahallesi Sular Altında Kaldıktan Sonra	86
Şekil 21: Yeni Halfeti Afet Evleri	87
Şekil 22: Yeni Halfeti'den Bir Görünüm	88
Şekil 23: Yeni Halfeti'den Bir Görünüm	89
Şekil 24: Yeni Halfeti İlçe Merkezinden Bir Görünüm	90
Şekil 25: GoncasıYeni Açmış Koyu Kırmızı Renkte Karagül	93
Şekil 26: Henüz Goncası Açmamış Karagül Serası	94
Şekil 27: Mezopotamya Sümbülü	95
Şekil 28: Rumkale'den Bir Görünüm	97
Şekil 29: Rumkale	98

Şekil 30: Şair Aziz Nerses Kilisesi	99
Şekil 31: Barşavma Manastırı	100
Şekil 32: Norhut Kilisesi	101
Şekil 33: Feyzullah Efendi Konağı: Harran Üniversitesi Osmanbey Kampüsü	102
Şekil 34: Kantarma Hanı	103
Şekil 35: Halfeti Sular Altında Kaldıktan Sonra	105
Şekil 36: Batık Kent Halfeti'de Tekne Gezintisi	106
Şekil 37: Cittaslow Halfeti Logosu	108
Şekil 38: Cittaslow Halfeti Tabelası ve Logosu	108
Şekil 39: Tekne Turları İle Halfeti'yi Keşif	110
Şekil 40: Halfeti Kuş Bakışı Görünümü	113
Şekil 41: Geleneksel Meyve Yemekleri Festivalinde Yapılan Yöresel Yemekler	115
Şekil 42: Geleneksel Meyve Yemekleri Festivali Çağrısı	115
Şekil 43: Koku Festivali Çağrısı	117
Şekil 44: Halfeti'den Bir Görünüm	119

EKLER LİSTESİ

Ek-1: Yavaş Menifestosu (1 Sayfa)	ek s.1
Ek-2: Cittaslow Kriterleri (5 Sayfa)	ek s.2
Ek-3: Turist Anket Formu (2 Sayfa)	ek s.7
Ek-4: Yerel Halk Anket Formu (2 Sayfa)	ek s.9

GİRİŞ

Sürdürülebilir kalkınma kavramı bugünün ihtiyaçlarının gelecek nesillerin ihtiyaçlarını tehlikeye sokmaksızın karşılanması olarak tanımlanmaktadır. Sürdürülebilir kalkınma sosyal, ekonomik ve çevresel boyutlara ayrılmaktadır. Bu boyutların her biri kendi alanlarında farklı şekillerde değerlendirilse de esas amaç sürdürülebilirliğin sağlanmasıdır. Sürdürülebilir kalkınmanın çevresel boyutları, sürdürülebilir kent kavramının temelini oluşturmaktadır. Sürdürülebilir kentler, kentlerin çevre üzerinde oluşturdıkları olumsuzlukları en az seviyeye indirerek, kentlilerin yaşam kalitesi, sağlıklı yaşam, mekânsal gelişim ve diğer çevresel faktörleri sürdürülebilirlik kavramı ile ilişkilendirmektedir. Bu bağlamda sürdürülebilirlik ilkesine uygun olarak kentin sahip olduğu değerlerinin, dokusunun, geleneğinin ve esasında kentin özünün ve kimliğinin korunmasını savunan Cittaslow, sürdürülebilir bir yerel kalkınma modelidir.

Cittaslow, 1999'da Greve in Chianti'nin eski belediye başkanı olan Paolo Saturnin'in girişimiyle ortaya çıkmış olan ve aynı vizyonu paylaşarak farklı şehirlerin katılımıyla küresel seviyeye ulaşan; kentin yerel kimliğini, değerlerini, geçmişini, doğal ve tarihi dokusunu korumayı amaçlayan sürdürülebilir bir kent modelidir. Cittaslow; Citta kelimesini hareketin doğduğu ülke olan İtalya'nın resmi dili İtalyancadan, Slow kelimesini ise harekete evrensel bir boyut kazandırmak amacıyla İngilizceden alarak Cittaslow adını almıştır. Slow food (yavaş yemek) hareketinin kurucusu olan Carlo Petrini'nin de desteği ile kurulan Cittaslow ağı, zamanla uluslararası alana yayılarak evrensel bir boyuta ulaşmıştır. Cittaslow'a katılmak isteyen bir kentin nüfusunun 50.000'in üzerinde olmaması ve üye kentin Cittaslow'un belirlediği kriterlerin kente uygunluğunu %50 oranında sağlaması gerekmektedir. Cittaslow birliğine üye olabilmek için sağlanması gereken kriterler şunlardır: Çevre politikaları (12 kriter), altyapı politikaları (9 kriter), kentsel yaşam kalitesi politikaları (17 kriter), tarımsal, turistik, esnaf ve sanatkarlara dair politikalar (10 kriter), misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için planlar (10 kriter), sosyal uyum (11 kriter), ortaklıklar (3 kriter) olmak üzere 7 ana başlık altında toplam 72 kriter belirlenmiştir. Cittaslow felsefesi; yaşamın yaşamaktan zevk alınacak

hızdayaşanması, organik gıda ve tohuma önem verilmesi, geleneksel el sanatlarını ve kentin özgünlüğünün korunmasını amaçlamaktadır.

Cittaslow; organik gıdaya önem vermesi, kültürel öğelere sahip çıkması, geleneksel el sanatlarını ve kentin sahip olduğu yerel değerleri korumasıyla, kentin bozulmamış kültürel ve doğal yapısını kent kimliği buluşturarak yaşanılabilir ve sürdürülebilir bir kent anlayışını savunmaktadır. Dolayısıyla doğal, huzurlu ve sakin bir yaşam arayışında olan insanlar için Cittaslow kent modeli özgün yapısı, doğal güzellikleri ve tarihi değerleri ile çekici nitelikteki kentler olabilmektedir.

Bu araştırmada, Cittaslow kent modeli açıklanmakla beraber, yavaş hareketinin yansıttığı kavramlara değinilerek, bu kavramların sakin kent için öneminde vurgu yapılmıştır. Dolayısıyla Cittaslow felsefesi, yavaş hareketinden doğan birçok kavramı kapsamaktadır. Bu sebeple yavaş yemek, yavaş turizm ve yavaş yaşam gibi kavramların Cittaslow'un temel taşlarını oluşturduğu söylenebilmektedir.

Konuyla ilgili yerli ve yabancı tezler, bilimsel makaleler ve diğer basılı çalışmalardan yararlanılmış, bunun yanında Cittaslow'un resmi internet sitesi ve Cittaslow ağına dâhil olan belediyelerin resmi internet sitelerinden faydalanılmıştır. Saha çalışmasında araştırmaya katılan kitlenin kişisel görüşleri ve edinilen gözlemler bu çalışmaya katkı sağlamıştır.

Dört bölüm şeklinde oluşan çalışmanın ilk bölümünde, sürdürülebilir kalkınmanın tanımı yapılarak, tarihsel süreçlerine yer verilmiş ve sürdürülebilir kent kavramının gelişimi ve öneminden bahsedilmiştir. İkinci bölümde, sürdürülebilir kent modeline örnek olan Cittaslow açıklanmıştır. Cittaslow'un tanımı, gelişimi, üyelik şartları ve süreci, felsefesi ve politikaları değerlendirilerek Türkiye'de ve Dünya'da Cittaslow kent örneklerine yer verilmiştir. Araştırmanın üçüncü bölümünde Türkiye'nin dokuzuncu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinin ilk Cittaslow kenti olan Halfeti'nin; tarihi, nüfusu, ekonomik yapısı ve coğrafi özellikleri tanıtılarak, kentin sahip olduğu doğal ve kültürel yapısı hakkında bilgiler verilmiştir. Çalışmanın son bölümü olan dördüncü bölümde ise araştırmanın metodolojisi ve bulgularına yer verilmiştir. Bu bölümde Cittaslow felsefesi ve politikaları doğrultusunda turistlere ve yerel halka yöneltilen anket çalışması analiz edilerek,

tablolar halinde yorumlanmıştır. Sonuç kısmında ise Cittaslow kent modelinin turistlerin ve yerel halkın gözünden cazibesi ve kentsel çekiciliği üzerine değerlendirmeler yapılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA

1.1. SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMANIN TANIMI

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin oldukça hızlı bir şekilde gelişmesi sonucunda, hastalıklardan kaynaklanan ölümler azalmış ve insan ömrü uzamıştır. Okur-yazar oranının artmasıyla birlikte eğitim seviyesi yükselmiş bunun sonucunda da insanların yaşam kalitesi artmıştır. Tüm bu gelişmeler, yaşam standartlarında iyileştirici bir rol oynamıştır. Genel anlamda yaşam standardı gelişmesine rağmen ortaya çıkan ekolojik sorunlar insanlığın geleceğini tehdit altına almıştır. 20. yy.'ın ikinci yarısından itibaren sadece Gayri Safi Milli Hâsılada sağlanan artışın kalkınma anlamına gelmediği, kalkınmanın öncelikle “yoksulluk” kavramını ortadan kaldırması gerektiği fikri yaygınlaşmıştır. Bu gelişmelerle birlikte çevresel kalkınma, kültürel kalkınma ve sürdürülebilir kalkınma gibi yeni kalkınma anlayışları ortaya çıkmıştır (Dönmez Bulut, 2013, s. 21).

Sürdürülebilir kalkınma kavramının birçok farklı tanımlarının olmasının temel nedeni, sürdürülebilirliğin insan hayatında birçok değişikliği bütünüyle kapsamasıdır. Dolayısıyla toplumsal, çevresel ve ekonomik boyutlara ayrılan sürdürülebilirlik kavramını tek bir boyuta sığdırmak imkânsızdır. Tam tersine, sürdürülebilirlik kavramı, farklı alanlardaki ilişkileri birbiri ile uyumlu kılan ve bu alanları bütünleştiren çok yönlü bir yaklaşım biçimidir (Kılıç, 2006, s. 83).

Sürdürülebilir kalkınma sadece çevreyle bağlı kalmamış; kültürden finansa, iletişimden sağlığa kadar birçok farklı alanda etkinliğini koruyan bir kavram olmuştur. Dolayısıyla günümüzde bu kavramı hangi alanda ya da hangi amaçla kullanılması yönünde farklı tanımlar ve görüşlere yer verilmiştir. Esasında sürdürülebilir kalkınma kavramının tanımını tartışmalı hale getiren şey, kavramın çok boyutlu olması ve farklı alanların, düşünce ve görüşlerin bu kavrama farklı anlamlar yüklemesidir. Bu durum da kavramın tam ve doğru bir şekilde tanımlanmasını güçleştirmektedir. Bunun nedeni ise sürdürülebilir

kalkınmanın dinamik bir yapıya sahip olmasından kaynaklı sürekli evrilen bir kavram olmasıdır (Şen, Kaya ve Alpaslan, 2018, s. 6).

1987 yılında ilk kez Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu raporunda “Sürdürülebilir Kalkınma” başlığına yer verilmiştir:

Bu rapor sürdürülebilir kalkınmayı “Doğal kaynakların, insan ve doğa arasında dengeli bir şekilde paylaştırılarak, gelecek kuşakların ihtiyaçlarının karşılanmasına imkân verecek şekilde, kaynakların bugünden tüketilmemesi” olarak tanımlamıştır. Birçok kişi, kuruluş ve kalkınmakta olan ülke sürdürülebilir kalkınmayı; gelişmekte olan ülkelerde yoksulluğun azaltılması, eğitim ve sağlık alanındaki hizmetlerin iyileştirilmesi, pazara erişim imkânının kolaylaştırılması gibi daha çok sosyal kalkınma alanlarını içeren bir yaklaşımla değerlendirmiştir. Sanayileşmiş ülkeler ise sürdürülebilir kalkınmayı daha çok temiz bir çevre ve çevrenin korunması olarak tanımlamıştır. Sürdürülebilir kalkınma, “kalkınmanın her şeye rağmen olmaması gerektiğine” doğal kaynakları tehlikeye sokmaksızın bu kaynakların aşırı tüketime maruz bırakmadan kullanılmasını sağlayacak bir kalkınma anlayışına vurgu yapmaktadır (Kaypak, 2011, s. 20).

“Günümüzün ihtiyaçlarını gelecek kuşakların kendi ihtiyaçlarını karşılayabilmelerini tehlikeye sokmaksızın karşılanması” anlamını taşıyan sürdürülebilir kalkınma kavramı, her ne kadar 1983 yılında Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Komisyonu’nun kurulmasından sonra 1987 yılında ‘Ortak Geleceğimiz’ kitabıyla yaygın olarak kullanılmaya başlansa da, aslında bu kavramın içeriği daha eski tarihlere dayanmaktadır. 1950’lerde ve 1960’lar da Amerika ve Avrupa’da büyük çevresel sorunlar yaşandıktan sonra batı sermayesinin bilinen örgütlü kesimleri (Roma Kulübü) doğal kaynakların potansiyeli ve büyüme yolları üzerine değerlendirmeler yapmaya başlamıştır. Yapılan ilk araştırmalar, büyümenin sürekliliğinin imkânsız olduğunu göstermiş, dünyanın kapalı bir sistem olduğunu ve büyümenin sınırsız olamayacağını belirtilmiştir. Bunların sonucunda da kaynakları koruma yöntemi için farklı yaklaşımlar önerilmiştir (Çetinkaya ve Görür, 1995, s. 17).

Sürdürülebilir kalkınma, insan sağlığını ve doğal dengeyi koruyacak şekilde ekonomik kalkınmanın sürekliliğini sağlayıp, doğal kaynakları akılcı bir yolla

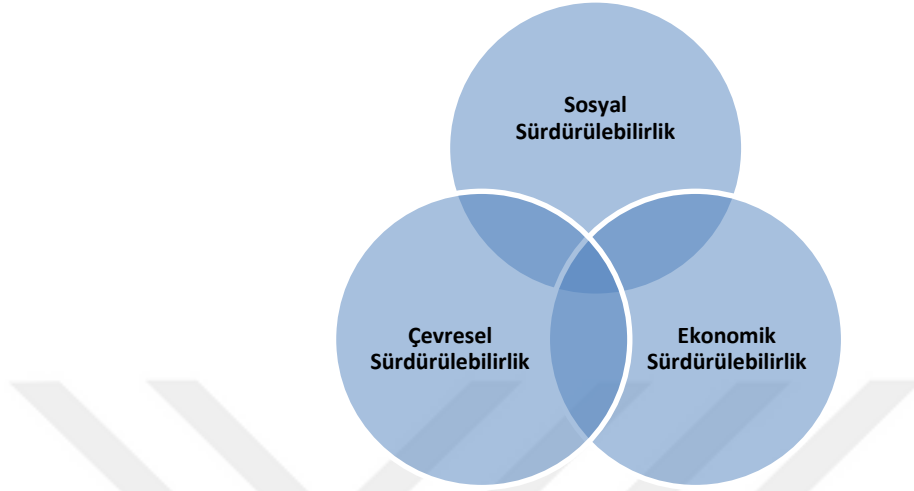
koruyarak gelecek kuşaklara yakışır bir doğal, fiziki ve sosyal çevre bırakma yaklaşımıdır. Böyle bir yaklaşım, kalkınmanın her aşamasında evrensel olarak sosyal ve ekonomik politikaların çevre politikasıyla birlikte değerlendirilmesini gerektirmektedir. Sürdürülebilir kalkınma toplum için düşünüldüğünde sosyal, ekonomik ve kültürel; doğal kaynaklar açısından düşünüldüğünde ise ekolojik olarak önem kazanmaktadır (Altunbaş, 2003, ss. 103-104).

1.2. SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMANIN BOYUTLARI

Sürdürülebilirlik kavramı, gerek gelecek kuşakların hakları gerekse bugünün toplumunun sağlıklı bir çevrede yaşaması amacıyla ihtiyaçlarını karşılaması ve kaynaklara ulaşabilmesidir. Kaynakların yenilenebilir bir şekilde yönetilmesiyle sürdürülebilir sosyo-ekonomik ve çevresel uygulamaların geliştirilmesi gelecekteki en önemli mücadele alanlarından biri olması beklenmektedir. İyi bir sürdürülebilir kalkınma politikası kalkınmayı sosyal, çevresel ve ekonomik boyutlarıyla ele almayı amaç edinmelidir. Sosyal boyut kapsamının içeriğinde yoksulluk, eşitlik, demokrasi, dayanışma ve insan hakları; çevresel boyut kapsamının içeriğinde küresel çaptaki çevre sorunları; ekonomik boyut kapsamının içeriğinde ise yaşam standartları ve kalkınma ölçütleri gibi kavramlara değinilmektedir (Özer, 2013, s. 34).

Sürdürülebilir kalkınmanın yukarıda belirtilen üç prensibi (sosyal-çevresel-ekonomik) anlam bakımından ortak bir yankı uyandırmıştır. Bunlar, geniş uygulama alanına sahip güçlü ve kolayca anlaşılan sürdürülebilirlik kavramı için önemli bir ölçüt olarak kullanılmaktadır. Ancak bu üç öğeye her zaman eşit şekilde erişilme olanağı olmayabilir. Bu üç alanın her biri genel olarak birer sistemi açıklamaktadır. Ekonomik sistemler, çevresel sistemler ve sosyal sistemlerin her biri kendi içinde farklı anlamlara sahiptir. Bu sistemleri bir bütün olarak analiz etmek mümkün değildir (Harris, 2000, ss. 6-7).

Şekil 1: Sürdürülebilir Kalkınmanın Boyutları

Kaynak: Ceren Aksu, Güney Ege Kalkınma Ajansı, 2011, s. 6.

Sürdürülebilir kalkınmanın gerçekleştirilebilmesi için sosyal, ekonomik ve çevresel boyutların kendi arasındaki bağlantılarının da önemi büyüktür. Sosyal ve ekonomik boyutlar yoksulluğun azaltılması, gelir dağılımı ve işsizlik sorunlarının çözümü gibi konuları kapsar. Sosyal ve çevresel boyut, gelir dağılımındaki eşitliğin yanında, gelecek nesillerin de en az günümüzdeki kadar doğal kaynağa sahip olabilmeleri için, doğal kaynakların eşit\adil bir şekilde kullanılmasını\paylaşılmasını öngörür. Çevresel ve ekonomik boyut ise, çevresel değerlendirme ile ekonomik etkinliklerden doğan olumsuzlukların içselleştirilmesini öngörür. Şüphesiz tüm ekonomik faaliyetler toplumun yaşam standartlarının yükseltilmesini sağlarken, çevre üzerinde olumsuz etkiler bırakacaktır. Tüm bu faaliyetlerin neden olduğu olumsuzlukların açıkça ortaya konulması da sürdürülebilir kalkınmanın bir gereğidir. Çevreye zarar veren kısa dönem kâr amacı güden ekonomik faaliyetler sürdürülebilir kalkınma stratejilerinin dışında kalır (Gürlük, 2010, ss. 87-88).

Yukarıda görüldüğü gibi sürdürülebilir kalkınma sosyal, ekonomik ve çevresel olmak üzere üç ana boyuta ayrılmaktadır. Bu boyutlar kendi içlerinde

sürdürülebilirliği aynı amaç için, farklı yönlerle gerçekleştirmeye çalışır. Bu üç boyutun esas amacı sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasıdır. Sosyal, çevresel ve ekonomik faaliyetler kapsamında bu boyutların neleri içerdiği ve sürdürülebilirliği kendi içlerinde nasıl sağladıkları açıklanmıştır.

1.2.1. Sosyal Sürdürülebilirlik

Bir topluluğun çalışması ve sürdürülebilir olması için, temel ihtiyaçlarının karşılanması gerekmektedir. Sosyal açıdan sürdürülebilir bir topluluk, kendi kaynaklarını koruma ve inşa etme yeteneğine sahip olmalı ve gelecekteki sorunları önleme ve/veya çözme esnekliğine sahip olmalıdır. Toplumda sosyal sürdürülebilirliği (ve aslında ekonomik ve çevresel sürdürülebilirliği) oluşturmak için uygun olan iki tür kaynak vardır. Bunlar birey\insan kapasitesi ve sosyal\topluluk kapasitesidir. Birey\insan kapasitesi, bireyin kendi iyiliğine ve bir bütün olarak toplumun iyiliğine katkıda bulunabileceği nitelik ve kaynakları ifade eder. Bu tür kaynaklar eğitim, beceri, sağlık, değerler ve liderliği içerir. Sosyal ya da topluluk kapasitesi, yaşam kalitesini iyileştirmek ve bu tür iyileştirmelerin sürdürülebilir olmasını sağlamak için yapılan ortak eylemi kolaylaştıran ilişkiler, ağlar ve normlar olarak tanımlanmaktadır. Etkili ve sürdürülebilir olmak için, bu bireysel ve topluluk kaynaklarının dört yol gösterici ilkesinin bu bağlamda geliştirilmesi ve kullanılması gerekir. Bu ilkeler ise; eşitlik, sosyal içerme ve etkileşim, güvenlik ve uyarlanabilirliktir (Gates ve Lee, 2007, s. 3).

OECD sosyal sürdürülebilirliği şu şekilde tanımlamaktadır:

“Bireylerin, toplulukların ve toplumların birbirleriyle nasıl yaşadıklarına ilişkin olarak ve kendi yerlerinin ve gezegen dünyasının fiziksel sınırlarını da göz önünde bulundurarak, kendileri için seçtikleri kalkınma modellerinin hedeflerine ulaşma amacıdır.” Daha işlevsel bir düzeyde, sosyal sürdürülebilirlik, kapasite ve becerilerin geliştirilmesinden, çevresel ve mekânsal eşitsizliklere kadar, değişen bireylerin ve toplumların sosyal alanlarını kapsayan kilit tematik alanlardaki eylemlerden kaynaklanmaktadır. Bu anlamda, sosyal sürdürülebilirlik, hayatı eşitlik ve sağlık gibi geleneksel sosyal politika alanlarını ve ilkelerini, katılım, ihtiyaçlar,

sosyal sermaye, ekonomi, çevre ve daha yakın zamanda ortaya çıkan konularla, mutluluk, refah ve kalite ile birleştirir (Woodcraft, Hackett ve Caistor-Arendar, 2011, s. 16).

1.2.2. Ekonomik Sürdürülebilirlik

Ekonomik sürdürülebilirlik, kamusal açıdan artan nüfusa aralıksız bir şekilde mal ve hizmet sunarak, ulusların refah seviyelerini artırmak veya örgütsel açıdan kurumların temel etkinliklerini devam ettirmek için yeterli gelir elde etmeyi sürdürme potansiyeli olarak tanımlanmaktadır (Pak, Aktan ve Özcan, 2018, s. 428).

Ekonomik sürdürülebilirlik, maliyetlerin ötesindeki yararları göz önünde bulundurabilmek demektir. Bu kavram ekonomik etkinlikler üzerindeki ekolojik sınırlayıcılar olarak açıklanabilir. Ekonomik sürdürülebilirlik, ekonomik maliyetlerle çevresel yararlar arasında oluşan denge durumudur. Bu denge durumu, ekonomik etkinlikler sürdürülürken, doğal kaynakların dengeli bir şekilde kullanılmasını, kaynakların gelecek kuşaklar için yenilenebilir özelliklerinin korunmasını, yenilenemeyen kaynakların ise idareli bir şekilde kullanımı ve bu kaynakların yerine yenilenebilir olanlarının tercih edilmesi gibi süreçleri kapsamaktadır (Akgül, 2010, s. 156).

1.2.3. Çevresel Sürdürülebilirlik

Dünya nüfusunun artmasıyla birlikte ülkelerin kalkınma odaklı girişimleri, küresel yaşam üzerinde çok açık bir şekilde olumsuz sonuçlar doğurmuştur. Yaşanan bu olumsuzluklar çevre kirliliğinin artmasına neden olmuş, bunun sonucunda ise kalkınma kavramına yeni bir bakış açısı ile yaklaşılmıştır. Böylece 1980'lerde çevrenin korunması ile ilgili bir farkındalık oluşturulmuş ve bu düşünce gün geçtikçe dünyada yaygınlaşmaya başlamıştır (Karabıçak ve Özdemir, 2015, ss. 44-45).

Çevresel sürdürülebilirlik fiziksel ve biyolojik sistemlerin dengeli olmasını hedefler. Sürdürülebilirliğin bu boyutu, ekosistemlerin değişen koşullara uyum sağlamasını amaçlar. Bu sistem, çevresel olarak sürdürülebilir bir düzen için, ana kaynakların temelini koruyarak, doğa yatırımlarımızın ya da yenilenebilir kaynaklarımızın sömürülmesini engelleyip, yenilenemeyen kaynaklarımızın ise sadece yatırımlarla yerine yeterince konulmuş olanları kullanmamız gerektiğini öngörür. Aynı zamanda bu kavram, ekonomik kaynak çemberine alınmayan biyoçeşitlilik, atmosferik denge ve diğer ekosistemlerin korunmasını da içerir (Tıraş, 2012, s. 61).

1.3.SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMANIN TARİHÇESİ

Doğal kaynakların sınırsız olduğu ve daima yenilenebilir olduğu yönündeki bazı düşüncelerin birçok toplum tarafından bilinçsiz bir şekilde yıllarca benimsenmesi sonucunda çevresel sorunlar ortaya çıkmış ve bu sorunlar doğal ekosistemi tehdit etmeye başlamıştır. Bu nedenle dünya genelinde çevre bilinci algısı oluşma zorunluluğu doğmuştur. Bunun sonucunda ise uluslararası alanda çevresel sorunların önüne geçmek için önemli adımlar atılmaya başlanmıştır (Karakaya ve Özçağ, 2001, s. 2).

Özellikle 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren sanayi ve teknoloji alanındaki hızlı değişim ve ilerlemeler çevresel tahribatı beraberinde getirmiş, bunun sonucunda yenilenebilir kaynakların hızla azaldığı 1960'lı yıllardan itibaren toplumlar tarafından fark edilmiştir. 1970'li yıllarda çevre sorunları artmaya başlamış ve 1980'li yıllarda ise ulusal ve uluslararası alanda bu konunun üzerinde önemle durulmuştur (Torunoğlu, 2004, s. 1).

Sürdürülebilir kalkınma, 1970'lerden günümüze kadar uzanan uzun bir tarihsel süreci kapsamaktadır. Sürdürülebilir kalkınma doğanın, canlıların kısacası evrenin tehdit altında olduğunu düşünen toplumların yükselmekte olan çevresel bilinç algısıyla oluşturulmuş bir kavramdır. Uluslar imzaladıkları antlaşmalarla doğal zenginlikleri gelecek nesillerden mahrum bırakmamak adına uluslararası alanda

önemli adımlar atmıştır. Sürdürülebilir kalkınmanın geçirdiği tarihsel süreçlerden bazıları ise şu şekildedir:

1.3.1. Büyümenin Sınırları (1972)

Kaynakların aşırı tüketilmesi ve çevre kirliliği sorununun ortaya çıkması yaşamı tehdit altına almış ve dolayısıyla çevre sorunlarının göz ardı edilemeyeceği anlaşılmıştır. 1968 yılında kurulan Roma Kulübü'nün dönemin ileri gelen bir gruba hazırlattığı “Büyümenin Sınırları” başlıklı Rapor, 1972 yılında yayımlanmıştır. Bu raporda, ekonomi ve doğal çevre arasındaki sağlanan karşılıklı ilişkinin kalkınma politikalarının da göz önünde bulundurulması gerekliliği vurgulanmaktadır. Rapor, kalkınmanın doğal çevre açısından neden olduğu tahribata, dikkatlerin çekilmesi için bir uyarı niteliğindedir (Meadows D.H., Meadows D.I., Randers ve Behrens,1972'den aktaran Kaypak, 2011, s. 23).

Büyümenin sınırları raporunda ilk kez büyüme ve kalkınmanın çevre ile uyumlu olması gündeme gelmiştir. Batı tipi büyüme ve kalkınma modelinin kısıtlı kaynaklar arasındaki çelişkiye vurgu yapılarak bu tarz bir anlayışın çevresel sorunları beraberinde getireceği anlaşılmıştır. Sınırsız ve kontrolsüz bir büyümenin sürdürülebilir olmadığını, büyümenin doğal sınırlamalarının olduğu ve bu konuya gereken önemin verilmesi gerektiğini vurgulanmıştır. Bunun yanında raporda nüfus, sanayi, gıda üretimi, çevresel kirlenme ve doğal kaynakların tüketilmesi ilişkileri analiz edilmiş ve çevresel sınırlamalar ile uyumlu olan bir büyüme için, toplumlara farklı seçenekler sunulduğu belirtilmiştir (Şen, Kaya ve Alpaslan, 2018, s. 14).

1.3.2. BM İnsan ve Çevre Konferansı (Stockholm Konferansı\1972)

Birleşmiş Milletler İnsan ve Çevre Konferansı,İsveç'in başkenti Stockholm'de 5-16 Haziran 1972 tarihlerinde düzenlenmiştir. Konferans, küresel düzeyde çevre bilincinin oluşmasında en önemli olaylardan biri olarak görülmektedir. Konferansa Türkiye dâhil 113 ülkenin temsilcileri katılmış ve çevre

sorunları ilk kez uluslararası düzeyde ele alınmıştır. Konferansta çevrenin korunması gerektiğine ve sürdürülebilir kalkınmanın çevre ile uyumlu olmasının zorunluluğuna değinilerek, çevrenin korunmasının hem insanlığın iyi bir yaşam sürmesi hem de sürdürülebilirlik kavramının devamlılığını sağlayacağı görüşü vurgulanmıştır (Sencar, 2007, s. 91).

1.3.3. BM Çevre Programı (UNEP\1980)

Birleşmiş Milletler Çevre Programı 1972 yılında yüksek katılımlı bir konferans sonucunda başlatılmıştır. Programın amacı; yerel, bölgesel ve küresel düzeydeki çevre sorunlarına karşı etkili bir şekilde mücadele etmek amacıyla dünya ülkelerini ortak bir platformda buluşturmaktır. OECD ve Avrupa Konseyi gibi ulus üstü kuruluşlara bağlı çevre komitelerinin kurulmasıyla çevre sorunları ve çevrenin korunmasına karşı etkili bir şekilde mücadele etmek amacıyla işbirliğine gidilmiş ve çevrenin gelişimi ile olan bağlantısı kabul edilmiştir (Özer, 1995, s. 22).

UNEP, Birleşmiş Milletlerde çevre konusunun koordinasyonunu, çevrenin durumunun küresel çaptasürekli gözden geçirilmesini, çevre sorunları hakkında uluslararası toplumun dikkatinin çekilmesini ve uluslararası ve ulusal çevre politikasının ve hukukunun gelişiminin sağlanmasını amaçlamaktadır (T.C. Dışişleri Bakanlığı, 2019).

1.3.4. Ortak Geleceğimiz (Bruntland Raporu\1987)

1987 yılında, çevre ve kalkınma arasındaki bağı kuvvetlendirmek amacıyla birçok ülkenin temsilcilerinden oluşan bir grup, Ortak Geleceğimiz (Our Common Future) raporunu hazırlamıştır. Bu raporda çevresel koruma ve kalkınma arasındaki ilişkinin önemine değinilmiş ve çevre sorunlarıuluslararası alanda farklı bakış açılarıyla değerlendirilmiştir. Raporda çevre ve ekonomik sorunların birbiriyle ilişkili olduğuna ve toplumların gereksinimlerini karşılarken doğal kaynakların tehlikeye atılmadan korunması gerektiğine vurgu yapılmıştır. Bu doğrultuda sürdürülebilir

kalkınma kavramı ortaya çıkmıştır (Aksu, 2011, s. 14). Sürdürülebilirlik kavramının popülerlik kazanması çevre-kalkınma ilişkisi bakımından bir farkındalık oluşturmaya ve içerik değiştirmesi, Dünya Çevre ve Gelişme Komisyonu (WCED)'nin hazırladığı ve 1987 yılında dünya kamuoyu ile paylaşılan “Brundtland Raporu” sayesinde olmuştur (Şen, Kaya ve Alpaslan, 2018, s. 15).

Brundtland raporunun destekleyicileridaha çok üçüncü dünya ülkeleridir. Bu ülkelerin sahip olduğu kaynakların, zengin ülkelerin baskısı altında yok edilmesiyle ilgili saptamalara, raporun daha ilkö bölümünde yer verilmesinden anlaşılmıştır. Raporda toplumların çözölmesinde güçlüklerle karşılaştığı bunalımlar sonucunda, bu ülkeler için kalkınmanın sürdürülebilirliğini sağlamanın zorunlu olduğunu göstermektedir (Özer, 1995, s. 24).

Brundtland raporunda, kalkınmanın özellikle yoksul ülkelerin ekonomi ve üretiminin gittikçe alt seviyelere düşmüş olması ve bunun nedenleri araştırılarak bugüne kadar devam ettirilen ekonomi politikalarının, bu ülkeleri gelişmiş ülkelerin güdümüne soktuğı görölmektedir. Ortak Geleceğimiz raporunda sürdürülebilir kalkınma tek cümleyle şu şekilde tanımlanmıştır: “Bugünün ihtiyaçlarını, gelecek nesillerin kendi ihtiyaçlarını karşılayabilme imkânını tehlikeye atmadan karşılayabilmek” (Özer, 1995, s. 24). Buradan da raporun temel hedefinin toplumlara kaynakların kullanımı konusunda bir mesaj vermek olduğu görölmektedir. Ortak Geleceğimiz, doğanın bizlere sunduğı ve emanet ettiğı kaynakları gelecek nesillere zarar vermeden ulaştırabilmek adına imzalanan bir rapor olduğu söylenebilmektedir.

1.3.5. BM Çevre ve Gelişme Konferansı (UNCED) (Gündem 21-Rio de Janerio\ 1992)

BM Çevre ve Gelişme Konferansı (UNCED), Brezilya'nın Rio de Janerio bölgesinde yapılmıştır. Küresel eylem niteliğindeki “Gündem 21” ise bu konferansta kabul edilmiştir. Gündem 21; yerel, milli ve evrensel olmak üzere insanların çevre üzerinde bıraktığı etkilerinin değerlendirildiğı BM kuruluşları, hükümetler vesivil toplum kuruluşları tarafından desteklenecek olan bir eylem planıdır (Yaylalı, 2009, s. 71).

Rio Konferansı'nın yapılmasının ardından sürdürülebilir gelişme kavramının boyutları genişlemeye başlamıştır. Bu doğrultuda sürdürülebilir gelişme birçok farklı disiplin alanlarından faydalanmıştır. Konferansta Gündem 21 belgesi kabul edilmiş, bu belgede sürdürülebilir gelişme kavramıyla birlikte sürdürülebilir insan yerleşimi, sürdürülebilir tarım ve kırsal kalkınmanın özendirilmesi, sürdürülebilir orman gelişimi ve sürdürülebilir dağ gelişimi gibi konulara açıkça yer verilmiştir. Konferansta ayrıntılı bir şekilde yer verilen bu kavramların, sürdürülebilir gelişme kavramı ile oldukça yakın ilişkide olduğu, sürdürülebilir gelişme erişmek için kentleşme, yönetim, çevre ve ekonomi gibi alanlarda bu konuda yapılması gereken etkinliklerin amaç edinildiği görülmektedir (Bozlağan, 2005, s. 1020).

1992 yılında yapılan Rio Konferansı'nı, çevre sorunlarının araştırılıp tartışıldığı ilk toplantı olan Stockholm Konferansı'ndan ayıran en belirgin özellik; Rio Konferansı'nda sivil toplum kuruluşlarının katılımının yoğun olmasına rağmen, Stockholm Konferansı'nın yalnızca devlet ve hükümetler tarafınlar gerçekleştirilmiş olmasıdır. Rio Konferansı'nın devletin yanı sıra sivil toplum kuruluşları, bilim insanları, dünya temsilcileri ve basın mensuplarına kadar farklı alanlarda etkinlik gösteren katılımcıların yoğun olduğu bir kitlesi oluşmuştur. 1992 Rio Konferansı; insan hakları, kadınlar, sosyal gelişme ve nüfus konularında kendinden sonra yapılan bütün BM toplantısını etkilemiştir (Kavaş ve Sezer, 2002, s. 2).

Ülkelerin ekonomik ve çevresel faaliyetlerini bir arada yönlendirecek ilkelerin benimsenmesi açısından önemli bir adım olan konferans sonunda, uluslararası düzeyde beş temel belge ortaya çıkmıştır. Bu belgeler; Rio Bildirgesi, Gündem 21, İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi, Biyolojik Çeşitliliğin Korunması Sözleşmesi ve Orman Varlığının Korunması'na ilişkin bildirimlerdir (Sencar, 2007, s. 96).

1.3.6.Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi (Johannesburg Raporu\2002)

Çevrenin korunması, sosyal ve ekonomik gelişmenin birbiriyle olan ilişkisi devam ettirilerek, sürdürülebilir kalkınmanın devamı amacıyla, Rio Konferansı'ndan on yıl sonra 26 Ağustos-4 Eylül 2002 tarihleri arasında Johannesburg'ta Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi (Rio+10) yapılmıştır. Bu zirve Güney Afrika Cumhuriyeti'nin Johannesburg kentinde düzenlenmiştir. Zirve'nin 2 Eylül 2002 tarihindeki üst düzeyli bölümünün açılışında, Güney Afrika Cumhurbaşkanı Mbeki tarafından "küresel ayrımcılık" ifadesi kullanılarak, bu kavram ile kuzey ve güney ayrımının devam ettiği belirtilmiş, küreselleşen dünyada toplumsal refahın eşit bir şekilde paylaşılmadığı, sanayileşmiş ve fakir ülkelerin sorunlara farklı bakış açılarının olduğu vurgulanmıştır (Ağca, 2002).

On yıllık geçen bir zaman dilimden sonra Johannesburg'daki zirve ayrı bir öneme sahip olmuştur. Bu nedenle BM ve üye ülkeler zirveyi büyük bir titizlikle hazırlamıştır. Hükümetler ve sivil toplum kuruluşlarının sürdürülebilir kalkınmanın zorlukları karşısında güçlerini birleştirmek amacıyla yaptığı hazırlıklar, ulusal, bölgesel ve yereldüzeyden küresel bir boyuta uyarlanmıştır. Uluslar arası hazırlık süresi boyunca hazırlık için dört toplantı düzenlenmiştir. Bölgesel toplantılar 2001 yılı sonunda, küresel hazırlık toplantıları ise 2002 yılının Haziran ayında yapılmıştır (Kavaş ve Sezer, 2002, ss. 3-4).

Zirvede, küreselleşen dünyada refahın eşit olarak paylaşılmadığı, az gelişmiş ülkelerle gelişmiş ülkeler arasındaki ayrımın devam ettiği ve bu ülkelerin sorunlara bakış açılarının farklı olduğunun altı çizilmiştir. Zirvenin sonunda “Sürdürülebilir Kalkınma için Johannesburg Bildirgesi” ve “Johannesburg Uygulama Planı” olmak üzere iki önemli belge ortaya çıkmıştır (Sencar, 2007, s. 103).

1.3.7. Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı (Rio+20 Zirvesi\2012)

Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı (Rio+20 Zirvesi) 20-22 Haziran 2012 tarihlerinde Brezilya'nın Rio de Janeiro kentinde gerçekleştirilmiştir. Zirveye Dünya'nın çeşitli ülkelerinden Devlet ve Hükümet Başkanları, parlamenterler, belediye başkanları, Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği-G77 yetkilileri, iş dünyası ve sivil toplum kuruluşları olmak üzere 40.000'in üzerinde kişi tarafından katılım sağlanmıştır. Zirve 1992 yılında Brezilya'nın Rio de Janeiro kentinde yapılan Birleşmiş Milletler (BM) Çevre ve Kalkınma Konferansı'nın (UNCED) 20. yıldönümü ve 2002 yılında Johannesburg'da yapılan Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi'nin (WSSD) 10. Yıldönümünde düzenlenmiştir.

Konferansın hedefleri:

- Sürdürülebilir kalkınma konusundaki politik kararlılığa yeniden vurgu yapılması,
- Sürdürülebilir kalkınma konusunda bugüne kadar gerçekleşen başlıca zirvelerin çıktıları konusundaki gelişmelerin ve eksiklerin ortaya konması ve
- Yeni ve yükselen tehdit ve fırsatların tarif edilmesidir (T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2020).

1.4. SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMANIN HEDEFLERİ

Sürdürülebilir kalkınmanın tanımına ve amacına uygun olarak hedeflerininve göstergelerinin belirlenmesi gerekmektedir. Sürdürülebilir kalkınmanın başlıca amaçları; sosyal dayanışmayı sağlamak, ekonomikyapılabilirliği artırmak ve ekolojik sorumluluğu yerleştirmektir. Bu hedeflere ulaşmak için kullanılacak, sürdürülebilir kalkınmanın sağlanıp sağlanmadığınıizleme olanağı verecek kimi göstergelere gereksinim vardır. Amaçlar aynı olmaklabirlikte, göstergelerin

çeşitliliği, gelişmişlik ve az gelişmişlik ölçütüne göre değişebilmektedir (Yüksek, 2010, s. 34)

Şekil 2:Sürdürülebilir Kalkınmanın Hedefleri

Kaynak: UNDP Türkiye (1 Nisan 2019). Sürdürülebilir Kalkınmanın Amaçları <http://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/sustainable-development-goals.html> adresinden edinilmiştir.

Sürdürülebilir Kalkınma hedefleri, diğer bir deyişle Küresel Hedefler, yoksulluğu ortadan kaldırmak, gezegenimizi korumak ve tüm insanların barış ve refah içinde yaşamasını sağlamak için evrensel eylem çağrısıdır. Bu 17 hedef, Binyıl Kalkınma Hedeflerinin başarılarının üzerine inşa edilmekte; bir yandan da diğer önceliklerin yanı sıra iklim değişikliği, ekonomik eşitsizlik, yenilikçilik, sürdürülebilir tüketim, barış ve adalet gibi yeni alanları içermektedir. Hedefler birbiriyle bağlantılıdır; bir hedefte başarının anahtarı, birbiriyle ortak yönleri olan sorunları hep birlikte ele almaktır. Sürdürülebilir kalkınma hedefleri, kapsayıcı bir gündemdir. Yoksulluk nedenlerinin köküne iner ve hem insanlar hem de gezegenimiz için pozitif değişiklik yapmak üzere bizleri birleştirir (UNDP, 2019).

1.5. SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA ve SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTLEŞME İLİŞKİSİ

Sürdürülebilir kent kavramı, sürdürülebilirlik ve kentleşmenin bütünleşmesinden doğan bir kavramdır. Bu kavramın tanımını daha iyi anlamamız için öncelikle kentleşme kavramının tanımına bakılmalıdır. Kentleşme dar anlamda, kent sayısının ve kentlerde yaşayan nüfusun artmasıdır (Keleş, 2016, s. 37). Sürdürülebilir kentleşme ise, kentlerin ekonomik gelişmesinin, çevresel ve sosyal sorumluluk ve ihtiyaçlarının bir araya getirilmesini amaçlamaktadır (Akçakaya, 2016, s. 62).

“Sürdürülebilir şehir” terimi, ilk kez 1987 yılında Richard Register’ın “Ecocity Berkeley: Building Cities for a Healthy Future” kitabında kullanılmıştır. 2000 yılında Rio’da gerçekleştirilen sürdürülebilir kent konferansında, sürdürülebilirlik kent ile ilişkilendirilmiştir. Sürdürülebilir kent, kentsel alanın ve bölgesinin, toplumun arzu ettiği yaşam kalitesi düzeylerinde işlevlerini sürdürmeye devam etmesi, ancak bunu yaparken de mevcut ve gelecek nesillerin seçeneklerini kısıtlamaması ve kentsel sınırlar içinde/dışında olumsuz etkilere neden olmaması olarak tanımlanmıştır. Avrupa için çığır açıcı bir adım olan 1992 Avrupa Kentsel Şartı’nın kabulünden itibaren kente ve kent sorunlarına ilişkin olarak çok sayıda temel belge kabul edilmiştir. Sonuçta sürdürülebilirlik ilkesinin çizdiği genel çerçeveye uygun olarak, ‘sürdürülebilir kentleşme’ yaklaşımı aşağıdaki temel konuları içermektedir (Kocalar, 2018, s. 1687):

- Büyümenin denetlenmesi ve arazi kullanım planlaması
- Kentsel tasarım
- Konut
- Ulaşım
- Çevre koruma ve yenileme
- Enerji ve malzeme kullanımı
- Yeşil mimarlık ve yapılaşma
- Eşitlik ve çevresel adalet
- Ekonomik gelişme

- Nüfus

Stockholm Bildirgesi'nin 15. ve 16. maddeleri sürdürülebilir kentsleşme ile ilgili maddelerdir. Bildirgenin 15. Maddesinde;

“çevreye olan olumsuz etkileri önlemek, maksimum sosyal, ekonomik ve çevre faydaları sağlamak için yerleşmelere ve kentlere planlama uygulanmalıdır” ifadesi yer almaktadır. 16. Maddesinin devamında ise:

“Temel insan haklarına ön yargısız olarak, ilgili hükümetlerce uygun bulunan demografi politikaları; çevre ve kalkınma üzerinde olumsuz etkileri olan nüfus artış hızı veya aşırı nüfus yığılmaları ile düşük nüfus yoğunluğunun insan çevresinin gelişmesini veya kalkınmayı engelleyebileceği bölgelerde uygulanmalıdır”

ifadesine yer verilmektedir. Dolayısıyla Stockholm Konferansı planlı, sağlıklı, düzenli ve yaşanılabilir kentleri amaçlayarak, sürdürülebilir kentsleşmenin temel ilke ve esaslarına vurgu yapmıştır (Karakurt Tosun, 2009).İnsanın onurlu bir çevrede yaşama hakkı konusunda ilk kez, BM İnsan ve Çevre Konferansı'nda imzalanan Stockholm Bildirgesi'nde bahsedilmiştir. Bu durum sürdürülebilirlik konusunda yeni bir dönemin başlangıcı olmuştur (Dinç, 2008, s. 8).

Ortak Geleceğimiz Raporu ise, hem çevrenin korunmasıyla kalkınma arasındaki enyeni bilimsel ve politik bilgileri bir araya toplamakta, hem de çevreyle ilgili uluslararasıdüzeydeki sorunların önemi farklı açılardan vurgulamaktadır. Raporun ana fikri, çevre ve ekonomi ile ilgili sorunların birbirinden bağımsız olarak değil, dünya nüfusununbütün ihtiyaçlarının doğal kaynakları koruyacak biçimde karşılanması içinsürdürülebilir kalkınma stratejisine dayanmaktadır (Sencar, 2007, s. 95).

Sürdürülebilir kentsleşme kavramı; kentlerin ekosistem üzerinde oluşturduğu olumsuzlukları minimum düzeye çekerek kentlerde toplumsal huzuru, sosyal adalet, adil yaşam alanı, sağlıklı çevre ve yaşam kalitesi gibi ilkeleri etkinleştirmeyi amaç edinir. Bu amaçlar doğrultusunda çalışmalarını yürüten yerel yönetim birimleri, ürettikleri politikaları uygulamanın yanı sıra, bu politikaların başarı oranını tanımlayarak sürdürülebilirlik amacı dâhilinde rasyonel ve kantitatifbir performans planından sorumlu olurlar (Akçakaya, 2016, s. 62).

Bu açıdan bakılırsa, *sürdürülebilir kentleşme* olgusunun mekânsal altyapı ve sosyo-ekonomik yaşam biçimi temelinde yere özgü olma açısından mekânsal–işlevsel ve demografik öncelikler bağlamında farklılıklar gösterebileceğini söylemek mümkündür. Bu farklılıklar, insan yerleşmelerinin jeomorfolojik yapı bağlamında yere özgü konumsal niteliklerinden, sosyokültürel özgünlüklerine, ekonomik bağlamda üretim–dağıtım sistem ve teknolojileri ile siyasal–kurumsal örgütlenme biçimlerine dayandırılabilir (Özcan, 2016, s. 10).

Kentlerin sürdürülebilir olması, toplumsal sürdürülebilirlik olarak da tanımlanabilir. Toplumlar, yaşadıkları fiziksel çevrenin etkisinde kalarak, aynı zamanda da bu mekânları etkisi altında bırakabilmektedir. Kentsel sürdürülebilirliğin sağlanabilmesi için, kentlerde yaşayan toplumların ve sonraki kuşakların yaşam kalitelerinden ödün vermeyerek, sürdürülebilirliğin devamının sürekli olması amaç edinilmelidir. Dolayısıyla sürdürülebilir kentsel gelişme, sürdürülebilir toplumsal kalkınma ile paralellik gösteren bir kavram olarak düşünülebilir (Atıl, Gülgün ve Yörük, 2005, s. 217).

Sürdürülebilir kentleşme ile ilgili alan yazınlarındaki tanımlar incelendiğinde şu üç unsur ön plana çıkmaktadır: Bunlardan ilki kentte yaşamını sürdüren bireylerin, kent ile olan ilişkilerinde, kentte kullanılan ortak alanlarda ve sunulan kamu hizmetlerinden yararlanılmasında yaşam kalite seviyesinin artırılması probleminin aşılmasıdır. İkincisi ise, kentin bir yerleşim birimi olarak varlığını sürdürebilme gücünün artırılmasıdır. Bu unsurlardan sonuncusu ise, kentin çevresel değerlerini taşıyabilme yetisinin güçlendirilmesi ve kaynakların dönüştürülmesinde eldeki üretim ve tüketim kalıplarının sorgulanması gerekliliğidir (Bayram, 2001, s. 256).

Sürdürülebilir kentsel gelişmenin amaçları şunlardır (Çubuk, 2000, s. 7):

- Yaşam kalitesi seviyesinin artırılması,
- Gelişmenin farklı yöntemler açısından varlığı,
- Yoksulluğa engel olmak,
- İş bulma ve beslenme sorunlarının ortadan kaldırılması,
- Teknolojide güncel düzenlemelerin yapılması,
- Nüfus artış hızının kontrol altına alınması,
- Yenilenebilir enerji kaynaklarının yönetilmesi ve kullanılması,

- Su kaynaklarının korunması ve temiz kalması,
- Risk oluşturabilecek durumların en az düzeye indirmek

Sürdürülebilir kentleşme yaklaşımına bakıldığında kentlerin gelecek kuşaklara en iyi şekilde bırakılarak, yaşam kalite seviyesinin artırılmasının amaç edinildiği görülmektedir. Bu çalışmada ise sürdürülebilir kent modeli olan “Cittaslow” (Sakin Kent) modelinin kent üzerindeki etkisi araştırılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

CİTTASLOW (SAKİN KENT) MODELİ

2.1. YAVAŞ HAREKETİ

Endüstrileşmenin başlamasıyla birlikte, sanayi kuruluşları gelişmiş, endüstri faaliyetleri artmış ve bunların sonucunda ise gün geçtikçe doğal çevre tahribatı oluşmuştur. İnsanlar zamandan ve mekândan kendini soyutlayacak konuma gelmiştir. Zamanı kontrol altına almak yerine, zamanın içinde kaybolan bir nesil ortaya çıkmıştır. Kişinin kendisine ve içinde bulunduğu evrene verdiği zarar, hızlı yaşam akımının doğurduğu sonuçlar içinde yerini almıştır. Hızlı yaşam biçimi; doyumsuz, tüketici ve mutsuz bir toplumun oluşmasına zemin hazırlamıştır. Küreselleşmenin de başlamasıyla birlikte insanlar farkında olmaksızın kendini sağlıklı, huzursuz ve mutsuz bir hayatın içinde bulmuştur.

Küreselleşme; dünyada teknoloji alanındaki gelişmelerin etkinliğinin artmasını ve dolayısıyla değişimlerin sürekli hale gelmesini, yaşanan bu değişimlerin hızına ayak uydurmayı ve tek tipleşmeyi öngörmüştür. Özellikle de kentlerde yaşayan insanların çevresinde yaşanan bu değişim ve gelişmelerden kendini soyutlaması ya da uzak tutması, neredeyse imkânsız hale gelmiştir. Gün geçtikçe artan ve yayılan küreselleşme kavramının köklerinde “hız” unsuru yer edinmiştir. Günümüzde, bireyler kendilerini hız akımında bulmuş ve yaşamlarını belirleyen her konuda daha hızlı olma yarışına girmişlerdir. Gerçekten de, günümüzde bilgiye ulaşmak, önemli bir fiziksel gayret göstermeksizin saniyelerle ölçülebilecek bir zaman diliminde, neredeyse tek tuşla mümkün olabilmektedir. Ancak, gereğinden fazla hızlanan sadece kullandığımız ağlarla bireylere aktarılan bilgi değil, bireyin ta kendisi olmuştur (Güven, 2011, s. 113).

Endüstri devriminin bir başka unsuru olan kentleşme ise bu gidişatın hızlanmasına neden olmuştur. Kentler daima dinamik ve enerjik insanların dikkatini çekmiştir, fakat şehir yaşamının hızlılık kavramıyla derin bir ilişkisi vardır. İnsanlar şehre yerleştiklerinde günlük hayattaki bütün işlerini daha hızlı yapmaya

çalışmaktadır. 1871’de İngiltere’nin başkenti için bir yazar şunları ifade etmiştir (Honore, 2008, ss. 26-27):

“Londralılar hayatlarını hızlı yaşıyorlar. Londra’daki insanların sinirlerinin yıpranma ve beyin gücünün serbest bırakılma oranı çok büyük boyutlarda. Londra’da insanlar silinip gidiyor, oysaki başka yerlerde paslanıyorlar. Zihin burada yeni kavramların, duyguların ve insanların hızla birbiri ardına dizilmesi nedeniyle sürekli olarak genişliyor. Yapılan her iş hızlandırılmış bir şekilde yapılıyor. Alışverişler, ölçü tartı işleri ve hatta kısa sohbetler bile oldukça hızlı ve keskin bir şekilde tamamlanıyor. Yavaş ve vasat olanların kısa sürede hiçbir şanslarının olmadığı görülüyor, ama bir süre sonra tembel bir atın hızlı bir faytona koşulması gibi daha önceden bilmedikleri bir hız geliştiriyorlar.”

Günümüzde de yaşam standartlarını üst seviyelere taşımak adına her şeyi küçük zaman dilimlerine sıkıştırmak, yaşamın sunduğu hislerin birer birer kaybedilmesine neden olmuştur. Hızla gerçekleştirilen işler, görevler ve sorumluluklar bireyleri sonuç kısmında tatmin etse de etmese de yapılan işin, görevin ve sorumluluğun esasını, amacını, sonucunu anlayamadan olmuş ve bitmiş sayılmıştır. Hızlı yaşam, hayattaki kavramların algılanmasını geciktirmiştir.

Hız, evrensel olarak düşülen hatalar arasında yerini almaktadır. İnsanlarda tutku haline gelen ve onları yöneten bir kayboluş olarak biçimlenmiştir. Aile içi iletişim bağlarının zayıflaması ya da kopması da, her şeyi anında ve hemen yapma bağımlılığından kaynaklı olabilmektedir. Aile bireyleri akşam yemeğinde sohbet edip karşılıklı duygu paylaşımında bulunmaktansa, sosyal hesaplarındaki bildirimleri ı ışık hızıyla yarışarak okundu ya da görüldü durumuna getirmekle meşgul olmaktadır. Artık yakın bir yere gitmek için dâhi araçların olması gereklidir. Çünkü insanoğlu yürümeyi istemeyecek kadar hıza yenik düşmektedir.

İnsanlar daha hızlı hareket ettikçe, mekânlar daha hızlı bir yaşam için tasarlanmıştır. İhtiyacımız olan\olmayan her şeye sahip olmamız adına nerdeyse bulunduğumuz her bölgeye devasa alışveriş merkezleri mantar gibi yayılmaktadır. İnsanlar buralara akın ettikçe, küçük esnaf günden güne yok olmaktadır. Bizlere sevimli gelen indirim kartları, ihtiyacımız olan\olmayan ne varsa almamız için bizleri dürtülüyor. Artık sahip olduklarımızınsayısı ne kadar artarsa, mutsuzluklarımız da o

kadar çoğalıyor. Bizler hayatımızı ne kadar hızlı yaşarsak yaşayalım, yada maddi açıdan ne kadar güçlenirsek güçlenelim, temel ve duygusal ihtiyaçlarımız hiçbir şekilde değişime uğramıyor. Dış dünya tarafından beğenilme ve takdir edilme ihtiyacı, aitlik ihtiyacı, değer görme, yakınlık ve sevilme ihtiyacı tüm insanlar için aynı seviyede tamamlanması gereken özellikler olarak karşımıza çıkıyor. Yani ne kadar lüks ya da ne kadar modern bir hayat yaşadığınızın hiçbir önemi olmuyor. Eğer bu ihtiyaçlar dengeli ve yeterli bir şekilde hayatımızda yer almıyorsa mutsuzluk hepimiz için kaçınılmaz son oluyor (Balcı, 2016).

Hızlı yaşam, iş yoğunluğunu sırtlamış, küçük bir tüpün içine sıkıştırılmış tüm sorumlulukları hız kesmeden yapmak zorunda olan çalışanlar ve koşuşturması, yoğunluğu, meşguliyeti hiç bitmeyen insanlar için karanlık bir havayı, kapalı bir günü, sabahı olmayan bir geceyi anımsatmıştır. Yavaş hareketi, fabrikaların ve sanayileşmenin artmasından sonra dünyaya yayılması gereken bir ışık gibi kendini göstermiştir. Yavaş hareketi ne kadar çok ışığını yaysa o kadar insan aydın bir dünya da hayatı hissederek yaşamanın farkına varabilecektir.

Küreselleşmenin beraberinde getirdiği hızlı ve tüketim odaklı yaşam biçiminin içinde bulunmak zamanla birtakım karşıt görüşleri de beraberinde getirmiştir. Bu görüşlerin başında küreselleşmenin empoze ettiği sisteme karşı olan yavaşlık hareketi ile bu hareketi küçük ölçekli yerleşim yerlerinde özümseyen, bu bölgelerin geleneksel değerlerine, yaşam biçimlerine ve kimliklerine yönelerek yaşam kalitesini artırmaya yönelik politikalar oluşturan uluslararası Cittaslow hareketi gelmektedir (Özmen ve Can, 2018, s. 92).

Yavaş hareketinin ortaya çıkmasındaki temel etken küreselleşme tezlerinden homojenleşmenin oluşturduğu söylenebilir. Küresel ekonomi ve kültür evrensel olarak benzer durumdadır. Özellikle de çok uluslu küresel şirketlerin hizmet politikaları standartlaşarak farklılıkları ortadan kaldırmış ve bu da aynılaşmaya neden olmuştur. Bu süreç “fast food” zincirinin bir halkası olan McDonalds’la anılmakta, “McDonalds’laşma” çatısı altında bütünleşmektedir. Bu değişim ve bu değişimin yaşattığı hızlılık standartlaşmaya neden olmakla birlikte, günlük aile yaşantısından, yeme içme alışkanlıklarına, gezi-seyahat alışkanlıklarından alışverişe kadar pek çok alanı etkilemiştir. Toplumsal olarak tüm bu değişimlerin geçmişe oranla çok daha

hızlı bir şekilde boy göstermesi, bugün gelinen noktada sahip olduğumuz alışkanlıkları kaybetmemizi ve gün geçtikçe geleneksel değerlerimizin yok olmasını tetiklemiştir (Özmen, Birsen H. ve Birsen Ö., 2016, s. 39).

Yavaş hareketine; farklı kültürler, farklı coğrafyalar ve farklı konular tarafından değinilmiş ve bu kavram oldukça hızlı bir şekilde gelişmiştir. Fakat yerelliği ön plana çıkarmak amacıyla ortaya çıkan yavaş hareketi de küreselleşmeye başlamıştır. Bu durum yavaş hareketi için çelişkili bir durum olmuştur. Artık yavaş hareketi ve felsefesi, oluşturduğu bu küresel yapı bağlamında, yerelliği korumak için daha fazla çaba göstermek zorundadır (Ünal ve Zavalı, 2016, s. 895).

Küreselleşme insan hayatında birçok noktayı kolaylaştırıyormuş gibi görünse de, her şeyin daha hızlı yaşandığı ve tüketildiği bir çağda küreselleşmenin yerel değerleri yok etmesine karşı yavaş hareketi içinde yer almak, öncelikle yaşamın hızını kesmek ile başlayacaktır. Çünkü “gerçeklik yavaş, standardizasyon hızlıdır; bireysellik yavaş, şubeler hızlıdır; sessizlik yavaş, gürültü hızlıdır; ağaçlar yavaş, beton hızlıdır; bisiklet yolları yavaş, park alanları hızlıdır” (Mayer ve Knox, 2007, s. 23).

Yavaş hareketi kapsam olarak genellikle bireyseldir ve 'yavaş' kavramı çoğunlukla zamanla örtüşen gerçek anlamda kullanılır. Birçok kişi yavaş hareketine katılarak, kendilerini daha yavaş bir yaşam temposunun savunucusu olarak görmektedir. Teknolojinin gelişmesi ve iş yoğunluğunun artmasıyla, insanların çoğu daha yavaş bir yaşam temposu aramakta ve yavaşlayarak hayattan zevk almayı istemektedir. Daha yavaş bir yaşam temposu daha yüksek bir yaşam kalitesine eşit olarak görülmekte, yavaş hareketine bağlı kalmak insanları çevresel ve fiziksel olarak olumlu yönde geliştirmektedir. Bir şehirde araba kullanmak yerine yürümek, kişisel sağlık ve çevre sağlığının artmasını sağlar. Ayrıca, bireylere şehirlerini farklı bir bakış açısıyla görme imkânı sunar, daha fazla sosyal etkileşimlere teşvik eder ve daha yavaş bir yaşam duygusunu destekler. Dolayısıyla bireylerin yaşam kalitesini artırır. İnsanlar hızlı ve telaşlı bir şehir ortamında yaşayabilir, ancak yavaş hareketiyle kişisel düzeyde daha yavaş ve daha yüksek bir yaşam kalitesi sağlayabilirler (Radstrom, 2011, s. 94). Dolayısıyla yavaş hareketi, yaşam kalitesini destekleyerek, bireylerin günlük yaşamlarını daha verimli geçirebildiği ve sahip

olunan zamanın daha anlamlı bir şekilde değerlendirilebildiği bir yaşam tarzı düşüncesini savunmaktadır.

Christopher Richards'ın (2011) hazırladığı Yavaş Hareketi manifestosu da tam bunu anlatmaktadır (Slow Manifesto, 2019):

“Bizi hızlanmaya zorlayanlar var. Direniyoruz! Ne bayrak kaldırarak ne de tükeneceğiz. Ofiste ve yollarda yavaşlayacağız. Çevremizdeki tüm insanlar (hiç bir şey ifade etmeyen) hiperaktivitenin sinir bozucu durumundayken biz, kendimize duyduğumuz güvenle yavaşlayacağız. Kendi huzurumuzu her ne pahasına olursa olsun koruyacağız. Alanlarda ve caddelerde yavaşlayacağız, tepelerde yavaşlayacağız, asla teslim olmayacağız! Çevrenizdekiler hızlanırken siz yavaşlarsanız bizden birisiniz demektir. Diğerlerinden biri değil bizden biri olduğunuz için gurur duyun. Çünkü diğerleri hızlı biz ise yavaşız. Yapmaya değer bir şey varsa onu yavaşça yapmaya da değer. Bazıları doğuştan yavaştır, diğerleri buna mecbur kalırlar. Ancak bir fincan sabah çayıyla yatakta uzanmanın insanoğlunun en iyi hali olduğunu bilen birileri hâlâ var.”

Yavaş hareketi herhangi resmi kurul, idari kuruluş ya da ofis gibi bir yapıya sahip kurumsallaşmış bir hareket değil, bir düşünce tarzı olarak tanımlanmaktadır. Yavaş hareketi, yaşadığımız sosyal hayata ya da ekonomik sisteme karşı çıkma ya da küreselleşme ve kapitalizm karşıtı bir eylem değildir. Aksine bu kavramları daha yaşanılabilir ve insancıl bir yapıya getirmeyi amaçlar (Savaş Yavuzçehre ve Donat, 2017, s. 301).

Yavaş hareketi, bu fikrin yayılmaya başlamasıyla birlikte, uluslararası literatürde de oldukça geniş bir alana yayılmıştır. Yavaş hareketi, yavaş yemek kavramından doğmuş bir kavram olmakla birlikte birçok farklı alana da uzanmıştır. Gastronomiden turizme, kentsel çalışmalardan finansa kadar yavaş hareketinin izlerine rastlanılabilmektedir. Küreselleşme sahasının genişlemesi aslında bunun en büyük nedenidir. Yavaş hareketi, küreselleşmenin sorun olarak algılandığı tüm alanlarda aslında bir nevi umut niteliği taşımaktadır. Durumun bu şekilde olması da akademinin yavaş hareketini farklı alanlara uyarlama çabasıdır. Felsefe, şehir planlama, turizm ve iletişim gibi geniş kapsamlı düşünülebilecek alanlar yavaş

hareketi ile düşünölmek istenmiştir. Ulusal ve uluslararası alanda yazılan makale, tez ve projeler de bu yöndedir (Birsen, Birsen, Özmen ve Oğur, 2017, s. 140).

Sonuç olarak yavaş hareketi; hızlı hayatı, rekabetçi yaşamı, stres düzeyi yüksek tüketim odaklı ve tatminsiz yaşam algısını sorgulayarak, küreselleşme ve modernleşmenin neden olduğı ve gittikçe yayılan hızlı yaşam ve tüketim kalıplarının karşısında hıza başkaldıran, alternatif bir yaşam biçimini ortaya koyar.

2.1.1. Yavaş Yemek (Slow Food)

Hızlı yiyecekler evrensel olarak halkın dikkatini çekmeden önce yemek ve pişirme yöntemleri her ülkenin geleneklerinin bir parçasıydı. Ancak zamanla bu gelenekler hızlı bir şekilde kayboldu ve hızlı yiyecek markaları şehirleri fethetti. Yavaş yemek hareketi, 1986'da, İtalyan yemek yazarı Carlo Petrini'nin, PiazzaDiSpagna'nın yanındaki Roma'da bir MC Donalds restoranın şubesinin açılmasına verdiği tepkisiyle başladı (Salami, 2015, ss. 8-9).

İtalyan bir gurme olan Carlo Petrini, 1986'da İtalya'daki Cuneo eyaletinin Langhe Bölgesi'nde, Roma'da Piazzadi Spagna'da MC Donalds restoranının açılmasına tepki göstererek Slow Food (Yavaş Yemek) hareketini başlatmıştır. SlowFood, ortak kültürel değerleri ve gastronomiyi geliştirmek isteyen, demokratik olduğunu iddia eden ve insanların gönüllü üyeliğine dayanarak kar amacı gütmeyen uluslararası bir organizasyondur. Hareketin üyeliğı herkese açıktır ve örgütsel olmaktan çok bireyseldir. Hareketin merkezi, İtalyan Alplerinin eteklerinde küçük bir yer olarak bilinen Bra kasabasıdır. Hareketin İsviçre, Almanya, ABD ve Fransa'da ofisleri bulunmakta ve beş kıtada 40 ülkede 70.000 civarında üyesi olduğunu iddia etmektedir (Jones, Shears, Hillier, Comfort ve Lowell, 2003, s. 298).

Uluslararası Slow Food hareketi, Aralık 1989'da Paris'te çoğunlukla İtalyanların yanı sıra Fransızlar, İspanyollar, İngilizlerve birkaç Amerikalıdan oluşan çeşitli bir grup tarafından kurulmuştur. Hareketin görkemli manifestosu:

“Hızla köleleştiriliyoruz ve hepimiz aynı sinsi virüse yeniliyoruz: Alışkanlıklarımızı zedeleyen Fast Life (Hızlı Yaşam), evlerimizin mahremiyetine el koyuyor ve bizi Fast Food (Hızlı Yemek) yemeye zorluyor” diye ilan ediyor (The New York Times, 17.05.1998).

Şekil 3: Slow Food Logosu

Kaynak: İzmir Büyükşehir Belediyesi (22 Eylül 2019). [Dünyanın en ünlü gastronomi fuarı “Terra Madre” İzmir’e geliyor]. <https://www.izmir.bel.tr/tr/Haberler/dunyanin-en-unlu-gastronomi-fuari-terra-madre-izmire-geliyor/40914/156> adresinden edinilmiştir.

Yavaş yemek kavramı, yüksek kalitede yöreye göre farklılık gösteren yerel yemekler, kültür ve gelenekleri temsil eden yöresel tarifler ve bir yemeği paylaşırken kurulan sosyal ilişkilerle eşanlamlı olarak kullanılmıştır. Yavaş yemeğin kazandırdığı bu önemli değerlerin tümü, fast food dünyasında sadece birkaç saniyede kaybedilebilir. Yavaş yemekteki "yavaş" kavramı herhangi bir hız oranını temsil etmese de, gıdaların üretimi, yemeklerin pişirilmesi ve bunların yarattığı lezzetlerin tadının çıkarılması konusunda daha yavaş bir yaşamda olmamız gerektiğini göstermektedir. Slow food, yaşamımızda keşfetmemiz gereken içsel duygulara zaman ayırmayı temsil etmektedir. Yiyeceklere değer verdiğimizde ve gıdaların temsil ettiği şeyleri anlamak için onlara zaman ayırdığımızda, Slow Food kavramı anlaşılmaya başlanır (Radstrom, 2011, s. 92).

Slow food hareketi, yemek alışkanlığının sosyal ve etik boyutları kapsamında gıda tüketicilerinin ihtiyaçlarının artması sonucunda ortaya çıkmış ve kar amacı gütmeyerek kurumsallaşan uluslararası bir birlik olmuştur. Damak zevkinin herkeste standart hale gelmesine ve tüketicilerin kullanılmasına karşı durmuş ve başlangıçtan bu yana yavaş yemek faaliyetlerinin iki taraflı yapısını sergilemiştir. Bir taraftan bilimsel nitelikteki araştırmalar ve kapsam olarak küçük özgün üretimlerin desteklenmesiyle, yemek ve tarım mirasını korumayı, diğer taraftan ise yöresel ve özgün yemek hazinesini artırarak tüketicileri bilgilendirmeyi amaçlamaktadır (Yurtseven, Kaya ve Harman, 2010, s. 36).

Slow food hareketi, bütün insanların hak ettiği kalitedeki yiyeceklere ulaşması için mücadele vermektedir. Dolayısıyla organik gıdanın, yöresel ev yemeklerinin ve organik tarımın korunduğu bir dünyayı savunmaktadır. Hareketin temelinde yatan düşünce, sönmüş yemek yeme zevkini yeniden canlandırmaktır. Gıdaların farklı işlemlerden geçerek, bu gıdaları yeme zorunluluğuna karşı çıkan slow food hareketi, tarımın da korunması gerektiğine önemle değinir. Tarımsal ürünlerin organik yollarla yetiştirilmesine vurgu yapar. Slow food'un üzerinde önemle durduğu nokta doyma hazzı değildir. Önemli olan, insanın kendini, vücudunu, sağlığını ve benliğini korumasıdır.

Slow food, tüm insanların kendileri için iyi olan, yaşadığı gezegende temiz gıdalara sahip olabilecekleri ve bu gıdaların lezzetlerini tadabilecekleri bir dünya öngörmektedir. Slow Food öngördüğü bu yaklaşımla gıda kavramını birbirine bağlı üç ana ilke tarafından tanımlar: iyi, temiz ve adil (Slow Food, 2015). Ak, bir çalışmada gıdaların, iyi, temiz ve âdil olmasını şu şekilde açıklamıştır (Ak, 2017, s. 887):

- Gıdanın iyi olması; lezzetli ve farklı olmasını, kültürel ve coğrafi bölge ile olan ilişkilerini ve gıdanın tadının en yüksek seviyelerde üretilmiş olmasını, gerçek bir tat, aroma ve görünüşe sahip olmasını belirtir. Gıdanın iyi olma özelliğine sahip olmasını, tat alma duyularımızın uyarılması ve farklı ürünler arasından daha tatmin edici olanı seçmemiz belirler.

- Gıdanın temiz olması; ürünlerin üretiminde çevremize zararı en az dokunan üretim yöntemlerinin tercih edilmesini, insan sağlığına ve biyolojik çeşitliliğe saygı duyulmasını sağlamaktadır. Kısaca gıdanın temiz olması, sürdürülebilirliği ve çevreye zarar vermekten çok çevresel korumayı belirtmektedir.
- Gıdanın adil olması ise; sürdürülebilirlik boyutu ile yakından ilişkili olmakla birlikte adil ücret ve sosyal adalete vurgu yaparak sosyal açıdan sürdürülebilir yollarla üretime vurgu yapar. Bu boyut, iyi ürünlerin göz ardı edilmeden sürdürülebilir bir nitelikte olmasını, çalışan işçilerin emeklerinin sömürülmemesini ve hem üreticiler hem de tüketiciler için adil fiyat uygulamalarının sağlanmasını içermektedir.

Yavaş yemek hareketi 1970'lerde İtalya'nın çalkantılı siyasal ve sosyal ortamında ortaya çıkmıştır. Yavaş yemek, kendine özgü karakterinin çoğunu Bra kasabasının borçluyken, aynı zamanda ana kurucusu olan Carlo Petrini'nin enerjisini ve üstlendiği sorumluluklarını da yansıtmaktadır. 2004 tarihinde Time dergisinde yer alan Petrini, otuz yılı aşkın bir süredir, farklı yerel kültürleri sanayileşme ve küreselleşmenin homojenleştirici etkilerinden korumanın bir aracı olarak zevk ve lezzetin rolü konusunda ısrar etmiştir. İtalyan solundaki kökenlerinden günümüze kadar küçük ölçekli gıda üreticilerinin ve biyo-çeşitliliğin savunulması konusundaki çalışmaları sürdüren slowfood, daha küresel bir erişim hedeflerken, aynı zamanda yerel odağını da korumuştur (Schneider, 2008, s. 386). Sonuç olarak, slow food, siyasi ve ekonomik eylemden ziyade kültürel ve ikna edici bir müdahale olmasına rağmen, çoğunlukla küreselleşme karşıtı hareketin bir üyesi gibi görünmektedir (Schneider, 2008, s. 392).

Yurtseven, Kaya ve Harman yavaş yemek için şunları ifade etmiştir:

“Yavaş yemek, genetik olarak oynanmış gıda ürünlerinin peynir hem taze hem de tütsülenmiş et, yumurta, meyve ya da sebze gibi yemeklerin ve yiyecek maddelerinin duysal kapsamı ve tadı üzerindeki etkilerini göz ardı etmenin bir hata olacağını belirtiyor. Yavaş yemek, yerel ürünlerin yüzyıllardır var olan zenginliği ve çeşitliliğinin insanların yiyecek ve içeceklerden duyduğu haz ve geleneksel yeme

modelinin temel bir parçası olan tadımsal referansın çerçevesini oluşturduğunu vurgulamaktadır” (Yurtseven, Kaya ve Harman, 2010, ss. 21-22).

2.1.2. Yavaş Yaşam

Birçoğumuz, hayatlarımızın aşırı telaşlı bir şekilde akıp gittiğini görüyor ve dengeyi geri getirmenin yollarını arıyoruz. Yaşamımızı daha dikkatli sürdürmeyi amaçlıyoruz. Ama artık bu eskisi kadar kolay görünmüyor. Etrafımızdaki yaşamlar hızlı geliyor. Hızlı aileler, hızlı tatiller, hızlı yemekler ve hızlı sohbetler... Mükemmel bir hayat yaşıyor olabiliriz ama onlar için “orada” değiliz. Ailemize ve arkadaşlarımıza yemek için ayıracak zaman bulamıyoruz. Anlamlı bir hayat yaşayamıyoruz ve yaşamımızla olan gerçek bağlantının açlığını yaşıyoruz. Bu sorunun çözümü ise kendimizde saklı. Yavaşladıkça hayatımızla bağlantı kurabiliyoruz (Slow Movement, 2019).

Yavaş yaşam, yaşamın her parçasına anlamlı zaman dilimlerine ayırarak, yapılan her uğraş sonunda bireylerin tatmin düzeyinin artmasını amaçlamaktadır. Fastfood tarzı yemeklerin yerine ev yemeği yapmak; araba kullanmak yerine bisiklete binmek ya da yürümek; büyük market alışverişleri yerine halk pazarını tercih etmek ya da bahçede sebze meyve yetiştirmek yavaş yaşamın sunduğu yalın uygulamalardan birkaçıdır. Küreselleşen dünya, insanların geçmişten günümüze uzanan yerel değerlerini silerek, standart bir yaşam tarzı oluşturma çabasına bürünmüştür. Yavaş yaşam, insanların içinde bulundukları zaman ve mekân içinde onların mutlu olmalarını sağlayacak tepkiler bütünüdür (Yurtseven, Kaya ve Harman, 2010, s. 2).

Yavaş yaşam, özgün bir yaşam biçimi üzerinde şekillenmiştir. Yavaş yaşam gösteriştense ya da yoğun bir ekonomi bütçesinden tasarruf etmek olarak algılanmamalıdır. Bu yaşam biçimi, bütünüyle yararlı çevresel faaliyetlerde bulunmakla da ilgili değildir. Yavaş yaşam, günümüzün modern çağına dâhil olan insanları için yeni değerler seti uygulamakla ilgilidir. Bu yaşam tarzı; insanları, aileleriyle ve arkadaşlarıyla beraber şimdiki zamanda güzel vakitler geçirerek yaşamı keyifli hale getirmeyi, doyurucu bir dünya vatandaşları topluluğuna dâhil olmayı ve

yok olma tehlikesi altındaki değerleri korumayı amaçlar. Yavaş yaşam, insanlara zaman kazandıracak yöntemler sunmaz; onlara zaman kazanmanın ve zamanı keyifli bir şekilde geçirmenin yeni yollarını keşfetmelerini sunar. En önemlisi de, yavaş yaşam, insanlara zamanı farklı bakış açılarıyla değerlendirmek için fırsat verir (Öztürk, 2012, s. 14).

Yavaş yaşam, insanların tüm faaliyetlerinde ortak iyiliği amaç edinerek, insanlara verilen önem ve değer etrafında örgütlenen ve insanlığın topluluk içinde köklendiği bir dünya içindir. Yavaş yaşam; aile, topluluk ve insanın kendi benliğine daha fazla zaman ayırmasını ister. İnsan mutluluğudaha basit, daha iyi, daha sade ve daha yavaş bir yaşamda bulmalıdır (The Slow Living Summit, 2019).

Yavaş yaşam “anamlı şeyler için zaman” arzusuna karşı verilmiş bir cevaptır. Yavaş yaşam, gündelik hayatımızı oluşturan farklı zamansallıkların bilinçli bir şekilde planlanmasını, zamanın daha dikkatli bir şekilde işgal edilmesini taahhüt etmekten ibarettir. Yavaş yaşamak, günlük yaşam uygulamalarımızı daha yavaş gerçekleştirmek, görevleri tamamlamak için daha fazla zaman ayırmak anlamına gelmektedir (Parkins, 2004, s. 364).

2.1.3. Yavaş Turizm (Slow Tourism)

Bölgelerin turistleri kendine çekecek coğrafi özellikleri, bu bölgelere olan erişim ve konaklama imkânları turizmi oluşturan temel unsurlardır. Doğal yaşam alanları, deniz ve kıyı kaynakları, iklimsel kaynaklar, tarihi ve kültürel kaynaklar ve sosyal kültürel farklılıklar turizm etkinliklerini içine alarak temel çekicilik unsurlarını ortaya çıkarmaktadır. Boş zamanlarda artık insanların lüks otellerde ya da doğal bütünlüğü olmayan\korunmayan bölgelerde dinlenmek\tatil yapmak yerine; organik gıdaları tüketebilecekleri, bulunduğu bölgenin doğasını hissederek keşfedip, sakin ve yavaş yaşayarak dinlenebilecekleri ortamlarda bulunma isteği ön planda olmuştur. Bunun sonucunda ise yeni bir turizm şekli gün yüzüne çıkmıştır; “Yavaş Turizm” (Ünal, 2016, s. 15).

Türkiye’de ki Cittaslow olarak tanınan yavaş kentlerin çoğunluğunda “Yavaş Turizm” etkinliği korunmaktadır. Yavaş turizm, genellikle bölgeye hafta sonu ve gününbirlik ziyaretlerin gerçekleştirildiği turizm türüdür. Turistik faaliyetler, ziyaret edilen turistik alanların sezonluk ya da mevsimlik de olsa bu bölgelerin nüfus sayısının artmasına neden olmaktadır. Bunun sonucunda ise çevre ve kaynakların kullanılması etkilenmektedir. Türkiye’de ki yavaş şehirlerin turizm için cazip nokta haline gelmesi, bu bölgelerin nüfusunu ve kaynak kullanımlarını artırmaktadır (Çıtak, 2016, s. 2699).

Sakin Şehir ağına dâhil olan şehirler, ulusal ve uluslararası alanda bir cazibe merkezi haline gelmiştir. Şehir dokusunun özenle korunması, tarihi mimari ve kültürel mirasın belirginleştirilmesi, şehrin sakin ve sükûnetli havası bilindik tatil alışkanlığını değiştirerek, Sakin şehir yaklaşımının ülkemizin sahip olduğu saklı doğal güzellikleri gün yüzüne çıkarmasında da önemli bir rol oynayacaktır. Sakin şehir kriterlerinin uygulanması yaşam kalitesi yönünden paralellik göstermekte ve bu durum turizm faaliyetlerinin hareketliliği açısından büyük öneme sahip olmaktadır (Sırım, 2012, s. 129).

2.1.4. Yavaş Kent (Slow City-Cittaslow)

Yavaş hareketi, küreselleşme açısından incelendiğinde kentlerin önemi açık bir şekilde anlaşılmaktadır. Yavaş şehir, devasa ve küresel kentler karşısında durarak nüfusu az ama nitelikli yerleşim alanlarını hedefleyen, yerel kimliklerin yeniden canlandığı ve yöreye özgün tatların paylaşıldığı bir kentler birliğidir. Tarım, turizm, ticaret, trafik ve eğitim gibi birbirinden farklı birçok alan, yavaş kent için kendine yer bulabilecektir. Bu sebeple, yavaş kent diğer yavaş hareketlerinden farklı olarak daha detaylı bir biçimde ele alınmıştır (Ünal ve Zavalı, 2016, s. 900).

“Yavaş” kitabının yazarı Honore yavaş kent için şunları ifade etmiştir.

“Yavaş şehir anlayışı yavaşlatılmış hızlı şehirden de öte bir şeydir. Bu hareket insanların saate bağlı olarak yaşayıp her şeyi hızlı yapmaya yönelik baskılarını direnmelerini sağlayacak yeni bir çevre yaratmak üzerinedir. Yavaş şehirde gevşeme,

varoluşu dair önemli soruları düşünme hakkınız vardır. Arabaya atlayıp, işe gidip, hızla eve dönmekten ibaret olan modern dünyanın fırtınalı ve hızlı yaşamına esir düşmektense, yürümeye, sokakta insanlarla tanışmaya vakit ayırıyorsunuz (Honore, 2008, s. 89).”

Sonuç olarak yavaş kent hareketi, yavaşlık kavramını kente yayma konusunda belirginleşmiş olan bir harekettir. Sürdürülebilir kentleşmenin etkisiyle kentlerin daha yaşanılabilir bir yer olması konusunda şekillenen yavaş kent hareketi, içinde birçok ilke, amaç ve politikayı kapsamakta ve sürdürülebilir kentlerin de bir parçası olmaktadır. Başlangıcı İtalya olarak merkezlenen bu hareket, kentlilerin yaşam kalitesi ve insani yaşam haklarını koruyabilmek için yerele, geleneklere ve özgünlüğe önem vermesiyle zamanla evrensel bir boyuta ulaşmıştır. İtalya’dan sonra dünya da yayılmaya başlayan yavaş kent hareketi Türkiye’de de birçok farklı bölgede kendini göstermiştir.

2.2. CİTTASLOW (SAKİN KENT)

2.2.1. Cittaslow Nedir?

Dünyada baş döndürücü hızla gelişen bilişim ve bunun sonucunda giderek artan kalkınma yarışı, hem doğal kaynaklarımızın bilinçsiz bir şekilde tüketilmesine neden olmuş, hem de doğanın karşı karşıya kaldığı ciddi tahribatlar sonucunda büyük çevresel sorunları meydana getirmiştir. Bu sorunlar beraberinde insan hayatını doğrudan ve dolaylı yönden tehdit eder hale gelmiştir ve artık insanlar 20. yüzyılın ortalarından itibaren insan odaklı yerleşim alanlarında bulunmayı isteyerek, merkezde doğayı ve çevreyi içine dâhil eden yaşam tarzı arayışına girmişlerdir. İşte “Cittaslow” da bu arayışın sonucunda ortaya çıkan sürdürülebilir bir kent modelidir (Arslan, 2017, s. 252).

İnsanoğlu hızlı yaşadığını sanarak, çevreyi, doğayı ve dünyayı kirletip, son zamanlarda artan birçok sorunu da beraberinde getirmiştir. Daha ilginç olanı ise ortaya çıkan bu sorunlara neden olan insanoğlu bu kezde çevresinde oluşan problemler karşısında yeni çözüm yolları arayışına girip, farklı önerilerde bulunmaya çalışmıştır. Hızlı yemek anlamını taşıyan “fast food” kültürü karşında bir direniş olarak gündeme gelen “Cittaslow”, 1990’lı yıllardan bu zamana kadar benimsenmiş ve kabul görmüştür. Hareketin bu sürecinde Dünya’nın ve Türkiye’nin birçok bölgesinde Cittaslow kriterlerine uyan merkezler oluşturulmaya başlanmış ya da o kriterlere uygun hale getirilmeye çalışılmıştır (Dinç, 2018, s. 14).

Yavaş şehir kavramını anlamak için, önce bu hareketin başlangıcına ve ortaya çıkış amacına bakmak gerekir. Yavaş şehir hareketinin temeli, İtalya’nın Bra şehrinde 1989 yılında İtalyan Carlo Petrini tarafından ortaya atılmış olan “yavaş yemek” hareketine dayanmaktadır. Yavaş yemek, geleneksel ürünleri, yerel mutfağı ve kültürel bütünlüğü korumayı ve bu değerleri tanıtmayı amaçlar (Radstrom, 2005, s.53).

Yavaş yemek (slow food) hareketi, 1986 yılında liderliğini Carlo Petrini’nin üstlendiği bir grup eylemci tarafından başlatılmıştır. Bu hareket İtalya’nın Roma

şehrinde açılması planlanan ve fast food ağının simgesi olan McDonalds'a karşı tepki göstermek amacıyla, Carlo Petriniİspanyol merdivenlerindehamur işi fırlatıp restoranın açılmasına protesto etmesiyle başlamıştır. Eylemciler, Roma'da yeme-içme hizmeti veren ve fast food halkasının içinde olan McDonalds karşısında, yavaşlığı, yerel sağlıklı gıdaları ve sofranın önemini vurgulayarak slow food'u savunmuşlardır (Güven, 2011, s. 114).

Cittaslow, sıradan sayılabilecek protesto ya da tepki niteliğinde bir hareket değildir. McDonalds'ın yapmadığı ve uygulamadığı her şeyi yapmayı ve gerçekleştirmeyi iddia etmiştir. Organik, taze ve mevsimine uygun gıdalara yönelmeyi savunmuş ve geçmişten günümüze kadar gelen geleneksel mutfak deneyimleriyle pişirilmiş lezzetli yemeklerin yakın, dost, aile ve akrabalarla beraber tadına varılarak yenilmesi gerektiğini ileri sürmüştür (Sırım, 2012, s. 121). Dolayısıyla Cittaslow hareketi, Ritzer'in 'Toplumun Mc Donaldlaştırılması' adını verdiği duruma karşı bir direnişi olarak tanımlanmaktadır. Cittaslow kentlerin özgünlüklerini, insanların sosyal ve fiziksel refahını, fırsatlarını ve hayat tarzlarını şekillendirebilmektedir. Bu bakımdan yavaş kent hareketi, kentsel mekânlarda yaşanılabilirliğinin insanlar için ne kadar önemli olduğunun bir ifadesi olarak düşünülebilmektedir (Mayer ve Knox, 2007, ss. 21-22).

Slow food (yavaş yemek) hareketi, başlangıçta bireysel bir karşı çıkma eylemidir. Fakat zamanla ülkeler ve şehirler arasında yayılarak uluslararası bir etkinliğe dönüşmüştür. Yavaş yemek ilk olarak yemek kültüründeki hızlı değişime ve bozulmaya karşı bir başkaldırı niteliğinde kendini göstermiş olup, sonrasında ise giderek farklı alanlarda yayılmaya başlamıştır. Yavaş yemek hareketi; yaşam, eğitim, trafik, turizm ve şehircilik gibi alanların yavaşlık felsefesiyle tanışmasına öncülük eden, dünya çapında iyi bir yaşam için verilen direnişte ön cephede saf tutarak etkinliğini koruyan bir kavram olmuştur. İtalyan gurme Carlo Petrini'nin McDonalds'a tepki olarak başlattığı "slow food" hareketi, Cittaslow'un ışığını yakmıştır. Cittaslow, Slow food'dan doğmuş; yavaş, sürdürülebilir ve yaşanılabilir kentleri kendine rol alan, kentsel iyileşme ve yaşam kalitesi ilkelerini amaç edinen sürdürülebilir bir kent modelidir.

Cittaslow, 1999'da Greve in Chianti'nin eski belediye başkanı Paolo Saturnini'nin hedefleri yönünde doğmuştur. Paolo Saturnini, kentsel yaşam kalitesini güçlendirmek için kentlerin kendilerini tanıyarak farklı bir kalkınma modeli oluşturma düşüncesini evrensel bir alana çekmiştir. Bu düşünce kısıyasüredeBra (Francesco Guida), Positano (Domenico Marrone), Orvieto (Stefano Cimicchi) belediye başkanları ve slow food başkanı olan Carlo Petrini tarafından benimsenmiştir (Cittaslow Türkiye, 2019). Bu dört belediye başkanı, Orvieto'daki kuruluş toplantısında, daha az kirletilmiş ve daha sakin fiziksel ortamlarda çalışmayı, yerel el sanatlarını ve kültürel değerleri korumayı, geleneksel ürünleri ve yerel mutfağı teşvik etmeyi amaç edinen bir dizi ilkeye karar vermişlerdir. Bu kararları verirken de vatandaşların yaşam ritimlerini hissedebilmeleri, daha sağlıklı ortamlarda yaşamaları ve daha kaliteli bir yaşam sürdürebilmeleri için idari çözüm arayışlarındaki deneyimlerini paylaşmak amacıyla teknolojiyi kullanma sözü vermişlerdir (Knox, 2005, s. 6).

Cittaslow, 1999 yılında kurulmuş ve 28 madde ile 5 ek metni kapsayan bir tüzükle yönetilmektedir. Tüzük kapsamında Cittaslow birliğinin kuruluşu, organları ve bu organların yapısı ve işleyişi yer almakla birlikte; bu birliğe üye olabilmek için Cittaslow'a aday olan kentlerin sağlaması gereken şartlar, birliğin logosu ve logonun kullanımına ilişkin bilgiler bulunmaktadır (Şahin ve Kutlu, 2014, s. 58).

Şekil 4: Cittaslow Logosu

Kaynak: Cittaslow (1 Nisan 2019). <https://www.cittaslow.org/> adresinden edinilmiştir.

Sakin kent, uluslararası alanda “Cittaslow” olarak adlandırılır. Cittaslow derneğinin merkezi İtalya’da (Orvieto) bulunur. Derneğin amacı, insanların yaşam kalitesini destekleyerek bu kültürün yaygınlaşmasını sağlamaktır (Günerhan, Erdem ve Günerhan, 2010, s. 34).

İtalyanca Citta (Şehir) ve İngilizce Slow (Yavaş) kelimelerinden oluşan ve birçok yazında farklı şekillerde ifade edilen “Cittaslow” son yıllarda literatürlerde yer ediniş, önem verilerek benimsenen kavramlardan biri haline gelmiştir (Dinç, 2018, s.14). Cittaslow kavramı iki farklı dildeki kelimelerin birleşmesiyle oluşmuştur. Bu kelimeler, İtalyancaya İngilizce kökenlidir. Citta “şehir” anlamına gelir ve İtalyancadır. Slow ise “yavaş” anlamını taşıyan İngilizce bir kelimedir. Kelimenin İtalyanca olan kısmı yani “Citta”, İtalya’da doğmuş olması sebebiyle o bölgeyi temsil eder. İngilizce olan kısmı ise yani “Slow”, artık küresel bir dil boyutuna ulaşması sebebiyle dünyanın geri kalanını simgeler. İtalyada başlayarak Avrupa’da yankı uyandıran bu hareket, kısa zamanda dünyanın bütün kıtalarında kendine yer edinmiştir (Karakaş Özür, 2016, ss. 158-159).

Ülkemizde Cittaslow kavramının karşılığı olarak yerli yazınlarımızda farklı kullanımlara yer verilmiştir. Bu kullanımlar arasında “Sakin Şehir” (Olçay, Giritlioğlu ve Özekici, 2017; Karakaş Özür, 2016; Kabacık, 2015), “Sakin Kent” (Yavuzçehre ve Donat, 2017; Deniz, 2017; Küçükali ve Şen, 2017), “Yavaş Şehir” (Çoban ve Harman, 2016; Coşar, 2013; Çerçi, 2013), “Yavaş Kent” (Yılmaz, 2016; Ak, 2017; Ak, 2018) olarak yer almaktadır. Buradan da Cittaslow kavramının Türkçe karşılığı yerel yazınlarımızda “Yavaş Şehir”, “Yavaş Kent”, “Sakin Şehir”, “Sakin Kent” olarak kullanıldığı görülmektedir. Çalışmamızın ana başlığında ise Cittaslow karşılığı “Sakin Kent” olarak tercih edilmiştir.

Sürdürülebilir kentleşme dinamiklerine farklı ve özgün boyutlarla yaklaşan Cittaslow, birliğine üye olan ya da üye olmak isteyenler için kentlerde gerçekleştirilmesini şart koştuğu kriterler, sürdürülebilir ilke ve göstergelerle de uyum içindedir. Cittaslow’un kriterleri; su ve hava kalitesi, biyo-çeşitlilik, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı, ekonomik, ekolojik ve sosyal adaletin korunması veya yaşam kalitesinin geliştirilmesi gibi kavramları içermektedir. Üyelik için başvuruda bulunan kent nüfusunun 50.000’in altında olması, Cittaslow’un, küçük

nüfuslu kentlerin geliştirilmiş alternatif bir sürdürülebilir kent modeli olarak benimsenmesini kolaylaştırmaktadır (Doğan, Aksu, Çelik ve Kaymak, 2014, s. 8).

Cittaslow, 50 binden az nüfusa sahip olan küçük kentlerin ve kasabaların üyeliğe alındığı bir birliktir. Cittaslow, çalışmalarını bir kuruluş olarak sürdürmekte ve her yavaş kentte, kaliteli bir yaşamı sunmak için belirlenen ilke ve amaçları uygulamaya çalışmaktadır. Bu ilke ve amaçlar, yaşamın farklı alanlarında bulunan yerel halkın kentleri daha da yaşanılabilir kılmak için, hep beraber çalışabilecekleri bir mekanizmadan ve bu kentlerin gelişme aşamalarını izlemeyi sağlayan somut ölçütlerden oluşmaktadır. ‘Cittaslow’ kavramının bu ölçütlerin de ötesinde bir düşünce şekli olduğu ifade edilmektedir. Kentin ve kentlerde yaşayan insanların iyiliğine önem vermek, sahip oldukları çeşitlilikleri zenginlik sayarak artırmak ve günümüz dünyasının birbirinin benzeri birçok ‘aynılaşmış’ kentlerinden farklı kalmaya çalışmaktır. Özetle Cittaslow, yerel halkın değerlerine ve ihtiyaçlarına gereken önemin verilmediği modern dünya’da, kendi farklılığı ve özgünlüğü ile bir yer edinmeye çalışmaktadır (Kavas ve Kavas, 2012).

Cittaslow, kentsel yapı kalitesini artırmak ve çevresel değerleri korumak için teknolojiye en iyi şekilde faydalanmayı amaç edinir. Cittaslow, organik ve doğal gıdaların ve ürünlerin üretimini, kullanımını ve pazarlanmasını teşvik ederek, çevreyle barışık ürünlerin üretimini desteklemek, genetiği değiştirilmiş ürünlerin kullanımından uzak durmak ve gerektiğinde risk altındaki üretimi geliştirmek ve korumak için kontrol organları oluşturmayı amaçlar. Bölgenin tanıtımında katkısı olan yöresel ürünlerin korunmasında, kültür ve geleneklere dayanan yerli üretime sahip çıkılmasında, tüketicilerin ve yerli üreticilerin doğrudan temas halinde tutulmasında, misafirperverlik kalitesi, topluma ve kendine özgü özelliklerin korunmasını sağlayıcı politikaları destekler (Sezgin ve Ünüvar, 2011, s. 92).

Dünyada gittikçe yayılarak evrensel olma yolunda ilerleyen ve başarılı bir şekilde yol kateden Cittaslow hareketi, ilk adımda duygusal bir karşı çıkma hareketi olsa da, alt yapısının sürdürülebilirlik ve Gündem 21 kavramlarıyla temellendirildiği bir “yeni şehir yaşam tarzı” modelini oluşturmuştur (Ergüven, 2011, s. 207).

Cittaslow hareketi, kentlerin kendine özgü niteliklerine, değerlerine ve yapılarına sahip çıkmalarını, geleneksel sanatları, el emeği ürünleri ve yemek

kültürlerini korumalarını amaçlayarak, kentlerin doğaya zarar vermeden de gelişebileceğini savunur. Çok geniş ve aynı zamanda da çok farklı bir coğrafyaya sahip olan bir ülkede tarih boyunca birbirinden farklı birçok kültüre ev sahipliği yapmış olan belki de yüzlerce kent, Cittaslow olabilecek potansiyelindedir. Bu kentlerin Cittaslow olması o bölgedeki yöreye ait ürünlerin, yemeklerin, zanaatlerin, doğal bütünlüğün ve mimari yapının korunmasını aynı zamanda da bu kentlerin kalkınmasını sağlayacaktır. Türkiye’de “Sakin Şehir” ağına dâhil olan bölgelerin giderek artması sahip olduğumuz değerlerin gelecek nesillere aktarılması anlamına gelecektir (Yıldırım ve Karaahmet, 2013, s. 17).

Cittaslow Hareketi:

- Kentlerin özel ve önemli oldukları alanları düşünüp, bu alanlara sahip çıkıp gelecek nesillere aktarmak adına bir strateji geliştirmelerini ve kentsel dokusunun, hikâyesinin, müziğinin, renginin bir bütün içinde kalmasını, şehirde yaşayan sakinlerin ve burayı ziyaret eden diğer kişilerin keyif alacağı bir hızda yaşamalarıdır.
- Geleneksel el işlerini, yerel yemekleri ve yöreye ait sanatı; eskide kalmış, üzeri tozlanmış ve unutulmaya yüz tutmuş olmaktan kurtarıp bu değerleri çocuklarımıza miras olarak bırakmak ve misafirlerimizle bu kültür paylaşımını yapabilmektir.
- İnsanların sağlıklarını önemsemesi, sağlıklı birey bilincini ön planda tutulmasıdır. Bunun da gerçekleşebilmesi için hava, su, gürültü ve ışık kirliliklerinin kontrolünün aksatılmadan yapılması ve bunların insan sağlığını tehdit edecek boyuta gelmesinin engellenmesidir.
- Çöp toplama saatlerinden ilaçlama alanlarına kadar birçok farklı konuda tedbir almak ve uygulamaktır.
- Yerel üreticilere destek olmak ve onların kendi ürünlerini satışa sunacakları bir alan oluşturmaktır.
- İnsanlara ve çevreye karşı zararlı olmayan alternatif ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının özendirilmesidir.

- Belki de en önemlisi de bir şehrin, dünyada birbirine benzer binlerce aynı şehirden kendini ayırarak farklılaşmasıdır (Yıldırım ve Karaahmet, 2013, s. 16).

2.2.2. Cittaslow Ne Değildir?

-Günümüzden geride kalmak, geçmişte yaşamak ya da eskiye gitmek değildir. Şehrin sahip olduğu geleneğini, halkını ve yerel üreticisini koruyarak bu değerleri gelecekteki nesillerle paylaşmaktır.

-Araç kullanmayı engellemek ya da yasaklamak değildir. Yalnızca, arabaların girmediği, şehirde yaşayanların ve o şehri ziyaret edenlerin rahatça nefes alıp dinlenebilecekleri yaşam alanları oluşturmaktır.

-Teknoloji karşıtı bir hareket değildir. Aksine, belediyelerin sunduğu hizmetleri internet ortamına taşıyarak, bu hizmetlerden kent halkının verimli bir şekilde faydalanmasını sağlamaktır.

-Yemek yeme eyleminin daha da yavaş olması demek değildir. Sağlıklı bir yaşam sürdürebilmek için organik ürünlerin, yerel gıdaların ve yöresel yemeklerin teşvik edilmesidir. Eğitim kurumlarında çocuklarımıza lezzet, gıda ve beslenme üzerine temel eğitim programları düzenlemektir (Cittaslow Bilgi Notu, 2014, s. 4).

Sakin kent, uyuşukluğa özendirme eğilimi değildir.

Carl Honore ‘Yavaş’ adlı kitabında Cittaslow hareketinin sanılanın aksine teknoloji karşıtı olmadığını belirtir. Cittaslow’un ana hedefiyerel mimariye, zanaata ve geleneksel sofraya sahip çıkmaktır. Bunun yanında da bu değerlerin günümüz dünyasının en iyi yanlarını savunduğunu açıklamaktadır. Yavaş şehirler şu soruyu sormaktadır: Yaşam kalitemiz artıyor mu? Yanıt şayet evetse o halde şehir Cittaslow’u benimsemiş olmaktadır. Bu durum iyi yaşamı özendiren modern ve geleneksel arasında bir denge kurmaya çalışmaktır (Honore, 2008).

2.2.3. Cittaslow Felsefesi ve Amacı

Cittaslow'un amacı, şehirlerin mekânı ile bütünleşmiş yaşam kalitesini, çevreye duyarlı bir şekilde koruyabilmektir. Cittaslow'un temel felsefesi ise, şehrin yerel kimliğini oluşturan değerlerini ve yaşam biçimlerini tanımlayarak bunları desteklemektir. Böylece toplumun, yaşam temeli olan bölgeye karşı kentsel aidiyet duygusu yeniden canlanarak, fiziksel çevre ve tarihsel bağlarında kuvvetlenmesi sağlanacaktır (Radstrom, 2011, s. 92).

Cittaslow düşüncesinin ana teması şüphesiz ki "yavaşlık" kavramıdır. Yavaş, "hız" kavramının zıttı karşılığındadır. Cittaslow, fast food gibi hazır yemek alışkanlığına tepki olarak ortaya çıkan 'yavaş yemek' (slow food) hareketinin, "yavaş" kavramını kentlerde uygulanması düşüncesinin doğmasıyla oluşan, sürdürülebilir bir kent modelidir. Yani Cittaslow felsefesinin temeli hız karşıtı bir düşünce üzerine inşa edilmiştir (Keskin, 2012, s. 86).

Sakin kent felsefesi, teknoloji karşıtı değildir, aksine yaşamımızı kolaylaştırmak için teknolojiden yararlanmasınardır. Ancak teknolojinin hayatımızı yönetmesine karşı çıkmaktadır. Kent mirasını korumak, yerel kültüre ve değerlere sahip çıkılarak unutulmasını önlemek, unutilan değerleri yeniden canlandırmak, yeşil alanları artırmak, çevreye dost teknolojileri desteklemek, kadının üretmesini sağlamak, hamileler, yaşlılar ve engelliler için yaşamı kolaylaştırıcı projeleri gerçekleştirmek sakin kentlerden beklenen temel konulardır (Zoğal ve Arslan, 2018, s. 252).

Yavaş kent, küreselleşen büyük şehirlere karşı durarak, nüfusu belirli bir sayının altında olan ve yaşam kalitesi belirli standartların üzerinde olan şehirleri amaç edinen kentlerin birliğidir. Yavaş kent, geleneksel değerlerin günümüze aktarıldığı ve yöreye ait yemeklerin hazırlanıp bu yemeklerin sağlıklı bir şekilde tüketilebildiği bir kent modelidir. Yavaş şehir; tarım, ticaret, turizm ve eğitim gibialanları yavaşlıkla organize ederek bu alanları kendi çemberinin içine dâhil eder. Yavaş şehir hareketi, hızlı ve tüketim odaklı yaşam felsefesinin içine dâhil olan kentlere karşı tercih edilebilir bir kent olmayı amaçlar. Yavaş kentfelsefesi, yaşamın yaşamaktan zevkalarak sürdürülmesini savunur. Cittaslow hareketinin amacı;

insanların çevreyle iletişimleri kopmadan bir araya gelebilecekleri kendine yeten sürdürülebilir ürünlerine, el sanatlarına, gelenek ve göreneklerine, kültürüne ve doğasına sahip çıkan ancak bunları gerçekleştirirken de alt yapı sorunları olmayan, yenilenebilir enerji kaynakları kullanan ve teknolojinin kolaylıklarından faydalanan kentlerin, gerçekçi alternatif bir şehir örneği olabilmektir (Ünal ve Zavalı, 2016, s. 900).

2.2.4. Cittaslow Üyelik Süreci ve Organizasyon Yapısı

Cittaslow'a aday olabilmek için ilk olarak ilgili belediye nüfusunun en fazla 50.000 olması ve Cittaslow politikalarının kent ile ilişkisini inceleyerek, kentin Cittaslow ağıyla uyumlu olup olmadığını kendi içinde değerlendirmesi gerekmektedir. Bu süreçte başvuru yapacak olan kentin; çevre, alt yapı, kentsel yaşam kalitesi, tarımsal turistik esnaf ve sanatkarlar, misafirperverlik farkındalık ve eğitim, sosyal uyum ve ortaklıklar gibi politikalarla uyumuna bakılır. İlk değerlendirme sonucunda başvuruyu yapacak olan kent, Cittaslow politikalarıyla uyumluluk gösterip belirlenen nüfus kriterini sağlarsa ilgili belediye tarafından Cittaslow başvuru dosyası hazırlanarak, Türkiye'nin ilk Cittaslow'u Seferihisar Belediyesine gönderilir.

Cittaslow Birliğinin üyeler arasından seçilmiş olan bir başkan, başkan yardımcıları ve birliğin faaliyetlerini devam ettirmekle görevlendirilen genel sekreteri bulunmaktadır. Cittaslow Birliği, uluslararası genel kurul, uluslararası koordinasyon kurulu, uluslararası konsey başkanı, garantörler kurulu, uluslararası bilim kurulu ve denetmenlerden oluşmaktadır (Acar, 2016, s. 31).

Cittaslow üyesi olabilmek için, aday olan kentlerin nüfusunun en fazla 50.000 olması gerekmektedir. Aday kent organik tarımın ve yerel yemeklerin tanıtımından bölgeye gelen ziyaretçilerin bu lezzetlerin tadına varabilecekleri bir mekân ya da merkezin oluşturulmasına kadar bir dizi önlem ve ilke için söz vermelidir. Bununla beraber kent, doğal kaynaklarını ve saflığını koruyarak fast food kültürünün ilerlemesini engellemek için girişimlerde bulunmalıdır (Knox, 2005, s. 6).

Türkiye'nin ilk Cittaslow'u Seferihisar Belediyesine giden başvuru dosyaları Seferihisar Belediye'si tarafından incelenerek kentsel yaşam kalitesi, farkındalık ve çevre düzeni gibi politikaları göz önünde bulundurularak ön değerlendirme yapılır. Ön değerlendirmeden geçen aday kentin başvuru dosyası İtalya'da bulunan Cittaslow Uluslararası Koordinasyon Komitesi'ne iletilir. Cittaslow kurulu, kenti bu ağa uygun bulursa kent Cittaslow unvanını alabilmektedir (Hekimci, 2010, s. 38).

Uluslararası Cittaslow birliği tarafından başvurusu kabul edilerek “yavaş” unvanını alan kentlerin, kentsel yaşam kalitesindeki seviyesini koruyup kentin sahip olduğu kültür ve gelenekleri koruduğuna dair her dört yılda bir sertifikalarını yenilemeleri gerekmektedir. Bu durum yerel kalkınmanın sürekliliğini sağlayacak aynı zamanda yerli üretimin desteklenmesinin de devam zorunluluğunu oluşturacaktır (Karakurt Tosun, 2013, s. 229). Dolayısıyla Cittaslow kriterleri ile uyum sağlayıp salyangoz logosuna kullanan kentlerin, her dört yılda bir denetimden geçtiği söylenebilmektedir (Akman, Nergiz ve Akman, 2013, s. 46).

Türkiye’de bir kentin Cittaslow unvanını alabilmesi için şu aşamalardan geçmesi gerekmektedir (Cittaslow Türkiye, 2019):

Başvuru Mektubunun Sunulması: Cittaslow Türkiye ağına katılmak isteyen bir aday kent, bu ağa katılma niyetini gerekçeleriyle birlikte belirten bir başvuru mektubu ile Cittaslow Türkiye Koordinatörlüğü'ne gönderir (Adres: Cittaslow Türkiye Koordinatörlüğü Seferihisar Belediyesi Seferihisar/İZMİR).

Başvuru Mektubunun Değerlendirilmesi: Aday kentin başvuru mektubu, Cittaslow kriterleri ve felsefesine uygunluğu açısından bütünsel olarak değerlendirmeye alınır. Değerlendirme sonucu ise gerekçeleriyle aday kente bildirilir.

Adaylık Değerlendirme Ziyareti ve Raporu: Cittaslow’a aday kentin başvuru mektubu olumlu değerlendirildiğinde Cittaslow Türkiye Koordinasyonu tarafından kente “Adaylık Değerlendirme Ziyareti” yapılır. Ardından “Adaylık Değerlendirme Raporu” hazırlanır ve rapor olumlu olursa kent “Aday Kent” ilan edilir. Raporun olumsuz olması durumunda ise kentin başvurusu reddedilir.

Adaylık Süreci ve Hazırlık Raporu: Cittaslow Türkiye Koordinasyonu kentin, Cittaslow kriterleri doğrultusunda belirlenen eksiklikleri için bir “Hazırlık

Raporu” hazırlar. Bu raporda kentin Cittaslow kriterlerince yapması gereken uygulamalar belirtilir. Bu eksikliklerin tamamlanması için kente bir yıl süre verilir. Bu süre içinde eksikliklerini gidermeyen kentin adaylık başvurusu son bulur. Adaylığı iptal olmuş kent, bir yıl dolmadan yeniden Cittaslow adaylık başvurusu yapamaz.

Üyelik Değerlendirmesi ve Başvuru Dosyası: Aday kent raporda belirtilen eksiklikleri belirlenen süre içinde giderirse, Cittaslow Türkiye Koordinasyonu kenti yeniden ziyaret eder. Koordinasyon, adaylık sürecinde kentin yaptığı uygulama ve faaliyetleri inceleyerek, belirtilen eksikliklerin giderilip giderilmediğini kontrol eder. Değerlendirme sonunda kent için verilen karar olumlu olursa, kent “Başvuru Dosyası” nı hazırlayarak Cittaslow üyelik başvurusunda bulunur.

Cittaslow Genel Merkez Değerlendirmesi: Koordinasyon değerlendirmesinden geçen kentin başvuru dosyası, Cittaslow’un İtalya da bulunan genel merkezine gönderilir (Cittaslow International-İtalya). Genel merkezin dosyayı değerlendirdikten sonra kentin Cittaslow üyeliği onaylanarak tamamlanmış olur.

Cittaslow Birliği tarafından belirlenen yıllık üyelik ücretleri sakin kent yerel yönetimleri tarafınca ödenmektedir. Üyelik başvuruları kabul edilerek Cittaslow ağına dâhil olan kentlerden bir defa olmak üzere 600 Euro sertifikasyon ücreti alınmaktadır. Cittaslow Birliği tarafından yayınlanan Kasım 2014 bildirgesine göre Cittaslow üyelerinin ödemesi gereken yıllık üyelik ücretleri şu şekildedir (Cittaslow, 2019):

- Nüfusu 1000 ve altında olan sakin şehirler: 600 Euro
- Nüfusu 1000 ile 5000 arasında olan sakin şehirler: 750 Euro
- Nüfusu 5000 ile 15.000 arasında olan sakin şehirler: 1500 Euro
- Nüfusu 15.000 ile 30.000 arasında olan sakin şehirler: 2500 Euro
- Nüfusu 30.000 ve üzeri olan sakin şehirler: 3500 Euro

2.2.5. Cittaslow Politikaları

Rönesans çağının temel düşünce yapıları arasında yerini alan “festina lente” kavramı; hızlı yaşarken dikkat etmek, gerektiği zaman hızlanıp, gerektiği zaman yavaşlayarak arada oluşan dengeyi korumak anlamına gelmektedir. Cittaslow’un belirlediği politikaları ve ölçütleri de “festina lente” prensibine dayandırılmıştır (Çiner, 2011, s. 22).

Cittaslow politikaları; çevre politikaları, altyapı politikaları, kentsel yaşam kalitesi politikaları, tarımsal turistik esnaf ve sanatkarlara dair politikalar, misafirperverlik farkındalık ve eğitim için planlar, sosyal uyum ve ortaklıklar olmak üzere sıralanmıştır. Cittaslow unvanı almak isteyen kent, bu politikalar ışığında değerlendirilir. Cittaslow politikaları kent için iyileştirici nitelikte olmakla beraber, kentin farklı alanlardaki sosyal uyumu, yaşam kalitesindeki değişimi, kentsel yapı düzeni, kültürel değerlerin tanıtılması ve korunması, organik yaşamın önemi, kente ait değerlerin sunumu gibi birçok kazanılması zor, kaybetmesi kolay değerlere sahip çıkarak bu değerleri güçlendirmektedir. Cittaslow politikaları şunlardır:

- **Çevre Politikaları**

Çevrenin korunmasına yönelik alınan tedbirler ve uygulamalar çevre politikasını oluşturmaktadır. Çevre politikası hava, su ve çevre temizliğini ele alan ilkeleri içermekle beraber, kamusal alanlarda yenilenebilir enerji kaynaklarını, konutlarda ise enerji tasarrufunun sağlanmasına yönelik amaçları da ele alır (bkz. ek-2). Çevre politikasının sağlanmasıyla biyoçeşitlilik korunarak, doğa gelecek nesillere miras olarak bırakılacaktır. Çevre politikası uygulamalarının gerçekleştirilmesi ulusal olmakla birlikte evrensel olarak da insanlığa fayda sağlayacaktır.

Çevre politikasının temel hedefi çevrenin korunması olmakla birlikte, çevre sorunlarını önleyerek, doğal kaynaklardan sürdürülebilir ve verimli bir şekilde faydalanılmasını, insan sağlığını koruyarak yaşam kalite seviyesinin artmasını ve diğer farklı alanlardaki politikaların amaçlarıyla bütünleşmiş bir yönetim anlayışıdır.

- **Altyapı Politikaları**

Tekeli'ye göre altyapı; bir ülkede yaşayan insanların günlük yaşamlarını kolaylaştırabilmek, sağlıklı hale getirmek ve ekonomik yapının işlerliğini sağlayabilmek için gereken farklı hizmet türlerinin üretimini sağlayarak, kamu ya da yarı kamu kuruluşu aracılığıyla sunulmuş olan fiziki nitelikteki yapılardır (Tekeli, 2007, s. 269).

Altyapı politikalarının temel hedefi kentin görünümünün, tarihi\mimari yapıların ve bu yapıların yaşamaya elverişli alanlarının korunması için projeler üreterek bu projeleri uygulamaya koymaktır (Akman, 2018, s. 91).

Altyapı politikaları, özel taşıtlara alternatif olabilecek ulaşım modelini oluşturmakla birlikte, toplu taşıma araçlarının aktarma yerlerinde bisiklet park alanları oluşturmasını planlar. Yaşlılar, engelliler ve hamileler için sağlık alanlarına ulaşılabilirliğin kolay bir şekilde sağlanması için girişimlerde bulunur. Çevre dostu ulaşımın yaygınlaşması için, hava kirliliği yaratmayan motorsuz ya da elektrikli araç kullanımını teşvik edici uygulamaları öne sürer (bkz. ek-2). Altyapı politikaları, insanların yaşam kalitesine eşit derecede sahip olmaları için kentsel alanda yapılan düzenlemelerdir. Yaşlılar, engelliler ve hamilelerin kentsel alanda günlük hayatlarını rahat bir şekilde sürdürebilmeleri için yapılan çalışmalardır.

- **Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları**

Kentsel yaşam kalitesi; sosyal, ekonomik ve çevresel öğeler açısından kent tanımı yapılabilen bölgelerde, kentsel altyapı, hava, su ve çevre temizliği, iletişim, güvenlik, konut gibi imkânların farklı kuruluşlar yoluyla önceden belirlenen ilke ve amaçların sağlanması ya da sağlanan bu imkânların üzerine çıkılmasıdır (Geray, 1998, s. 327).

Kentsel yaşam kalitesi politikaları, kentte yaşamını sürdüren insanların yaşam standartlarını yükseltmeyi amaçlayarak, yenilikçi ve ortak çözüm önerileriyle çalışmalarını sürdürmektedir. Dolayısıyla Cittaslow birliği, kentsel yaşam kalitesi politikaları, kentsel çevre, yaşam kalite düzeyi, kültürel ve mimari miras ve eski ve yeni yapılar yönüyle önemli konuları kapsayarak, kentsel yaşam kalitesini etkileyebilecek tüm politikalarda üyelerine destek olmaktadır (Akman, 2018, s. 93).

Kentin görünümünü bozan ve kentte görüntü kirliliğine sebep olabilecek her türlü rahatsız edici görüntüyü ortadan kaldırmayı amaçlar. Kentin dokusuyla bütünlük oluşturacak ve kentin yapısıyla uyumlu olan bölgelerde yeşillendirme işlemlerinin organik yollarla tercihi önem verileceği ve doğal yürüyüş alanları oluşturarak kentte yaşayan insanların denelebileceği mekânların oluşumu için proje ve uygulamalara yön verir. Kentte oluşabilecek gürültü kirliliğine karşı kontroller sağlayarak halkın sakin yaşam düzeyine zarar vermemek adına planlar yapmaktadır. Kentlerde kablosuz internet sisteminin kurulumundan, belediye hizmetlerinin internet üzerinden halka sunulmasına kadar birçok alanda yaşam kalitesini artırmaya yönelik uygulamalarda yer almaktadır (bkz. ek-2).

- **Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkârlara Dair Politikalar**

Kentin değerlerini yansıtan, kenti sembolize eden ve kentin kültürel uyumuyla bir bütün oluşturan geleneksel çalışmaların, el işçiliklerinin ve el yapımı ürünlerin (oymacılık, döşemecilik, hasırcılık, dericilik v.b.) korunması esnaf ve sanatkârlara dair politikalarla sağlanmaktadır. Cittaslow bu politika ile geçmişten bu yana el emeği ile üretilen ürünlere sahip çıkıp bu ürünleri günümüze kadar taşıyan esnaflar için koruyucu uygulama ve projelerle destekleme çalışmalarını sürdürmektedir. Ürünlerin kalitesinden fiyatlandırılmasına kadar sürdürülen çalışmalar kentin sahip olduğu değerleri korumaya ve gelecek nesillere aktarmaya yöneliktir.

Cittaslow'un tarımsal yöndeki politikası ise organik tarım ve organik gıdayı kapsamaktadır. Cittaslow'un doğduğu kavram olarak kabul edilen "yavaş yemek" (slow food), organik gıdayı, yerel tatları ve geleneksel ev yemeklerini içerir. Tarımsal politikalar organik tarımın önemini vurgulayarak, Genetiği Değiştirilmiş Gıda (GDO)'dan uzak durmaya yönelik uygulama ve projelerle desteklenmektedir. Organik tarımın organik gıdayı doğurması, tarımsal politikalarda "yavaşlık" kavramını daha da güçlendirmektedir. Gastronomi faaliyetlerine verilen önem, yöresel yemeklerin tanıtımı ve satışı, yerel tohum kullanımının teşviki ve okullarda, halk evlerinde, topluma açık alanlarda yerel yemeğe özendirici etkinliklerin düzenlenmesi, tat ve beslenme eğitimiyle eğitici çalışmaların desteklenmesi bu politika kapsamındadır (bkz. ek-2).

Cittaslow sürdürülebilir turizmi destekleyerek, bölgedeki kaynakların devamlılığını amaç edinir.

- **Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim İçin Planlar**

Misafirperverlik bağlamında ise nitelikli misafirperverlik ve turist bilgisi için eğitici kursların açılması; turistlerin yol güzergâhlarında bulunan tarihi merkezlerde uluslararası işletmelerin kullanılması; şehrin broşürler ve internet ortamında “yavaş” temasıyla düzenlenmesi; şehre gelen ziyaretçilerin tarihi kesinleşmiş faaliyet ve etkinlikler için şehre yaklaşımları ve hizmetlere erişimlerini kolaylaştıracak plan ve programların hazırlanması; işletmeler ve mağaza sahiplerinin ücretlerde şeffaflık ve ürün fiyatlarının müessesinin dışında belirtilmesi konusunda bilinçlendirilmesi sakin kent olma ölçütleri arasındadır (Sungur, 2013, s. 643).

Cittaslow bu kriterde esnafların ve işletme sahiplerinin farkındalıklarını artırıcı eğitimlerin düzenlenmesini amaç edinir. Yöre halkının Cittaslow’un amacı ve hedefleri doğrultusunda sistemli eğitimlerin düzenlenmesini, şehre gelen ziyaretçileri iyi karşılama ve memnuniyet düzeyinin yüksek tutulmasını, Cittaslow kampanyalarının desteklenmesi ve sağlık eğitimlerine kadar birçok ilke ve amacı içinde barındıran politikalar bütünüdür (bkz. ek-2).

- **Sosyal Uyum**

Cittaslow sosyal uyum kapsamında kentte azınlıktaki yerleşimciler için çalışmalarda bulunmayı, toplumsal ve kültürel olarak birbirinden ayrılan farklı etnik kökenli insanların aynı bölgede yaşamasını amaç edinerek birlik ve beraberliğin kuvvetlenmesini destekler ve farklı kültürlerin uyumu ve bütünleşmesi için ortam oluşmasını sağlar. Cittaslow sosyal uyum kapsamında, engelli bireylerin günlük hayatta yaşamını kolaylaştıracı uygulamaları destekleyerek, yaşlılar, yoksullar ve kimsesizler için toplumda farkındalık uyandıracak çalışmalar yapmayı amaçlar. Yeni neslin istihdam sorunu için alternatif çözüm yollarının düşünülmesi ve gençlerin vakit geçirip dinlenebileceği gençlik merkezi alanlarının desteklenmesini hedefler (bkz. ek-2).

- **Ortaklıklar**

Cittaslow slow food faaliyetleri ve kampanyalarına destek için ortaklıklar başlığı altındaki kriteri ile yöresel ve doğal yemeklerin slow food ya da farklı kurumlarla desteklenmesini amaç edinir. Eşleştirme projelerini destekleyerek gelişmekte olan ülkeler için Cittaslow ve Slow food'un ilke, amaç ve felsefelerinin yayılmasını sağlayacak proje ve çalışmalara destek olmayı amaç edinir (bkz. ek-2).

2.2.6. Dünya'da Cittaslow Örnekleri

Sakin kent hareketinin ilk bildirgesinde, küreselleşmenin insanlar arasındaki iletişimi, kaynaşmayı ve değişimi kolaylaştırmasına karşılık, farklılıkların törpülenerek, tek bir model insan oluşturmaya doğru gittiği ve sonunda sıradanlığın hâkim olacağı bir düzenin yaratılacağı konusunda endişeler bulunduğu dile getirilmişti. Bu endişelerin giderilmesi, yerel değerlere sahip çıkılması, bu değerlerin korunması ve geliştirilmesi amacıyla Sakin şehirler kavramı çerçevesinde bir ağ oluşturuldu. Sürekli güncellenen listeye göre dünyanın farklı bölgelerinde yer alan 30 ülkeden 264 şehir, uluslararası Cittaslow ağının üyesidir (Cittaslow, 2020). Bu şehirlerden birkaçı aşağıda kısaca açıklanmıştır:

- **Orvieto-İtalya**

Orvieto, Umbria bölgesinin güneyinde, orta İtalya'da bulunan küçük bir kasabadır. Aslen Etrüskler tarafından kurulan bu bölge, Velzna adı verilen ve uzun bir geçmişe sahip olan Etrüsk konfederasyonunda, Romalılar tarafından fethedildiği dönemlerde M.Ö. 3. yy.'ın ortalarına kadar önemli bir rol oynamıştır (Miele, 2008, s. 142).

Orvieto'nun tarihi İ.Ö. 9. yy.'da Etrüsklerle başlar ve bu uygarlığın önemli bir merkezi konumundadır. Sarp bir kayanın üzerinde kurulmuş olan bu şehir, Julius Caesar döneminde ele geçirilmiş ve Romalılardan sonra ise Gotlar ve Lombardların himayesine girmiştir. Orvieto ilerleyen zamanlarda bir şehir devleti olmuş ve 13.yy.'da Florensa ve Roma arasında bulunan bir kent olması nedeniyle önemli bir coğrafi konuma sahip olmuştur (Doğan, 2015, s. 78).

Şekil 5: Cittaslow Orvieto

Kaynak: Cittaslow Italy (1 Mayıs 2019). [Orvieto].
<https://www.cittaslow.org/network/orvieto> adresinden edinilmiştir.

Orvieto, kayalıklar üzerinde kurulmuş bir kent olma özelliğiyle, bölgeye gelen ziyaretçiler mağaralar, uzun labirentler ve gizli tünelleri gezerek gizemli bir mekân algısıyla bütünleşirler. Şehrin altında sarnıçlar, geçitler, kuyular, devasa odalar ve merdivenlerin olması saklı bir şehir ruhunu andırır. Dönemin soylu ailelerinin evlerinde herhangi bir saldırı anında kaçabilecekleri gizli tüneller bulunur. Bu gizemli yer altı şehrinin en etkileyici mimarilerinden biri de 1537 yılında inşa edilen 62 metre derinliğindeki Pozzo di San Patrizio kuyusudur. Bu kuyu ikili bir döner merdivenle yer altında bulunan su kaynağına ulaşır (Doğan, 2015, s. 79).

1999 yılında Cittaslow hareketine katılan İtalya'nın Orvieto bölgesi, yavaş objeleri ve yerel yemekleriyle önemli bir merkez haline gelmiştir. Bölgenin Cittaslow'a üye olmasıyla birlikte gastronomi festivalleri organize edilmiş, buraya gelen ziyaretçiler yöreye özgü zeytinyağı, taze makarna, peynir ve şarap gibi lezzetlerin üreticileriyle bir araya gelmişlerdir (Cittaslow Italy, 2014).

Orvieto'da, tarihi kenti ziyaret eden ziyaretçilerin gezi sırasında gürültü ve trafiğe kapılmalarını engellemek için, kent merkezi araç trafiğine kapatılarak kentin girişine büyük bir araba park yeri yapılmıştır. Bunların yanında yavaşlık felsefesini

kentte hissettirmek, yaymak ve farkındalık oluşturmak amacıyla Orvieto kentinde yılın Mart ve Mayıs aylarında düzenli olarak beş Pazar günü, Sakin Pazar (*Domeniche Slow*) olarak adlandırılmış ve tarihi kent merkezi araç trafiğine kapatılarak, yerel dükkanların açık olması ve merkezdeki Duoma Meydanında yerel ürünlerin satışını yapan pazarların kurulması sağlanmaktadır (Miele, 2008, s. 144).

- **Ludlow- İngiltere**

İngiltere, İtalya'dan sonra Cittaslow ağına  ye olan ilk ülkedir. Ludlow, Cittaslow akımı dünya'da yankı uyandırmadan önce tıpkı bir yavaş şehri andıran görünüme sahip ilk şehirdir. Ludlow'da Cittaslow etkinlikleri kapsamında geleneksel olarak her yıl ‐Ludlow Yemek Festivali‐ düzenlenmektedir (Kozak Akoğlan, Aksöz, H samoğlu,  zt rk ve akıcı, 2013, s. 13).

Ludlow, Birleşik Krallıkta ki ilk Cittaslow olma özelliğine sahip bir şehirdir. Ludlow'a gelen ziyaretçiler buradaki yerel d kk nlardan alışverişlerini yaparak, kültürel gruplara ve topluluklara katılıp, kente özgü Yiyecek Festivali gibi etkinlikler düzenlemektedir. Bu durum şehir merkezindeki kentsel s z lmeyle ilişkilendirilen şık butiklerin ve şarap barlarının yapaylıktan kaçınmasını sağlamaktadır. Bu yaklaşımın düzenlenmesinde Slow Food kampanyasının ve Cittaslow hareketinin önemi büyüktür (The Academy of Urbanısım, 2016).

Ludlow'da geleneksel yöntem ve tekniklerin korunması amacıyla, ıraklık sistemini andıran ve bu sisteme dayalı olarak geliştirilen bir eğitim programı düzenlenmiştir. Farklı alanlarda kendini yetiştirmiş ustalar tarafından, teori ve uygulamalı bilim dallarında çıraklara eğitimler verilmiştir. Bu sayede hem geçmişle olan kültürel bağların devamı sağlanmakta hem de nesiller arasındaki iletişim duygusunun güçlenmesi söz konusu olmaktadır (Pink, 2008, s.100'dan aktaran  zmen ve Can, 2018, s. 96).

Şekil 6: Cittaslow Ludlow Sokakları

Kaynak: The Academy Of Urbanism (6 Ocak 2016). [Ludlow].
<https://www.academyofurbanism.org.uk/ludlow/> adresinden edinilmiştir.

Ludlow'un tarihi merkezinde, küçük dükkânlar ve yerel pazarlar bulunmaktadır. Bu mekânlar genellikle aile işletmeleri olup, yöresel ve özgün ürünleri pazarlayarak hizmetlerini karşılıklı iletişime dayalı olarak sunarlar. Belediye meclisi, tarihi kentteki bu satış mekânları için bir rehber planlaması yapmaktadır (Multinovic, 2010, s.6 'den aktaran Özmen ve Can, 2018, s. 95).

- **Waldkirch-Almanya**

Waldkirch, Almanya'nın vadilerinde bulunan yaklaşık 20.000 nüfuslu bir kasabasıdır. İsviçre ve Fransa'ya yakın olan bu bölge, çevresel sürdürülebilirlik bağlamında Almanya'nın örnek şehirlerinden biridir. Waldkirch, 2002 yılında Cittaslow hareketine katılmış ve Almanya'nın ikinci sakin kenti olmuştur. Bölge değerli taş değirmenciliği ile ünlüdür. Kasabayı özel kılan, benzersiz ve yüksek derece sosyal ve toplumsal etkinliklerin yanında, kamu ve özel faaliyetlerinin kolaylaştırılması açısından yapılan çalışmalardır. Waldkirch, toplumsal katılım ve sosyal sürdürülebilirlik çerçevesinde birçok model ve ilkeyi barındıran projelere sahiptir (Knox ve Mayer, 2009, s. 170).

Waldkirch kenti, Cittaslow yaklaşımında ilk olarak sosyal sürdürülebilirlik alanındaki çalışmalara önem vermiştir. Öncelikle şehir sakinlerinin yaşam kalitelerini iyileştirme yönünde çalışmalar yapılmıştır. Waldkirch, ayırdığı bir miktar bütçe ile bir binanın onarımını tamamlayarak, yeniden yapılandırma teknikleriyle kentlilerin kullandığı yapıları Red House (kırmızı ev)’a çevirmiştir. Waldkirch, daha önce barınmanın sağlandığı fakat sonradan bir otomobil hurdalığı olarak kullanılan bir konutu evsizler için onarıp kullanılabilir hale getirmiştir. İşsizler için de farklı iş imkânları sunulmuştur. Bölgede her hafta yöreye ait ürünlerin satışı yapılmaktadır. Kentteki alanların sosyal sürdürülebilirlik bağlamında yenilenip daha işlevsel hale getirilmesi sonucunda, kentteki suç oranının düştüğü ve kentliler arasındaki insani ilişkilerin güçlendiği görülmüştür (Aydoğan, 2018).

Şekil 7: Cittaslow Waldkirch Red House (Kırmızı Ev)

Kaynak: Jürgen Gocke (13 Kasım 2016). Regio Trends [Rotes Haus in Waldkirch] <https://www.regiotrends.de/de/staedte-gemeinden/index.foto.323560.0.html> adresinden edinilmiştir.

Dış cephesinin kırmızı boya ile boyanmasından dolayı Kırmızı Ev (Rotes Haus) olarak adlandırılan bu binanın önünde, 2003 yılından beri haftada bir kez yerel çiftçi pazarı kurulmaktadır. Bunun yanında bu evlerde, aynı mahallede farklı

yaşlardan ve farklı kültürden insanların bir araya gelip kaynaşabileceği ortamlar oluşturarak, oluşabilecek suç oranlarının da önüne geçilmeye çalışılmıştır. Kırmızı Ev, bugün de birçok faaliyet için farklı yaş gruplarındaki kentlilere hizmet sunan adeta bir mahalle kültür evi konumundadır (Donat ve Savaş Yavuzçehre, 2016, ss. 121-122).

Walkirch, yerel çiftçiler ve restoran sahipleri arasında iş birliği sağlamak için yenilikçi programlar geliştirmektedir. Bu programları uygulamaya dökerken yerel yetkililerin ve toplulukların katılımıyla; yerel sanat eserlerini, restoran sahiplerini ve sosyal toplulukları bölgenin eşsiz doğasını bozmadan destekleme fırsatına sahiptir (Grzelak-Kostulska, Hołowicka ve Kwiatkowski, 2011, s. 189). Walkirch'in böyle bir yapıda olması, kentte yaşayan sakinler arasında aidiyet duygusunu oluşturmuş ve kentteki işsizlik oranlarını da düşürmüştür. Yerele odaklı bu kentler, yerel üretim ve tüketime dayanan ve sonucunda kentin yaşam kalite düzeyini etkileyen sürdürülebilir ticaret endüstrisinin gelişimine katkı sağlamıştır (Türkmen, 2015).

- **Goolwa-Avustralya**

Goolwa, 2 Mart 2007'de Avustralya'nın ilk yavaş kenti olarak Cittaslow ağına katılmıştır. Goolwa, kendi kentinde yaşayan ve çalışan kentli vatandaşların yaşam kalite seviyesini artırmak için, iş dünyasının ve kent sakinlerinin çabalarını birleştiren uluslararası şehir ve şehirler ağına dâhil olmuştur (Cittaslow Goolwa, 2019).

Avustralya'nın ilk sakin kenti Goolwa'dır. Gelişen bir nehir liman kenti olan Goolwa limanı, turistlerin uğrak noktası konumundadır. Goolwa mimari yapıları, sanat galerileri ve küçük pansiyonlarıyla tarihi bir bütünlüğe sahiptir. Goolwa sahip olduğu zengin su kaynakları sayesinde balıkçılar için güzide şehirlerden biridir. Alexandrina Gölü ve Coorang Milli Parkı'nı gezmek için günlük olarak tekne gezintilerinin yapılabildiği bir şehirdir. Goolwa kumsalı deniz sporu etkinlikleri için bir cennettir. Goolwa'da sakin bir tatil yaparken aynı zamanda su kenarlarında dinlenilebilmektedir (Serin, 2009).

Şekil 8: Cittaslow Goolwa

Kaynak: Cittaslow Australia (3 Mayıs 2019). [Goolwa].
<https://www.cittaslow.org/network/goolwa> adresinden edinilmiştir.

Goolwa’da Cittaslow etkinlikleri kapsamında yılın belirli günlerinde Jeralde Parkta “Çiftçi Pazarı” kurulmaktadır. Bu pazarda Goolwa’ya özgü taze yerel ve organik yiyeceklerin satışı yapılmaktadır. Pazarda ev yapımı hediyeler, panolar, minderler ve servis tahtası gibi el emeği ürünlerin sergilenip satıldığı tezgâhlar açılmaktadır. Bölgede “Nasıl Yapılır” çatısı altında etkinlik düzenlenmekte, bu etkinlikler ister el sanatları olsun isterse bahçe bitkileri yetiştirme ya da ağaç işçiliği olsun kişilerin ilgi alanlarına göre atölyeler açılıp, eğitimler verilmektedir. Bu sayede kişilerin yerli ürünlerle duygusal bağı güçlendirilmektedir (Cittaslow Goolwa, 2019).

- **Midden-Delfland- Hollanda**

Midden- Delfland Belediyesi, Hollanda’nın ilk Cittaslow ağına üye olan kentidir. Belediye’ye 28 Haziran 2008’de İtalya’da üyelik sertifikası verilmiştir. Midden- Delfland Belediyesi Hollanda’nın ilk sakin kenti seçilmesi sebebiyle Hollanda’nın Cittaslow başkenti olmuştur. 18.000 kişilik bir nüfusa sahip olan Midden-Delfland Hollanda’nın yeşil ve küçük bir bölgesidir (Cittaslow Netherlands, 2019).

Midden-Delfland çevresel bütünlüğü sağlamak ve çoğaltmak, kentin tarımsal etkinliğini korumak ve turizmi geliştirmek amacıyla Cittaslow ağına üye olmuştur (Kozak vd. 2013, s. 13).

Midden-Delfland'da Cittaslow kapsamında birçok etkinlik, faaliyet ve girişimlerde bulunulmuştur. Bu girişimlerden birisi de belediye binasının sürdürülebilir nitelikte tasarlanmasıdır. 2012 yılında yapımı tamamlanarak açılışı gerçekleştirilen Midden Delfland Belediye'si çevresel duyarlılıkla inşa edilmiş mimari yapılardan biridir. Binanın formu, bölgeye özgün geleneksel çiftlik evleri örnek alınarak tamamlanmıştır. Bina'nın inşaatında yapı malzemesi olarak çevre dostu ürünler ve genellikle yerel malzemeler kullanılmıştır. Yapılara güneş panelleri yerleştirilerek yenilenebilir enerji üretimi sağlanmaktadır (Özmen ve Can, 2018, s. 95).

Şekil 9: Midden-Delfland Belediye Binası

Kaynak: Rovers, C. (2010). Archinect People [Midden Delfland Town Hall] <https://archinect.com/crovers/project/town-hall-midden-delfland> adresinden edinilmiştir.

Cittaslow'un misafirperverlik politikası kapsamında bölgeye ait bilgilendirici panolar yerleştirilmiştir. Midden Delfland'da bulunan tarihi alan ve yapıları görmek için bölgeye gelen ziyaretçilere bu tarihi yapılar hakkında bilgilendirme yapılması

amacıyla, kare kodlu panolar oluşturulmuş ve bu panolar buradaki tarihi yapıların üzerine yerleştirilerek, internet ağı üzerinden tarihi yapılar hakkında bilgi aktarımı sağlanabilmiştir (Özmen ve Can, 2018, s. 9).

Sakin kent Midden-Delfland, kent sakinlerinin zamanlarını kaliteli bir şekilde geçirebildiği, doğanın tadını çıkarabildiği mekân algısının insanlarda huzurlu bir etki bırakabildiği bölgedir. Kanallar ve su köprülerinin bulunduğu eşsiz manzaradaki bu kent, su sporları ve sakin tatil için çekici niteliktedir. Bunların yanında Midden-Delfland'a özgü yerel yiyecekleri bu bölgede tadarken üzüm, bal ve peynir gibi yöresel ürünlerinde tadına varılabilmektedir. Cittaslow Midden- Delfland çevresel duyarlılıkla kente sahip çıkması, alt yapısını koruması ve doğaya olan saygısıyla örnek şehirlerden biri haline gelmiştir.

2.2.7. Türkiye’de Cittaslow Örnekleri

İtalya’da başlayarak tüm dünyaya yayılan Cittaslow (Sakin Kent) hareketi, Türkiye’de 2011 yılında Seferihisar’ın Cittaslow seçilmesiyle tanınmıştır. Ardından Türkiye’de birçok belediye bu kavramın kriterlerini kendi bölgelerinde değerlendirerek Cittaslow için adaylık başvurusunda bulunmuş ve Cittaslow üyesi olmuştur. Bu şehirler; Akyaka, Eğirdir, Gökçeda, Gerze, Göynük, Halfeti, Mudurnu, Perşembe, Şavşat, Seferihisar, Taraklı, Uzundere, Vize, Yalvaç, Yenipazar, Köyceğiz, Ahlât ve Güdül olmak üzere Türkiye’de 18 kent Cittaslow kimliğine sahiptir. Bu şehirlerden bazıları ise kısaca açıklanmıştır.

- **Seferihisar- İzmir**

Seferihisar, İzmir’e 45 km uzaklığı ile Türkiye’nin ilk sakin şehridir. Evliya Çelebi 17. yy.’da buraya gelerek, o zamanlar ki adı “Sivrihisar” olan bölgenin ürün çeşitliliğinin bol ve zengin olduğunu söyler. Bu bölgenin bir hisara sahip olmadığını, fakat bağların arasından yükselerek kendini sergileyen kayalıkların tıpkı bir hisara benzediğini ifade etmiştir (Doğan, 2018).

Seferihisar balıkçı restoranları, cafeleri, Teos Antik Kenti ve merkeze uzaklığı 5 km olan Sığacık Kalesi’yle keşfedilmesi gereken yerlerden biridir. Sığacık

Kalesi 1521-1522 yıllarında Kanunu Sultan Süleyman'ın emriyle Rodos Seferi'ne hazırlanmak için Parlak Mustafa Paşa tarafından yaptırılmıştır. Bu kale savunmadan çok bir deniz üssü olarak kullanılmış olup, sonrasında ise gümrük kontrol merkezi olarak hizmet vermiştir. İçinde yaşamın sürdüğü nadir kalelerden biri olan Sığacık Kalesi'nin kendine özgü bir mimarisi bulunmaktadır (Seferihisar Kaymakamlığı, 2019).

Şekil 10: Soldan Sağa: Sığacık Kalesi, Teos Antik Kenti ve Myonnessos (Çift Kalesi)

Kaynak: Cittaslow Türkiye (5 Mayıs 2019). Seferihisar [Gezilecek Yerler]. <https://cittaslowturkiye.org/cittaslow-seferihisar/> adresinden edinilmiştir.

Sakin şehir düşüncesini ilk olarak dönemin Seferihisar belediye başkanlığını yapan Mustafa Tunç Soyer gündeme getirmiştir. Soyer, sakin şehir fikrini hayata geçirmek için İtalya'ya gitmiş ve oradaki Cittaslow şehirlerden birini gezerek incelemelerde bulunmuştur. Seferihisar'ın Cittaslow'a üye olması, yalnızca ülkemizde değil, dünyada da bir ilki gerçekleştirmiştir. Cittaslow birliği üyelik şartları doğrultusunda başvuru yapan şehrin, Cittaslow kriterleriyle %50 uyum göstermesi gerekmektedir. Fakat Seferihisar için bu ilke işlemez. Çünkü Seferihisar'ın Cittaslow kriterlerine uyum oranı %70'i geçmektedir. Bunun yanında

Seferihisar’ın tanıtımı ve sunumu da iddialıdır. Bu gelişmeler doğrultusunda Seferihisar’ın denetleme yapılmadan Cittaslow üyeliğine kabulü sağlanır. Seferihisar Belediye Başkanı Mustafa Tunç Soyer, her röportajında Seferihisar’ın **“hiç denetlenmeden Yavaş Kent üyeliğine kabul edilen tek şehir”** olduğunu vurgulamaktadır (Öztürk, 2010, s. 96).

Seferihisar yöreye özgü tatlılarını koruyarak; nohutlu mantı, balıklama, kuzu dolması, samsades, sakızlı tarhana, lok lok ve ekmek dolması gibi lezzetleri geleneksel sofraya ile bir araya getirmiştir. Bunların yanında Seferihisar’da yerli tohum takasları, Mavi Bayraklı plajı, araçların girmediği köy pazarları, tiyatronicin kalbi antik Teos kenti ve sözlü tarih olarak bilinen, büyük dedelerin herkeste merak uyandırdığı hikâyeleri, masalları ve anlatılarının gün yüzüne çıktığı yetmiş beş yaş üstü partileri düzenlenmektedir. Geçmişten gelen geleneksel lezzetler ve kültürel değerler yetmiş beş yaş üstündeki Seferihisarlıların anlatımlarıyla Seferihisar Sözlü Tarihi kitabına hayat vermektedir (Bilgi, 2013, s. 51).

Sakin Şehir hareketinin etkisiyle Seferihisar’da haftanın iki günü üretici pazarı kurularak tezgâhlar açılmaktadır. Pazarda ürünlerini satan satıcıların hepsi üretici belgesine sahiptir. Bu üreticiler düzenli olarak sağlık kontrollerinden geçip, belirli eğitimler alırlar. Kurulan üretici pazarlarında belirli aralıklarla denetimler yapılarak, yalnızca Seferihisar’da üretiminin yapıldığı ve bu bölgeye özgü ürünlerin satılmasına izin verilir. Bu durum ilçe ve köylerdeki üreticilere katkı sağlamaktadır. Bu pazarda ürün satışları aracı olmadan gerçekleştirilir ve hal ürünleri bu pazarlara giremez. Her türlü meyve ve sebzenin yanı sıra, Seferihisarlı kadınların yaptıkları ev yemekleri, tatlılar, börekler ve geleneksel el yapımı ürünlerini de bu pazarda bulmak mümkündür. Pazarlarda kendi ürettikleri ürünlerin ya da yaptıkları yöresel yemeklerin satışını yapan Seferihisarlı kadınlar ekonomik olarak kendi gelirlerini de sağlamış olmaktadır (Yeşilyurt, Yücel ve Yılmaz, 2012, s. 874).

2006 yılında çıkan bir yasayla yerel tohumları köylülerin satışa çıkarmasının yasaklanması üzerine, Seferihisar belediyesinin yaptığı girişimlerle “Yarımada Tohum Takas Şenliği” organize edilmiştir. Kapalı Pazar yerinde düzenlenen ve halkın yoğun ilgi gösterdiği bu şenlik, üreticilerin geçmişten bu yana koruyarak sakladığı tohumların değerlendirilmesini sağlamıştır. Bu tohumlar satılmadan takas

edilerek hem üreticinin korunmasına, hem de paylaşımı yapılan tohumların değerlendirilmesine katkıda bulunmuştur (Toplu, 2012, ss. 58-59).

Ege'nin doğal güzelliklerine bürünen ve en güzel sahil kentlerinden biri olan Seferihisar, Türkiye'nin ilk sakin kentidir. İlçe'de geleneksel öğelerin korunması ve özgün kimliğin gelecek nesillere aktarılması adına önemli kültürel değerler bulunmakta ve bu değerleri korumak ve yaşatmak için Seferihisar'da çeşitli festivaller, kültür günleri, şenlikler ve organizasyonlar düzenlenmektedir.

Bu organizasyonlar arasında; "Seferihisar Tarım Şenliği" kapsamında düzenlenen dünyanın en iyi satsuma cinsi mandalinasının yetiştiği bölge olan Seferihisar'da her yıl düzenlenen "Mandalina Şenliği" (Seferihisar Belediyesi, 2019), Seferihisar'ın leziz yemeklerinin sunulduğu, bunun yanında doğal tarım ve üretimin vurgulandığı "Ata Ekmeği" ve "Armola Şenliği" (Köstem, 2018) ve yöresel yemeklerin satılıp, lavantalı ürünlerin sergilendiği mis kokulu "Lavanta Şenliği" yer almaktadır (Seferihisar Belediyesi, 2019).

Yerel yemeklere verilen önemin halk tarafından desteklenmesi, Cittaslow'un politikalarıyla bütünleşen bir tutumdur. Kentte, Seferihisarlı kadınların yerel yemekleri tanıtip satışı sunduğu organik gıda pazarları kurulmaktadır. Kent, sakin kent üyeliği için sağlanması gereken kriterlere %70 oranında uyum sağlayarak, denetim yapılmadan Cittaslow olan ilk kent olmuştur. Bu yönüyle Seferihisar, diğer kentlere örnek olacak bir adım atarak Cittaslow hareketinin Türkiye'de ki başlangıç noktası olmuştur.

- **Taraklı- Sakarya**

Taraklı, Sakarya ilinin Güneydoğusunda il merkezine 65 km uzaklıkta bir ilçedir. Bu ilçe etrafı dağlarla çevrilmiş bir yerleşim yeridir. Sakin kent kriterlerini tamamlayarak Cittaslow ağına üye olan Taraklı, tarihi Taraklı evleri, han ve hamamlarıyla Osmanlı dokusunu günümüze yansıtan bir mimari örneğini taşımaktadır.

Evliya Çelebi Seyahatname'sinde Taraklı bölgesi için, isminin bölgede yaşayan halkın ürettiği şimşir kaşık ve tarak yapımından geldiğini belirtmiştir. Bölge zamanında Yenice Tarakçı olarak adlandırılmış, sonrasında ise halk dilinde değişerek Taraklı ismini almıştır (Sakarya Büyükşehir Belediyesi, 2017).

19. yüzyılın Osmanlı şehir yapısını yansıtan tarihi Taraklı evleri, özgün şehir mimarisiyle Taraklı'nın tarihi bütünlüğünü korumaktadır. Taraklı evleri üç katlı ahşaptan inşa edilmiş ve günümüze kadar korunmayı başarmıştır. Korunan Taraklı evleri arasında, Çakırlar, Hacıfıratlar, Küçükhan, Orhan Gazi Çarşısı ve Kale Han gibi çok sayıda tarihi konak, restorasyon ve onarım çalışmaları yapılarak, bu yapılara butik otel fonksiyonu kazandırılmıştır (Bilgi, 2013, s. 56).

Tarihi bir geçmişe sahip olan Taraklı, Sakarya turizmi için gözde merkezlerden biri olmuştur. Tarihi İpek Yolunun güzergâhında bulunan Taraklı, zamanın betonlaşan ve sanayileşen akıntısına kapılmayıp, yıkıcı ve yıpratıcı kent olmaktan kendini korumuştur. Taraklı da 300 yaşındaki tarihi konaklar bugün hala kullanılmakla birlikte şehre tarihi bir doku katmaktadır. Taraklı Cittaslow üyesi olmakla birlikte, geçmişi Bizans İmparatorluğuna kadar uzanan hamamları ile fantastik bir şehir görünümündedir. Birçok hastalığa şifa olduğuna inanılan Bizans dönemi kil hamamı kaplıcaları ve Yavuz Sultan Selim döneminde Yunus Paşa tarafından yaptırılan Yunus Paşa camii, Taraklı'nın önemli merkezlerindendir. Bunların yanında Taraklı sınırlarında olan mağara ve kanyonlar da mağaracılık ve dağcılık sporu için elverişli alanlardır (Taraklı Belediyesi, 2019).

Şekil 11:Soldan Sağa; Taraklı Evleri ve Yunus Paşa Cami

Kaynak: Taraklı Belediyesi (5 Mayıs 2019). Taraklı [Tarihi Mekânlar]. http://www.tarakli.bel.tr/tarihi_mekanlar.asp adresinden edinilmiştir.

Cittaslow’a aday olmak için başvuruda bulunan Taraklı Belediyesi, genel merkez tarafından yapılan değerlendirmeler sonucunda %50 puan barajını geçerek 2011 yılında Cittaslow ağına katılmıştır. Taraklı Belediyesi’nin Cittaslow olmak için öne çıkan özellikleri şunlardır: Taraklı çevresel politikalar açısından değerlendirildiğinde bu bölgede sanayi kuruluşlarının olmaması; hava, su ve toprak bütünlüğünün temiz kalması ve şebeke suyunun ise içilebilir kalitede olmasını sağlamıştır. Bunun yanında çevrede bulunan doğal su kaynaklarından elektrik enerjisi üretiminin yapılabileceğinden söz edilmiştir. Kentin aydınlatması için tasarruflu ampuller kullanılmıştır. Tarımda ise organik tarımın korunması amaç edinilmiş, genetiği bozulmuş, değiştirilmiş ya da oynanmış tohumlardan uzak durularak organik yerli tohum kullanılmasına özen gösterilmiştir (Değirmenci ve Sarıbiyık, 2015, s. 615).

Taraklı ilçesi fabrika bacalarının olmadığı, doğal kaynakların kalitesinin bozulmadığı bir bölgedir. Bölge hava, ışık ve gürültü kirliliğinden sakınıp, yerel halk için yaşanılabilir sakin ve sessiz bir ortam oluşturmuştur. Tarihi yapısıyla Osmanlı dokusunu birleştiren Taraklı evleri ise, bölgenin doğal güzellikleriyle bütünleşerek

kartpostal bir görünüm oluşturmaktadır. Taraklı ilçesinde halen yapımı sürdürülen şimşir ağacından yapılan şimşir kaşık ve taraklar geçmişten günümüze taşınan kültürel bir miras olmuştur. Taraklı yöresel yemekleri arasında ise; keşkek, yaprak dolması, uhut, etli nohut ve köpük helvası gibi geleneksel lezzetleri barındırır.

- **Yalvaç- Isparta**

Isparta'nın Yalvaç ilçesi Antiocheia in Psidia (Antik Kent) ile Anadolu'da kurulmuş olan antik kentlerin arasında önemli roller üstlenmiş ve benzersiz kent yapısıyla tarihin önemli kentleri arasında yerini almıştır. Yalvaç, en parlak zamanını Romalıların hüküm sürdüğü dönemlerde yaşamış ve o dönemlerde de imar faaliyetlerine yoğun bir şekilde önem verilmiştir (Dinç, 2018, s. 18).

Yalvaç'ın önemli bir kent olduğunun farkına varan Aziz Paulus, İ.S. 46 ve 62 yılları arasında Antik Kent'e üç kez gelmiş ve Hristiyanlığın temellerini burada atarak bu dini dünyaya yaymıştır. Özellikle de İ.S. 4. yy. başlarında Hristiyanlık dini serbest bırakılınca, bu bölge Bizans döneminin de önem verdiği dini bir merkez olmuştur (Yalvaç Belediyesi, 2019).

Yalvaç, 2012 yılında Cittaslow birliğine katılarak, Batı Akdeniz'de Cittaslow unvanı alan ilk bölge olmuştur. Yalvaç, hem inanç turizmi açısından hem de tarihi geçmiş ve kültürel zenginlikleriyle turizm alanında da önemli bir bölgedir. İlçe; Tarihi Antik Kent, Çınaraltı Ağacı ve geçmişin geleneksel dokusunu yansıtan Osmanlı Hamamıyla görülmeye değer yerlerdendir. Yalvaç, zengin kültürel geçmişi olması sebebiyle bölgeyi ziyaret edenler için, bir günde 5 bin yılı yaşatan kent olarak anılmaktadır (Kaya, 2016).

Yalvaç'ın geçmişten bu yana değer verip koruduğu Tarihi Çınaraltı ağacı bölgenin önemli kamusal alanlarının başında gelir. Bu çınar birkaç çay bahçesinden oluşmaktadır ve halkın günün her saatinde dinlenip sohbet edebilecekleri bir mekân haline getirilmiştir. Yalvaç'a ait önemli yerlerden bir diğeri ise Anlatan Meydanı'dır. Miryokefalon Meydanı ise yayalaştırılarak araç trafiğine kapatılan kamusal mekânlardan biridir. Burada Kadınlar Pazarı'ı adıyla bilinen pazarda Yalvaç'a özgü yerel ürünler sergilenip satılmaktadır. Bunun yanında sadece süt ve süt ürünleri satışının yapıldığı Yoğurt Pazarı' da Yalvaç'ın özgün mekânlarından biridir (Savaş Yavuzçehre ve Donat, 2017, s. 314).

Şekil 12: Soldan Sağa; Tarihi Çınaraltı Ağacı ve Anlatan Meydanı

Kaynak: Cittaslow Türkiye (5 Mayıs 2019). Yalvaç [Gezilecek Yerler]. <https://cittaslowturkiye.org/cittaslow-yalvac/> adresinden edinilmiştir.

Yalvaç'ta geleneksel el sanatları ve yerel ürünler desteklenerek kültürel zenginliklerin sürdürülebilirliği korunmuştur. Özellikle bölgenin önemli değerleri arasında olan at arabası ustası, keçe ustası ve semerci ustası gibi mesleklerin unutulmaması için bu alanları destekleme ve koruma çalışmaları söz konusudur (Özmen vd., 2016, s. 19). Günümüzde de Yalvaç, geleneksel el sanatlarına gösterdiği önem ve ilgi bakımından önemli ilçelerimizden biri olmaktadır.

Şekil 13: Yalvaç Men Tapınağı

Kaynak: Yalvaç Belediyesi (5 Haziran 2019). Kent Rehberi [Men Kutsal Alanı ve Men Kültü]. <https://www.yalvac.bel.tr/kentrehberidetay/697> adresinden edinilmiştir.

Yalvaç, kültürel zenginliği ile burada yaşayan ya da burayı ziyaret eden insanlara, bir günde 5 bin yılı birden yaşatabilen bir kültür noktası konumundadır. Bu bölge Anadolu'da Hristiyanlık vaazının verildiği ilk yer olması sebebiyle önemli bir haç merkezidir. Ay Tanrısı Men'in tarihte bilinen tek kentleşmiş bölgesi olmasıyla tarihin önemli merkezleri arasındadır. Men Tapınağı tarihi, M.Ö. 3 binli yıllara kadar uzanan bir tapınaktır ve kökleri Mezopotamya'ya kadar dayanır. Ay'ın gizemli gücünün insanlara şifa verdiği inanan Tanrı Men'in tarihteki bilinen şehirleşmiş tek yerleşim yeri Yalvaç'tır (Yalçın, 2018).

Isparta'nın sakin kenti Yalvaç, doğal güzelliği ve eski çağlardan günümüze kadar gelen kentin tarihi ve kültürel havasıyla özgün bir yapıya sahiptir. Yalvaç'a özgü kesmikli baklava ve özgü güllacı yöresel lezzeti içinde barındıran tatlardandır. Bunların yanında Yalvaç ekmeği, bulamaç çorbası ve çömlekte keşkek yemekleri ile Yalvaç'ın yerel ve özgün lezzetlerinin tadına varılabilir.

- **Vize-Kırklareli**

Vize, Kırklareli'nin doğusunda, İstanbul'a 140 km. mesafede, tarihi ve doğal güzellikleri ile ön plana çıkan bir ilçedir. Nüfusu 10.000 civarında olan Vize, zengin bir tarihi geçmişe sahiptir. Vize'nin bilinen ilk resmi sahipleri Trakların bir kolu olan Astailer'dir. Daha sonraları Persler, Romalılar, Keltler, Peçenekler, Bizanslılar, Bulgarlar hâkim olmuş ve son olarak Osmanlılar ile Türk egemenliği başlamıştır (Vize Belediyesi, 2017).

Vize'nin tarihi, Traklara kadar uzanan bir geçmişe sahiptir. İlçe'nin tarihi M.Ö. 4 binli yıllara dayanmaktadır. Tarihi kaynaklara göre bölgenin ilk adı Byzia yani "kaynak perisi" dir. Zamanla bu isim dilimize Vize olarak geçmiştir (Ünal, 2016, s. 24). Bölge, su kaynakları bakımından zengin olması sebebiyle geçmişte "kaynak perisi" olarak adlandırılmıştır. Doğal su kaynakları ve akarsuları ile Türkiye'nin doğa harikalarından biri olan Vize, kartpostalları aratmayacak bir görünüme sahiptir.

Vize, UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne giren İstanbul ve zengin kültüre sahip Edirne illeri arasındadır. Vize, Türkiye'nin önemli sanayi kuruluşu olan Çorlu Çerkezköy Organize Sanayi Bölgesi'ne yakın olmasına rağmen, ilçe özgün yapısını koruyarak bu yapıyla bulunduğu bölgeye önemli katkılar sağlamıştır. 2010 yılının Aralık ayında Trakya Kalkınma Ajansı (TKA) Kırklareli Destek Ofisi'nin öncülüğünde ve koordinatörlüğünde başlayarak, Kırklareli'nin Vize ilçesi Cittaslow ağına Haziran 2012 yılında dâhil olmuştur (Ahmet, 2012, s. 10).

Vize için Cittaslow kriterleri incelendiğinde, Cittaslow politikalarını kapsayan çalışmaların ve projelerin sürdürüldüğü görülmektedir. Bu projeler kapsamında; temiz enerji üretimi sağlamak amacıyla yapılan rüzgâr santrali projesi (çevre politikaları), bölünmüş yol projesi çalışmaları (alt yapı politikaları), bölgeye fiber optik kablo sistemi kurulumunun sağlanması (kentsel kalite için teknoloji ve tesisler), Vize el sanatları pazarı projesi (VİZEP) (Yerel üretimi korumak), yerli ve yabancı turistlerin kenti tanıyıp keşfetmelerini sağlamak amacıyla kentin haritasının, broşürünün ve dokümanlarının hazırlanması (misafirperverlik), Cittaslow çalıştay ve sempozyumu projesi (farkındalık) gibi proje ve uygulamalar desteklenerek, Cittaslow kent olmanın ilke ve politikaları sağlanmaktadır (Ergüven, 2011, s. 36).

Vize’de yöresel ürün satışının yapıldığı bir pazar bulunmaktadır. Vizeli kadınların el emeği göz nuru ile yaptıkları ürünler buradaki halk pazarında satışa sunulur. Geleneksel el sanatlarına olan ilgi hem yerel halk tarafından hem de turistler tarafından canlı tutulmaktadır. Vizeli kadınlar el işçiliği ile ürettikleri ürünler sayesinde ekonomik bağımsızlıklarını sağlamaktadır (Akay ve Yılmaz, 2018, s. 221). Zübeyde Hanım Caddesi üzerinde haftada bir kez kurulan pazarda Vize halkı üreticileri ürün satışlarını yapmaktadır. Vize için bir yerel pazar da Vize Hal İçi’nde bulunmaktadır. Cittaslow Vize’ye sakin kent görünürlüğü, belediye binası ve önemli eserlerin bulunduğu alanlarla oluşturulmuştur. Vize Belediyesi Cittaslow üyeliği kapsamında merkezde halkın faydalanabileceği ücretsiz internet erişimi sağlamıştır (Savaş Yavuzçehre ve Donat, 2017, s. 313).

Şekil 14: Soldan Sağa; Çift Kaynaklar Sergen, Vize Kalesi ve Küçük Ayasofya Kilisesi \ Gazi Süleyman Paşa Camii

Kaynak: Vize Belediyesi (5 Mayıs 2019). Foto Galerisi [Vize Fotoğrafları]. <https://vize.bel.tr/foto-galeri/> adresinden edinilmiştir.

Oldukça verimli bir ovada bulunan Vize şelaleleri, mağara manastırları, tarihi su yolu ve surlarıyla dikkat çeken önemli bölgelerden biridir. İlçe kendine has kültürel doku ve geleneksel bir yaşam tarzına sahiptir (Ünal, 2016, s. 24). Vize’de bulunan su kaynakları doğa ile bütünleşerek bölge de sakin bir doğal yaşam alanı oluşmuştur. Bölgenin doğası ve tarihi yapısı bir bütün halindedir. Geçmişte birçok

medeniyeti içinde barındıran Vize, kültürel yaşanmışlığı zengin olan bölgeler arasındadır. Vize peyniri, oğlak çevirme ve ıhlamur çiçeği balı, bölgenin yöresel yemekleri arasındadır.

- **Gökçeada- Çanakkale**

Gökçeada, Fatih Sultan Mehmet tarafından 1456 yılında Osmanlı topraklarına katılmış bir adadır. Uzun yıllar Osmanlı imparatorluğu himayesinde kalan bu ada da Rum ve Türk vatandaşlar hoşgörü ve huzur içinde yaşamışlardır. Kanuni Sultan Süleyman döneminde vakıf olan Gökçeada; İtalyanların, İngilizlerin ve kısa sürede de Yunanların egemenliğine geçmiştir. 22 Eylül 1923’de Gökçeada, Lozan Antlaşması sonucuyla Türkiye Cumhuriyeti topraklarına fiilen katılmıştır. 1970’de Bakanlar Kurulu’nun kararı ile İmroz olan bu adanın ismi, Gökçeada olarak değiştirilmiştir (Cittaslow Gökçeada, 2019).

En batıdaki adamız Gökçeada, Türkiye’nin en büyük adası olmakla birlikte 2011 yılında yapılan değerlendirmeler sonucunda Cittaslow unvanını alarak dünyanın da ilk ve tek sakin adası olmuştur. Gökçeada, geçmişten bu yana içinde barındırdığı kültürlerle hem önemli bir tarihi geçmişe sahip olması, hem de özgün yapısını ve doğal yaşam alanlarını koruyarak, organik tarım ve gıdaya verdiği önem, gastronomi turizmi ve festivalleriyle de çekici bir bölge olmuştur. Gökçeada’yı özel kılan çeşitli toplulukları içinde barındıran kültürel zenginliğe sahip olmasıdır. Ada, üzüm bağları ve şarapçılık kültürlerini hala korumakta olup, dibek kahvesi ile de meşhurdur (Dinç, 2018, s. 18).

Gökçeada güneş enerjisinden faydalanarak bölgede bulunan konut, otel ve pansiyonlarda sıcak su, elektrik üretimi ve aydınlatmada tasarruf sağlamaktadır. Bölgede kent merkezinin aydınlatılmasında da güneş enerjisinden yararlanılmaktadır (Aydoğan, 2015, s. 100). Dolayısıyla ilçede enerji kaynaklarının sürdürülebilirliği sağlanarak, yenilenebilir kaynakların kullanımı yönünde önemli girişimlerde bulunulmuştur. Cittaslow yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı yönünde belirttiği ilke ve amaçlar doğrultusunda, sürdürülebilir doğal kaynakların kullanımını teşvik etmiş, Gökçeada ise bu ilke ve amaçları bölgede uygulama ve projelerle ilişkilendirerek kente farklı bir boyut kazandırmıştır.

Şekil 15: Gökçeada Karaköy Limanı

Kaynak: Gökçeada Rehberi (4 Mart 2020). Köyler [Kaleköy Limanı]. https://www.gokceadarehberim.com/nm-Kalek%C3%B6y_Liman-cp-134 adresinden edinilmiştir.

Zengin lezzetleri ve aromaları içinde barındıran Ladolia, yalnızca Gökçeada’da yetişen bir zeytin ağacıdır. Gökçeada, zeytin yetiştiriciliği ve zeytinyağı üretimiyle organik üretim alanındaki yetkinliğini kazanmıştır. Gökçeada’ya yolu düşen ziyaretçiler dalından kopardıkları sebze ve meyvelerle taze çam ve kekik balını tadıp, kendi sağdıkları keçi sütünün lezzetine vararak burada organik bir kahvaltı yapabilirler (Gökçeada Kaymakamlığı, 2019).

Cittaslow kapsamında yapılan etkinlikler arasında Gökçeada, farklı köylerden birçok üretici tarafından yerel, organik ve bölgesel ürünler pazarına ev sahipliği yapmaktadır. Bu pazarlar; “Yerel Ürünler Pazarı”, “Balık Pazarı” ve “Organik Pazar” olarak kurulur. Bu yerel pazarlar organik ürünlerin satışının yapılması için aktivite edilmiştir (Cittaslow Gökçeada, 2019). Cittaslow Gökçeada’nın yöresel yemekleri arasında deniz kestanesi, bamyalı levrek, geleneksel ada salatası, ıspanaklı

kalamar ve ebegümeci yemeği gibi yemekler bulunmaktadır (Cittaslow Gökçeada, 2019).

- **Şavşat- Artvin**

Şavşat kelimesinin köken olarak karşılığı henüz tam anlamıyla bilinmemektedir. Ortaçağ dönemlerinde bu bölge “Şavşeti” olarak adlandırılmış, Gürcüce dilinde ise “Siyah Yer” olarak tanımı yapılmıştır. Roma, Kimer, Sasa, Urartu ve Sasaniler’in kültürel geçmişini içinde barındıran Şavşat, yaylaları, geleneksel evleri ve gölleriyle doğal bir tablo görünümünü sunan önemli tarihi ve kültürel geçmişe sahip bir bölgedir. Bu bölgede endemik bitki türleri oldukça fazla olmakla beraber, zengin bitki çeşitliliğine sahiptir. Yüksekliği 3 bin metreden fazla olan dağlarla çevrili derin ve dar vadilerin arasında olan Şavşat, eşsiz bir coğrafyaya sahiptir. Şavşat, 2015 yılında Cittaslow ağına dâhil olarak sakin şehir kabul edilmiştir (Ünal, 2016, s. 25).

Şavşat, Artvin iline bağlı bir ilçe olup Karadeniz Bölgesi’nin önemli bir yerleşim merkezidir. Topografik özellikler bakımından muhteşem olan ilçe, etrafı 3 bin metreyi aşan dağ sıralarıyla çevrili olup dar ve derin vadilerin arasında yer almaktadır. Özellikle birçok endemik türleri de barındıran oldukça zengin bir bitki çeşitliliğine sahip olan ilçe, 2015 yılında Cittaslow ilan edilmiştir. Urartu, Kimer, Roma, Saka ve Sasanilere ait tarihin kültürel izlerinin yaygınlıkla görüldüğü Şavşat ilçesi; geleneksel evleri, yaylaları, gölleriyle de önemli tarihi ve doğal turizm potansiyeline sahiptir. Akarsu bakımından zengin olan ilçede çok sayıda buzul gölü de bulunmaktadır. Alabalık üretiminin yapıldığı Karagöl ve Meşeli Köyü orman içi mevkiinde bulunan milli parklar, yörenin turistik mekânları arasındadır (Dinç, 2018, s. 19).

Şekil 16: Soldan Sağa; Yavuzköy (Seyir Tepesi) ve Cevizli (Tibet) Manastırı

Kaynak: Şavşat Belediyesi (3 Nisan 2019). Şavşat [Gezilecek Yerler]. <http://savsat.bel.tr/koykategori/koyler/32> adresinden edinilmiştir.

Cittaslow'a adaylık niyetini 2014 yılında bir başvuru mektubuyla bildiren Şavşat, 2015 yılında kriterlerle sağladığı uyum oranının %71 olmasıyla bu birliğin içine dâhil olmuştur (Akman, 2018, s. 85). İlçe 21-23 Haziran 2015 tarihleri arasında Milano'da yapılan bir törende Karadeniz Bölgesinin ikinci, Türkiye'nin ise onuncu sakin şehri olmuştur (Deviren ve Yıldız, 2015, s. 361)

- **Perşembe- Ordu**

Ordu ilinin Perşembe ilçesi; doğusunda Ordu merkez, güneyinde Ulubey, batısında Fatsa ve Kuzeyinde ise Karadeniz ile çevrili bir sahil kentidir. Bölgenin yüz ölçümü km² dir. Perşembe toprakları engebeli bir yapıdadır. Tepeler fazla yüksek olmayıp, dik vadiler ile birbirinden ayrılmıştır. Tepelerin denize dik indiği Perşembe’de iki önemli kara çıkıntısı vardır. Bu topraklar Yason Burnu ve Çam Burnu’dur. Bu iki kara parçası Perşembe Limanını Karayel rüzgârlarından korumaktadır. Dolayısıyla da ilçe bir liman kentidir (Cittaslow Türkiye, 2019).

Perşembe’de findığın tarımdaki önemi büyüktür ve son yıllarda kivi ve çilek de tarımda önem kazanmıştır. İlçe, doğal bir liman olmasıyla yılın her günü bu bölgede taze balık bulunmaktadır. Perşembe, tarım ürün çeşitliliğinin bol ve zengin olmasının yanı sıra, balıkçılık alanında da tanınan bir ilçe olmuştur (Yıldırım ve Karaahmet, 2013, s. 17).

Perşembe’de liman kenti, antik balık havuzları ve deniz feneri önemli mekânlardandır. Bölge Fransız, Fenike, Rum ve Yunan kültürleriyle etkileşim halinde kalarak tarihi bir geçmişe sahiptir. Perşembe ilçesi, yöresel ürünleriyle geleneklerini günümüzde de yansıtan bir atmosferi yansıtmaktadır. Tekne helvası ve bal bölgenin yöresel tatları arasındadır. Su Altı Mağaraları, Kurşunçal Şelalesi ve Hoynat Adası Perşembe’nin doğal güzelliklerindendir. Tarımda ceviz, fındık ve kivi gibi ürünlerin üretimi sağlanırken, hayvancılık ise balıkçılıkla sürdürülmektedir. Bölgenin Perşembe limanı ve Çam Burnu önemli doğal yerlerindendir (Topal, Korkut ve Kiper, 2016, s. 1421).

Şekil 17: Perşembe'den Bir Görünüm

Kaynak: Ordu Turizm (5 Mayıs 2019). Perşembe [Doğu Karadeniz’de Sakin Şehrin Adresi Perşembe]. <https://www.orduturizm.com/persembe/> adresinden edinilmiştir.

Perşembe gelenek ve göreneklerine bağlı olduğu kadar gelişmeleri çok yakından takip eden yeniliklere açık bir ilçedir. Kentlerin kendi özelliklerini ve yapılarını koruyup, yerel ürün, sanat ve yemeklerine sahip çıkarak doğaya zarar vermeden sürdürülebilir turizm ilkeleriyle gelişebileceğini savunan Cittaslow ağına 161. sakin şehir olarak 2 Kasım 2012’de resmen katılmıştır. Böylece Türkiye’den İzmir’in Seferihisar, Muğla’nın Akyaka, Aydın’ın Yenipazar, Çanakkale’nin Gökçeada, Isparta’nın Yalvaç, Kırklareli’nin Vize, Sakarya’nın Taraklı ve son olarak Urfa’nın Halfeti ilçeleri sahip olduğu değerlerin geleceğe taşınabilmesi anlamına gelen sakin şehir unvanını taşımaktadırlar. Bu kentlerin Cittaslow olması yöredeki yemeklerin, ürünlerin, zanaatların, mimari yapının ve doğanın korunarak kalkınması anlamına gelmektedir (Karadeniz, 2016, s. 86).

2.3. CITTASLOW KENT MODELİNİN KENTSEL ÇEKİCİLİĞİ

Cittaslow yerel gıdalara önem veren doğayı, tarihi ve kültürel mirası koruyarak geleneksel değerlere sahip çıkan ve nüfusu 50.000'den küçük yerleşim birimlerinden oluşan sürdürülebilir bir kent modelidir. Cittaslow'un kentsel çekiciliğini belirlemekte, ilgili kenti ziyaret eden turistlerin ya da o kentte yaşamını sürdüren yerel halkın Cittaslow kentlere olan ilgileri, beğenileri ve o kenti yaşanılabilirlik açısından cazibeli bulmaları önemli bir faktör olabilmektedir. Bu faktörler ise kentin marka değeri taşımasına ve destinasyon yeri olarak tercih edilmesine bağlı olabilmektedir. Cittaslow'un temel çıkış noktası olan slow food (yavaş yemek), sürdürülebilirliği savunan birkaç aktivist tarafından sağlıklı yaşamın ve yöresel yemeklerin küreselleşmeyle yok olmasına ya da unutulmasına karşı önemli bir kavram olarak ortaya çıkmıştır. Başlangıçta bireysel bir tepki olarak ortaya çıkan slow food daha sonra uluslararası boyutlara taşınarak evrensel bir kavram haline gelmiştir. Slow food kendi ağındaki yelpazesini genişleterek yavaş hareketinin sürdürülebilir kentlerde uygulanmasını öngörmüş ve Cittaslow (sakin\yavaş-kent\şehir) modelinin oluşmasına zemin hazırlamıştır.

Cittaslow kavramı başlangıçta her ne kadar yerel halkın yaşam kalitesi için ortaya çıkmış olsa da, sonraki yıllarda turizm faaliyetleri bakımından bir çekicilik unsuru oluşturmuştur. Turistler tatil yerlerinde çevre ve hava kirliliğinden olumsuz etkilenmekte ve organik olmayan gıdaları tüketmek zorunda kalmaktadır. Bu sebeple tatile çıkmadan aradıkları rahatlığı ve huzuru, stres ve kargaşanın bulunduğu tatil yerlerinde bulamamaktadır. Bu nedenlerden dolayı Cittaslow hareketi, yeni bir kavram olarak turizmin hareketlenmesinde ve sürdürülebilir turizmin arzı, turistlere tatil sonrasında sunduğu yaşam kalitesi ve turizm talebi bakımından etkili bir araç olma gücüne sahiptir (Coşar, 2014, s. 230). Dolayısıyla sakin kentler, turist grupları için cazibe merkezi bir bölge olmuşlardır. Doğal olarak sakin kent ve turizmin arasında bir ilişki kurulmuş ve önceden turistlerin uğrak yeri olmayan bölgeler, sakin kent ağına katıldıktan sonra turizmin çekim noktası konumuna gelmiştir (Sezgin ve Ünüvar, 2011, s. 134).

Bunun yanında Cittaslow ağına dâhil olan yerleşmelerde yaşayan yerli halk, turizmin artması ya da kentleşme sonucunda göç ve yapılaşma gibi ortaya çıkan beklenmedik olumsuz durumlarla karşı karşıya kalabilmektedir. Durum bu şekilde olursa yerel halkın yaşam kalitesinin önemli derecede hasar görme olasılığı yüksektir. Bu durumda yerel halk iki tercih arasında kalabilmektedir. Ya bütün olumsuz durumlara katlanmak ya da farklı bir bölgeye taşınmaya karar vermek. Bu iki tercihten birinin belirlenmesinde verilecek olan karar, yerel halkın sahip olduğu sosyal, psikolojik ya da ekonomik şartlara göre şekillenecektir (Coşar, 2014, s. 230).

Sakin kentlerin esas çıkış amacına bakıldığında önceliği yerel halkın yaşam kalitesidir. Dolayısıyla turizm destinasyonu olarak düşünülen ve tasarlanan kentler değildir. Fakat bu ağı dâhil olan kentler turizm açısından cazibe unsuru olarak yer edinmekte ve bu sebeple bu bölgeler çekim noktası haline gelmektedir. Turizm faaliyetlerinin iyi yönetilmediği durumlar sakin kentler için tehlike unsuru oluşturur ve bu kentlerin benimsedikleri sakinlik kavramı zarar görebilir. Bu konuda destinasyonlarda sürdürülebilir turizm anlayışının benimsenmesi gerekmektedir (Güneş, Arısoy ve Aslan, 2015, s. 11).

Artık turizm alanında da adı sıklıkla anılan “yavaş turizm” ve dolayısıyla “yavaş şehir” kavramları her şeyden önce iyi anlaşılmalıdır. Yavaş şehirler turizm işletmelerinin bilinçsizce kullanımlarına ve tüketim odaklı yaklaşımlarına bırakılmamalı, dolayısıyla bu ağı dâhil olan şehirler için master eylem planları hazırlanıp uygulanmalıdır. Bu planlar ise kısa, orta ve uzun vadeli planlar dâhilinde hazırlanıp; yerel\bölgesel\ulusal ölçekte, kentin mekânsal özellikleri dikkate alınarak, interdisipliner yaklaşımlı ve sürdürülebilir turizm ilkelerine uygun olarak yapılmalıdır (Dinç, 2018, s. 20).

Zengin ve Genç, yaptıkları bir çalışmada misafirleri ile aralarında geçen diyaloglardan bir şehrin Cittaslow ağına dâhil olmasının, onlar adına bir çekim unsuru olduğunu anladığını şu şekilde ifade etmiştir:

“Yavaş şehirleri özellikle internetten takip eden insanlar var. Yavaş kentlere bu bölgeleri keşfetmek için geliyorlar. Bölge Cittaslow ilan edildikten sonra özellikle ilgisini çekip şehre gelen ziyaretçiler var. Haber kaynaklarında ve internette görüp şehre geliyorlar. Tabi ki rezervasyon ile buraya gelerek Cittaslow nedir diyenlerde

oluyor. Belediye bu konuda kitapçıklar bırakarak çeşitli toplantılar yaptı. Bizlerde elimizden geldiği kadar anlatmaya çalışıyoruz” (Zengin ve Genç, 2018, s. 592).

Turistlerin ziyaret yeri olarak tercih ettikleri bölgeleri keşfetmeye iten ana faktör o bölgenin sahip olduğu çekici unsurlardır. Bir ülkeyi, bölgeyi ya da yeri diğer bölgelerden farklı kılan o bölgenin sahip olduğu doğası, kültürü, tarihi, alışverişi ya da mutfağı, o alanın çekicilik unsurları olarak düşünülmektedir. Ziyaret edilen yerin mutfak mirasının turizmin bir parçası olması, turizm pazarlaması bakımından önemli bir etkidir. Son yıllarda gastronominin turizm faaliyetleri desteklenmektedir. Gastronomi turizmine destek verilmesi, turizm faaliyetlerinin bu alandaki pazarlama olanağını artırarak bölgesel pazarlama açısından büyük önem taşımaktadır (Selwood, 2003, s. 179; Bahar ve Kozak, 2006, ss. 40-41).

Gastronomi turizmi, Türkiye’de ziyaret edilen birçok yer açısından ayrı bir öneme sahiptir. Türk mutfağının, Dünya’nın en zengin mutfakları arasında yer alması, bu zenginliğin doğru yönlendirme ve yaratılacak olan farklı ve çekici bir imajla, destinasyonları markalaştırmada önemli katkısı olacaktır (Güzel, 2009, s.28). Okumuş ve diğerleri (2007, ss. 253–261) ve McKrecher ve arkadaşları (2008, ss. 137–148) her bölgenin kendine özgün yöresel yemeklerinin kültürel birer miras olduğunu vurgulayarak, bu öğeleri turistik destinasyonların en önemli çekicilikleri olarak belirtmişlerdir (Çakıcı, Yenipınar ve Benli, 2014, s. 9).

Logo, işaret ya da slogan gibi marka unsurları, bir destinasyonun marka olması için gerekli olan ilkelerdendir. Bu unsurların yanında destinasyon markası; alt yapı ve üst yapı çalışmaları, ulaşım, bölgede yaşayan halkın davranışları, güven ve doğal çevrenin korunması gibi faktörlerden oluşmaktadır. Dolayısıyla bu faktörlerin destinasyonun markalaşmasındaki önemli bir etkisi vardı. Günümüzde de sıklıkla anılan sürdürülebilirlik kavramının, destinasyonun markalaşmasındaki etkisi büyüktür. Çünkü çevrenin korunmasına ve doğal bütünlüğe önem vermeyen bir destinasyon, bölgeye gelen ziyaretçiler tarafından olumlu\olumsuz bir değerlendirmeye karşılaşılabilecektir (Kavacık, Zafer ve İnal, 2012, ss. 177-178).

Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü (UNWTO), turistlerin bulundukları bölgedeki beklenti ve isteklerinde farklılıklar olduğunu ve bu turistlerin seyahat yerlerini seçerken kendi ilgi ve isteklerini göz önünde bulundurdıklarını belirtmiştir.

Gittikleri destinasyonun tarihi yapısını, yerel ve kültürel değerleri ve doğal güzellikleri bu turistler için bir seçim unsurudur (Çıtak, 2016).

Bir diğer çekicilik unsuru ise bölgelere günübirlik ya da hafta sonu yapılan turlardır. Bu bölgelerin çekicilik faktörünü artırmak için doğa manzarası olan yerleri, kamuya açık piknik alanlarını ve kentin doğal bütünlüğü bozulmamış çevresini kullanım alanlarına uygun bir şekilde tasarlayarak hem turistlerin hem de yöre halkının kullanması için planlanmasıdır (Kutvan ve Kutvan, s. 161). Kentin doğal yapısından ya da doğadan faydalanılarak sonradan kurulan kır otelleri genellikle turistler için çekici bir niteliktedir (Kutvan ve Kutvan, s. 163).

Sakin kent hareketinin, hem yerel halk açısından hem de bölgeyi ziyaret eden turistler açısından olumlu yönde katkıları olmaktadır. Cittaslow ağına dâhil olmuş olan kentlerde yeni iş alanları oluşturularak yaşam kalite seviyesinde bir iyileşme söz konusu olmuş ve bu bölgeler bölgeye yerleşme ya da göç etme konusunda halk için bir çekicilik unsuru oluşturmuştur. Bununla beraber Cittaslow şehirlerini ziyaret eden turist sayılarında ise önemli artışlar olmaktadır. Dolayısıyla bu durum, yerel halkın sosyal ve ekonomik açıdan refah seviyesinin yükselmesinde etkili olmuştur. Cittaslow kentlerinin; doğal yapılarını korumaları ve sürdürülebilirliği amaç edinmeleri, refah ve bilinç düzeyi yüksek insanların bu kentlere olan ilgisini artırarak bu yerleşimleri yaşam alanı olarak tercih etmelerinde etkili olmuştur. Bu ise kent için kültürel gelişimin desteklenmesinde önemli bir etkiye sahiptir. İnsanlar için yaşanılabilir bir kent olan Cittaslow, turistlerin ilgisini daha fazla çekecek ve bu bölgelerde turizm destinasyonu bakımından turist sayısında artışlar sağlanabilecektir (Pajo, 2015, s. 70).

Özellikle kırsal bölgelerde bulunan az gelişmiş ya da gelişmemiş destinasyonlar; hem yerel değerlerin korunmasını hem de oluşturduğu farklılıklarla rekabet gücünün artmasını sağlayacaktır. Günümüzde çoğu bireyin büyük kentlerde stresli ve mutsuz bir hayatın içinde yaşamlarını sürdürmesi, bu bireyleri kentin stresinden uzak sakin ve doğal destinasyon arayışına itmesine neden olmaktadır. Bu tür destinasyonlarda yerel kalkınma ve turizm sektörünün güçlenmesi kaçınılmaz olacaktır. Ayrıca Cittaslow hareketi kontrolsüz kentsel büyüme karşıtı bir hareket olup, kırsal bölgeler için yerel ve doğal değerleri koruyarak farklılaşmayı ve bu

sayede markalaşmayı amaçlayan ve kentsel yaşam kalitesini artırıcı felsefe olarak nitelendirilen bir sürdürülebilir kalkınma modelidir (Dündar ve Sert, 2018, s.76).

Bölgelerin sahip oldukları iklim ve doğal kaynakların yanı sıra, o bölgede gerçekleştirilen sosyal aktiviteler de önemli çekicilik unsurlarını oluşturur. Dolayısıyla kentin dokusu, önem verilmesi gereken bir çekicilik faktörüdür. Örneğin, bir kentin dokusu eski yerleşim alanlarından oluşuyorsa, bu alanların korunması ve işlevsel hale getirilmesi turizme önemli katkılar sağlayacaktır. Bu bakımdan bölgenin geleneksel dokusu, yöresel şenliklere ve kente özgü düzenlenen festivallere yansıdığı için bir çekicilik unsuru oluşturabilmektedir (Kutvan ve Kutvan, s. 161).

Eko-turistlerin, bölgelerin doğal yapısına, yörenin mutfağına ve kültürel değerlerine ilgi duyarak, Cittaslow kriterlerinden “Tarihi dokunun, doğanın ve çevrenin korunduğu, sosyal ve kültürel değerlere sahip çıkıldığı, bölge halkının kendi yaptıkları sağlıklı besin ve gıdaların üretilip tüketildiği ve yemek tercihlerinde yöresel yemeklerin tanındığı” kriterler birbiriyle tamamen uyum göstermektedir. Bu bakımdan sakin kentlerin eko-turistler için çekiciliği olan bölgeler olacağı söylenilebilir (Yeşilyurt, Yücel ve Yılmaz, 2012, s. 873).

Çekicilik unsurlarından bir diğeri ise kültürel etkinliklerdir. Bu etkinlikler müzeler, tiyatrolar ya da sanat galerileri gibi daha çok kentsel faaliyetlerin oluşturduğu çekicilik faktörleridir. Nitekim buların faaliyetlerin dışında kentte satılan ilginç turistik ürünlerin olması ya da bölgede bulunan eğlence ya da vakit geçirme alanları turistik çekiciliğin artmasında etkilidir (Kutvan ve Kutvan, s. 161).

Cittaslow kentlerinin bilinir kılınmasındaki unsurlar arasında, sakin kentte yapılan festivaller, kültürel aktiviteler ve etkinlikler yer almaktadır. Bu tür faaliyetler genel olarak belirli bir kitleye yönelik olduğu için, bu tür faaliyetlere katılma amacıyla ve bilinçli olarak sakin kente gelmek isteyen farklı gruplara davet amacıyla hareket edilmektedir. Cittaslow etkinlikleri bilgilendirici nitelikte olduğu için, bölgeye gelen ziyaretçiler bu etkinlikler hakkında bilgilendirilmeye açık olarak buraya olan ziyaretlerini gerçekleştirirler (Yanmaz, 2006).

Bir bölgenin çekici özellikte olmasının bir diğer yönü de sahip olduğu tarihi verileridir. Turistlerin geleneksel ve kültürel kaynaklara ve kentin tarihine ilgi duyması, plancıların bu unsuru ön planda tutmasını sağlamıştır. Bir bölgede antik

yapıların ve kalıntıların bulunması, o bölgenin tarihi geçmişini günümüze yansıtmaktadır. Bu yapıların özgünlüğü korunup onarılarak ya da daha farklı şekillerde işlevselleştirilerek ziyaretçilerin kullanımına açılmaktadır. Böylelikle bu yapılar, mimariler ya da tarihi geçmişe ait dokular “turistik çekicilik” unsurları haline gelmektedir. Bunun yanında tarihi yapılara olan ulaşımın kolay olması da bu bölgelerin çekiciliğini artıracaktır (Kutvan ve Kutvan, s. 161).

Sakin kentlerin yerel kalkınma modeli olma özelliği gün geçtikçe önem kazanmaya başlamıştır. Cittaslow hareketinin yayılmasıyla beraber, Türkiye’de birçok şehrin doğal, kültürel ve tarihi zenginlikleri gün yüze çıkmıştır. Bu zenginliklere sahip olan şehirlerin ekosistemleri korunmakla beraber, bu alanlar aynı zamanda da uluslararası önemli turizm yerleşmelerine dönüştürülebilmektedir. Tamamen tüketim odaklı bir anlayışın hâkim olduğu yaşam felsefesinin huzursuzluk ve mutsuzluğu beraberinde getirmesi sonucunda, insanlar farklı yaşam modelleri aramış ve bu arayışlar Cittaslow hareketinin de başlamasında etkili olmuştur. Cittaslow felsefesi yaşamın yaşamaktan zevk alarak sürdürülmesini amaçlar. İnsanların daha sakin bir yaşam sürmek istemeleri Cittaslow kent modeline dâhil olan bölgeleri daha çekici hale getirecektir (Dinç, 2018, s. 20).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

CİTTASLOW HALFETİ

3.1. HALFETİ

3.1.1. Halfeti Tarihi

Halfeti, 3 bin yıllık tarihi bir geçmişe sahip, Fırat'ın kıyısında bulunan bir yerleşim yeridir. M.Ö. 855 yılında Asurluların kenti olan Halfeti, M.Ö. 540 yılında Perslerin egemenliğine girmiş ve bölgede Pers kültürü yayılmaya başlamıştır. M.Ö. 245 yılından sonra Mısır egemenliğinin yüz yıl kadar elinde olan Halfeti, sonrasında ise Sasaniler, Emeviler ve Abbasilerin hâkimiyetine girmiştir. 1290'da Mısırlıların eline geçmiş ve bu bölgeyi “Kal’at ül Müslimin” olarak adlandırmışlardır (GAP Gezi Rehberi, 2012, ss. 16-17).

Halfeti, Asur kralı 3. Salmanassartarafından işgal edildiğinde bölge “Şitamrat” olarak adlandırılmıştır. Yunanlılar bu ismi değiştirerek Halfeti için “Urima” adını kullanmışlardır. Sonrasında ise Suryaniler bu bölgeye “Kal’a Rhomeyta” ve “Hesna d’Romaye” adlarını vermişlerdir. Bölge Arapların egemenliğine girdikten sonra “Kal’at-ül Rum” adı yakılmıştır. Birçok medeniyetin egemenliğine giren Halfeti, 9. yüzyılda da Bizans imparatorluğunun hâkimiyetine girmiş bu kez de bölge “Romaion Koyla” olarak adlandırılmıştır. Memluk Sultanı Eşref 1290 yılında bu bölgeyi ele geçirince ilçe için “Kal’at-ül Müslimin” adı kullanılmıştır. Padişah Yavuz Sultan Selim döneminde Osmanlı imparatorluğunun hâkimiyetine giren ilçe, günümüzde de bu isimlerin kullanıldığı “Urumgala” ve “Rumkale” olarak adlandırılmıştır (Yıldız, Rızvaoğlu ve Cenak, 2017, s. 174).

Geçmişten bu yana birçok uygarlığın hâkimiyeti altına giren Halfeti, 1516 yılında Mercibadık Savaşıyla Osmanlı devletinin egemenliğine girmiştir. Osmanlı devletinin Halfeti’yi kazanmasıyla bu dönemde bölgedeki Müslüman nüfus artmış ve Halfeti önemli bir yerleşim yeri haline gelmiştir (GAP Gezi Rehberi, 2012, ss. 16-17). 1941 yılında Halfeti için yapılan bölge ayrımında, Fırat nehrinin talveg çizgisi

Şanlıurfa ile Gaziantep arasında sınır olarak kabul edilmiştir (Boyras ve Bostancı, 2016, s. 87). Cumhuriyetin ilan edilmesiyle beraber Türkiye Cumhuriyeti sınırlarında kalan bu bölge 1954 yılında Şanlıurfa'ya bağlı bir ilçe olmuştur.

İçinde birçok uygarlık barındıran Halfeti, geçmişten bu yana üç kez yer değiştirmiş bir bölgedir. Verimli toprakları, eşsiz doğası ve barındırdığı zengin kültürel mirasıyla Halfeti gezgin bir şehir gibidir. Honigman'a göre, bölgenin kuruluş yeri ilk olarak Fırat nehri ve Merzuman deresinin birleştiği noktada bulunan Rumkale'dir. Rumkale'de tarih boyunca birçok uygarlık varlığını sürdürmüştür. Hititler, Bizanslar, Babiller, Romalılar, Persler ve Sasaniler bu uygarlıklardan bazılarıdır (Honigmann, 1963, s. 777).

16. yy.'da dörtmahalleden oluşan Rumkale, Fırat nehri ile Merzuman deresinin birleştiği noktanın en ucunda kurulmuştur. Rumkale, korunaklı, güvenli ve tüm ihtiyaçları karşılayacak bir konumdadır ve kalenin üç tarafı surlarla çevrilidir (Boyras ve Bostancı, 2016, s. 86). 19. yy.'da Halfeti'nin kaza merkezi olması, Rumkale'nin nüfusunun dağılmasına neden olmuş ve bölgede Kasaba denilen bir köy kalmıştır. Kasaba köyü, eski haritalarda "Eski Rumkale" olarak adlandırılmış, yukarı bölgede bulunan kayaların düşerek zarar vermesi sonucunda 2 km kuzeyine taşınmıştır. Böylelikle Rumkale şehri tamamen terk edilmiştir ve yeni haritalarda ise "Kasaba (Eski)" ibaresi ile gösterilmektedir (Yılmaz, 1999).

Rumkale sahip olduğu mağaralarla da ayrı bir öneme sahiptir. Orta Fırat havzasında bulunan Rumkale'nin dik yamaçlarında göze çarpan mağaralar, tarih öncesi dönemlerden günümüze kadar uzanmaktadır. Roma döneminde kaya mezarlarına dönüştürülen mağaralar, Haçlı seferleri sırasında savunma amacıyla kullanılmıştır. 2. Dünya savaşında ise köylüler bu mağaraları yiyecek deposu olarak açmış, sonraki zamanlarda askeri amaçlara hizmet vermiş ve son olarak sivil yerleşim mekânı olarak kullanmışlardır (Türkeli, 2016).

Rumkale'de yaşamın olduğu dönemlerde insanların elleriyle oyarak açtıkları mağaralarda bir yaşam alanı oluşturmaları, tarihi mimariye geleneksel bir özgünlük katmıştır. Günümüzde bu mağaralar kullanılmamakta, yerel yönetim tarafından restore edilmek amacıyla proje planları yapılmaktadır. Halfeti'nin kaza merkezi olması ve Rumkale kayalıklarının düşerek zarar vermesi sonucunda, vadinin alt

yamaçlarına olan taşınma işlemi başlamıştır (Türkeli, 2016). Rumkale'den Eski Halfeti'ye olan taşınma sonrasında, bölge halkı Rumkale'de ki mağalarda olan yaşamlarına son vermiş ve Halfeti'ye özgü evlerin inşasına başlamışlardır. Fırat nehri kenarına yapılan ve özgün bir mimariye sahip olan taş evler, Ermeni ustalarının dokunuşlarını barındırmaktadır.

Fırat nehrinin kenarına dizilen evlerde yaşamını sürdüren bölge halkı, nehrin tarım topraklarını bereketli kılması sonucunda, Halfeti'yi bereket toprağı olarak tanımlamışlardır. Fırat nehrinde birbirinden farklı birçok balık çeşidi vardır. Bunlardan en önemlisi ise Şabut balığıdır. Bölgede çeşitli meyve bahçelerinin bulunması, fıstık tarlalarının varlığı ve balıkçılık yerel halkın temel geçim kaynaklarından (Türkeli, 2016).

Eski Halfeti'nin baraj sularının tehdidiyle karşı karşıya kalması ve Birecik Baraj gölü sularının Halfeti'yi ele geçireceğinin öğrenilmesi sonucunda bölgede büyük bir nüfus kaybı yaşanmış ve yerli halk farklı yerleşim yerlerine göç etmiştir. Bakırcı'ya göre Halfeti nüfusu 1990 yılında 4128 iken, bölgenin baraj sularından etkileneceğinin öğrenilmesinden sonra nüfusun oranında büyük bir azalma yaşanmış ve 1997 sayımına göre bölge nüfusu 2778'e düşmüştür. Bölge halkı büyük bir tehlike altında kalacağını anlayarak, doğup büyüdüğü topraklarını terk etmek zorunda kalmıştır (Bakırcı, 2002, s. 64).

Fırat nehri üzerindeki yapım aşamasındaki barajlardan biri olan Birecik barajının su toplama sahasında bulunan Halfeti, barajda suyun toplanmaya başlamasıyla beraber 2000 yılının ortalarında yerleşim bölgelerinin neredeyse yarısı ve Fırat'ın sahil kesiminde bulunan tarım arazilerinin hepsi sular altında kalmıştır. Özellikle de yerleşim bölgelerinin kıyı şeridinde konumlanmış olan ticarethaneler, yazlık evler, çarşılar ve özellikle de bölgede yaşayan halkın çoğunluğunun geçim kaynağı olan bahçelerin ve tarlaların sular altında kalması, Halfeti'de derin bir iz bırakmıştır. Verimli ve bir o kadar da yeşil olan tarım topraklarının üstü baraj suları ile örtülmüştür (Bakırcı, 2002, s. 67).

Birecik Barajının suları toplamda 44 köyü ve bir ilçeyi (Halfeti) etkisi altına almıştır. Atatürk Barajı ile Birecik Barajı arasında kalan 92 km'lik bir havzada; 3 köy kısmen, 9 köy tamamen ve 32 köyün geçim kaynağı olan Fırat nehri boyunca

uzanan verimli araziler sular altında kalmıştır (Başgelen, 2005). Halfeti topraklarının 2/5'si (280 hektar) sular altında kalmıştır. Halfeti ilçe merkezinin Başbostan Mahallesi'nin tamamı, Çekem Mahallesi'nin büyük bir bölümü, Şimaliye ve Rüştüye Mahalleri'nin ise bir kısmı maksimum su kotu 385 m. olan Birecik Baraj gölü suları ile kaplanmıştır (Boyraz ve Bostancı, 2016, ss. 87-88). Önemli tarihi yapılar, yerel halkın yıllarca emek vererek geçimlerini sağladığı tarlalar, meyve bahçeleri, fıstık ağaçları ve halkın bin bir emekle inşa ettiği evler, baraj suyunun altında kalmıştır. Eski Halfeti artık sular altındaki kayıp bir tarihin sembolü olmuştur. Bölgede bulunan tarihi ve dini yapılar baraj sularının altındaki sessizliğe bürünmüştür. Halfeti merkezde bulunan 1804 tarihinde inşa edilen Halfeti Ulu Camii'nin bir kısmı sular altında kalırken, Savaşan Köyünde bulunan Savaşan Camii minaresi yarısına kadar baraj gölü suları ile kaplanmıştır.

Savaşan köyü Halfeti'nin mimari değere sahip yapılarını barındırır. Savaşan Köyü" nün karşısındaki yamaçta kayadan oyulmuş "kaya kilisesi", doğu-batı yönünde iki dikdörtgen plan bölümünden oluşmaktadır. Doğuda, batıda ve güneyde kaya kütleleri bulunan kilisenin tek nefesi ve tek apsisi vardır ve kuzey cephesi açıktır. Fırat Nehri'nden 200 metre önce köyün doğu yamacında bulunan Kaya Kilisesi, şimdi ise gölün kenarındadır. Kilisenin duvarları heykel tekniğiyle yapılmış ve farklı boyutlarda çeşitli haçlar ile dekore edilmiştir. Birçok uygarlığa ev sahipliği yapan Halfeti, önemli bir kültürel mirasa sahiptir. Halfeti'de 96 kayıtlı kültürel varlık, 13 arkeolojik alan, 1 kentsel sit ve 82 tescilli bina bulunmaktadır (Varaolgüneş ve Canan, 2018, s. 421).

Şekil 18:Savaşan Köyü Cami Sular Altında Kaldıktan Sonra

Kaynak: Anadolu Ajansı(1 Nisan 2019). Seyahat Haberleri[Batık Kent Savaşan Köyü Cazibe Merkezi Oluyor]. <https://www.ntv.com.tr/seyahat/batik-kent-savasan-koyu-cazibe-merkezi-oluyor,VFIUORnwYUmIZTQe0qaJGA> adresinden edinilmiştir.

Sular altında kalan bir diğer mahalle ise Çekem Mahallesidir. Çekem mahallesi adını Memlûklular’ın asi komutanı Çekem’den almıştır. Mahallede halen Memlûkluların dönemine ait izlere rastlanılmaktadır (Halfeti Belediyesi, 2019). Birecik barajı yapılmadan önce yaklaşık 5 metre derinliğinde bir akarsuya sahip olan Çekem mahallesi, Birecik barajının yapılmasıyla akarsu su seviyesi yükselmiş ve mahallenin neredeyse tamamı sular altında kalmıştır. Mahallede bulunan ev, okul ve cami gibi yapıların üstü baraj suları ile kaplanmıştır. Birecik barajının Çekem mahallesine dolması ve burada yaşamın son bulmasıyla insanlar evlerini taşımış, batan yapılar ise tarihe gömülmüştür.

Şekil19: Çekem Mahallesi Sular Altında Kalmadan Önce

Kaynak: Urfa Fanatik (27 Şubat 2016). Gündem[Halfeti 2000 yılı öncesi]. <http://www.urfanatik.com/halfeti/halfeti-2000-oncesi-h49801.html> adresinden edinilmiştir.

Şekil 20: Çekem Mahallesi Sular Altında Kaldıktan Sonra

Kaynak: Halfeti Belediyesi (3 Mayıs 2019). Fotoğraflar [Gezilecek Yerler]. <http://www.halfeti.bel.tr/?page=15&kid=75> adresinden edinilmiştir.

Eski Halfeti'nin yaşanmışlıklarını bir anda içine çeken Fırat, burada bulunan evlerin, iş yerlerinin ve ilçe yönetiminin taşınmasına neden olmuştur. Halfeti'de artık üçüncü bir yer değiştirme yaşanacaktır.

Yer değiştirme aşamasında evleri ve iş yerleri sular altında kalan Halfetili halk için, yeni yapılacak olantoplu konutlardan faydalanmak, farklı bir kenteyerleşmek için sağlanacak kolaylıklardan yararlanmak ya da istimplâk bedelini alarak kendi imkânları doğrultusunda ev yapmak gibi seçenekler sunulmuştur. Bölge halkı genellikle önerilen bu üç seçenektan birincisinitercih etmiş ve ilçe merkezinin 8 km doğusunda yapımı tamamlanan tek katlı ve düz damlı toplu konutlara taşınmayı kabul etmişlerdir (Bakırcı, 2002, s. 70).

Şekil 21: Yeni Halfeti Afet Evleri

Kaynak: Halfeti Medya

Birecik Barajının Eski Halfeti'yi sular altına alacağı önceden tahmin edilmiş, halkın konut mağduriyetiyle karşı karşıya kalmaması için Güneydoğu Anadolu Kalkınma Projesi (GAP) idaresince yeni yerleşim arayışlarına girilmiştir. Bu yerleşim için en uygun mevkie 1998 yılında Karaotlak bölgesi olarak belirlenmiştir.

Konut yapımları tamamlandıktan sonra 1999 yılından itibaren halk Karaotlak bölgesine taşınmaya başlamıştır (Boyras ve Bostancı, 2016, ss. 87-88). Yeni Halfeti olarak adlandırılan bu bölge, Fırat vadisine 8 km uzaklıktadır. Yeni yerleşim alanı 2790 dekarlık bir alana kurulmuştur. Yeni Halfeti'nin kurulduğu alan daha önceleri çevredeki köy halkının hayvanlarını otlatmak için kullandığı bir mezra iken, 2000 yılında yaşanan göç olayından sonra yerleşmeye açılmıştır (Bostancı, 2015, s. 24).

Şekil 22:Yeni Halfeti'den Bir Görünüm

Kaynak: Huri Göker (1 Mayıs 2019) tarihinde çekilmiştir.

Kaymakamlık, belediye binası, hastane ve okul gibi kamusal alanlar Yeni Halfeti bölgesindedir. Yerleşim için, ilk taşınma alanı olarak Karaotlak mevki seçilmiştir. Toplu Konut İdaresi (TOKİ)Yeni Halfeti bölgesine konutlar inşa etmiş ve bölgede kentleşme hızı yükselmiştir. Yeni Halfeti'den Eski Halfeti'ye ulaşım yürüme mesafesinde 2 saat kadar olmakla birlikte, araçla 15\20 dakika kadar sürmektedir.

Sonuç olarak yeni yerleşim alanı Fırat'dan, Akdeniz ikliminden, yeşil ağaçlardan ve verimli topraklardan uzaklaşmış, Eski Halfeti'den bağımsız bir bölge olmuştur.

Şekil 23: Yeni Halfeti'den Bir Görünüm

Kaynak: Huri Göker (1 Mayıs 2019) tarihinde çekilmiştir.

Şekil 24: Yeni Halfeti İlçe Merkezinden Bir Görünüm

Kaynak: Huri Göker (1 Mayıs 2019) tarihinde çekilmiştir.

Görüldüğü gibi Halfeti; Rumkale, Eski Halfeti ve Yeni Halfeti olmak üzere tarih boyunca üç kez yer değiştirmiştir.

3.1.2. Nüfus ve Coğrafi Özellikler

Şanlıurfa'ya 112 km uzaklıkta olan Halfeti'nin yüz ölçümü 646 km'dir. Halfeti ilçesi merkez belediye ve 45 mahalleye sahiptir. Şehrin batı kesiminde Gaziantep'e bağlı olan Araban, Yavuzeli ve Nizip ilçeleri olmakla beraber, kuzeyinde Adıyaman'a bağlı Besni ilçesi, doğusunda Şanlıurfa'ya bağlı Bozova ilçesi ve güney kesiminde ise Şanlıurfa'nın Birecik ilçesi bulunmaktadır. Halfeti'nin denizden yüksekliği ise 525 metredir (Yıldız, Rızvaoğlu ve Cenak, 2017, s.173).

Akdeniz ikliminin karakteristik özelliklerine sahip olan Halfeti, Fırat nehrinin etkisiyle mini bir klima oluşturur. Yağışların yeterli yağdığı yıllarda, bitki örtüsü

küçükbaş hayvancılık için elverişli konuma gelmektedir. Halfeti'nin güneyinde yer alan Yeşilözen, Fıstıközü, Bulaklı ve Kavaklıca köylerinde sulu tarımın yapıyor olması, bölgenin arazi yapısının buna uygun olduğunu göstermektedir (Şanlıurfa Valiliği, 2019).

İlçenin merkezi Fırat sahili, yeşil bir sahil şeridi biçimindedir. Sahilden başlayarak en geniş bölge de 200 metreden sonra sarp kayalıklar kendini gösterir. İlçe merkezinin konumu bu sahil şeridinin üzerinde ve sarp kayalıkların yamacındadır. İlçenin (381.000) dekarlık arazisi ekilebilir durumdadır. Bu alanın (191.000) dekarı az miktarda zeytin, bağ ve Antep fıstığı ağaçları ile çevrilidir. Arazinin kalan kısmı ise hububat ekimi ile değerlendirilir. İlçenin ekilebilir arazileri dışındaki alanları ise kıraç ve taşlık bir görünüm sergiler (Şanlıurfa Valiliği, 2019).

TUİK verilerine göre Halfeti nüfusu 2018 yılına göre 41.142'dir. Bu nüfus, 20.180 erkek ve 20.962 kadından oluşmaktadır. Yüzde olarak ise: %49,05 erkek, %50,95 kadındır (TUİK, 2019).

3.1.3. Ekonomik Yapı

Halfeti'de sanayi gelişmemiştir. Küçük çaplı un değirmenleri ve briket imalathaneleri dışında tesis mevcut değildir. Bunun nedeni, birikimlerin talep azlığı nedeniyle, ilçe sınırları içinde değerlendirilmeyip Birecik ilçesi ve özellikle sanayi şehri olan Gaziantep iline yatırılmasıdır. Bu durum küçük sanat kollarının da ölmesine neden olmaktadır. Marangozluk, ayakkabıcılık, oto tamirciliği ve soğuk demircilik gibi çalışma alanları dâhi canlılık gösterememektedir. Bölgenin ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. Bölgede en çok yetiştirilen tarım ürünlerinden biri de fıstıktır (Şanlıurfa Valiliği, 2019).

3.1.4. Halfeti’de Doğal, Tarihi, Mimari ve Kültürel Değerler ve Yapılar

• Siyah Gül\Karagül

Türkiye’de yalnızca Halfeti bölgesinde yetişen Karagül, ilçede bulunan evlerin neredeyse tamamında süs bitkisi olarak kullanılmaktadır. Karagül, ilk ve sonbaharda çiçek açar ve özellikleri bakımından siyaha yakın koyu kırmızı renkte, kokulu ve yarı katmerli olup, çapı ise 6-7 cm boyutundadır. Nadir rastlanabilecek bu gül türü üzerinde son araştırmalarda bir takım sonuçlara varılmıştır. İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Turhan Baytop’un bu gül türü üzerinde yaptığı araştırmalara göre, koyu kırmızı renkli Halfeti Gülü’nün 1859 yılında Fransız gül yetiştiricisi Guillot tarafından üretilen “14. Lous” türü olduğu belirlenmiştir. Bu bilgilere erişilmesine rağmen bu gül türünün Halfeti bölgesine nereden, ne zaman ve nasıl geldiği henüz tam olarak bilinmemektedir (GAP Gezi Rehberi, 2012, ss. 16-17).

Halfeti’nin doğal değerleri arasında en başta; ulusal ve uluslararası alanda büyük ilgi gören, siyahı andıran koyu kırmızı renge sahip, bölge halkının siyah gül\karagül olarak adlandırdığı endemik bitki türü gelmektedir. Halfeti’nin büyük bir bölümünün sular altında kalmasıyla bölge halkı Halfeti’nin yaklaşık 10 km yukarısında bulunan yerleşim alanına taşınmış, yerel halk bu bitkiyi yeni yerleşim alanına ekse de bitkide renk, ton ve tür farkının oluştuğunu, bitkinin siyah gül\karagül olarak yetişmediğini gözlemlemişlerdir. Dolayısıyla bu bitki türünün, sadece Eski Halfeti’ye ait olan özgün, yerel ve endemik bir doğal miras olduğu anlaşılmıştır.

Şekil 25:GoncasıYeni Açmış Koyu Kırmızı Renkte Karagül

Kaynak: Huri Göker (8 Kasım 2018) tarihinde çekilmiştir.

“Siyah Gül\Karagül” olarak bilinen bu gül türü üzerinde araştırmalarını yoğunlaştıran Prof. Dr. Baytop, Halfeti’de yetişen siyah gülün fotoğraflarını ve bu gül üzerinde topladığı bilgileri, güller alanında özel araştırmaları ve çalışmaları olan İngiliz botanikçi Martyn Rix’e göndermiştir. Rix, Halfeti Gülü’nün üzerinde yaptığı araştırmalar sonucunda, bu türün 1827-1893 yılları arasında yaşamış olan ünlü gül yetiştiricilerinden J. B. A. Guillot’un 1859 yılında Fransa’nın Lyon kentinde ürettiği “14. Louis” türü olduğunu kanıtlamıştır (Bostancı, 2015, s. 13).

Halfeti’de belediye tarafından Karagül serası oluşturulmuştur. Güllerin bakımı ve korunması bu serada gerçekleştirilmektedir. Eski Halfeti’yi ziyaret eden yerli ve yabancı turistler bu seraya da uğrayarak güllerin rengini ve yapısını yakından görebilmektedir. Yurt içinde ve yurt dışında Karagülün ilgi görmesi, bu bitki türünden yöreye özgü parfüm ve kolonya kokusunun pazara açılmasını sağlamıştır.

Bu durum uluslararası alanda ilçenin tanıtımına katkı sağlamakla birlikte, yerel ekonomiyi de fayda sağlamıştır.

Şekil 26:Henüz Goncası Açmamış Karagül Serası

Kaynak: Huri Göker (8 Kasım 2018) tarihinde çekilmiştir.

• Mezopotamya Sümbülü

Dünyada sadece Halfeti’de yetişen bu benzersiz bitki, sümbül (scilla) ailesinden gelmektedir. Bu bitki türü yaklaşık 116 yıl önce keşfedilmiş fakat Halfeti’nin baraj suları altında kalarak, tarihi ve doğal alanların zarar görmesi sonucunda bu bitki türünün de yok olduğu düşünülmüştür. Nesli tükendiği düşünülen Mezopotamya sümbülü, 2004 yılında Harran Üniversitesi Edebiyat ve Fen Fakültelerinin bitki üzerindeki yaptıkları çalışmalarla yeniden keşfedilmiştir. Mezopotamya sümbülü rengi ve şekli ile özgün güzelliklere sahip bir çiçektir (Bitkilerin Dünyası, 2016).

Şekil 27: Mezopotamya Sümbülü

Kaynak: Bitkilerin Dünyası(31 Ekim 2016). Mezopotamya Sümbülü[*Scilla Mesopotamica* Speta].<http://bitkitanitim.blogspot.com/2016/10/mezopotamya-sumbulu-scilla-mesopotamica.html> adresinden edinilmiştir.

Mezopotamya sümbülü 1888 yılında Alman eczacı ve bitki toplayıcısı Paul Sintenis tarafından Halfeti’de keşfedilmiştir. Bilim dünyasına tanıtımı ise “Speta” adlı bir yabancı araştırmacı tarafından 1977 yılında yapılmıştır. Bitki öz memleketini anımsatan “Mezopotamya” olarak adlandırılmıştır. Mezopotamya sümbülü yıllık soğanlık bir bitki türü olup, Mart ayı sonlarına doğru çiçek verir ve narin bir görünüme sahiptir. Bitkinin lokal yayılış alanı sadece Halfeti’dir. Divan edebiyatı şairlerine konu olan Mezopotamya sümbülünün Anadolu’da önemli bir yeri vardır (Bostancı, 2015, ss. 15-16).

• Rumkale

Rumkale Fırat nehrinin kıyı kesimlerinin doğusunda, Halfeti ve Birecik'in ise kuzeyinde bulunmaktadır. Rumkale geçmiş zamanlarda Halfeti'nin kazası olarak bilinmektedir. Asurlar zamanında “Şitemrat” olarak adlandırılan Rumkale, 12. yy.'da Ermeni din adamlarının merkezi haline gelmiştir. Rumkale, 1292 yılında Memluk topraklarına girmiş, 1516 yılında Mercibadık savaşıyla Osmanlı hâkimiyetine girerek Halep eyaletine bağlanmıştır. Bölgenin 16. yy.'da değeri artmış ve bir eyalet olarak bölgesel yönetimin merkezi haline gelmiştir (GAP Gezi Rehberi, 2012, ss. 17-18).

Rumkale, Merzimen ve Fırat kıyılarından başlayıp dik bir şekilde yükselerek çevresinde sarp kayalıkların bulunduğu yüksek bir tepenin üzerinde kurulmuştur. Moltke, 1838 yılında Rumkale'yi ziyaret etmiş ve bu bölgeden etkilenerek *“kayalığın nerede bittiğini, insan eserinin nerede başladığını söyleyebilmek çok zor”* demiş ve Rumkale'nin doğayla uyum halinde bir mimariye sahip olduğunu yansıtmıştır. Rumkale iki beden arasındadır. Birinci beden, doğu, batı ve kuzeyde doğal yollarla oluşmuş kayaların dik bir şekilde yontulmasıyla, doğal sınır yapılarak meydana getirilmiştir. İkinci beden ise, yapılan bu doğal surun üzerinde sert kalker kesme taşların kullanıldığı sur duvarı yapılmıştır. Kalenin kuzey ve doğu surlarında dikdörtgen planlı yedi burç ve kuzey kesiminde birçok mazgal pencere bulunmaktadır. Kalenin güney kesimindeki kayalığın uzantısı 12. yy.'da, 30 metre derinliğinde ve genişliği ise 20 metre oyularak hendek haline getirilmiştir. Bu sayede savunma girişimlerinde kalenin kara ile olan ilişkisi direkt kesilmiştir. Kalenin genişliği 120 metre, uzunluğu ise 200 metredir (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2019).

Şekil 28: Rumkale’den Bir Görünüm

Kaynak: Halfeti Belediyesi (25 Mayıs 2019). Fotoğraflar [Gezilecek Yerler]. <http://www.halfeti.bel.tr/?page=15&kid=75> adresinden edinilmiştir.

Rumkale’yi önemli kılan bir diğer özelliği ise dini geçmişıdır. Hz. İsa’nın havarilerinden olan Johannes (Yuhanna)’ın, Rumkale’ye gelerek burada kayadan oyulmuş bir odanın içinde incilin ilk orijinal halini bir ceylan derisinin üzerine yazdığı rivayet edilmektedir. Diğer bir rivayet ise, Johannes’ın İncilin örneklerini Rumkale’de çoğaltmış olmasıdır. Fakat anlatılanlara göre kayadan oyma bu odanın büyüğü ve gizemli olduğu, odanın içinde farklı tehlikelerin ya da tuzakların bulunduğu düşünülerek girilmeye cesaret edilememektedir (Boyras ve Bostancı, 2015, s. 66).

Şekil 29: Rumkale

Kaynak: Halfeti Belediyesi (25 Mayıs 2019). Fotoğraflar [Gezilecek Yerler]. <http://www.halfeti.bel.tr/?page=15&kid=75> adresinden edinilmiştir.

Türkiye'nin sınırlarında doğan ve güneye kadar uzanan Fırat nehri, katettiği yol boyunca geçmişten bu zamana kadar büyük küçük birçok şehirler ve kaleler kurulmuş, bu yerleşmeler ise önemlerini uzun yıllar boyunca korumuştur. Anadolu ve Mezopotamya arasında geçen kültürel ve ticari ilişkiler, Fırat nehrinin geçmişten bu yana sıklıkla sınır olması, bölgeye olan yerleşmelerin özellikle savunma amaçlı yapılan kalelerin önem kazanmasının temelini oluşturmuştur. Yine bu yöndeki gerçekleştirilen ticari ilişkiler aynı nokta üzerinde bulunan şehirlerin ve kalelerin ticaret hareketleri üzerinde etkili olmuş ve adeta bir kontrol noktası konumuna getirilmiştir. İşte Rumkale'de o önemli kalelerden biri konumundadır (Bakırcı, 2002, s. 61).

• Aziz Nerses Kilisesi

Aziz Nerses kilisesinin Rumkale'de 12. yy.'ın sonlarına doğru ölen Patrick Nerses (Nerses Şnorhali) tarafından yaptırıldığı ya da Patrick Nerses'in anısı üzerine inşa ettirildiği düşünülmektedir. İmadeddin Zengi tarafından Urfa'nın ele geçirilmesi üzerine manzum mersiye ile tanınmış bu kişi, 1166-1173 yılları arasında Rumkale Ermeni Katalikosluğu görevini yapmıştır. Sur içindeki kalenin güneye bakan tarafında yer alan bu kilise, 1292 yılına kadar Ermenilerin Katalikosluk makamı olarak kullanılmıştır. Rumkale, 17. yy.'da Türkler tarafından ele geçirilince bu kilise de camiye çevrilmiştir. Aziz Nerses kilisesi, günümüzde doğu cephesinin yamaca bakan kısmı haricinde yıkık bir haldedir. Kilisenin doğu cephesindeki kısmında süslemeli iki levha bulunur. Bunlar Ermeni“Kaçkarları” (Taş Levhaları)'nın tipik bir örneğidir (Yıldız, Rızvaoğlu ve Cenak, 2017, s. 176).

Şekil 30:Şair Aziz Nerses Kilisesi

Kaynak: Turizm Seyahat Merkezi (28 Ağustos 2019). Gezilecek Yerler [Aziz Nerses Kilisesi]. <https://secreturkey.com/aziz-nerses-kilisesi.html> adresinden edinilmiştir.

• Barşavma Manastırı

Barşavma Manastırı, 13.yy.'da Rumkale'de yaşamış olan Yakubi Azizi Barşavma tarafından kendi adına yaptırdığı bir yapıdır. Bu manastırın birbirine bitişik durumdaki iki yapısından bazıları günümüze kadar ayakta durabilmiştir. Manastır yapılırken büyük bloklar halinde kesme taşlar kullanılmış, örtü ve kemer sistemi ise tuğla görüntüsünü veren kesme taşlarla yapılmıştır. Barşavma Manastırı'nın içinde birde kuyu yer almaktadır (Yıldız, Rızvaoğlu ve Cenak, 2017, s. 176).

Şekil 31: Barşavma Manastırı

Kaynak: Halfeti'de Gezilebilecek Tarihi Yerler <https://secreturkey.com/aziz-nerses-kilisesi.html> adresinden edinilmiştir.

• Norhut Kilisesi

5.yy'da Bizans dönemine ait Halfeti'nin Norhut köyünde bulunan üç nefli bazilikal planlı bir kilise kalıntısıdır. Norhut kilisesinin büyük bir bölümü günümüze kadar ayakta kalmıştır (Yıldız, Rızvaoğlu ve Cenak, 2017, s. 176).

Şekil 32: Norhut Kilisesi

Kaynak: Halfeti Belediyesi (3 Kasım 2019). Fotoğraflar [Tarihi Yerler]. <http://www.halfeti.bel.tr/?page=15&kid=76> adresinden edinilmiştir.

• Feyzullah Efendi Konağı

Feyzullah Efendi Konağı, 1901 yılında Halfeti'nin önemli isimlerinden biri olan Feyzullah Efendi tarafından yaptırılmıştır. Yapının inşaatı iki yıl sürmüş ve iki katlı bir bina olarak yapımlı tamamlanmıştır. Konağın ilk katında 10 oda, ikinci katında ise 4 oda olmak üzere toplam 14 odası vardır. Halfeti'nin Birecik barajı suları altında kalacağının öğrenilmesi üzerine, Feyzullah Efendi Konağı'nın taşları numaralandırılarak Harran Üniversitesi Osmanbey Kampüsü (Mardin yolu üzeri) 'ne

taşınmış ve yapının mimari bütünlüğüne zarar verilmeden aslına uygun olarak inşa edilmiştir (Yıldız, Rızvaoğlu ve Cenak, 2017, s. 176).

Şekil 33: Feyzullah Efendi Konağı: Harran Üniversitesi Osmanbey Kampüsü

Kaynak: Harran Üniversitesi Kültür Varlıklarımız Korunuyor
OsmanbeyYerleşkesiHalfeti (FeyzullahEfendi) konağı
<http://ilan.harran.edu.tr/imgkampus/feyzullahefendikonagi/feyzullahefendikonagi.htm>
adresinden edinilmiştir.

• Kantarma Hanı

Kantarma mezrasında bulunan bu hanın ne zaman yapıldığı kesin olarak bilinmemektedir. Kantarma Hanı yöre halkı tarafından “Selçuklu Hanı” olarak adlandırılmaktadır. Avlu ve kapalı bölümleri olan karma tipli bir handır. Büyük boyutlu kesme taşlarla yapılan ve süsleme işlemlerinin olmadığı bu tarihi yapının inşasında kullanılan teknik özellikler ve malzemeler incelendiğinde, Orta çağa ait bir han olduğunu düşünülmektedir (Yıldız, Rızvaoğlu ve Cenak, 2017, s. 177).

Şekil 34: Kantarma Hanı

Kaynak: Halfeti Belediyesi (3 Kasım 2019). Fotoğraflar [Tarihi Yerler]. <http://www.halfeti.bel.tr/?page=15&kid=76> adresinden edinilmiştir.

3.1.5. Batık Kent'ten Cittaslow'a Uzanan Bir Kent: Halfeti

Halfeti, Fırat'ın doğu kıyısındaki en eski ve en önemli merkezleridir. Bölge; Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu'nun en büyük nehri olan Fırat Nehri'nin dokunduğu geçmiş zamanlarda efsanelere, hikâyelere ve masallara konu olan, içinde birçok medeniyeti, kültürü ve uygarlığı barındırmış, verimli toprakları ve bereketli yaylaları ile kartpostalları aratmayacak görünüme sahip olan bir yerleşim yeridir. Geçmişten bu yana Fırat nehri ile bağlarını koparmayan Halfeti, verimli ve bir o kadar da bereketlidir. Bölge aynı zamanda da yeryüzünde sadece Fas ve Birecik'te yaşayan Kelaynak kuşlarının da anavatanıdır. Sadece bu bölgede yaşayan neslinin tükenme tehlikesine karşı bu kuşlar için, günümüzde özel koruma alanı yapılmıştır.

Halfeti, baraj suları altında kalmadan önce Fırat nehri, burada yaşayan yerel halk için bereket suyu olarak adlandırılmaktadır. Halfeti'de yaşayan köylüler nehrin karşısındaki işlerini halletmek için salla kıyının karşı tarafına geçmektedir. Nehrin kıyısında bulunan tarlalar ve meyve ağaçları için Fırat Nehri verimli bir su kaynağıdır. Halfeti, aynı zamanda geçmiş zamanlarda Orta Fırat'lıların büyük

kentlerle olan bağlantılarını sağlamak için bir geçiş merkezi konumundadır (Türkeli, 2016).

Eski Halfeti Fırat nehri kıyısında kurulan evleriyle özgün bir mimariye sahiptir. Halfeti’de bulunan geleneksel Halfeti evlerinin mimarisinde Ermeni ustalarının imzası bulunmaktadır. Bölge geçmişten bu yana içinde birçok uygarlık barındırmış ve köklü bir tarihe ev sahipliği yapmıştır. Fakat Halfeti bu köklü tarihine rağmen küçük bir kasaba görünümündedir. Bunun nedeni ise Birecik Barajı nedeni ile kentte yaşanan büyük göçtür. Birecik Barajının su tutmaya başlamasıyla kentin kaderi değişmiştir. Barajın yapımı tamamlandığında suların Halfeti’de bulunan 1804 tarihli Merkez Ulu Camii’nin şerefesine kadar yükseleceği söylenmiştir. Su seviyesinin altında kalan mahalleler ise kayıp medeniyetlerin izlerini taşıyacaktı (Türkeli, 2016).

2000 yılında yapımı tamamlanan Baraj projesi sonucunda Birecik Barajı’nın su tutma alanı (göl aynası) içinde kalan, Gaziantep ilinin Nizip, Yavuzeli ve Araban; Şanlıurfa İlinin Birecik, Halfeti ve Bozova ile Adıyaman İlinin Merkez ve Besni ilçelerine ait yerleşmelerden; yerleşim yeri itibarıyla 9 köy tamamen, 3 köy ve Halfeti ilçe merkezi ise büyük ölçüde etkilenmiştir. Söz konusu bölge içindeki 31 köyün ise yerleşim alanları değilse de tarım arazileri etkilenmiştir. Bu şekilde, son duruma göre toplam etkilenen yerleşim sayısı 44 olmaktadır. Barajın etkilediği toplam nüfus 30.003 (1997 nüfus tespiti) olup yeniden yerleştirilmeye aday nüfus ise, yaklaşık olarak 850 hanede 6.500 kişi olarak belirlenmiştir (GAP Projesi, 1995).

Baraj yapımının ardından Fırat sularının yükselmesiyle bölgenin sahip olduğu tarımsal alanlar, 1893 yılında inşa edilen fakat az bir süre kullanılan Halfeti Hamamı ve ilçede eğitim veren Altınırnak ve Atatürk ilköğretim okullarının üstü mavi sularla kaplanmıştır. Halfeti Ulu Camii’nin ise avlusu sularla kaplanmış fakat minaresi ve mescidinin belirli kısımları suyun altında kalmıştır (Boyras ve Bostancı, 2015, s. 60).

Şekil 35: Halfeti Sular Altında Kaldıktan Sonra

Kaynak: Fidan, H. (28 Nisan 2019). Anadolu Ajansı[Sakin Şehir Halfeti Turizmde Hedef Büyüttü]. <https://www.aa.com.tr/tr/pg/foto-galeri/sakin-sehir-halfeti-turizmde-hedef-buyuttu/147> adresinden edinilmiştir.

Eski Halfeti yerleşmesi sular altında kaldıktan sonra turizme kazandırılmaya başlanmıştır. Bölge halkının geleneksel yollarla gösterdiği baraj gölü suyuna karşı tutumları, turizmin kapısını aralamıştır. Halkın sular altında kalan yolları, kabristanlara olan erişimi zorlaştırmıştır. Halk aile kabristanlarını ziyaret etmek amacıyla baraj gölü sularına dayanıklı tekneler ve kayıklar yapmaya başlamıştır. Zamanla bölgeye gelen kişilerin dikkatini çeken Eski Halfeti, sular altında kalan mimari yapıları ve alanları görmek için bu kişiler halkın yaptığı tekneleri kullanmışlardır. Sonraki süreçte tekneler bölgeyi keşfedenler tarafından kiralanarak Halfeti'nin önemli merkezi olan Rumkale'nin ve su altında kalan yapıların üzerinde tarihi bir yolculuk yapılmıştır. Halfeti halkının temel geçim kaynağı olan verimli topraklar sular altında kalmasının sonucunda, teknelere duyulan ilgi ve Eski Halfeti'ye duyulan merak halkı turizme çekmiştir. Böylelikle geçim kaynağı el değiştirmiştir. Bölge halkının bir kısmı devletten almış oldukları istimlak parasıyla

gezinti tekneleri satın alarak geçim kaynağını turizme çevirmiştir (ifti, 2016, s. 66).

şekil 36: Batık Kent Halfeti'de Tekne Gezintisi

Kaynak: Fidan, H. (28 Nisan 2019). Anadolu Ajansı [Sakin şehir Halfeti Turizmde Hedef Büyüttü] <https://www.aa.com.tr/tr/pg/foto-galeri/sakin-sehir-halfeti-turizmde-hedef-buyuttu/147> adresinden edinilmiştir.

Halfeti Cittaslow ağına dhil olmadan önce, GAP eylem planı kapsamında turizme destek olunması ve kültürel mirasa sahip çıkılmasına yönelik projeler geliştirilmiştir. Bu doğrultuda uygulanan proje ve alışmalar, Halfeti'nin Cittaslow kriterlerine yakınlığını artırmış ve bölgenin Cittaslow'a uygunluğuna önemli katkılar sağlamıştır. 2012 yılından beri sürdürülen projeler şu şekildedir; Eski Halfeti Sokak Sağlıklaştırma projeleri, şelaleli Konak'ın Sosyal Tesise Dönüştürülmesi projesi, Halfeti Koruma Amaçlı İmar Planı alışmaları ve Sakin şehirde Yavaş Turizmin Geliştirilmesi projeleridir (GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, 2016'dan aktaran akar, 2016, s. 109).

Halfeti 2000 yılında Birecik baraj sularının altında kalmasıyla, bölge bir sahil kasabası görünümü almıştır. Egenin kıyı kasabalarından ayırt edilemeyen kentin, verimli toprakları, tarihi mimari dokusu, geleneksel bütünlüğü ve doğal görünümü ile Cittaslow'a uygun olduğu düşünülmüştür (Halfeti Kültür ve Sosyal Hizmetler Müdürü Eşref Arıkan ile kişisel iletişim 23.04.2019). Birecik Baraj gölü nedeniyle bir bölümü sular altında kalan, sakin ve huzur veren özelliğiyle Cittaslow Uluslararası Koordinasyon Komitesince Nisan 2013 yılında üye olmuştur. Dosya Halfeti'de gönüllülerden oluşan bir ekip aracılığı ile oluşturulup Belediye'nin desteğini alarak Türkiye koordinasyon merkezine ulaştırılmıştır (Nihat Özdal, 2020).

Nüfusun 50.000'den az olduğu, endüstrinin girmediği, kentleşmenin yaygınlaşmadığı, betornameden uzak kendi özgün yapısını koruyarak farklı bir tarzı olan Halfeti, 2013 yılında Cittaslow kent ilan edilmiştir. Cittaslow kentler özgünlüğün bozulmadığı, organik tarımın desteklendiği, yerel gelenek ve göreneklerin korunduğu, yöresel ürünlerin pazarlandığı, özgün ve sürdürülebilir şehir ve bölgesel kalkınmanın yürütülmesi gibi bir dizi tedbirleri uygulayan kentler birliğidir. Cittaslow, yerel halkın ve ziyaretçilerin yaşam kalitesini artırmak için ulusal ve uluslararası düzeydeki ağların deneyim ve birikimlerinden yararlanmayı kabul etmektedir. Bu ilkeler dikkate alındığında Halfeti'nin Cittaslow politika ve ilkeleri ile uyumu değerlendirilmiş ve kent 2013 yılında Cittaslow ilan edilmiştir.

Şekil 37: Cittaslow Halfeti Logosu

Kaynak: Huri Göker (8 Kasım 2018) tarihinde çekilmiştir.

12-13 Nisan 2013 tarihlerinde Finlandiya'nın Kiristenstad şehrinde düzenlenen Cittaslow Uluslararası Kordinasyon Komitesi toplantısında, Türkiye'nin Cittaslow'a liderliğini yaptığı İzmir Seferihisar Belediye Başkanı Tunç Soyer, Halfeti'ye Cittaslow sertifikasını vererek, Türkiye'nin dokuzuncu Cittaslow şehrini Şanlıurfa'nın Halfeti ilçesi ilan etmiştir (Boyras ve Bostancı, 2015, s. 70).

Şekil 38: Cittaslow Halfeti Tabelası ve Logosu

Kaynak: Soldan Sağa: Huri Göker (8 Kasım 2018) tarihinde çekilmiştir. Şenol Esen (19 Haziran 2013).

Filografi

Sanatı

<https://twitter.com/senolesen/status/347258911516155904/photo/1> adresinden edinilmiştir.

Halfeti'nin somut ve somut olmayan zengin bir kültürel mirasa sahip olması, geleneksel değerlerini koruma çabası ve sakin yapısı bu bölgenin uluslararası Cittaslow ağına üye olmasını sağlamıştır. Yerel yönetim gerekli kriterleri sağlamış ve Halfeti 2013 yılında Cittaslow kenti olmuştur. Cittaslow başvuru belgesi incelendiğinde, bölgede bulunan kültürel miras öğelerine değinilmiş ve sahip olunan kültürel mirasın korunması kapsamında, kent merkezinde bulunan tarihi yapıların restorasyonu ve onarımı, yerel ürün kullanımının teşvik edilmesi ve desteklenmesi, el zanaatları ile uğraşan yerel halkın desteklenmesi ve tarihi yapıların buraya gelen ziyaretçiler için düzenlenmesine yönelik projelerin uygulanacağı belirtilmiştir (Halfeti Belediyesi, kişisel iletişim, 29 Mart 2016'dan aktaran Çakar, 2016, ss. 108-109).

2013 yılında Güneydoğu'nun ilk Cittaslow'u olan Halfeti'de sakin şehir başvuru adaylık süresince ve birliğe kabul edildikten sonra gerçekleştirilen projelerden bazıları şu şekildedir:

- 2012 yılında Halfeti İlçesi Argıl Belediyesi tarafından düzenlenen "I. Fıstık Festivali",
- 2013 yılında sadece Halfeti'de yetişen endemik bir bitki türü olan karagölü tanıtmak amacıyla düzenlenen "I. Karagöl Festivali",
- Halfeti Belediyesi öncülüğünde karagölün dünyaya tanıtımı yapmak amacıyla Cittaslow Uluslararası Koordinasyon Komitesi bünyesinde oluşturulacak olan "Göl Birliği Projesi",
- 2014 yılında Sakin Şehir Türkiye Koordinatörü Tunç Soyer'in başkanlığında "Cittaslow Türkiye Koordinasyon Komitesi Toplantısı" Halfeti'de gerçekleştirilmiştir,
- Halfeti Belediyesi ve Halk Eğitim Merkezi iş birliğinde Halfeti'li kadınlara ücretsiz sedef kakma kursu çalışmaları (Acar, 2016, s.67).

Şekil 39: Tekne Turları İle Halfeti'yi Keşif

Kaynak: Fidan, H. (28 Nisan 2019). Anadolu Ajansı [Sakin Şehir Halfeti Turizmde Hedef Büyüttü]. <https://www.aa.com.tr/tr/pg/foto-galeri/sakin-sehir-halfeti-turizmde-hedef-buyuttu/147> adresinden edinilmiştir.

Halfeti’de Cittaslow politikaları kapsamında birçok proje hayata geçirilmiştir. Bunlardan bazıları şu şekildedir. Altyapı politikaları kapsamında Halfeti’ye bisiklet ve doğa yürüyüşü parkurlarının yapılması, kentsel yaşam kalitesi politikalarına dair doğa yürüyüşleri düzenlenmesi (Koku festivali gibi), tarımsal turistik esnaf ve sanatkârlara dair politikalar kapsamında marina ve nehir fenerinin yapılması, misafirperverlik, farkındalık ve eğitim içi planlar kapsamında yaban hayatını korumaya yönelik projeler ve yerel halka Cittaslow hakkında bilgilendirici eğitimler verilmesi (Halfeti Kültür ve Sosyal Hizmetler Müdürü Eşref Arıkan ile kişisel iletişim, 23.04.2019). Cittaslow Halfeti lideri Nihat Özdal’dan edinilen bilgilere göre; Cittaslow Halfeti’de;

Alt Yapı Politikaları: İlçe kıyı şeridi yeniden düzenlenmeye başlanmış ve bu çalışmalarda Cittaslow’un önemli kriterlerinden bisiklet yolları gibi alanlara ayrıca yer verilmiştir.

Çevre Politikaları: Halfeti bir nehir kasabası görünümündedir. Kentte 60’tan fazla teknenin olduğu sularda, tekne atıklarının suyu kirletmesinin önüne geçmek üzere çalışmalar yapılmıştır. Bölgenin ilk güneş enerjisi ile çalışan teknesi örnek

teşkil etmesi için yüzdürülmeye başlanmıştır. Çeşitli hibe fonlarından bu alanda faaliyet gösteren işletmelerin faydalanması için belediye aracı rol üstlenmektedir.

Misafirperverlik ve Farkındalık Çalışmaları: Bu politika kapsamında turizmin gelişmesi amaçlanmıştır. Yeni tekneler alınmış, Halfeti’de düzenlemeler yapılmıştır. Esnaflar için yeni alanlar açılmış ve Halfeti’nin geleneklerine ait eşyalar satışa sunulmuştur. Halfeti’nin yemeklerini tanıtmak amacıyla kente özgü ev yemekleri gelen turistlere sunulmaktadır. İlçede özellikle turizmle uğraşan esnaf ve çalışanlar ile Cittaslow felsefesini tanıtıcı ve bilgilendirici toplantılar düzenlenmektedir. Okullarda öğrenciler ile bilinçlendirme çalışmaları yapılmaktadır.

Slow Food Faaliyetleri ve Projeleri Çalışmaları: Slow food’un Halfeti’de korunmasını ve tanıtılmasını hedeflediği ürünlerden Halfeti Peyniri için çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Bu alanda Türkiye’nin ilk peynir festivalinde Halfeti’nin yöresel peyniri de yer almıştır (Nihat Özdal’dan dijital ortamda edinilen bilgi, 14. 06. 2020).

Halfeti’de, yerel değerlere sahip çıkmak, geleneksel el sanatlarının kaybolmasını önlemek ve kentin sahip olduğu kültürel bağları güçlendirmek adına bölgede keçe aksesuarları, taş bebek, kabak oyma ve boyama, sedef kakma, amigurumi, takı yapımı ve sanatsal mozaik gibi farklı alanlarda bölge halkına kurslar ve eğitimler verilmektedir. Yerel halkın kendi ürettiği el emeği ürünler Halfeti belediyesine ait dubalar üzerinde kurulan el sanatları pazarında görücüye çıkmaktadır. Bölgeyi ziyaret eden yerli ve yabancı turistler bu ürünleri alarak yerel kalkınmaya katkıda bulunmakta ve Halfeti’nin geleneksel el sanatlarını tanımaktadır. Halfetili kadınlar bu eğitimler sayesinde hem yerel kalkınmaya destek olmakta hem de kendi ekonomik özgürlüklerini kazanarak sanatsal alanda kendilerini yetiştirmektedir.

Halfeti sakin kent görünürlüğü en fazla sağlayan kentlerden biridir. İki vadinin arasında kalmış olan bu kent, doğal dokusu, tarihi yapısı ve hikâyesi ile ziyaretçiler tarafından ilgi görmektedir. Günübürlük turların yoğun olarak geldiği bu bölge piknik ve günübürlük gezi amaçlı kullanıldığı gibi, bölgede eski taş evlerin onarılarak restore edildiği butik otellerde konaklamakta mümkündür. Piknik alanları kamusal alan olup ziyaretçiler ücretsiz bir şekilde doğal ortamın tadını

ıkarabilmektedir. İki vadiyi birbirine bağlayan asma kpr sayesinde piknik alanlarına geçiş sağlanabilmektedir. Halfeti Kaymakamlığı ve GAP idaresi başkanlığı tarafından yaptırılan Halfeti asma kprs “Halfeti Gerdanı” olarak adlandırılmaktadır.

Yaşlılar ve engellilere yönelik projeler (kentsel yaşam kalitesi ve alt yapı politikaları) kapsamında asma kpr dışında karşı vadiye geçiş için normal kpr yapılarak yaşlılar, engelliler ya da sallanan kprden geçmekten korkan bireyler için geçiş kolaylığı sağlanmıştır. Tekne turları buradaki vadinin başlangıcından yapılmaktadır. Burada bulunan marinalarda Halfeti’nin yöresel yemeklerinin servis edildiği lokantalar bulunmaktadır. şabut balığı gelen ziyaretçiler için en çok tercih edilen yemeklerdendir.

Yol boyu uzanan marinalarda halk eğitime bağlı geleneksel el sanatları sergisi bulunmakta burada Halfetili kadınların kendi ürettikleri ürünlerin satışı yapılmaktadır. Caddelerde ise çay bahçeleri ve Halfeti’ye özgü ürünlerin satıldığı hediyelik eşya pazarları bulunmaktadır. Kesme taştan yapılan ve neredeyse tüm evlerin birbirine benzediği Halfeti evleri, Halfeti’ye gelen ziyaretçilerde hayranlık uyandırmaktadır.

Şekil 40: Halfeti Kuş Bakışı Görünümü

Kaynak: Fidan, H. (28 Nisan 2019). Anadolu Ajansı [Sakin Şehir Halfeti Turizmde Hedef Büyüttü]. <https://www.aa.com.tr/tr/pg/foto-galeri/sakin-sehir-halfeti-turizmde-hedef-buyuttu/147> adresinden edinilmiştir.

Halfeti’de organik gıdayı güçlendirmek adına organik tarımı destekleme çalışmaları (tarımsal turistik esnaf ve sanatkarlara dair politikalar ve ortaklıklar kapsamında) sürdürülmektedir. 8 Haziran 2018’de Halfeti’de "Halfeti Organik Tarımla Kalkınıyor Projesi" nin açılış töreni yapılmıştır. Projede sürdürülebilir tarımı güçlendirmek, organik tarımsal üretimin önemini vurgulamak ve ekolojik tarımı güçlendirmek için organik tarımın desteklenmesine vurgu yapılmıştır. Üretimde üreticileri destekleme girişimlerinde bulunularak, tüketicilerin için sağlıklı ve güvenilir gıdanın önemine değinilmiştir (T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, 2019).

2013 yılında Cittaslow olarak ilan edilen Halfeti, bu unvanı almasıyla slow food’a olan yaklaşımı artmış ve geleneksel, özgün ve yerel yemeklerin farkındalığını artırarak bu değerlerin önemini anlamak, anlatmak ve yaymak için “Geleneksel Meyve Yemekleri Festivali” kapsamında bir festival düzenlemiştir. Halfeti’de düzenlenen ve yörenin lezzetli yemeklerinin sunumunun yapıldığı bu festivale her yıl

yurt içi ve yurt dışında birçok katılım sağlanmaktadır. Bölgenin verimli arazilerinden toplanan elma, armut, incir, dut ve kavun gibi birbirinden farklı birçok meyvenin farklı şekillerde yapılışı, pişirilmesi ve sunumuyla elde edilen yöresel yemekler bu festivalde özgünlükleri ve farklılıklarıyla dikkat çekmektedir.

Bu festivalin amacı geleneksel değerlerin korunmasını sağlayarak yöresel tat ve damak zevkinin arka plana itilmesine engel olmak, özgün lezzetlerin korunmasını sağlamak ve yöresel yemeklerin tanıtımının büyük yelpazede açılmasını sağlayarak, bölgenin söz konusu yerel lezzetlerinin ulusal ve uluslararası alanda tanınmasını sağlamaktır. Geleneksel Meyve Yemekleri Festivali ile kültürel bir ortam oluşturulmakta, Halfeti dışından gelen ziyaretçiler için yörenin kendine has gelenekleri ziyaretçilere yansıtılmaktadır. Festivalde erik tavaşı, ayva güveci, yeni dünya kebabı, kavun dolması, karadut soslu şabut balığı, incir kavurması, dut pilavı, incir kebabı, ayva kavurma, erik aşısı gibi yemekler özgün bir kimlikle ziyaretçilere sunulmaktadır. Ziyaretçiler yavaş yemeğin lezzetini ve sağlıklı gıdanın önemini anlaması bu festivalin başlıca amaçlarındandır.

Halfeti Sosyal ve Kültür Hizmetleri müdürü Eşref Arıkan ile yapılan kişisel görüşmede ‘Halfeti Cittaslow ağına dâhil olduktan sonra ne gibi uygulama ve politikalara ev sahipliği yapmıştır?’ sorusunu şu şekilde yanıtlamıştır:

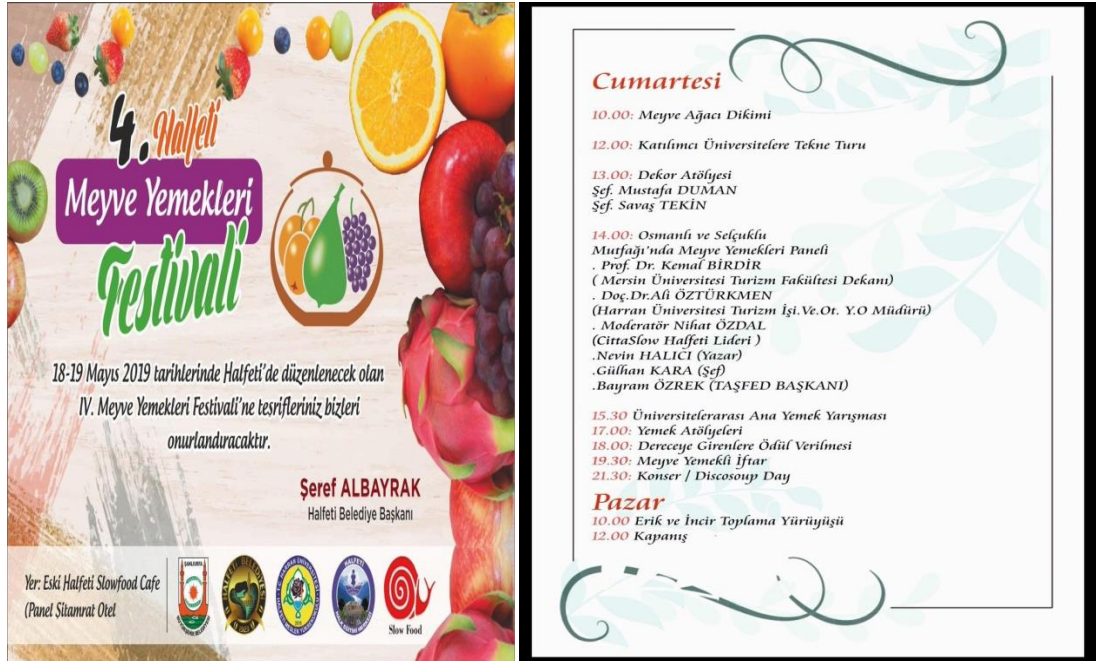
“Özellikle restoranların her türlü tertip ve düzende olmasını, yöresel yemeklere uygun olmasını ve fast food yiyeceklerden kaçınarak slowfood odaklı çalışmaları destekliyoruz. Yöresel yemekler ve yöresel tatlılara öncelik vererek yerel halkı ve turistleri slow food’a özendirme amaçlıyoruz. Mesela biz bu kapsamda yani slowfood kapsamında Meyve Yemekleri Festivali düzenliyoruz. Halfeti’de yetişen meyvelerin eriğin tavaşı, mesela etli erik tavaşı, incirin olgunlaşmamış haliyle yapılan patlak dediğimiz yumurtalı incir kavurması soğan kebabı ayva güveci... Bu hem yerel halkı hem de turistleri cezbediyor ve katılım da yoğun oluyor.”

Şekil 41: Geleneksel Meyve Yemekleri Festivalinde Yapılan Yöresel Yemekler

Kaynak: Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi [Geleneksel Meyve Yemekleri Festivali].
<https://www.urfa.com/haber/17790/albayrak-geleneksel-meyve-yemekleri-festivali-duyurdu>/adresinden edinilmiştir.

Şekil 42: Geleneksel Meyve Yemekleri Festivali Çağrısı

Kaynak: Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi [Geleneksel Meyve Yemekleri Festivali].
<https://www.urfa.com/haber/17790/albayrak-geleneksel-meyve-yemekleri-festivali-duyurdu>/adresinden edinilmiştir.

Halfeti’de Cittaslow etkinlikleri kapsamında yapılan bir diğerk etkinlik ise Koku Festivali etkinliğıdir. Koku festivali, Halfeti’nin gizemli doğasını keşfederek bölgede bulunan farklı bitkilerin doğal kokularını hissettirmeyi amaçlamıştır. Doğaya ve doğala vurgu yapan bu festival, Halfeti’nin doğasında gün yüzüne çıkmayı ve keşfedilmeyi bekleyen birbirinden farklı çiçeklerin kokusunu, dokusunu, rengini hissederek buraya gelen ziyaretçilerde doğanın hissedilmesini, zihinsel ve fiziksel olarak rahatlamayı amaçlamıştır.

Ziyaretçiler, yürüyüş parkurlarına çıkarak hem yürüyüş yapıp doğanın ve manzaranın keyfini çıkarırlar hem de gezerken keşfettikleri bitkilerin kokularını hissederler. Koku festivalinde tepelerden, dağlardan toplanılan çiçeklerle insanlar özgün koku parfümlerini oluşturabilir. Bu da insanlarda el yapımı ürünlerin değerini artırır ve aynı zamanda da doğal bir hissiyatın oluşmasını sağlar.

Halfeti'nin tarihi, yöresel yemekleri ve mimarisinin yanında aynı zamanda doğasıyla da ön plana çıktığını vurgulayan Nihat Özdal şunları kaydetmiştir (Hürriyet Haber, 2018):

“Karagül sadece burada yetişiyor. Ülkemizde karagül diyoruz fakat dünyada 'Halfeti' gülü olarak biliniyor. Nokta endemik bir tür olan, her yıl sadece 8 gün açan ve dünyada sadece Halfeti’de bulunan 'Mezopotamya Sümbülü' gibi türler çok özel kokuları ile dikkat çekiyor. Festival sayesinde bu kokuları Halfeti’yi ziyaret etmesini beklediğimiz konuklarımız da tanışın istedik. Umarım bu çalışmalarımız kentin turizmine de önemli katkı sağlar.”

Şekil 43:Koku Festivali Çağırısı

Kaynak: Slow Food Halfeti (28 Şubat 2019) Koku Festivali <https://twitter.com/slowfoodhalfeti/status/1101019676765814785/photo/1> adresinden edinilmiştir.

Cittaslow sosyal ve kültür hizmetler müdürü Eşref Arıkan ile yapılan kişisel görüşmede “Halfeti’nin Cittaslow olduktan sonra bilinirliği arttı mı?”sorusuna yönelik şunları aktarmıştır:

“Halfeti, Slow City dediğimiz sakin şehirler topluluğuna girdikten sonra burada bir farkındalık yaşadık. Gerek sosyal medya üzerinden, gerekse fiziksel olarak insanlar Halfeti’yi merak konusu haline getirmişlerdir. Dünyada Slow City olan bütün şehirlerin internet üzerinden reklam gösterimi var. Her ne kadar uygulama yapılmasa da sadece o reklam olayı ayrı bir değer kattı buraya. Dolayısıyla turizm sayısı yaklaşık 2 kat arttı diyebiliriz. Yılda normalde 700 bin civarında turist ağırlarken, biz bu yıl 1 milyonun üzerinde turist bekliyoruz.”

Cittaslow Sosyal ve Kültür Hizmetleri müdürü Eşref Arıkan ile yapılan kişisel görüşmede“Cittaslow’la birlikte halkı cezbeden yatırımlarda ya da girişimlerde bulunuldu mu?” sorusu için şunları aktarmıştır:

“Tabi ki. Belediye çok ciddi girişimlerde bulundu. Bölgenin potansiyelini artırmak için çeşitli projeler yapıldı. Özellikle Halfeti’nin yollarından tutun temizliğinden birçok farklı alana yatırım yapıldı. Halfeti’de daha önce çöp konteynırları dâhi nadir bulunuyordu. Ama şu anda özellikle gemiler daha sistemli bir şekilde turlara çıktı. Dubalar daha sıkı bir denetim altına alındı.”

Cittaslow Halfeti lideri Nihat Özdal’dan edinilen bilgilere göre; Halfeti, Cittaslow seçildikten sonra ilçenin turizm, sosyal ve kültürel kazanımları hakkında şunları belirtmiştir:

“Cittaslow Halfeti’nin mevcut durumunun korunması için bir kalkan görevi görüyor. Geleneksel mutfağın korunması, mimarinin korunması, geleneksel el sanatlarının yaşatılması noktasında pek çok çalışma yapıldı ve devam ediyor. Cittaslow kentlerin dünya sahnesinde kendi değerleri ile ne kadar önemli olduklarını kavrayarak yer almasını sağlaması bağlamında Halfeti’nin Halfeti olması ile ilgili karakteristiklerin ne kadar önemli olduğunu kavramasını sağladı.”

Nihat Özdal Cittaslow Halfeti’nin sürdürülebilir kalkınma boyutunda kentte yapılan projeler kapsamında, ekolojik tarımın desteklenmesi ile ilgili çalışmalar yapıldığını ve Tarım Bakanlığı desteği ile pilot bölgelerde çalışmalara başlandığını belirtmiştir (Nihat Özdal, 2020).

Nihat Özdal Halfeti’nin Cittaslow olduktan sonra yapılan çalışmalar kapsamında kentte mevcut doğa tarih mimari gibi ilçenin karakteristik alanlarının korunması çalışmalarında Cittaslow’un etkisinin olduğunu belirtmiştir. Kalkınma ajansları gibi hibe kuruluşları bu etiketin alınmasına da vesile olan bu potansiyellerin korunması ile ilgili projelere destek olduğu belirtmiştir (Nihat Özdal, 2020).

Şekil 44: Halfeti'den Bir Görünüm

Kaynak: Anadolu Ajansı (8 Nisan 2018). [Sakin Şehir Halfeti’de Turizm Hareketliliği]. <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/sakin-sehir-halfetide-turizm-hareketliliği-/1111741> adresinden edinilmiştir.

Nihat Özdal Halfeti’nin Cittaslow olduktan sonra hangi alanlarda özel ve değerli olduğunun daha çok farkına varıldığını belirtmiştir. “Dünyada her geçen gün şehirler daha çok birbirine benzemektedir. Aynı mimari yapı (çelik, cam dış giydirme), aynı mutfak (fast food), aynı eğlence türler (cep telefonu, dizi vb.) kenleri ve yaşayanların yaşam şekillerini tek tipleştirmektedir. Halfeti hangi alanlarda farklı ve özel olduğunun farkında olduğu şehirlerden olup her geçen yıl bunları korumak ve tanıtmak, gelecek kuşaklara aktarmak için yeni projeler yürütmektedir.” (Nihat Özdal, 2020).

Halfeti, birçok uygarlığın kültürünü geçmişinde barındırmış ve derin hikâyeleriyle uzun soluklu bir tarihe sahip olmuştur. Günümüze kadar üç kez yer değiştirmiş ve son olarak kent Cittaslow ağına üye olmuştur. Barajın yapımından sonra bir tufan ya da doğal afet olarak nitelendirilen su baskını, kent için farklı kategorilerde değerlendirilmiş, GAP ve yerel yönetimlerin girişim ve projeleriyle kente farklı bir bakış açısı getirilmiştir. Batık kentten Cittaslow’a olan bu uzun

soluklu dönüşüm için, gerek yerel yönetimlergerekse iş adamları tarafından ciddi yatırımlarda bulunulmuştur. Kentin sular altında kaldığı ilk dönemlerden geçirdiği evrimlerden sonra bugün Halfeti sakin kent olarak anılmaktadır.

Kent, Cittaslow'a dâhil olduktan sonra Türkiye'nin ve Dünya'nın merak edilen bölgelerinden biri olmuştur. Bölge kendini toparlamasıyla Cittaslow ağına uygun görülmüş ve bu konuda proje ve uygulamalarda kent “yavaş” kimliğini kazanmıştır. Batakılık\Batık Kent 'den Yavaş\Sakin Kent 'e uzanan bu yolculuk, şimdilerde yerli ve yabancı ziyaretçiler için turizm destinasyonunun merkezi konumundadır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ ve BULGULARI

4.1. ARAŞTIRMANIN KONUSU

Sürdürülebilir kalkınmanın temel hedeflerinden birisi de sürdürülebilir şehir ve yaşam alanlarıdır. Bu hedef doğrultusunda sürdürülebilir kentleşme kavramı giderek önem kazanmaya başlamıştır. Cittaslow ise sürdürülebilir kentleşmenin yansımalarından doğmuş olan bir kent modelidir. Cittaslow, yaşamın yaşamaktan zevk alarak yaşanmasını, geleneksel değerlere sahip çıkılmasını, organik tarım ve yöresel ev yemeklerinin korunmasını ve bu değerlere öncelik verilmesini savunur. Çalışmanın konusunu; sürdürülebilir bir kent modeli olan “Cittaslow” (Sakin\Yavaş-Kent\Şehir)’un kentsel çekim gücü üzerindeki etkisini, Şanlıurfa’nın Cittaslow kenti olan Halfeti üzerinden değerlendirilmesi oluşturmaktadır.

4.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bir kentin çekiciliğinin fazla olması yerel kalkınma açısından önem taşımaktadır. Kentteki sosyal imkânlar, yaşam kalitesinin yüksek olması, eğitim, sağlık ve kültürel gelişmişlik kenti çekici kılan faktörlerden bazılarıdır. Bunun yanında bir kentin tanınmışlığı ya da turizm kenti niteliği taşıması da kentin çekiciliği açısından önemlidir. Bu çalışmanın amacı, 2013 yılında Cittaslow ağına dâhil olan ve Şanlıurfa’nın sakin kenti olarak bilinen Halfeti ilçesinin kentsel çekiciliğini, Cittaslow bağlamında araştırmaktır. Bu doğrultuda Cittaslow kentin insanlarda uyandırdığı cazibesini, çekiciliğini, ilgisini ve bu kentlerde yaşama ya da destinasyon yeri olarak tercih etme isteklerini belirlemektir. Bu çalışmayı yaparken şu sorulara cevap bulmayı amaçlıyoruz:

- Sürdürülebilir bir kent de yaşamak, bireylerde kentsel aidiyet ve mekâna olan bağlılık duygusunu artırır mı?

Kentleşmenin artmasıyla birlikte kırdan kente olan yoğun göç, kent nüfusunun giderek artması, insanların günlük hayatının fark edilemeyecek kadar hızlı geçmesi, bireylerde kent yaşamına olan bakış açısının değişmesine neden olmuştur. İnsanlara sakin bir hayat sürebilecekleri, gürültüden ve kalabalıktan uzak yaşam şekli artık daha çekici gelebilmektedir. İnsanların keyif aldıkları, dinlenebildikleri ve hızlı yaşamın stresini atabileceği mekânlar, kentsel aidiyet duygusunun artmasında etkili faktörler olabilmektedir.

Kentte yaşayanların kentle olan duygusal bağlarının, hemşeri gururu ve aidiyetinin kurulmasında, kentin tarihi dokusu ve doğal güzellikleri ile şekillenen turistik yapısı, manevi kültürel zenginlikleri, hemşerisi olmakla övünülen ulusal veya uluslararası alandaki başarılı insanları ve kahramanları da önemli rol oynar. Bir bütün olarak kentin, fiziksel, toplumsal, demografik, ekonomik, kültürel özellikleri ve nitelikleri, kentte yaşayanların yaşam biçimlerini belirlemektedir (Kurt, 2011, s.266).

- Yavaş yaşam, yavaş yemek ve yavaş turizm kentsel çekim gücünde etkili unsurlar mıdır?

Türkiye’de kentleşmenin başlaması ile birlikte, sanayi kuruluşları yaygınlaşmış, endüstri faaliyetleri artmış ve doğal çevre tahribatı ise gittikçe yayılmıştır. Hızlı yaşam biçimleri doyumsuz, tüketici ve mutsuz bir toplumun oluşmasına zemin hazırlamıştır. Yavaş hareketi ise küreselleşmenin beraberinde getirdiği hız kavramına karşı farklı alanlarda etkinliğini göstererek, sürdürülebilirliği hedefler. Yavaş hareketinden doğan kavramların bilinirliğinin sorgulanması ile bu kavramların kentsel çekicilik üzerindeki etkisi bu araştırma için önem taşımaktadır.

- Cittaslow kentler yaşanılabilir ve çekiciliği olan kentler midir?

Cittaslow ağında olan kentlerin, doğaya, çevreye ve kentsel yaşam kalitesine önem vermesinin, kentsel çekicilik açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Bunun için Cittaslow politikaları ve felsefesi bu sorunun cevabını bulmamıza yardımcı olacaktır. Cittaslow politikaları kentsel yaşam kalitesini artırmak ve daha yaşanılabilir mekânlar tasarlamak için yedi alt başlıktan oluşan ilke ve ölçütleri kapsamaktadır. Cittaslow felsefesi ise, Cittaslow kent modelinin benimsediği amaçların bütünüdür.

4.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Küreselleşmenin etkisiyle şehirler hızlı çalışan, yaşayan ve üretmekten çok tüketen, kendi kendine yetmeyen yaşam alanları haline gelmiştir. Kentler, kuruluş amaçları olan insanların bir arada güven içinde yaşadıkları yerler olmaktan çıkmış, insanların daha hızlı hareket etmeleri ve daha hızlı çalışmaları için tasarlanan mekânlara dönüşmüştür. İnsanların birbirlerinin sıcaklığına sığındıkları, sosyalleştikleri, el emeklerini birbirlerine sundukları sosyal korunaklar olmaktan gittikçe uzaklaşan kentler, insanların tüketim için yaşadıkları sahneler haline almıştır. Yaşamın hızlanması sonucu insanlar daha hızlı yemek yemek, daha hızlı alışveriş yapmak, gidecekleri yere daha hızlı varmak için belirli bir tempo içinde koşturup durmaktadırlar (Cittaslow Türkiye, 2019). Bu duruma karşı çıkan Cittaslow kent modeli, yerleşim yerlerinde atölye çalışmalarına önem verildiği, insan emeğinin değerli bulunduğu, yemek kültüründe ev yemeklerinin tercih edilebilirliğinin önemsendiği, doğal ve mimari yapının bozulmasına karşı çıkan bir kent modelidir. Bu kent modeli slow food hareketinden ortaya çıkmıştır.

SlowFood, bölgesel gelenekleri, iyi yemekleri, gastronomi zevkini ve yavaş yaşamı savunmak amacıyla ilk olarak 1980'lerde Carlo Petrini ve bir grup aktivist tarafından başlatılmıştır (Slow Food, 2015). Cittaslow çarpık yapılaşmaya, küreselleşme ve para kazanma adına kentin bütün değerlerinin hiçe sayılmasına hızlı

ve modern yaşama adına bireyin gelenek ve göreneklerine toplumun diğer bireylerinden giderek uzaklaşmasına karşıdır (Yalçın ve Yalçın, 2013, s. 38).

Bu çalışmada küreselleşmeye karşı olan Cittaslow Halfeti'nin kentin çekiciliği üzerindeki etkisi araştırılmış, Cittaslow da yer alan felsefe ve politikalar üzerinde durulmuştur. Kentsel çekim gücü fazla olan bir bölgede yaşam kalitesi yüksek olabileceği gibi burada yaşayan bireylerin sağlık, eğitim ve ekonomik imkânlardan yararlanma olanağı da artacaktır. Bir bireyin kentsel yaşam kalitesinin fazla olması, kente karşı aidiyet duygusunu artıracaktır.

Cittaslow kent modeli ile ilgili bazı çalışmalar yapılmıştır. Aras YILMAZ, *Perşembe İlçesinin Yavaş Kent Birliğine Dâhil Olmasının Kentsel Yaşam Kalitesine Etkisi* adlı bir tez çalışması yapmıştır. Çalışmada Ordu'nun Perşembe ilçesinin Cittaslow ağına dâhil olmasından sonra kentin yaşam kalitesinde ne gibi değişiklikler olduğu araştırılmıştır.

Konuyla ilgili bir diğer çalışma ise Enes Battal KESKİN'in *Sürdürülebilir Kent Kavramına Farklı Bir Bakış Olarak Yavaş Şehirler (CITTASLOW): Seferihisar Örneği* konulu yüksek lisans tezidir. Keskin, bu çalışmasında yavaş şehirleri ortaya çıkaran etmenler üzerinde durarak, yavaş şehir olma kriterleri ve yavaş şehirlerin dünyadaki yerini incelemiştir.

2013 yılında Cittaslow olan Halfeti konusunda henüz bir tez çalışması yapılmamış, Cittaslow kent modeli üzerinde yayımlanan makalelerde Halfeti üzerinde yoğun çalışmalara yer verilmemiş ve çalışmaların çoğu Türkiye'nin ilk Cittaslow kenti olan Seferihisar üzerinde yapılmıştır. Yapılan araştırmaya bu açıdan baktığımızda, bu tez çalışmasının akademik anlamda Halfeti kentinin bilinirliğine katkı sağlamakla birlikte, sakin kent Halfeti'nin Cittaslow politikaları ve felsefesi doğrultusunda çekiciliğinin ve cazibesinin değerlendirilmesi açısından önem taşımaktadır.

4.4. ARAŞTIRMANIN HİPOTEZİ

Hipotez 1:

Cittaslow benimsediği bir takım felsefe ve politikalarıyla (yerel ve kültürel öğeleri korumak, organik ve sağlıklı gıdalara önem vermek vb.) insanlarda cazibe uyandıran, yaşam tarzı olarak ilgi duyulan ve kentsel çekiciliği olan bir kent modelidir.

Hipotez 2:

Küreselleşmenin hız kazanmasıyla beraber insanlar artık binalar arasında sıkışıp kalmak, doğadan uzaklaşmak ve yapay, inorganik ve genetiği değiştirilmiş gıdaların yerine, organik, yerli ve özgün bir yaşam modeline özenmektedir. Cittaslow ise bu yaşam modelini destekleyerek, insanlar tarafından çekici bir kent rolünü üstlenmektedir.

4.5. ARAŞTIRMANIN EVRENİ ve ÖRNEKLEMİ

Evren, araştırmaya konu olması olası bütün katılımcıların yer aldığı topluluktur (Saunders vd. 2016, s. 274).Halfeti Şanlıurfa iline bağlı bir ilçedir. Halfeti ilçesinin il merkezine uzaklığı 120 km dir. İlçe Şanlıurfa ilinin Kuzeybatısını oluşturmaktadır. Batısında Gaziantep iline bağlı Araban, Yavuzeli ve Nizip ilçeleri, Kuzeyinde Adıyaman iline bağlı Besni ilçesi, Doğusunda Bozova, Güneyinde ise Birecik ilçesi bulunmaktadır. İlçe merkezinin Fırat sahili yeşil bir kıyı şeridi şeklindedir. İlçe merkezi bu kıyı şeridi üzerinde ve sarp kayalıkların yamacında kurulmuştur. Araştırmanın evrenini Halfeti ilçesi oluşturmaktadır.

Anket çalışması Eski Halfeti ve Yeni Halfeti’de gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemei ise Rüştiye, Şimaliye ve Siyahgöl Mahalleleri oluşturmaktadır. Anket iki farklı kitleye farklı sorularla uygulanmıştır. Yerel halka uygulanan anket için kasti (kararsal) örnekleme modeli seçilmiştir. Kasti (kararsal)

örnekleme, örneği oluşturan elemanların araştırmacının araştırma problemlerine cevap bulacağına inandıkları gruplardan ya da kişilerden seçilir. Yani yapılacak olan çalışma için katılımcıların belirlenmesindeki kriter araştırmacının yargısıdır. Katılımcılar tesadüfi bir şekilde seçilmez (Çoşkun, Altunışık ve Yıldırım, 2017, s. 149). Turistlere uygulanan anket için ise kolay örneklem modeli kullanılmıştır. Bu örneklem modeli ankete cevap veren herkesin örneğe dâhil edildiği bir tekniktir. Bu tekniğin kullanımı oldukça yaygındır. En kolay ulaşılan denek en ideal olandır. Çalışma için denek bulma işlemi istenilen örneklem büyüklüğüne ulaşıncaya kadar devam eder (Çoşkun, Altunışık ve Yıldırım, 2017, s. 149).

Çalışmada yerel halk ve turistler olmak üzere iki farklı kitleye anket uygulanmıştır. Yerel halka yapılan anketler Halfeti'nin Eski Halfeti (Şimaliye ve Rüştüye Mahallesi) ve Yeni Halfeti (Siyahgöl Mahallesi)'de yapılmış ve örneklem hatası ise %10 alınarak ($p=0.5$, $q=0.5$) (Baş, 2013, s. 46), toplamda 192 kişi araştırma kapsamına alınmıştır. Örneklemin ana kütleyi temsil gücünü artıracak düşünülerek yerel halka uygulanan anket toplamda 200 kişiye çıkarılmıştır.

Tablo 1: Yerel Halkın Yerleşim Yeri Tablosu

Yerleşim Birimi	Sayı	%
Şimaliye Mahallesi	50	25,0
Rüştüye Mahallesi	50	25,0
Siyahgöl Mahallesi	100	50,0
Toplam	200	100.0

Anket çalışmasının bir diğeri ise turist kitlesine uygulanmıştır. “Örnek kitle büyüdükçe evren hakkında yapılan genellemelerde yanılma olasılığı azalır (Kaymakçı, 2018, s.47) ilkesinden yola çıkılarak turistlere uygulanan anket için %5 örneklem hatası ($p=0.8$, $q=0.2$) kullanılmıştır (Baş, 2001, s. 43). Turistlere uygulanan anket sakin kent Halfeti'ye turist olarak gelen katılımcılar üzerinden gerçekleştirilmiştir. Hedef kitle büyüklüğü 1.000.000 üzerinden belirlenip %5 örneklem hatası üzerinden $p=0.8$, $q=0.2$ değerleri esas alınarak toplamda 246 turist

katılımcıyla çalışma sonlandırılmıştır. Çalışma Nisan ve Mayıs 2019 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir.

Tablo 2: Turistlerin Katılım Tablosu

Katılımcı Kitlesi	Sayı	Yüzde
Turistler	246	100,0
Toplam	246	100,0

4.6. ARAŞTIRMANIN YÖNTEM ve TEKNİĞİ

Araştırma yöntemi olarak durum çalışması yöntemi seçilmiştir. Durum çalışması yönteminin tanımı aşağıdaki gibidir.

“Durum çalışması; tek bir durum ya da olayın derinlemesine boylamsal olarak incelendiği, verilerin sistematik bir şekilde toplandığı ve gerçek ortamda neler olduğuna bakıldığı bir yöntemdir” (Subaşı ve Okumuş, 2017, s.420).

Veri toplama yöntemi olarak yüz yüze anket tekniği kullanılmıştır. Toplanan veriler nicel olarak değerlendirilmiştir. “Anket araştırmalarında kullanılan tanımlayıcı istatistikler toplamaları (sayı ya da frekanslar), oranları (yüzdelere), ortalamaları (mod, medyan) ve değişkenlik ölçülerini (değişim aralığı, standart sapma) içerir” (Baş, 2001, s. 113).

Anket tekniğinde sorular hazırlanırken ilgili literatür taraması yapılmış, konuyla ilgili uzman kişilerin görüşleri alınarak sorular hazırlanmış ve soruların denekler tarafından anlamlı, net ve açık bir şekilde anlaşılmasına özen gösterilmiştir. Anket oluşturma aşamasında alan yazını taranmıştır. Elde edilen kaynaklar ışığında beşerli likert usulü anket soruları oluşturulmuştur. “*Likert ölçeği, daha çok kişilerin bir konu hakkındaki eğilimlerini ya da tutumları ölçmek amacıyla kullanılan bir çoklu ölçek türüdür*” (Coşkun, Altunışık ve Yıldırım, 2017, s.127).

Çalışmanın geçerliliğinin ve anlaşılabilirliğinin sağlanması amacıyla her iki grup içinde ön uygulama (pilot çalışması) yapılmış ve anket soruları yeniden gözden geçirilerek hatalı ve eksik olan kısımlar düzeltilmiştir

Anket iki farklı gruptaki denekler üzerinde uygulanmıştır. Bu gruplar ise yerel halk ve turist kitlesinden oluşmaktadır. Anket çalışmasına iki farklı kitlenin dâhil edilmesinin temel amacı, Cittaslow çekiciliğini hem yerel halkın hem de turistlerin bakış açısıyla değerlendirmektir. Yerel halka uygulanan ankette Cittaslow, halkın yaşam alanındaki bir kent modeli olarak değerlendirilirken, turistlere uygulanan ankette ise Cittaslow bir turizm destinasyonu kapsamında ele alınmıştır. Bu bakımdan Cittaslow çekiciliğini ve cazibesini değerlendirmek ve daha objektif sonuçlar elde edebilmek amacıyla, iki farklı kitleye farklı sorular yöneltilmiştir.

Turistlere yöneltilen anket formu üç bölüm şeklinde gruplandırılmıştır. İlk bölümde yaş, cinsiyet, eğitim, medeni durum, aylık gelir ve ikamet yeri gibi 6 soruyu kapsayan temel demografik özellikler yer almaktadır. Bu bölüm, 5 soru çoktan seçmeli ve 1 soru ise ikamet yerinin sorgulandığı açık uçlu sorudan oluşmaktadır. İkinci bölüm ise; turistlerin yıllık seyahat sıklığı, Cittaslow bilinirliği, yavaş hareketinden doğan kavramların bilinirliğinin ölçüldüğü 5 sorudan ve Halfeti’yi ziyaret yeri olarak seçmelerinin temel sebeplerinin sorgulandığı çoktan seçmeli 2 sorudan oluşmaktadır. İkinci bölümde ana amaç turistlerin Cittaslow bilinirliğinin ve Cittaslow Halfeti bilinirliğinin değerlendirilmesidir. Turistlere uygulanan anket çalışmasının üçüncü bölümü ise çoklu ölçek türlerinden biri olan likert ölçeği ile hazırlanan 15 sorudan oluşmaktadır. Bu bölümde denekler kendilerine yöneltilen sorular için kesinlikle katılıyorum, katılıyorum, fikrim yok, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum seçeneklerinden birini, her bir soru için kendilerince en uygun yargıyı seçerek işaretlemişlerdir. Turistler için uygulanan anket Cittaslow Türkiye’nin resmi internet sitesinde yer alan **Cittaslow felsefesi**’nden yararlanılarak (bkz. Cittaslow Türkiye, 2019) hazırlanmıştır. Ankette yer alan başlıklar ise aşağıdaki gibi gruplandırılmıştır:

- *organik gıdaya önem verilmesi,*
- *sürdürülebilir geleneksel el sanatlarının korunması,*
- *yöresel aktivitelerin\ faaliyetlerin\ etkinliklerin yaşatılması,*
- *yerel değerlere sahip çıkılması*
- *yaşamaktan zevk alınması* (Cittaslow Türkiye, 2019).

Gruplandırma yapılırken turistlerin Cittaslow felsefesine karşı duydukları ilgi, cazibe ve çekiciliğin belirlenmesi amaç edinilmiştir. Turistlere uygulanan anketteki 5 soru ise turistlerin Cittaslow'a karşı olan yaklaşımlarını belirleyebilmek amacıyla, Cittaslow çekiciliği başlığı altında; Cittaslow'a ilgi, Cittaslow'u tercih, Cittaslow'a özenme ve Cittaslow'a eğilim olarak gruplandırılmıştır. Bu gruplandırma turistlerin herhangi bir olguya karşı olan olumlu yaklaşımlarını Cittaslow'a uyarlayarak boyutlandırılmıştır.

Yerel halka uygulanan anket formu ise Eski Halfeti ve Yeni Halfeti ilçe merkezinde uygulanmıştır. Anketin ilk bölümünde yaş, cinsiyet, eğitim, medeni durum, aylık gelir, geçim kaynağı ve yerleşim durumu ve yerleşim yeri gibi 8 soruyu kapsayan temel demografik özellikler yer almaktadır. İkinci bölümünde ise; Cittaslow bilinirliği, yavaş hareketinden doğan kavramların bilinirliği, kente olan ilgi ve kentten etkilenilen faktörün sorgulandığı 1'i çoktan seçmeli 6 sorudan oluşmaktadır. Anketin üçüncü bölümü; Cittaslow çekiciliğini yerel halkın gözünden değerlendirmeye yöneliktir. Bu bölüm 15 sorudan oluşmuş ve sorular Cittaslow politikaları kapsamında hazırlanmıştır. Uluslararası Cittaslow resmi internet sitesinde yer alan, daha yaşanılabilir bir kent ve daha kaliteli bir yaşam biçimi için Cittaslow'un öngördüğü politikalar bu bölümdeki soruların yorumlanmasında gruplandırılarak değerlendirilmiştir. Bu bölüm ***Cittaslow politikaları***'ndan;

- *çevre politikaları,*
- *alt yapı politikaları,*
- *kentsel yaşam kalitesi politikaları* (Cittaslow Türkiye, 2019).

olmak üzere 3 başlık altında gruplandırılmıştır. Bu bölümde Cittaslow politikalarının bir bölgede uygulanması, o bölgede yaşayan yerel halk için cazibeli, çekici ya da daha yaşanılabilir bir bölge üzerinde etkili olup olmadığı deneklere yöneltilen sorular ile belirlenmiştir. Yerel halka uygulanan anketin son bölümü ise yerel halkın Cittaslow'a karşı olan yaklaşımlarını belirleyebilmek amacıyla, Cittaslow çekiciliği başlığı altında; Cittaslow'a ilgi, Cittaslow'u tercih, Cittaslow'a eğilim ve Cittaslow'a özenme başlığında gruplandırılarak değerlendirilmiştir.

4.7. VERİLERİN ANALİZİ

Anket çalışması her iki kitle üzerinde uygulandıktan sonra sorular değerlendirilmeye alınmıştır. Bu araştırmanın analizi için SPSS 22 paket programı kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler SPSS programından geçirilmeden önce araştırmanın geçerliliğini artırmak ve doğru sonuçlara ulaşabilmek amacıyla bazı önlemler alınmıştır. İlk olarak anketlerin hepsi tek tek incelenerek soruların işaretlenmesinde herhangi bir eksiklik olup olmadığı kontrol edilmiştir. Eksik ya da hatalı anketler değerlendirilmeye alınmamıştır. Kontroller sonucunda katılımcıların soruları eksiksiz olarak cevapladıkları anketler için numaralandırma işlemi yapılmıştır. Anket verileri programa girilirken turistlere uygulanan anketlere 1'den 246'ya kadar, yerel halka uygulanan anketlere ise 1'den 200'ye kadar numara verilmiştir. Anketler turistler ve yerel halk olmak üzere iki farklı kitleye uygulandığı için analizleri de iki farklı grup şeklinde yapılarak yorumlanmıştır. Anketlerin numaralandırılmasında, araştırma aşamasında, araştırmanın sonunda ve verilerin girişinde herhangi bir karışıklığın oluşmasını engellemek amaçlanmıştır.

Veriler analiz edilirken turistlere yöneltilen anketler için frekans analizi uygulanmış, yerel halka yöneltilen anketler için ise frekans analizi ve crostap analizi ile oluşturulmuş çapraz tablolar ile elde edilen veriler değerlendirilmiştir.

4.8. TURİSTLER AÇISINDAN CİTTASLOW MODELİNİN KENTSEL ÇEKİCİLİĞİ

4.8.1. Demografik Bilgiler

Bu bölümde Halfeti'ye turist olarak gelen katılımcıların yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, medeni durum, aylık gelir ve yıllık seyahat sıklığı gibi sorular çoktan seçmeli sorular olarak hazırlanmış, ikamet yeri ise açık uçlu olarak hazırlanıp katılımcılara yöneltilmiştir. Katılımcıların demografik özellikleri; frekans dağılımları, yüzdeleri ve kümülatif yüzdeleri alınarak, tablolar oluşturulup değerlendirilmiştir.

4.8.1.1. Yaş

Tablo 3: Turistlerin Yaş Özellikleri

Yaş	F	%	Kümülatif Yüzde
18-24	90	36,6	36,6
25-34	92	37,4	74,0
35-44	25	10,2	84,1
45-54	25	10,2	94,3
55-64	9	3,7	98,0
65+	5	2,0	100,0
Toplam	246	100,0	

Çalışmaya katılan 18-24 ve 25-34 yaş aralığındaki katılımcılar genç yaş grubu, 35-44 ve 45-54 yaş aralığındaki katılımcılar orta yaş grubu ve 55-64 ve 65 yaş ve üzeri katılımcılar ise yaşlı yaş grubu dâhilinde kabul edilmiştir. Tablo 3'e göre Cittaslow Halfeti'yi ziyaret yeri olarak tercih eden turistlerin %36,6'sı 18-24 yaş, %37,4'ü ise 25-34 yaş aralığındaki genç yaş grubundan oluşmaktadır. Bu dağılımlarabakılarak Cittaslow Halfeti'yi ziyaret eden turistlerin %74'ünün genç turist kitlesinden oluştuğu görülmektedir. Katılımcı turistlerin %10,2'si 35-44 yaş ve %10,2'si ise 45-54 yaş grubundaki orta yaşı temsil etmektedir. Diğer turistlerin ise %3,7'si 55-64 yaş ve %2'si ise 65 yaş ve üzeri yaşlı yaş grubunu oluşturmaktadır.

Halfeti'yi ziyaret eden yaş grubu dağılımları incelendiğinde 18-24 ve 25-34 yaş aralığındaki turistlerin bölgeyi en çok ziyaret eden genç yaş grubundan oluştuğu görülmektedir. 65 yaş ve üzerindeki turist kitlesi ise bölgeyi en az ziyaret eden yaş grubunu oluşturmaktadır. Tablo 3'e bakıldığında, Halfeti'nin en fazla genç nüfusun ilgisini çeken bir bölge olduğu ve yaş ortalamasının artmasıyla bölgeyi ziyaret eden turistlerin azalması arasında ters orantılı bir ilişki olduğu görülmektedir.

4.8.1.2. Cinsiyet

Tablo 4: Turistlerin Cinsiyet Durumu

Cinsiyet	F	%	Kümülatif Yüzde
Kadın	138	56,1	56,1
Erkek	108	43,9	100,0
Toplam	246	100,0	

Çalışmaya katılan turistlerin %56,1’lik kısmı kadın katılımcılardan, %43,9’luk kısmı ise erkek katılımcılardan oluşmaktadır.

4.8.1.3. Eğitim Düzeyi

Tablo 5: Turistlerin Eğitim Düzeyi

Eğitim Düzeyi	F	%	Kümülatif Yüzde
İlkokul	29	11,8	11,8
Lise ve dengi	50	20,3	32,1
Lisans	148	60,2	92,3
Lisansüstü	19	7,7	100,0
Toplam	246	100,0	

Katılımcı turistlerin %60,2’si lisans mezunudur. Çalışmaya katılan turistlerin %20,3’ü lise ve dengi, %11,8’i ise ilkokul mezunudur. Lisansüstü eğitim seviyesinde olan katılımcıların yüzdelik oranı ise %7,7’dir.

Tablo 5, Halfeti’yi ziyaret eden turistlerin %80,5’inin lise ve dengi ve lisans mezunu olması bölgeye gelen nüfusun eğitim seviyesinin yüksek olduğunu göstermektedir. Bu durumda Halfeti’ye yakın bölgelerden yapılan gençlik ya da okul

turlarının etkisi olabileceği gibi, eğitim seviyesinin artmasıyla farklı bölgeleri keşfetme ve görme isteği arasında doğru orantılı bir ilişki olabileceği söylenebilmektedir.

4.8.1.4. Medeni Durum

Tablo 6: Turistlerin Medeni Durumu

Medeni Durum	F	%	Kümülatif Yüzde
Evli	110	44,7	44,7
Bekar	136	55,3	100,0
Toplam	246	100,0	

Çalışmaya katılan turistlerin %55,3'ü bekâr ve %44,7'si ise evli katılımcılardan oluşmaktadır. Tablo 6'ya göre, bölgeye turist olarak gelen bekâr katılımcıların evli katılımcılara göre fazla olmasında, yakın bölgelerden yapılan üniversite ve lise öğrencilerinin düzenlediği eğitim, gezi ve araştırma turlarının etkisi olabilmektedir.

4.8.1.5. Aylık Gelir

Tablo 7: Turistlerin Aylık Geliri

Aylık Gelir	F	%	Kümülatif Yüzde
0-2020	119	48,4	48,4
2021-3000	43	17,5	65,9
3001-5000	48	19,5	85,4
5000+	36	14,6	100,0
Toplam	246	100,0	

Çalışmaya katılan turistlerin %48,4'ü 0-2020 TL arasında aylık gelire sahiptir. Katılımcıların %19,5'i 3001-5000 TL aylık gelire sahipken, %17,5'i ise 2021-3000 TL aylık gelire sahiptir. Katılımcı turistlerin %14,6'sının aylık geliri ise 5000 TL ve üzerindedir.

Tablo 7'ye bakıldığında, Halfeti'yi ziyaret eden turistlerin %48,4'lük çoğunluğunun asgari ücretli, asgari ücretten daha az, öğrenci ya da geliri olmayan grupta olduğu görülmektedir. Tablo 7'ye göre, asgari düzeyde geliri olan, asgari düzeyden daha düşük geliri olan ya da hiçbir gelire sahip olmayan bir turist, Halfeti'yi ziyaret yeri olarak tercih etmiştir. Bu durum farklı etkenler ile bağdaştırılabilir. Bunlar arasında; Halfeti'nin turizme ayrılan bütçe açısından tercih edilebilir bir destinasyon olması, Halfeti'nin köklü tarihi geçmişi, uluslararası Cittaslow ağında olması ve bulunduğu coğrafi özellikler açısından çekici bir cazibe merkezi olması gibi etkenler sıralanabilir.

4.8.1.6. İkamet Yeri

Tablo 8: Turistlerin İkamet Yeri

İkamet Yeri	F	%	Kümülatif Yüzde
Marmara bölgesi	11	4,5	4,5
Ege bölgesi	3	1,2	5,7
Akdeniz bölgesi	37	15,0	20,7
Karadeniz bölgesi	5	2,0	22,8
İç Anadolu bölgesi	46	18,7	41,5
Güneydoğu Anadolu bölgesi	118	48,0	89,4
Doğu Anadolu bölgesi	15	6,1	95,5
Yurt dışı	11	4,5	100,0
Toplam	246	100,0	

Halfeti tarihi, doğası, mimarisi ve kültürel geçmişiyle birçok farklı ülkeden ve bölgeden turistlerin keşfettiği uluslararası Cittaslow ağındaki kentlerden biridir. Tablo 8'e göre araştırmaya katılan turistlerin %48'lik çoğunluğu, Halfeti'ye Güneydoğu Anadolu Bölgesinden gelmektedir. Araştırmaya katılan turistlerin %18,7'si İç Anadolu bölgesinden ve %15'i ise Akdeniz bölgesinden gelerek Halfeti'yi ziyaret etmiştir. Katılımcıların %6,1'i Doğu Anadolu Bölgesinden gelirken, %4,5'i ise Marmara Bölgesinden gelmiştir. Yurt dışından bölgeyi keşfetmek için gelen turist katılımcıların yüzdelik oranı ise %4,5'dir. Halfeti'ye Karadeniz Bölgesinden gelen turist katılımcıların yüzdelik oranı %2 ve Ege Bölgesinden gelen turist katılımcıların ise %1,2'dir.

Halfeti'nin Güneydoğu Anadolu Bölgesinin sınırlarında olması, kente en çok turistin bu bölgeden gelmesinde etkili olmuştur. Halfeti, Şanlıurfa ve Gaziantep'in yollarının kesiştiği bir noktadadır. Kent, Şanlıurfa iline bağlı olsa da Gaziantep'e

olan yakınlığı ile de tanınmaktadır. Her iki şehirden de rahatlıkla bu bölgeye turizm veya günübirlik ziyaret amaçlı ulaşım sağlanabilmektedir. Dolayısıyla Güneydoğu Anadolu Bölgesinden gelen turistlerin çoğunluğu Şanlıurfa, Gaziantep ve Diyarbakır gibi illerden oluşmaktadır. Tablo 8, Cittaslow Halfeti'ye en çok ziyaretin Güneydoğu Anadolu bölgesinden gerçekleştiğini göstermektedir. Diğer bölgelerden gelen turist oranlarının daha düşük olmasında ise bölgesel uzaklık ya da kentin tanınırlığının az olması gibi faktörler etkili olabilmektedir.

4.8.1.7. Seyahat Sıklığı

Tablo 9: Turistlerin Yıllık Seyahat Sıklığı

	F	%	Kümülatif Yüzde
1-2 kez	141	57,3	57,3
3 ve daha fazla	105	42,7	100,0
Toplam	246	100,0	

Çalışmaya katılan turistlerin yıllık seyahat sıklığı sorgulandığında %57,3'ü yılda 1-2 kez, %42,7'si ise yılda 3 ve daha fazla kez seyahat etmektedir.

Tablo 9'a bakılarak turistlerin yıllık seyahat sıklığı oranının %57,3 olması, katılımcıların yarısından fazlasının seyahat için yılda sadece 1-2 kez bütçe ve/veya zaman ayırdığını göstermektedir. Bu durum deneklerin ekonomik durumları ile ilişkilendirilebileceği gibi, sosyal yaşam tarzları (iş yoğunluğu, tempolu hayat) ile de bağdaştırılabilmektedir.

4.8.1.8. Halfeti’de Geçirilen Süre

Tablo 10: Halfeti'de Geçirilen Süre

Halfeti’de Geçirilen Süre	F	%	Kümülatif Yüzde
Günübirlik	224	91,1	91,1
2-4 gün	12	4,9	95,9
5 ve daha fazla	10	4,1	100,0
Toplam	246	100,0	

Araştırmaya katılan turistlerin Halfeti’de geçirecekleri süre sorgulandığında, turistlerin %91,1’inin bölgeye günübirlik ziyaret amacıyla geldiği görülmektedir. Katılımcıların %4,9’u Halfeti’de 2-4 gün, %4,1’i ise Halfeti’de 5 günden daha fazla konaklayacaktır.

Tablo 10’a bakıldığında katılımcıların büyük çoğunluğunun Halfeti’yi günübirlik ziyaret ettiği görülmektedir. Acele etmeden seyahat etme olarak tanımlanan yavaş turizm, turist yoğunluğundan ve kalabalık otellerden kendini koruyarak sakin bir bölgede tatil yapacak kişilerin, doğa ve çevreye verdikleri zararı en aza indirmeye ve sürdürülebilir turizm anlayışına sahiptir. Yavaş turizm, günübirlik ziyaretleri destekleyen bir tatil deneyimidir. Tablo 10’a bakılarak katılımcıların %91,1’inin yavaş kenti günübirlik ziyaret yeri olarak tercih etmesi, yavaş turizmi de destekler nitelikte olduğunu göstermektedir.

4.8.2. Cittaslow Kavramına İlişkin Bilgi Düzeyinin Sorgulanması

4.8.2.1. Cittaslow Kavramının Bilinirliği

Tablo 11: Turistlerin Cittaslow Bilgisi

	F	%	Kümülatif Yüzde
Evet	156	63,4	63,4
Hayır	29	11,8	75,2
Fikrim yok	61	24,8	100,0
Toplam	246	100,0	

Araştırmaya katılan turist katılımcıların %63,4’ü Cittaslow kavramını bildiklerini belirterek “evet”yanıtını vermiştir. Katılımcıların %24,8’i ise Cittaslow kavramı için “fikrim yok” seçeneğini işaretleyerek, bu kavramın kendilerinde herhangi bir yargıyı ifade etmediğini belirtmiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların %11,8’i ise Cittaslow kavramını bilmediklerini belirterek “hayır” yanıtını vermiştir. Bu orana dâhil olan katılımcılar, Halfeti’yi ziyaret yeri olarak seçse de Cittaslow kavramı hakkında bir bilgi sahibi değildir.

Tablo 11’e bakılarak Cittaslow Halfeti’de turist olarak bulunan katılımcıların yarısından fazlasının Cittaslow kavramını bildiği görülmektedir. Dolayısıyla Halfeti’de bulunan turistler Cittaslow kavramı hakkında belirli bir bilgi düzeyine sahiptir. Tablo 11, İtalya merkezli ortaya çıkan ve zamanla uluslararası boyutlara ulaşan Cittaslow ağının Türkiye’de de etkinliğini göstermesi sonucunda, Cittaslow Halfeti kentini ziyaret eden turistlerin bu kavram karşısında belirli bir bilgi düzeyine sahip olduğunu göstermektedir.

4.8.2.2. Cittaslow Halfeti'nin Bilinirliği

Tablo 12: Turistlerin Cittaslow Halfeti Bilgisi

	F	%	Kümülatif Yüzde
Evet	149	60,6	60,6
Hayır	22	8,9	69,5
Fikrim yok	75	30,5	100,0
Toplam	246	100,0	

Araştırmaya katılan turistlerin %60,6'sı Halfeti'nin Cittaslow ağına dâhil olan bir bölge olduğunu ifade ederek “evet” yanıtını vermiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların %30,5'i ise Halfeti'nin Cittaslow ağına olduğu ya da olmadığı hakkında herhangi bir yargıda bulunamayacaklarını belirterek “fikrim yok” yanıtını vermiştir. Katılımcıların %8,9'u ise Halfeti'nin Cittaslow ağına olmadığını düşünerek bu soruya “hayır” yanıtını vermiştir.

Anket çalışması yapılırken edinilen gözlemlerden bazıları şunlardır: Çalışmada yaş grubu yüksek (55-64 ve 65+) bireyler, Cittaslow kavramına yabancı kaldıkları ve bu kavramın kendilerinde hiçbir yargıyı ifade etmediğini belirtmiştir. Kimi katılımcılar ise Cittaslow'u kavramsal olarak duyduğunu fakat hangi kavramı ifade ettiğini ya da hangi düşüncenin bir ürünü olduğu hakkında herhangi bir fikirleri olmadığını belirtmiştir. Katılımcılardan bazıları ise Cittaslow kavramını daha önce duymadıklarını, fakat Halfeti'yi keşifleri sırasında “Cittaslow Halfeti” logosunun tabelasının ilgilerini çektikten sonra bu kavramı internet üzerinden araştırarak öğrendiklerini ifade etmiştir. Tablo 12'ye bakılarak turistlerin %60'ı Halfeti'nin Cittaslow ağına olduğunu bilmektedir.

4.8.2.3. Yavaş Hareketi (Slow Movement)’nden Doğan Kavramların Bilinirliği

Araştırmaya katılan turistlerin yavaş hareketi (slow movement)’nden doğan kavramlara ilişkin bilgi düzeyleri slow food (yavaş yemek), slow city (yavaş şehir), slow life (yavaş yaşam) ve slow tourism (yavaş turizm) başlıkları altında frekans dağılımları, yüzdeleri ve kümülatif yüzdeleri alınarak değerlendirilmiştir.

- **Slow Food(Yavaş Yemek)**

Tablo 13: Turistlerin Slow Food (Yavaş Yemek) Bilgisi

	F	%	Kümülatif Yüzde
Slow Food (Yavaş Yemek)	69	28,0	100,0
Toplam	246	100,0	

Araştırmaya katılan turistlerin %28’i slow food kavramını bilmektedir. Tablo 13, Cittaslow Halfeti’de bulunan turistlerin Cittaslow’un doğmasına yer açan slow food kavramına karşı yeterince ilgi ve\veya bilgi düzeyine sahip olmadığını göstermektedir. Yemeklerde yereli vurgulayan, ev yemeklerinin özünün unutulmaması için geçmişten bu yana yankı uyandırmış slow food kavramı, Cittaslow Halfeti’yi ziyaret eden turistlerin %28’i kadar bilinmektedir. Tablo 13, Cittaslow Halfeti’de bulunan turistlerin slow food kavramı karşısında bilgi\bilinç düzeyinin zayıf olduğunu ve bu sebeple yiyecek ve içeceklerdeki duyuşal hazzı göz ardı edebileceğini göstermektedir.

- **Slow City (Yavaş Kent)**

Tablo 14: Turistlerin Slow City (Yavaş Kent) Bilgisi

	F	%	Kümülatif Yüzde
Slow City (Yavaş Şehir)	93	37,8	100,0
Toplam	246	100	

Cittaslow Halfeti’de bulunan turistlerin slow city kavramı hakkındaki bilgilerini değerlendirmek amacıyla turistlerin yavaş kent bilgisi sorgulanmıştır. Araştırmaya katılan turistlerin %37,8’i slow city kavramını bilmektedir. Tablo 14, yavaş kent kavramının bilinirliğinin nispeten daha az olduğunu, Cittaslow Halfeti’de slow city\yavaş şehrin amacı, hedefleri ve önemi hakkında yapılacak olan bilgilendirme çalışmalarının daha geniş alanlara yayılmasının gerekliliğini göstermektedir.

- **Slow Life (Yavaş Yaşam)**

Tablo 15: Turistlerin Slow Life (Yavaş Yaşam) Bilgisi

	F	%	Kümülatif Yüzde
Slow Life (Yavaş Yaşam)	74	30,0	100,0
Toplam	246	100	

Araştırmaya katılan turistlerin % 30’u slow life\yavaş yaşam kavramını bilmektedir. Tablo 15, yavaş yaşam tarzının turistler açısından kısmen bilindiğini, Cittaslow’un da bir parçası olan yavaş yaşamın değerinin ve anlamının açıklanması ve bilgilendirilmesi için bu kavramı tanıtacak ve ön plana çıkaracak projelerin Cittaslow Halfeti’de etkin bir şekilde yürütülmesinin gerekliliğini göstermektedir.

- **Slow Toursim (Yavaş Turizm)**

Tablo 16: Turistlerin Slow Tourism (Yavaş Turizm) Bilgisi

	F	%	Kümülatif Yüzde
Slow Tourism (Yavaş Turizm)	62	25,2	100,0
Toplam	246	100	

Araştırmaya katılan turistlerin %25,2'si yavaş turizm kavramını bilmektedir. Tablo 16, Cittaslow Halfeti'yi turist olarak ziyaret eden deneklerin yavaş turizm'e olan ilgilerinin zayıf olduğunu göstermektedir. Yavaş turizm, sürdürülebilir turizm anlayışının bir parçası olmakla beraber, doğa ve çevresel bütünlüğün korunmasına da önem ve öncelik vermektedir. Yavaş turizm günübirlik destinasyon ziyaretlerini kapsamaktadır. Araştırma yapılan zaman diliminde Cittaslow Halfeti'yi ziyaret eden turistlerin çoğunluğu günübirlik ziyaretçi profilinden oluşmasına rağmen (bkz. Tablo 10) Tablo 16'ya göre yavaş turizmi teori ve kavramsal açıdan bilmediği görülmektedir.

- **Hiçbiri**

Tablo 17: Turistlerin Yavaş Hareketi Kavramlarını Bilmeme Yüzdeleri

	F	%	Kümülatif Yüzde
Hiçbiri	103	41,8	100,0
Toplam	246	100	

Araştırmaya katılan turistlerin %41,8'i yavaş hareketinden doğan kavramların hiçbirini bilmemektedir. Turistlerin %41,8'i Cittaslow Halfeti'yi bir destinasyon yeri olarak tercih etse de; yavaş yaşam, yavaş yemek, yavaş kent ve yavaş turizm kavramlarını teorik açıdan bilmemektedir. Dolayısıyla Halfeti'ye gelen turistler için

bu kavramları bilgilendirici, tanıtıcı, görselliği yüksek, ilgi çekici ve turistlerde merak uyandıran projeler hazırlanmalı, böylelikle sakin kentte bulunan turistlerin Cittaslow'un ruhunu ve amacını anlayarak kenti keşfetmeleri amaç edinilmelidir.

4.8.3. Katılımcıların Kenti Ziyaret Sebepleri Ve Kentten Etkilendikleri Faktörlerin Belirlenmesi

Turistlerin bir kenti, bölgeyi ya da ülkeyi ziyaret etme nedenleri farklılık göstermektedir. Bu nedenler; akraba ya da arkadaş ziyareti, tarihi ve kültürel değerleri ziyaret, dini ziyaretler, iş amaçlı ziyaretler ya da sanat kültür gibi amaçlarla yapılan ziyaretlerdir. Bu noktada destinasyonlar sahip oldukları özellikler ve çekicilikler ile ön plana çıkmaya başlamıştır. Türkiye'de bulunan kentlere bakıldığında farklı özelliklere ve çekiciliklere sahip kentlerin, destinasyon markası olma çabası dikkat çekmektedir (Saygın, 2017, s. 101). Dolayısıyla bir bölgenin turistik bir destinasyon yeri olarak seçilmesinde o bölgenin sahip olduğu coğrafi konumu, tarihi mimari özellikleri, iklimi ya da kentin sahip olduğu değerleri görme ve keşfetme isteği yatmaktadır. Cittaslow kent modelinin kentler üzerindeki çekiciliğinin etkisini belirlemek ve turistlerin Halfeti'yi tercih etmelerindeki temel nedeni değerlendirmek için iki farklı çoktan seçmeli soru deneklere yöneltilmiştir.

4.8.3.1. Kenti Ziyaret Sebebi

Tablo 18: Turistlerin Halfeti'yi Ziyaret Etmelerinin Temel Sebebi

	F	%	Kümülatif Yüzde
Dizi Çekiciliği	9	3,7	3,7
Güneydoğu Tur Güzergâhı	33	13,4	17,1
Turizm Acentesi	31	12,6	29,7
Arkadaş/Tanıdık Tavsiyesi	56	22,8	52,4
Cittaslow Halfeti'yi Tanıma İsteği	93	37,8	90,2
İş Seyahati	4	1,6	91,9
Aile, Akraba Ziyareti	4	1,6	93,5
Diğer	16	6,5	100,0
Toplam	246	100,0	

Katılımcıların %37,8'i Cittaslow Halfeti'yi tanıma/bilme/görme isteğiyle bu kenti ziyaret ederken, %22,8'i ise arkadaş ya da tanıdık tavsiyesi üzerine Halfeti'ye gelmiştir. Katılımcıların %13,4'ü Halfeti'nin Güneydoğu Anadolu Bölgesinin tur güzergâhında bulunmasıyla bu kenti ziyaret ederken, %12,6'sı ise turizm acentesinin yaptığı turizm turlarının aracılığı ile bu bölgeyi tercih etmiştir.

Katılımcıların %6,5'i ise Halfeti'ye diğer sebeplerden dolayı gelmiştir. Bu sebepler arasında ticari alışverişler, toplantılar, iş sahası ve gözlemci ya da araştırmacıların yaptığı çalışmalar sıralanabilir.

2013 yılında Halfeti'de dizi çekimlerinin yapılmış olması turist katılımcıların %3,7'sinin Halfeti'ye dizi çekiciliği için gelmesinde etkili olmuştur (Bu konu hakkında daha kapsamlı bilgiye ulaşmak için bkz. Çiftçi, 2016). Katılımcıların %1,6'sı bu bölgeye iş seyahati için gelirken, %1,6'sı ise aile/tanıdık/akraba ziyareti için bu bölgeyi tercih etmiştir.

Tablo 18'e bakılarak turistlerin Halfeti'yi ziyaret yeri olarak tercih etmelerinde, Cittaslow Halfeti'yi tanıma/bilme/görme isteğinin diğer seçeneklere

göre daha cezbedici olduğu görülmektedir. Dolayısıyla Cittaslow'un turistlerde ilgi ve merak uyandıran ve bölgeninziyaret yeri olarak tercih edilmesinde etkili olan bir kent modeli olduğu görülmektedir.

4.8.3.2. Kentten Etkilenilen Faktör

Tablo 19: Halfeti'yi Keşif Sırasında Turistlerin En Çok Etkilendiği Unsur

	F	%	Kümülatif Yüzde
Farklı dini değerlere ev sahipliği yapmış olması	11	4,5	4,5
Birçok medeniyete ait zengin kültüre sahip olması	29	11,8	16,3
Sakin kent olması	174	70,7	87,0
Turizm potansiyelinin yüksek olması	21	8,5	95,5
Toplam maliyet açısından tercih edilebilir olması	0	0	0
Diğer	11	4,5	100,0
Toplam	246	100,0	

Çalışmaya katılan turistlerin Halfeti'yi keşfederken en çok etkilendikleri unsur sorgulanmış ve katılımcıların %70,7'si kentin sakın kent olmasının kendilerini en çok etkileyen unsur olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların %11,8'i Halfeti'nin Hitit, Asur, Pers ve Roma gibi birçok medeniyete ait zengin kültüre sahip olmasından etkilenmiştir. Katılımcıların %8,5'i bölgenin turizm potansiyelinin yüksek olmasından etkilenmiş, %4,5'i kentin farklı dini değerlere ev sahipliği yapmış olmasından etkilenmiştir. Kent için toplam maliyet açısından tercih edilebilir olma seçeneğini işaretleyen katılımcı olmamıştır.

Tablo 19'a bakılarak deneklerin %70,7'si kadar çoğunluğunun, Halfeti'nin sakın kent olmasından etkilendiği görülmektedir. Dolayısıyla Cittaslow'un; doğal

bütünlük, çevresel değerler ve sahip olduğu özgün yerelliği ile turistler üzerinde etkileyici ve ilgi uyandırıcı bir kent modeli olduğu görülmektedir.

4.8.4. Cittaslow Felsefesinin Turistlerin Kente Olan İlgisi Üzerindeki Etkisi

Cittaslow felsefesi, hayatın yaşamdan zevk alacak bir hızda yaşanmasını amaçlamaktadır. Cittaslow; trafiği az, kalabalık ve gürültünün içinde kaybolmayan, kentin sahip olduğu doğasını, dokusunu, tarihini, mimarisini, kültürünü, geleneğini, yerel yemeklerini, el sanatlarını ve yöresel mirasının korunması felsefesiyle hareket etmektedir. Cittaslow felsefesinin turistlerin üzerindeki etkisini belirleyebilmek için Cittaslow felsefesi beş ana grup dâhilinde değerlendirilmiştir.

4.8.4.1. Organik Gıdaya Önem Verilmesi

Cittaslow'un ortaya çıkmasında etkili olan "slow food" kavramı, organik gıdayı, yöresel lezzetlerin korunmasını ve ev yemeklerine önem verilmesini savunmaktadır. Slow food, hızın esir aldığı sağlıksız, kalitesiz ve niteliksiz hayat tarzına karşı durmaktadır. Slow food kavramı, yemeklerin güvenle yenilebildiği, sağlıklı ve yaşam kalitesini arttıran gıdalara öncelik verilmesini savunur. Öncelikler ise gıdaların iyi, temiz ve adil yemek yemek isteyen insanlara bu kalitenin sunulmasından geçmektedir. Bu amaçlardan ve felsefeden yola çıkılarak deneklere bulundukları destinasyonda organik gıdaya verdikleri önceliğin belirlenmesi adına, organik gıdaya önem verilmesi ölçeği kullanılmıştır.

Tablo 20: Turistlerin Organik Gıdaya Verdikleri Öncelik

	F	%	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	143	58,1	58,1
Katılıyorum	66	26,8	85,0
Fikrim Yok	23	9,3	94,3
Katılmıyorum	13	5,3	99,6
Kesinlikle Katılmıyorum	1	0,4	100,0
Toplam	246	100,0	

‘Turist olarak bulunduğum bölgede hızlı yemek (fast food) yerine ev yemeği ve yöresel yemeklere öncelik veririm’ sorusu için, deneklerin %58,1’i “kesinlikle katılıyorum”, %26,8’i ise “katılıyorum” yanıtını vermiştir. Katılımcıların %9,3’ü “fikrim yok” yanıtını vererek, yemek yeme seçiminde fast food ya da yöresel yemeklere öncelik verme konusunda bir seçim yapmamaktadır. Katılımcıların %5,3’ü ise bu soru için “katılmıyorum” ve %0,4’ü ise “kesinlikle katılmıyorum” yanıtını vererek, ziyaretlerinde\seyahatlerinde yöresel yemeklere öncelik vermemektedir.

Tablo 20’ye bakılarak katılımcıların %85’inin organik gıdaya önem vererek, ev yemeği ve yöresel yemeklere öncelik tanıdığı görülmektedir. Dolayısıyla turistlerin organik gıdayı desteklediği ve bulundukları destinasyonda yerel yemeklerin cezbedicibir etkisinin olduğu görülmektedir.

4.8.4.2. Sürdürülebilir ve Geleneksel El Sanatlarının Korunması

Mayer ve Knox’a göre; Cittaslow, kentin yerel tarihi ve kültürel hassasiyeti ile birlikte, özgün geleneksel el sanatlarının sürdürülebilir olmasını önemser. Yerel duyarlılık ve özgünlük Cittaslow yaklaşımının önemli bir ögesi olarak görülür (Mayer ve Knox, 2006, s. 324). Kentinkimliğinin korunması için, geleneksel el sanatlarının desteklenmesi ve bu sanatların sürdürülebilir nitelikte olması önemli bir faktördür. Bu doğrultuda deneklerin bulundukları destinasyonda geleneksel el sanatlarına yönelik tutumlarını değerlendirmek amacıyla, geleneksel el sanatlarının korunması ölçeği katılımcılara yöneltilmiştir.

Tablo 21: Turistlerin El Emeği Ürünlere Olan İlgisi

	F	%	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	139	56,5	56,5
Katılıyorum	79	32,1	88,6
Fikrim Yok	16	6,5	95,1
Katılmıyorum	10	4,1	99,2
Kesinlikle Katılmıyorum	2	0,8	100,0
Toplam	246	100,0	

‘Turist olarak bulunduğum bölgede fabrikasyon ürünler yerine el emeği ürünleri almayı tercih ederim’ sorusu için deneklerin %56,5’i “kesinlikle katılıyorum” ve %32,1’i ise “katılıyorum” seçeneğini işaretlemiştir. Katılımcıların %6,5’i “fikrim yok” yanıtını vererek bulundukları bölgede yaptıkları alışverişte, yöneldikleri ürün için herhangi bir seçenekleri olmayarak, ürün seçiminde kendi beğenileri doğrultusunda karar vermektedir. Katılımcıların %4,1’i “katılmıyorum” ve 0,8’i ise “kesinlikle katılmıyorum” yanıtını vererek destinasyon ziyaretlerindeki ürün seçiminde el yapımı ürünleri tercih etmemektedir.

Tablo 21’e bakılarak çalışmaya katılan turistlerin %88,6’sının bulundukları bölgedeki turistik alışverişlerinde el emeği ürünleri tercih ettikleri görülmektedir. Kentlerdeki el yapımı ürünler turistlerin ilgisini çekmekte ve bölgeye gelen

ziyaretçiler bu ürünlere yönelmektedir. Dolayısıyla kentte sürdürülebilir ve geleneksel el sanatlarının varlığı, kenti turistler için cazip kılan bir etmen olabilmektedir.

4.8.4.3. Yöresel Aktivitelerin/Faaliyetlerin/Etkinliklerin Yaşatılması

Yöresel faaliyetler; kentin özgünlüğünü ve bütünlüğünü koruyan, kentin geçmişini, tarihini ve değerlerini gelecek nesillere aktararak bu değerlerin yaşatılmasını sağlayan etkinliklerdir. Bu etkinlikler yöreden yöreye ve kültürler arasında farklılıklar göstermektedir. Kentin yöresel aktiviteleri, sahip olduğu tarihi geçmişin tanınmasında ve kültürler arasındaki kaynaşmada büyük önem taşımaktadır. Cittaslow felsefesi kentin özgünlüğünü korumasını ve sahip olduğu değerleri gelecek nesillere aktarılmasını savunur. Bu doğrultuda turistlerin yöresel etkinliklere olan ilgisini değerlendirmek amacıyla yöresel etkinliklerin yaşatılması ölçeği katılımcılara yöneltilmiştir.

Tablo 22: Turistlerin Yöresel Faaliyetlere Olan İlgisi

	F	%	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	112	45,5	45,5
Katılıyorum	105	42,7	88,2
Fikrim yok	19	7,7	95,9
Katılmıyorum	10	4,1	100,0
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	
Toplam	246	100,0	

‘Turist olarak bulunduğum bölgede yapılan yerel aktiviteler, yöresel şenlikler ve organik gıda pazarları buraya olan ilgimi artırır’ sorusu için deneklerin %45,5’i “kesinlikle katılıyorum”, %42,7’si ise “katılıyorum” yanıtını vermiştir. Katılımcı

turistlerin %7,7'si “fikrim yok” seçeneğini, %4,1'i ise “katılmıyorum” seçeneğini işaretlemiştir. “Kesinlikle katılmıyorum” yanıtını veren katılımcı olmamıştır.

Tablo 22'ye bakılarak çalışmaya katılan turistlerin %87,7'sinin kentte yapılan yerel aktivitelerin/faaliyetlerin/etkinliklerin, kente karşı ilgileri üzerinde etkisi olduğu görülmektedir. Dolayısıyla turistlerin, destinasyon yeri olarak tercih ettiği bölgedeki folklorik öğeler, kente karşı cazibe uyandıran unsurlar arasında yerini almaktadır.

4.8.4.4. Yerel Değerlere Sahip Çıkılması

Kentin sahip olduğu gelenek ve görenekler o kentin değerlerini içinde barındırmaktadır. Kent; tarihi, mimarisi ve doğasıyla olduğu kadar gelenek ve görenekleri ile de bir kimlik oluşturur. Kentin bu kimliğinin korunması ve gelecek nesillere aktarılması kentin özgün yapısının korunmasıyla sağlanmaktadır. Her kentin sahip olduğu gelenekleri ve görenekleri vardır. Bazı bölgelerde bayram ya da düğünlerde yöresel kıyafet giyinmek bir gelenek iken, bazı bölgelerde ise şenlik ya da panayırarda söylenen türküler ve maniler kentin yerel değerlerini oluşturur. Cittaslow felsefesinden biri de kentin gelenek ve göreneklerine sahip çıkılmasıdır. Bu doğrultuda turistlerin yerel değerlerin korunmasına yönelik tutumlarını değerlendirmek amacıyla yerel değerlere sahip çıkılması ölçeği katılımcılara yöneltilmiştir.

Tablo 23: Turistlerin Kültürel Farklılıkların ve Yerel Değerlerin Korunmasına Karşı Tutumu

	F	%	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	167	67,9	67,9
Katılıyorum	72	29,3	97,2
Fikrim yok	6	2,4	99,6
Katılmıyorum	1	0,4	100,0
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	
Toplam	246	100,0	

‘Ziyaret ettiğim bölgelerde kültürel farklılıkların ve yerel değerlerin korunması bu bölgelere olan ilgimi artırır’ sorusu için çalışmaya katılan turistlerin %67,9’u “kesinlikle katılıyorum”, %29,3’ü ise “katılıyorum” yanıtını vermiştir. Katılımcıların %2,4’ü ise bu soru için “fikrim yok” seçeneğini işaretlemiş ve %0,4’ü ise bu soru için “katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Kesinlikle katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen katılımcı olmamıştır.

Tablo 23’e bakılarak, katılımcı turistlerin %97,2’sinin kültürel farklılıkların ve yerel değerlerin korunmasına yönelik tutumlarının güçlü olduğu görülmektedir. Dolayısıyla yerel değerlerin korunmasının turistler için önemli bir olgu olduğu ve bu değerlere sahip çıkılmasının, turistlerin kente karşı ilgisi üzerinde etkisi olabilecek bir unsur olduğu gözlemlenmektedir.

Tablo 24: Turistlerin Kültürel ve Geleneksel Deneyimlere Olan İlgisi

	F	%	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	130	52,8	52,8
Katılıyorum	97	39,4	92,3
Fikrim yok	12	4,9	97,2
Katılmıyorum	7	2,8	100,0
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	
Toplam	246	100,0	

‘Turist olarak bulunduğum bölgede yerel yiyeceklerin yöreye uygun otantik bir sunumla servis edilmesi bulunduğum bölgeye olan ilgimi artırır’sorusu için turistlerin %52,8’i “kesinlikle katılıyorum”, %39,4’ü ise bu soru için “katılıyorum” seçeneğini işaretlemiştir. Katılımcıların %4,9’u “fikrim yok” seçeneğini işaretlerken, %2,8’i ise “katılmıyorum” seçeneğini işaretlemiştir. “Kesinlikle katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen katılımcı olmamıştır.

Tablo 24’e bakılarak turistlerin %92,3’ünün kentin sahip olduğu otantik deneyimlerin, bulundukları kente olan ilgileri üzerinde etkisinin olduğusöylenebilmektedir. Turistler kültürel farklılıklara ilgi duymakta ve geleneksel deneyimleri yaşamak istemektedir. Dolayısıyla kentin değerlerinin turistlere

sunulması ya da tanıtılmasının kentin cazibeliği ve çekiciliği açısından önemli bir unsur olduğu görülmektedir.

4.8.4.5. Yaşamaktan Zevk Alınması

Cittaslow felsefesi, yaşamı yaşamaktan zevk alınacak bir hızda yaşanmasını savunmaktadır. Bu doğrultuda turistlerin bu felsefeye karşı tutumlarını değerlendirmek amacıyla yaşamaktan zevk alınması ölçeği deneklere yöneltilmiştir.

Tablo 25: Turistlerin Sakin Yaşama İlgisi

	F	%	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	124	50,4	50,4
Katılıyorum	95	38,6	89,0
Fikrim yok	19	7,7	96,7
Katılmıyorum	8	3,3	100,0
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	
Toplam	246	100,0	

‘Tatillerimi\ziyaretlerimi gösterişli tatil köyleri ve çok yıldızlı otellerden ziyade yerel değerlerin içinde, doğa arasında zevk paylaşımının yapıldığı ve kültürel alışverişin bulunduğu bölgelerde yapmak isterim’ sorusu için katılımcıların %50,4’ü “kesinlikle katılıyorum” ve %38,6’sı ise “katılıyorum” yanıtını vermiştir. Katılımcıların %7,7’si “fikrim yok” yanıtını verirken %3,3’ü ise “katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Kesinlikle katılmıyorum” yanıtını veren katılımcı olmamıştır.

Tablo 25’e göre katılımcı turistlerin %89’u seyahatlerinde doğa içinde zevk paylaşımının yapıldığı kültürel ortamları tercih etmek istemektedir. Bu doğrultuda turistlerin, lüks mekânlardan daha çok kültürel ortamlara ve doğaya daha eğilimli olduğu görülmektedir.

Tablo 26: Sakin Kentte Olmanın Turistler Üzerinde Etkisi

	F	%	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	163	66,3	66,3
Katılıyorum	73	29,7	95,9
Fikrim Yok	5	2,0	98,0
Katılmıyorum	4	1,6	99,6
Kesinlikle Katılmıyorum	1	0,4	100,0
Toplam	246	100,0	

‘Kentın yoğun ve tempolu hayatından çıkıp sakın bir şehirde olmak bana kendimi huzurlu, sakın ve mutlu hissettirdi’ sorusu için katılımcıların %66,3’ü “kesinlikle katılıyorum” ve %29,7’si ise “katılıyorum” seçeneğini işaretlemiştir. Katılımcıların %2’si bu soru için “fikrim yok” yanıtını vermiştir. Katılımcıların %1,6’sı “katılmıyorum” yanıtını vermiş ve %0,4’ü ise “kesinlikle katılmıyorum” yanıtını vermiştir.

Tablo 26’ya göre deneklerin %96’sının sakın kentte bulunmaları kendilerini iyi hissetmelerini sağlamıştır. Oransal dağılımlara bakıldığında sakın kentin turistler için huzurlu bir mekân olduğu görülmektedir. Dolayısıyla sakın kentin turistler açısından kentsel yoğunluktan, kalabalıktan ve hızdan sıyrıldıkları bir bölge olarak nitelendirildiği söylenebilir.

4.8.5. Cittaslow Kent Modelinin Kentsel Çekiciliği

Bir bölgenin doğası, tarihi, ekonomisi ve coğrafi konumu gibi birçok özelliği kentsel çekicilik açısından önem taşımaktadır. İnsanlar için cazip gelen bu özellikler

kentin gelişmişliği ve yerel kalkınmasına önemli bir şekilde etki etmektedir. Kentleri çekici kılan bu özellikler sürdürülebilir bir kent modeli olan Cittaslow’a uyarlanmış ve bu kavramın kentsel çekiciliği araştırılmıştır. Bu bölümde ise Cittaslow kent modelinin kentsel çekiciliği değerlendirilerek, deneklerin bu kavrama karşı ilgileri, tercihleri, eğilimleri ve özenme durumları analiz edilmiştir.

4.8.5.1. Cittaslow’a İlgi

Tablo 27: Turistlerin Yavaş Yaşam Tarzına Olan İlgisi

	F	%	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	74	30,1	30,1
Katılıyorum	91	37,0	67,1
Fikrim Yok	52	21,1	88,2
Katılmıyorum	25	10,2	98,4
Kesinlikle Katılmıyorum	4	1,6	100,0
Toplam	246	100,0	

‘Halfeti de turist olmak yavaş yaşam tarzına olan ilgimi artırdı’ sorusuna katılımcıların %30,1’i “kesinlikle katılıyorum”, %37’si ise “katılıyorum” yanıtını vermiştir. Katılımcıların %21,1’i “fikrim yok” yanıtını vermiştir. Katılımcı turistlerin %10,2’si “katılmıyorum” yanıtını verirken, %1,6’sı ise “kesinlikle katılmıyorum” yanıtını vermiştir.

Tablo 27’ye bakılarak deneklerin %67,1’inin yavaş yaşam tarzına ilgi duyduğu görülmektedir. Cittaslow kent modeli yavaş yaşam tarzını içinde barındırmaktadır. Dolayısıyla katılımcıların %67,1’i Cittaslow kent modeline ilgi duymaktadır.

4.8.5.2. Cittaslow’u Tercih

Tablo 28: Turistlerin CittaslowKenti Tercih Etme Durumları

	F	%	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	104	42,3	42,3
Katılıyorum	80	32,5	74,8
Fikrim Yok	41	16,7	91,5
Katılmıyorum	20	8,1	99,6
Kesinlikle Katılmıyorum	1	0,4	100,0
Toplam	246	100,0	

‘Bir sonraki tatilimin\ziyaretimin Halfeti veya Halfeti gibi ‘Sakin Şehir’ odaklı bölgelerde olmasını tercih ederim’ sorusuna katılımcıların %42,3’ü “kesinlikle katılıyorum” ve %32,5’i ise “katılıyorum” yanıtını vermiştir. Katılımcı turistlerin %16,7’si “fikrim yok” yanıtını işaretlemiştir. Diğer katılımcıların ise %8,1’i “katılmıyorum” yanıtını vermiş ve %0,4’ü ise “kesinlikle katılmıyorum” seçeneğini işaretlemiştir.

Tablo 28’e bakılarak Halfeti’ye gelen turistlerin % 74,8’i bir sonraki tatil ziyaretlerini sakin şehir odaklı bölgelerde geçirmek istemektedir. Dolayısıyla Tablo 28’e bakılarak Cittaslow’un turistler üzerinde etkileyici ve çekici bir kent modeli olduğu söylenebilir. Bölgeye gelen ziyaretçilerin %74’ü Cittaslow’a ilgi duyarak sonraki ziyaretlerinde yine Cittaslow olan bir kenti tercih edecektir.

4.8.5.3. Cittaslow’a Eğilim

Tablo 29: Turistlerin CittaslowKente Karşı Eğilimleri

	F	%	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	104	42,3	42,3
Katılıyorum	95	38,6	80,9
Fikrim yok	36	14,6	95,5
Katılmıyorum	11	4,5	100,0
Kesinlikle Katılmıyorum	0	0	
Toplam	246	100,0	

‘Cittaslow bu şehri yeniden ziyaret etmemde olumlu yönde etkilidir’ sorusu için katılımcıların %42,3’ü “kesinlikle katılıyorum”, %38,6’sı ise “katılıyorum” yanıtını vermiştir. Araştırmaya katılan turistlerin %14,6’sı bu soru için “fikrim yok” yanıtını vermiş, %4,5’i ise “katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Kesinlikle katılmıyorum” yanıtını veren katılımcı olmamıştır.

Tablo 29’a göre deneklerin %80,9’u Cittaslow’a karşı olumlu yaklaşımdadır ve turistlerin bulunduğu kenti yeniden ziyaret etmelerinde Cittaslow’un etkili bir tercih sebebi olduğu görülmektedir. Dolayısıyla turistlerin ziyaret ettikleri bölgenin sakin kent yaklaşımli bir bölge olması, turistlerin bu kent modeline yöneldiklerini ve bu bölgeyi yeniden ziyaret etmelerinde Cittaslow’un önemli bir etkisinin olabileceğini göstermektedir.

4.8.5.4. Cittaslow’a Özenme

Tablo 30: Turistlerin CittaslowKente Özenme Durumları

	F	%	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	103	41,9	41,9
Katılıyorum	89	36,2	78,0
Fikrim yok	26	10,6	88,6
Katılmıyorum	26	10,6	99,2
Kesinlikle katılmıyorum	2	0,8	100,0
Toplam	246	100,0	

‘Şu anda yaşadığım bölgenin Halfeti gibi ‘sakin şehir’ yaklaşımli bir bölge olmasını isterim’ sorusu için katılımcıların %41,9’u “kesinlikle katılıyorum”, %36,2’si ise “katılıyorum” yanıtını vermiştir. Katılımcıların %10,6’sı bu soru için “fikrim yok” yanıtını vermiştir. Katılımcıların %10,6’sı bu soru için “katılmıyorum yanıtını” vermiş ve %0,8’i ise “kesinlikle katılmıyorum” yanıtını vermiştir.

Tablo 30’a bakılarak katılımcıların %78’inin Cittaslow kent modeline özendiği söylenebilmektedir. Tablo 30’a bakılarak araştırmaya katılan turistler, Cittaslow ağına dâhil olan Halfeti’ye özenmiş ve yaşadıkları bölgenin de Halfeti gibi sakin kent yaklaşımli bir bölge olmasını istemiştir. Dolayısıyla Cittaslow Halfeti’de yaşamayan katılımcılar, Cittaslow modeline özenerek kendi yaşam alanlarının da bu kent modeline benzer nitelikte olmasını istemektedir.

4.9. YEREL HALK AÇISINDAN CİTTASLOW KENT MODELİNİN KENTSEL ÇEKİCİLİĞİ

4.9.1. Demografik Özellikler

Araştırmanın demografik özellikler kısmında Halfeti’de yaşayan katılımcıların yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, medeni durum, aylık gelir, geçim kaynağı ve yerleşim yeri gibi ifadeler çoktan seçmeli sorular olarak hazırlanıp katılımcılara yöneltilmiştir. Katılımcıların demografik özellikleri frekans dağılımları yüzdeleri ve kümülatif yüzdeleri alınarak değerlendirilmiş, bazı demografik unsurlar yerleşim yeri ile çapraz tablo oluşturularak yorumlanmıştır.

4.9.1.1. Yaş

Tablo 31: Yerel Halkın Yaş Özellikleri

Yaş	F	%	Kümülatif Yüzde
18-24	35	17,5	17,5
25-34	55	27,5	45,0
35-44	48	24,0	69,0
45-54	39	19,5	88,5
55-64	18	9,0	97,5
65+	5	2,5	100,0
Toplam	200	100,0	

Araştırmaya katılan yerel halkın demografik özellikler kapsamında yaş dağılımları incelendiğinde, katılımcıların %17,5’i 18-24 yaş aralığında ve %27,5’i ise 25-34 yaş grubu aralığındadır. Katılımcıların %24’ü 35-44 yaş grubunda ve %19,5’i ise 45-54 yaş aralığındadır. 55-64 yaş grubunu oluşturan katılımcılar %9 ve 65 yaş ve üzerinde olan katılımcıların yüzdelik dağılımı ise %2,5’tir.

Tablo 31’e göre Halfeti’de araştırmaya katılan kitlenin yaş dağılımları arasında belirgin bir farklılık olmamakla beraber, 55-64 yaş ve 65 yaş grubundaki

deneklerin çalışmaya katılım oranının nispeten daha az olduğu görülmektedir. Bu durumda, bu yaş grubundaki deneklerin okuryazar oranının az olması ve çalışmaya katılımda istekli olmamaları etkili olmuştur.

Tablo 32: Yerel Halkın Yaş ve Yerleşim Yeri Çapraz Tablosu

Yaş		Yerleşim Yeri		Toplam
		Eski Halfeti	Yeni Halfeti	
18-24	Sayı	9	26	35
	%	4,5%	13,0%	17,5%
25-34	Sayı	20	35	55
	%	10,0%	17,5%	27,5%
35-44	Sayı	29	19	48
	%	14,5%	9,5%	24,0%
45-54	Sayı	25	14	39
	%	12,5%	7,0%	19,5%
55-64	Sayı	12	6	18
	%	6,0%	3,0%	9,0%
65+	Sayı	5	0	5
	%	2,5%	0,0%	2,5%
Toplam	Sayı	100	100	200
	%	50,0%	50,0%	100,0%

Tablo 32'ye göre çalışmaya katılan deneklerin yaşları 18-24 ve 25-34 yaş aralığındaki katılımcılar genç yaş grubu, 35-44 ve 45-54 yaş aralığındaki katılımcılar orta yaş grubu ve 55-64 ve 65 yaş ve üzeri katılımcılar ise yaşlı yaş grubu olarak kabul edildiğinde;

- Yeni Halfeti yerleşmesinde yaşayan katılımcıların Eski Halfeti yerleşmesinde yaşayan katılımcılara göre, genç nüfusun çalışmaya daha fazla katılım gerçekleştirdiği görülmektedir. Eski Halfeti'de ise 35-44 yaş ve 45-54 yaş aralığındaki orta yaş grubundan katılımın Yeni Halfeti'ye göre daha fazla olduğu görülmektedir. Bu durum Eski Halfeti'de yerleşim nüfusunun Yeni Halfeti'ye göre daha az olması ve

bu bölgede yaşayan halkın genellikle esnaflardan ya da yaşlı yaş grubundan oluşmasından kaynaklıdır.

4.9.1.2. Cinsiyet

Tablo 33: Yerel Halkın Cinsiyet Durumu

Cinsiyet	F	%	Kümülatif Yüzde
Kadın	96	48,0	48,0
Erkek	104	52,0	100,0
Toplam	200	100,0	

Araştırmaya katılan deneklerin %52'si erkek, %48'i ise kadın katılımcılardan oluşmaktadır. Tablo 33'e göre yerel halkın çalışmaya katılım oranındaki cinsiyet dağılımında büyük bir farklılık görülmemektedir.

4.9.1.3. Eğitim Düzeyi

Tablo 34: Yerel Halkın Eğitim Düzeyi

Eğitim Düzeyi	F	%	Kümülatif Yüzde
İlkokul	51	25,5	25,5
Lise ve dengi	79	39,5	65,0
Lisans	63	31,5	96,5
Lisansüstü	7	3,5	100,0
Toplam	200	100,0	

Araştırmaya katılan deneklerin %39,5'i lise ve dengi eğitim düzeyine sahiptir. Lisans düzeyinde eğitime sahip olan katılımcılar ise %31,5'dir. Katılımcıların %25,5'i ilkokul ve %3,5'i ise lisansüstü eğitim seviyesine sahiptir.

Tablo 34, yerel halkın eğitim seviyesinin lise dengi ve lisans mezunu ağırlıkta olduğunu göstermektedir.

Tablo 35: Yerel Halkın Eğitim Düzeyi ve Yerleşim Yeri Çapraz Tablosu

			Yerleşim Yeri		Toplam
			Eski Halfeti	Yeni Halfeti	
Eğitim düzeyi	İlkokul	Sayı	37	14	51
		%	18,5%	7,0%	25,5%
	Lise ve dengi	Sayı	44	35	79
		%	22,0%	17,5%	39,5%
	Lisans	Sayı	17	46	63
		%	8,5%	23,0%	31,5%
	Lisansüstü	Sayı	2	5	7
		%	1,0%	2,5%	3,5%
Toplam	Sayı	100	100	200	
	%	50,0%	50,0%	100,0%	

Eğitim düzeyi ve yerleşim yeri çapraz tablosu incelendiğinde;

- Eski Halfeti halkının %22'si lise dengi ve %18,5'i ise ilkokul eğitim düzeyine sahiptir. Eski Halfeti halkının %8,5'i lisans mezunu ve %1'i ise lisansüstü mezunudur
- Yeni Halfeti halkının ise %23'ü lisans mezunu, %17,5'i ise lise ve dengi okullardan mezun olmuştur. Katılımcılardan %7'si ilkokul mezunu ve %2,5'i ise lisansüstü mezunudur.

Tablo 35'e bakılarak Yeni Halfeti yerleşmesinde yaşayan halkın Eski Halfeti yerleşmesinde yaşayan halka göre eğitim seviyesinin daha yüksek olduğu gözlemlenmektedir. Eski Halfeti'de yaşayan yerel halkın eğitim seviyesinin Yeni Halfeti'ye göre düşük olmasında, bu bölgedeki yerleşim ve nüfus sıklığının Yeni Halfeti'ye göre daha az olması faktörü etkilidir. Yapılan bireysel görüşmeler sonucunda, Eski Halfeti yerleşmesinde yaşayıp eğitim alan kişilerin şehrin merkezine taşındığı ya da farklı illere göç ettiği gözlemlenmiştir. Bölgede yaşayan katılımcılar ise esnaf, tüccar ve emekli halk kesiminden oluşmaktadır. Yeni Halfeti'nin eğitim seviyesinin yüksek olmasında ise eğitim kurumlarının bu bölgede toplanması etkili bir faktör olabilmektedir. Bunun yanında hastane, kaymakamlık ve belediye gibi kurumların Yeni Halfeti yerleşmesinde yapılması, bölgenin eğitim seviyesinin Eski Halfeti'ye göre daha yüksek olmasında etkili bir faktör olduğu düşünülmektedir.

4.9.1.4. Medeni Durum

Tablo 36: Yerel Halkın Medeni Durumu

Medeni Durum	F	%	Kümülatif Yüzde
Evli	127	63,5	63,5
Bekâr	73	36,5	100,0
Toplam	200	100,0	

Çalışmaya katılan deneklerin %63,5'i evli ve %36,5'i ise bekâr katılımcılardan oluşmaktadır.

4.9.1.5. Aylık Gelir

Tablo 37: Yerel Halkın Aylık Gelir Durumu

Aylık Gelir	F	%	Kümülatif Yüzde
0-2020	82	41,0	41,0
2021-3000	62	31,0	72,0
3001-5000	49	24,5	96,5
5001+	7	3,5	100,0
Toplam	200	100,0	

Çalışmaya katılan yerel halkın aylık gelir durumu incelendiğinde %41'i 0-2020 TL arasında aylık gelire sahiptir. Katılımcıların %31'inin aylık geliri 2021-3000 TL arasındadır. Aylık geliri 3001-5000 TL olan katılımcılar ise %24,5'tir. Katılımcıların %3,5'inin aylık geliri ise 5000 TL ve üzerindedir.

Tablo 37'ye göre deneklerin aylık gelir durumu değerlendirildiğinde yerel halkın tarım, turizm ve ticaret gibi iş alanlarında istihdamlarının sağlandığı gerekçesiyle, halkın aylık gelir durumu belirli standartlardadır. Halfeti'nin ekonomisi ve coğrafi konumu göz önüne alındığında, bölgede sanayinin gelişmemiş olması iş alanlarını tarım, ticaret, (esnaf ve zanaatkarlık) ve turizm gibi alanlara

yönlendirmiştir. Bu durumun ise aylık gelir durumunu belirleyen temel etmenlerden biri olduğu düşünülmektedir.

4.9.1.6. Yerleşim Durumu

Tablo 38: Yerel Halkın Yerleşim Durumu

	F	%	Kümülatif Yüzde
Burada doğdum	155	77,5	77,5
İş kurmak için göç ettim	21	10,5	88,0
Sakin şehir olduğu için göç ettim	4	2,0	90,0
Tayin oldum	12	6,0	96,0
Diğer	8	4,0	100,0
Toplam	200	100,0	

Araştırmaya katılan katılımcılara ‘Halfeti’ye nasıl yerleştiniz?’ sorusu yöneltildiğinde çalışmaya katılan deneklerin Halfeti’ye yerleşme durumları/nedenleri değerlendirilmiştir. Yerel halkın %77,5’i Halfeti’de doğmuş, %10,5’i iş kurmak için göç etmiş, %6’sı tayin olmuştur. Çalışmaya katılan deneklerin %4’ü ise diğer sebeplerle Halfeti’ye yerleşmiş ve %2’si ise sakin şehir olduğu için bölgeye göç etmiştir.

Tablo 38’e bakılarak Halfetili halkın bölgeye yerleşme durumları değerlendirildiğinde, halkın %77,5’lik çoğunluğu Halfeti’de doğduğu için bölgede yaşamını sürdürmektedir. Bunun yanında bölgeye iş kurmak için göç eden halk, kentte turizmin etkin olmasıyla turizm ve ticarete yönelmiştir.

4.9.1.7. Geçim Kaynağı

Tablo 39: Yerel Halkın Geçim Kaynağı

	F	%	Kümülatif Yüzde
Tarım	20	10,0	10,0
Turizm	33	16,5	26,5
Ticaret	52	26,0	52,5
Hayvancılık	9	4,5	57,0
Hizmet alanı	27	13,5	70,5
Diğer	59	29,5	100,0
Toplam	200	100,0	

Araştırmaya katılan yerel halkın geçim kaynağı değerlendirildiğinde bölgede yaşayan yerli halkın %29,5'i diğer seçeneğini işletlemiştir. Araştırmaya katılan yerel halkın %26'sı ticaretle uğraşmaktadır. Katılımcıların %16,5'i turizm alanında çalışırken, %13,5'i ise hizmet sektöründe çalışmaktadır. Yerel halkın %10'u tarım sektöründe çalışmakta, %4,5'i ise hayvancılıkla geçimini sağlamaktadır.

Tablo 39 değerlendirildiğinde, Halfeti'de yerel halkın geçim kaynağında ticaret ve turizmin ağırlıkta olduğu görülmektedir. Bu duruma, Halfeti'nin doğal görünümü ile turistik bir destinasyon merkezi olması, bölgede turizm ve ticaret alanlarının gelişmesinde etkili olmuştur. Diğer iş alanlarında çalışan kesim ise serbest meslek grubunu ya da emekli olan kesimi kapsamaktadır.

4.9.2. Cittaslow Kavramına İlişkin Bilgi Düzeyinin Sorgulanması

4.9.2.1. Cittaslow Bilinirliğinin Sorgulanması

Tablo 40: Yerel Halkın Cittaslow Bilgi Düzeyi

	F	%	Kümülatif Yüzde
Evet	156	78,0	78,0
Hayır	22	11,0	89,0
Fikrim yok	22	11,0	100,0
Toplam	200	100,0	

‘Cittaslow (Sakin Kent) hakkında bir bilginiz var mı?’ sorusu için çalışmaya katılan deneklerin %78’i “evet” yanıtını vererek bu kavramı bildiğini belirtmiştir. Çalışmaya katılan halkın %11’i ise “hayır” yanıtını vererek bu kavramı bilmediğini ifade etmiştir. Deneklerin %11’i ise “fikrim yok” yanıtını vermiştir.

Tablo 40’a göre yerel halkın %78’lik çoğunluğu Cittaslow kavramını bilmektedir. Bunun yanında Tablo 40, Halfeti halkının %11’inin Cittaslow kavramını bilmediğini, yerel yönetimlerin yaptığı Cittaslow bilgilendirme eğitimlerinin halka tam anlamıyla ulaşmadığını ve dolayısıyla halkın belirli kesimlerinin Cittaslow kent modelini tanımadığını göstermektedir.

Tablo 41: Yerel Halkın Sakin Kent Bilgisi ve Yerleşim Yeri Çapraz Tablosu

			Yerleşim Yeri		Toplam
			Eski Halfeti	Yeni Halfeti	
	Evet	Sayı	75	81	156
		%	37,5%	40,5%	78,0%
	Hayır	Sayı	12	10	22
		%	6,0%	5,0%	11,0%
	Fikrim yok	Sayı	13	9	22
		%	6,5%	4,5%	11,0%
Toplam		Sayı	100	100	200
		%	50,0%	50,0%	100,0%

Sakin kent bilgisi ve yerleşim yeri çapraz tablosu değerlendirildiğinde;

- Yeni Halfeti’de yaşayan yerli halkın %40,5’i Cittaslow kavramını bilirken, Eski Halfeti’de yaşayan yerel halkın %37,5’i Cittaslow kavramını bilmektedir.
- Yeni Halfeti halkının %5’i ve Eski Halfeti halkının ise %6’sı Cittaslow kavramını bilmemektedir.
- Yeni Halfeti halkının %4,5’i Cittaslow kavramı için fikrim yok yanıtını verirken, Eski Halfeti halkının %6,5’i Cittaslow kavramı için fikrim yok yanıtını vermiştir.

Tablo 41’e bakılarak; Eski Halfeti yerleşmesi, özellikle doğasıyla Cittaslow kent modeline en çok uyumlu bölgelerden biri olmasına rağmen, Cittaslow kavramı Yeni Halfeti’de daha fazla bilinmektedir. Bu durum, Yeni Halfeti yerleşmesinin eğitim seviyesinin Eski Halfeti yerleşmesinden daha yüksek olması ile ilişkilendirilebilmektedir (bkz. Tablo 35). Dolayısıyla bölgede eğitim seviyesinin artması ile kavramın bilinirliğinin artması arasında doğru orantılı bir ilişki olduğu söylenebilmektedir.

4.9.2.2. Cittaslow Halfeti Bilinirliğinin Sorgulanması

Tablo 42: Yerel Halkın Cittaslow Halfeti Bilinirliğinin Sorgulanması

	F	%	Kümülatif Yüzde
Evet	157	78,5	78,5
Hayır	14	7,0	85,5
Fikrim yok	29	14,5	100,0
Toplam	200	100,0	

‘Halfeti Cittaslow (Sakin Kent) ağına dâhil midir?’ sorusuna yerel halkın verdiği cevaplar değerlendirildiğinde %78,5’i “evet” yanıtını vermiştir. Çalışmaya katılan halkın %7’si “hayır” yanıtını verirken %14,5’i ise “fikrim yok” yanıtını vermiştir.

Tablo 42'ye göre yerel halkın %78'i yaşadıkları bölgenin Cittaslow ağına dâhil bir kent olduğunu bilmektedir. Yerel halkın Halfeti'nin Cittaslow ağına dâhil olduğunu bilmemesi ya da herhangi bir fikir uyandırmaması, Cittaslow'un bölgedeki etkinliğinin ulaşamadığı kitlelerin de var olduğunu göstermektedir.

4.9.2.3. Yavaş Hareketi (Slow Movement)'nden Doğan Kavramların Bilinirliği

- **Slow Food (Yavaş Yemek)**

Tablo 43: Yerel Halkın Slow Food (Yavaş Yemek) Bilgisi

	F	%	Kümülatif Yüzde
Slow Food (Yavaş Yemek)	70	35,0	100,0
Toplam	200	100,0	

Araştırmaya katılan yerel halkın %35'i slow food kavramını bilmektedir. Slow food kavramı teorik olarak yerel halk tarafından kısmen bilinse de, Halfeti'de slow food'a yönelik faaliyetler etkin bir şekilde yürütülmektedir. Dolayısıyla slow food kavramının daha bilinçli bir şekilde yürütülmesi ve anlaşılması için slow food'a dair bilgilendirme ve eğitim çalışmalarının, kent için önem taşıdığı düşünülmektedir.

- **Slow Life (Yavaş Yaşam)**

Tablo 44: Yerel Halkın Slow Life (Yavaş Yaşam) Bilgisi

	F	%	Kümülatif Yüzde
Slow Life (Yavaş Yaşam)	53	26,5	100,0
Toplam	200	100,0	

Araştırmaya katılan yerel halkın %26,5'i slow life kavramını bilmektedir. Tablo 44, Halfeti'de yaşayan yerel halkın yavaş yaşam bilgi düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla yerel halka Cittaslow'un amacı, önemi ve hedeflerinin aktarılmasında yerel yönetimlerin payının büyük olduğu düşünülmektedir.

- **Slow City (Yavaş Kent)**

Tablo 45: Yerel Halkın Slow City (Yavaş Kent) Bilgisi

	F	%	Kümülatif Yüzde
Slow City (Yavaş Şehir)	97	48,5	100,0
Toplam	200	100,0	

Araştırmaya katılan yerel halkın %48,5'i slow city kavramını bilmektedir. Tablo 45, Halfeti'de yaşayan yerel halkın neredeyse yarısının slow city kavramını bildiğini göstermektedir. Cittaslow ve slow city kavramları karşılık olarak aynı anlamlara sahiptir. Cittaslow kavramının slow city kavramına göre daha fazla bilinmesinin (bkz. Tablo 40) Cittaslow kavramının uluslararası alandaki etkinliğinin bir sonucu olduğu düşünülmektedir.

- **Slow Tourism (Yavaş Turizm)**

Tablo 46: Yerel Halkın Slow Tourism (Yavaş Turizm) Bilgisi

	F	%	Kümülatif Yüzde
Slow Toursim (Yavaş Turizm)	56	28,0	100,0
Toplam	200	100,0	

Tablo 46, Halfeti halkının %28'inin yavaş turizm kavramını bildiğini göstermektedir. Cittaslow kentlerde sürdürülebilirliğin devamı ve doğal kaynakların bölgeyi ziyaret edenturistler tarafından bilinçli bir şekilde kullanımı için, yavaş turizm kavramı önemli bir yer tutmaktadır. Bu bakımdan yerel halkın kente gelen turistlere yavaş turizm hakkında doğru bir şekilde yön vermesi için, yavaş turizmi tanımlarının ve bilinçlenmelerinin önemli olduğu düşünülmektedir.

- **Hiçbiri**

Tablo 47: Yerel Halkın Yavaş Hareketinden Doğan Kavramları Bilmeme Yüzdeleri

	F	%	Kümülatif Yüzde
Hiçbiri	75	37,5	100,0
Toplam	200	100,0	

Araştırmaya katılan yerli halkın %37,5'i yavaş hareketinden doğan kavramların hiçbirini bilmemektedir. Cittaslow'un da benimsediği bu kavramların bilinmemesi, yerel halkın yavaşlık felsefesine karşı yabancı kaldığının bir sonucudur. Bu durumun, yaşam kalitesini artırmak ve yaşamını yaşamaktan zevk alacak şekilde tasarlamak isteyen bir kişinin, yavaş felsefesini günlük yaşam tarzına/alışkanlığına uyarlamasını zorlaştıracığı düşünülmektedir.

4.9.3. Yerel Halkın Kente Olan İlgileri Ve Kentin Cezbettiği Faktörler

Cittaslow felsefesi; tüketim odaklı hayatın insanlara mutluluk ve huzur getirmediği, insanların farklı bir yaşam biçimi aramalarını kentsel boyuta taşıyarak Cittaslow hareketinin ortaya çıktığını savunmuştur (Cittaslow Türkiye, 2019). Bu bakımdan katılımcıların kente karşı ilgileri ve kentin kendilerinde en fazla cezbediği unsuru belirlemek adına iki alt grupta katılımcılara sorular yöneltilmiştir.

4.9.3.1. Kente Karşı İlg

Tablo 48: Yerel Halkın Kenti Huzurlu Bulma Eğilimi

	F	%	Kümülatif Yüzde
Evet	175	87,5	87,5
Hayır	19	9,5	97,0
Fikrim yok	6	3,0	100,0
Toplam	200	100,0	

‘Yaşadığınız bölgeyi huzurlu buluyor musunuz?’ sorusu için katılımcıların %87,5’i “evet”, %9,5’i “hayır” ve %3’ü ise “fikrim yok” yanıtını vermiştir.

Tablo 48’e göre Cittaslow Halfeti sakinlerinin, bulundukları bölgede kendilerini huzurlu hissederek kente karşı ilgi duydukları görülmektedir.

Tablo 49: Yerel Halkın Kenti Huzurlu Bulma Eğilimi ve Yerleşim Yeri Çapraz Tablosu

			Yerleşim Yeri		Toplam
			Eski Halfeti	Yeni Halfeti	
Yaşadığınız bölgeyi huzurlu buluyor musunuz?	Evet	Sayı	85	90	175
		% Yaşadığınız bölgeyi huzurlu buluyor musunuz?	48,6%	51,4%	100,0%
		% Yerleşim Yeri	85,0%	90,0%	87,5%
		% Toplam	42,5%	45,0%	87,5%
	Hayır	Sayı	12	7	19
		% Yaşadığınız bölgeyi huzurlu buluyor musunuz?	63,2%	36,8%	100,0%
		% Yerleşim Yeri	12,0%	7,0%	9,5%
		% Toplam	6,0%	3,5%	9,5%
	Fikrim yok	Sayı	3	3	6
		% Yaşadığınız bölgeyi huzurlu buluyor musunuz?	50,0%	50,0%	100,0%
		% Yerleşim Yeri	3,0%	3,0%	3,0%
		% Toplam	1,5%	1,5%	3,0%
Toplam		Sayı	100	100	200
		% Yaşadığınız bölgeyi huzurlu buluyor musunuz?	50,0%	50,0%	100,0%
		% Yerleşim Yeri	100,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	50,0%	50,0%	100,0%

Katılımcıların ‘yaşadığınız bölgeyi huzurlu buluyor musunuz?’ sorusu için verdikleri cevaplar değerlendirildiğinde;

- Yeni Halfeti halkının % 45’i, Eski Halfeti halkının ise %42,5’i “evet” yanıtını vermiştir.
- Eski Halfeti halkının %6’sı, Yeni Halfeti halkının %3,5’i bu soru için “hayır” yanıtını vermiştir.
- “Fikrim yok” yanıtı her iki yerleşim bölgesinde de %1,5 ‘dir.

Tablo 49’a göre Yeni Halfeti’de yaşayan halk, kenti daha fazla huzurlu bulmaktadır. Eski Halfeti’de dönemsel yaşanan turizm hareketliliğinin kalabalık ve gürültü sorunlarını beraberinde getirdiği ve bu durumun kentin kentsel sakinliğini gölgelediği görülmektedir. Eski Halfeti’de yaşamını sürdüren halk, kentin bölgesel tanınırlığının artması ve turizm destinasyonu olarak tercih edilmesinin, yaşam alanlarında eskisi kadar rahat ve özgürce hareket edemediklerini ve bu durumdan dolayı kentte belirli dönemlerde yaşanan turizm hareketliliği ve yoğunluğunun kente olumsuz etki ettiğini belirtmiştir.

Tablo 50: Yerel Halkın Halfeti’de Yaşama Memnuniyeti

	F	%	Kümülatif Yüzde
Evet	156	78,0	78,0
Hayır	20	10,0	88,0
Fikrim yok	24	12,0	100,0
Toplam	200	100,0	

‘Halfeti’de yaşadığınız için kendinizi şanslı hissediyor musunuz?’ sorusu için yerel halkın %78’i “evet”, %10’u “hayır”, %12’si ise “fikrim yok” yanıtını vermiştir.

Tablo 50’ye göre yerel halkın Halfeti’de yaşama memnuniyeti değerlendirildiğinde %78’inin Halfeti’de yaşadığı için memnun olduğu ve Halfeti’nin yerel halk için yaşanılabilir cazip bir bölge olduğu görülmektedir. Diğer oranlara bakıldığında ise “fikrim yok” ve “hayır” yanıtlarının değerlendirilmesi için yerleşim yeri ile çapraz tablo oluşturulmuştur.

Tablo 51: Yerel Halkın Yaşam Memnuniyeti ve Yerleşim Yeri Çapraz Tablosu

			Yerleşim Yeri		Total
			Eski Halfeti	Yeni Halfeti	
Halfeti'de yaşadığınız için kendinizi şanslı hissediyor musunuz?	Evet	Sayı	88	68	156
		% Halfeti'de yaşadığınız için kendinizi şanslı hissediyor musunuz?	56,4%	43,6%	100,0 %
		% Yerleşim yeri	88,0%	68,0%	78,0%
		% Toplam	44,0%	34,0%	78,0%
	Hayır	Sayı	6	14	20
		% Halfeti'de yaşadığınız için kendinizi şanslı hissediyor musunuz?	30,0%	70,0%	100,0 %
		% Yerleşim yeri	6,0%	14,0%	10,0%
		% Toplam	3,0%	7,0%	10,0%
	Fikrim yok	Sayı	6	18	24
		% Halfeti'de yaşadığınız için kendinizi şanslı hissediyor musunuz?	25,0%	75,0%	100,0 %
		% Yerleşim yeri	6,0%	18,0%	12,0%
		% Toplam	3,0%	9,0%	12,0%
Toplam		Sayı	100	100	200
		% Halfeti'de yaşadığınız için kendinizi şanslı hissediyor musunuz?	50,0%	50,0%	100,0 %
		% Yerleşim yeri	100,0%	100,0%	100,0 %
		% Toplam	50,0%	50,0%	100,0 %

Araştırmaya katılan katılımcıların ‘Halfeti'de yaşadığınız için kendinizi şanslı hissediyor musunuz?’ sorusu ile yerleşim yeri çapraz tablosuna değerlendirildiğinde;

- Eski Halfeti halkının %44’ü, Yeni Halfeti halkının ise %34’ü “evet” yanıtını vermiştir.
- “Hayır” yanıtı değerlendirildiğinde Eski Halfeti halkının %3, Yeni Halfeti halkının ise %7’si “hayır” yanıtını vermiştir.

- “Fikrim yok” yanıtı değerlendirildiğinde Eski Halfeti halkının %3’ü Yeni Halfeti halkının ise %9’u “fikrim yok” yanıtını vermiştir.

Tablo 51 değerlendirildiğinde; Eski Halfeti halkının yaşam düzeyi memnuniyetinin Yeni Halfeti halkına göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Yapılan gözlemler sonucunda, Eski Halfeti’de doğal yaşam alanlarının fazla olması, yerel halk için cezbedici bir faktördür. Yeni Halfeti halkı ise Fırat’ın kendilerine sunduğu doğayı bırakmak zorunda kalıp, kurak ve düz bir alana yerleşmiştir. Yeni Halfeti halkı, bölgesel gelişmişlik düzeyinin artırılması gerektiğini, gençler için istihdam alanlarının ve sosyal aktivite ve faaliyetlerini gerçekleştirecek merkezlerin ya da alanların bölgede daha da etkin olması gerektiğini ifade etmektedir. Bu durum yerel halkın Yeni Halfeti’de yaşama memnuniyeti ile paralel bir ilişkiye sahiptir.

4.9.3.2. Kentten Etkilenilen Faktör

Tablo 52: Yerel Halkın Kentten Etkilendiği Faktörlerin Belirlenmesi

	F	%	Kümülatif Yüzde
Şehrin kalabalığından uzak sakin şehir olması	119	59,5	59,5
Verimli tarım topraklarına sahip olması	5	2,5	62,0
Turistik bir bölge olması	24	12,0	74,0
Masrafsız ve yaşamın ucuz olması	32	16,0	90,0
Diğer	20	10,0	100,0
Toplam	200	100,0	

‘Halfeti’de sizi en çok cezbeden unsur nedir?’ sorusu için çalışmaya katılan katılımcıların %59,5’i Halfeti için “şehrin kalabalığından uzak sakin şehir olması” seçeneğini işaretlemiştir. Katılımcıların %16’sı “masrafsız ve yaşamın ucuz olması” seçeneğinin kendileri için çekici bir faktör olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların %12’si Halfeti’nin “turistik bir bölge olması”nın kendileri için çekici bir unsur

olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların %10'u diğersebepleri işaretlerken %2,5'i ise "verimli tarım topraklarına sahip olması" bakımından kenti cazip bulmaktadır.

Tablo 52 değerlendirildiğinde kentin sakin kent olması katılımcıları en çok cezbeden faktör olduğu görülmektedir. Kentin kalabalık ve hızlı yaşam alanlarından kendini sıyrarak özgünlüğünü koruması ve sakin kent olması kentte yaşayan yerel halk için cezbedici bir faktördür. Tablo 52'ye bakıldığında kentin masrafsız ve yaşamın ucuz olmasının, kent için çekici bir faktör olduğu görülmektedir. Yine kentin turizm kenti olması kenti cazip kılan etmenler arasında olduğu görülmektedir.

4.9.4. Cittaslow Politikalarının Yerel Halkın Kente Olan İlgisi Üzerindeki Etkisi

Cittaslow Birliği 1999 yılında İtalya'nın Greve in Chianti kentinde kurulan ve nüfusu 50.000'in altında olan kentlerin üye olabildiği uluslararası bir belediyeler birliğidir. Cittaslow'a üye olabilmek için birliğin belirlediği kriterlerinve geliştirilen projelerin uygulanması gerekmektedir. Kentlerin kriterler çerçevesinde yaptığı çalışmalar puanlanmakta ve bir kentin üye olması için 50 ve üzerinde puan alması gerekmektedir (Cittaslow Türkiye, 2019). Cittaslow Türkiye'nin resmi internet sitesinde yer alan bu kriterlerin uygulamadaki gerçekleştirdiği proje ve faaliyetler doğrultusunda, kentte yaşayan halkın kente karşı ilgisini değerlendirmek amacıyla bu politikalar gruplandırılmıştır. Bu politikalar şu şekildedir.

4.9.4.1. Çevre Politikaları

Çevre politikaları kriteri, kentin insan sağlığı üzerinde yaratacağı olumsuz etkilerin azaltılması, enerji kullanımının çevreye vereceği zararın önüne geçilmesi, sürdürülebilir enerji kaynaklarının kullanımının artırılmasını hedeflemektedir (Çakar, 2016, s.29). Çevre politikaları kapsamında gerçekleştirilmesi beklenen faaliyetlerin amacı çevreci bir belediye yaratmak ve halkın sağlığını korumaktır (Akman, 2018, s. 90). Çevre politikaları, halkın içme suyundan çevrenin ve doğanın korunmasına

kadar birçok faaliyeti kapsamaktadır. Bu doğrultuda çevre politikaları kapsamında belirlenen iki ölçek yerel halka yöneltilmiştir.

Tablo 53: Yerel Halkın Çevre Politikalarına Karşı İlgisi

	F	%	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle katılıyorum	100	50,0	50,0
Katılıyorum	75	37,5	87,5
Fikrim yok	19	9,5	97,0
Katılmıyorum	4	2,0	99,0
Kesinlikle katılmıyorum	2	1,0	100,0
Toplam	200	100,0	

‘Halfeti’nin doğası, çevre dostu olması ve burada organik ürünlerin bulunması bölgeye olan kentsel aidiyet duygumu artırmaktadır’ sorusu için katılımcıların %50’si “kesinlikle katılıyorum” ve %37,5’i ise “katılıyorum” yanıtını vermiştir. Katılımcıların %9,5’i “fikrim yok”, %2’si “katılmıyorum” ve %1’i ise “kesinlikle katılmıyorum” yanıtını vermiştir.

Tablo 53’e bakılarak Halfeti halkının kentin doğa dostu ve çevreci bir yapıda olmasının, kente olan aidiyet duygularını artırdığını ve kenti daha yaşanılabilir ve cazip buldukları yönünde değerlendirilmektedir.

Tablo 54: Yerel Halkın Çevre Politikalarına Karşı İlgisi

	F	%	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	78	39,0	39,0
Katılıyorum	65	32,5	71,5
Fikrim yok	13	6,5	78,0
Katılmıyorum	34	17,0	95,0
Kesinlikle Katılmıyorum	10	5,0	100,0
Toplam	200	100,0	

‘Yaşadığım bölgede gürültü ve hava kirliliğinin olmaması buradaki sağlıklı yaşam hissiyatımı artırmaktadır’ sorusu için katılımcıların %39’u “kesinlikle katılıyorum” ve %32,5’i ise “katılıyorum” yanıtını vermiştir. Katılımcıların %6,5’i “fikrim yok” yanıtını verirken %17’si ise “katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Diğer katılımcıların %5’i ise “kesinlikle katılmıyorum” yanıtını vermiştir.

Tablo 54’e göre yerel halkın yaşamlarını sürdürdükleri bölgede hava kirliliğinin olmaması yerel halk için kenti daha yaşanılabilir kılmaktadır. Kentte sağlıklı yaşam hissiyatının artması kentte yaşanılabilirliği daha cazip kılmakla beraber, burada yaşayan halk için kentsel aidiyet duygusunda da önemli bir şekilde etki etmektedir.

Tablo 55: Yerel Halkın Çevre Politikasına İlgisi ve Yerleşim Yeri Çapraz Tablosu

			Yerleşim Yeri		Toplam
			Eski Halfeti	Yeni Halfeti	
Yaşadığım bölgede gürültü ve hava kirliliğinin olmaması buradaki sağlıklı yaşam hissiyatımı artırmaktadır(Çevre politikası)	Kesinlikle Katılıyorum	Sayı	36	42	78
		% Çevre politikası	46,2%	53,8%	100,0%
		% Toplam	18,0%	21,0%	39,0%
	Katılıyorum	Sayı	17	48	65
		% Çevre politikası	26,2%	73,8%	100,0%
		% Toplam	8,5%	24,0%	32,5%
	Fikrim yok	Sayı	10	3	13
		% Çevre politikası	76,9%	23,1%	100,0%
		% Toplam	5,0%	1,5%	6,5%
	Katılmıyorum	Sayı	29	5	34
		% Çevre politikası	85,3%	14,7%	100,0%
		% Toplam	14,5%	2,5%	17,0%
Toplam			100	100	200
			50,0%	50,0%	100,0%
			50,0%	50,0%	100,0%

Çevre politikası ve yerleşim yeri çapraz tablosu değerlendirildiğinde;

- Yeni Halfeti halkının %21'i "kesinlikle katılıyorum" yanıtını verirken, Eski Halfeti halkının %18'i "kesinlikle katılıyorum" yanıtını vermiştir.
- Yeni Halfeti halkının %24'ü "katılıyorum" yanıtını verirken, Eski Halfeti halkının %8,5'i "katılıyorum" yanıtını vermiştir.
- Eski Halfeti halkı bu soru için %5'i "fikrim yok" yanıtını işaretlerken, Yeni Halfeti halkının %1,5'i bu soru için "fikrim yok" yanıtını işaretlemiştir. Eski Halfeti halkının %14,5'i "katılmıyorum" seçeneğini işaretlerken, Yeni Halfeti halkının %2,5'i "katılmıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. Eski Halfeti halkının %4'ü "kesinlikle katılmıyorum" yanıtını verirken, Yeni Halfeti halkının %1'i "kesinlikle katılmıyorum" yanıtını vermiştir.

Tablo 55'e göre bu soru için katılım oranının Yeni Halfeti'de Eski Halfeti'ye göre daha yüksek olması, Eski Halfeti'nin yoğun turizm sezonlarında sakin kent kavramını yitirmesinden kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Kentin doğası ve çevresiyle bir bütün kent olması, burada yaşayan yerel halk için cezbedici bir etken olarak görünse de dönem dönem (Mart ayından Ekin ayına kadar) bölgede turizm hareketliliğinin yaşanması bölgedeki yerel halkı rahatsız etmekte, tekne müzikleri, tur gruplarının eğlenceleri ve yaşanan çevre kirliliği yerel halka kent sorunu olarak geri dönmektedir.

4.9.4.2. Alt Yapı Politikaları

Altyapı politikaları bağlamında ise tarihi merkezlerin ıslahı ve iyileştirilmesi için planlar ve/veya kültürel ve tarihi değerler üzerine çalışmalar yapılması; güvenli ulaşım ve trafik için planlar yapılması; okullar ve kamu binalarına bağlanan bisiklet yollarının yapılması; özel taşıtlar yerine uygun alternatif taşıma ve trafiğin toplu taşıma araçları ve yaya alanları ile bütünleştirilmesi için (toplu taşımayla bağlantılı ilave kentsel araba park alanları, yürüyen merdivenler, yürüyen bantlar, teleferik,

bisiklet yolları, okullar, işyerleri ve benzerlerine erişim sağlayan yaya güzergâhları) planlar yapılması; kamusal ve kamuyla ilgisi olan alanların engelliler için erişilebilir olması, mimari engellerin kaldırılması ve teknolojilere erişimin sağlanmasını garanti altına almak üzere altyapıların teşvik edilmesi; aile yaşantısına ve yerel aktivitelere (eğlence, spor aktiviteleri, okul ve aile arasında bağ oluşturmayı amaçlayan aktiviteler, yaşlılar ve kronik hastalar için evde yardımı da kapsayan yardım çalışmaları, sosyal tesisler, belediye çalışma saatlerinin düzenlenmesi, umumi tuvaletler) yardımcı olacak programların teşvik edilmesi (Sungur, 2013, s. 643). Altyapı politikalarından yola çıkılarak oluşturulan ölçek ise katılımcı sorular ise aşağıda değerlendirilmiştir.

Tablo 56: Doğal ve Yöresel Ürünleri Destekleyen Ticaret Alanlarının Bölge Ekonomisine Etkisi

	F	%	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	86	43,0	43,0
Katılıyorum	58	29,0	72,0
Fikrim yok	38	19,0	91,0
Katılmıyorum	15	7,5	98,5
Kesinlikle Katılmıyorum	3	1,5	100,0
Toplam	200	100,0	

‘Halfeti’de doğal ve yöresel ürünleri destekleyen ticaret alanlarının olması bölge ekonomisini güçlendirmektedir’ sorusu için katılımcıların %43’ü “kesinlikle katılıyorum”, %29’u ise “katılıyorum” yanıtını vermiştir. Katılımcıların %19’u “fikrim yok” yanıtını verirken %7,5’i “katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Katılımcıların %1,5’i ise “kesinlikle katılmıyorum” yanıtını vermiştir.

Tablo 56’ya göre kentte yaşayan yerel halkın %71’inin doğal ve yöresel ürün pazarının yerel kalkınmaya etki etkisi olduğunu düşündüğü ve bu ürünlerin satışa sunulmasının bölge ekonomisinde etkili olduğu görülmektedir.

Tablo 57: Doğal ve Yöresel Ürünleri Destekleyen Ticaret Alanlarının Bölge Ekonomisine Etkisi ve Yerleşim Yeri Çapraz Tablosu

			Yerleşim Yeri		
			Eski Halfeti	Yeni Halfeti	
					Toplam
Halfeti'de doğal ve yöresel ürünleri destekleyen ticaret alanlarının olması bölge ekonomisini güçlendirmektedir (Alt Yapı Politikası)	Kesinlikle Katılıyorum	Sayı	58	28	86
		% Alt Yapı Politikası	67,4%	32,6%	100,0%
		% Toplam	29,0%	14,0%	43,0%
	Katılıyorum	Sayı	35	23	58
		% Alt Yapı Politikası	60,3%	39,7%	100,0%
		% Toplam	17,5%	11,5%	29,0%
	Fikrim yok	Sayı	5	33	38
		% Alt Yapı Politikası	13,2%	86,8%	100,0%
		% Toplam	2,5%	16,5%	19,0%
	Katılmıyorum	Sayı	2	13	15
		% Alt Yapı Politikası	13,3%	86,7%	100,0%
		% Toplam	1,0%	6,5%	7,5%
	Kesinlikle Katılmıyorum	Sayı	0	3	3
		% Alt Yapı Politikası	0,0%	100,0%	100,0%
		% Toplam	0,0%	1,5%	1,5%
Toplam		Sayı	100	100	200
		% Alt Yapı Politikası	50,0%	50,0%	100,0%
		% Toplam	50,0%	50,0%	100,0%

Alt yapı politikası ve yerleşim yeri çapraz tablosu değerlendirildiğinde;

- Eski Halfeti halkının %29'u "kesinlikle katılıyorum" yanıtını verirken Yeni Halfeti halkının %14'ü "kesinlikle katılıyorum" yanıtını vermiştir.

- Tablo 57’ye bakılarak Eski Halfeti halkının %17,5’i “katılıyorum” yanıtını verirken, Yeni Halfeti halkının %11,5’i “katılıyorum” yanıtını vermiştir.
- Katılımcılardan Eski Halfeti bölgesinde yaşayan halkın %2,5’i “fikrim yok” yanıtını verirken, Yeni Halfeti bölgesinde yaşayan halkın %16,5’i “fikrim yok” yanıtını vermiştir.
- Eski Halfeti halkının %1’i “katılmıyorum” yanıtını verirken, Yeni Halfeti bölgesinde yaşayan halkın %6,5’i “katılmıyorum” yanıtını vermiştir. Eski Halfeti bölgesinde “kesinlikle katılmıyorum” seçeneğini işaretleyen katılımcı olmamıştır. Yeni Halfeti bölgesinin %1,5’i “kesinlikle katılmıyorum” seçeneğini işaretlemiştir.

Tablo 57 değerlendirildiğinde Eski Halfeti bölgesinde yöresel ve doğal ürünleri destekleyen ticaret alanlarının bölge ekonomisini güçlendirdiği görülmektedir. Fakat Yeni Halfeti bölgesinde benzer nitelikte ticaret alanlarının yetersiz ve/veya sınırlı sayıda olması Yeni Halfeti’de yaşayan yerel halkın bu ticaret alanlarının eksikliğini yaşamasına neden olmaktadır. Katılımcılara göre Yeni Halfeti yerleşmesinde organik gıda pazarlarının ya da yöresel ürünleri destekleyen ticaret alanlarının sınırlı olması bölgesel ekonominin gelişmesi için bir dezavantaj olarak görülmektedir. Bu ticaret alanlarının, Eski Halfeti ile Yeni Halfeti arasında organik bir bağ ile desteklenerek her iki yerleşim yerinde de faaliyetlerini aktif bir şekilde sürdürülmesi gerektiği düşünülmektedir.

Tablo 58: Kentte Sosyal İmkânlardan İyi Koşullarda Yararlanabilme

	F	%	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	38	19,0	19,0
Katılıyorum	50	25,0	44,0
Fikrim yok	28	14,0	58,0
Katılmıyorum	54	27,0	85,0
Kesinlikle Katılmıyorum	30	15,0	100,0
Toplam	200	100,0	

‘Halfeti’de sosyal imkânlardan iyi koşullarda yararlanabiliyorum’ sorusu için katılımcıların %19’u “kesinlikle katılıyorum” %25’i ise “katılıyorum” yanıtını vermiştir. “Fikrim yok” yanıtını veren katılımcılar %14’tür. Katılımcıların %27’si “katılmıyorum” seçeneğini işaretlemiş, %15’i ise “kesinlikle katılmıyorum” seçeneğini işaretlemiştir.

Tablo 58’e göre katılımcıların %44’ünün sosyal imkânlardan yararlanabildiği görülmektedir. Oransal dağılımlara bakılarak yerleşim yeri ile çapraz tablo oluşturulmuştur.

Tablo 59: Kentte Sosyal İmkânlardan İyi Koşullarda Yararlanabilme ve Yerleşim Yeri Çapraz Tablosu

			Yerleşim Yeri		Toplam
			Eski Halfeti	Yeni Halfeti	
Halfeti’de sosyal imkânlardan iyi koşullarda yararlanabiliyorum (Alt Yapı Politikası)	Kesinlikle Katılıyorum	Sayı	33	5	38
		% Alt Yapı Politikası	86,8%	13,2%	100,0%
		% Toplam	16,5%	2,5%	19,0%
	Katılıyorum	Sayı	33	17	50
		% Alt Yapı Politikası	66,0%	34,0%	100,0%
		% Toplam	16,5%	8,5%	25,0%
	Fikrim yok	Sayı	11	17	28
		% Alt Yapı Politikası	39,3%	60,7%	100,0%
		% Toplam	5,5%	8,5%	14,0%
	Katılmıyorum	Sayı	11	43	54
		% Alt Yapı Politikası	20,4%	79,6%	100,0%
		% Toplam	5,5%	21,5%	27,0%
	Kesinlikle Katılmıyorum	Sayı	12	18	30
		% Alt Yapı Politikası	40,0%	60,0%	100,0%
		% Toplam	6,0%	9,0%	15,0%
Toplam		Sayı	100	100	200
		% Alt Yapı Politikası	50,0%	50,0%	100,0%
		% Toplam	50,0%	50,0%	100,0%

Araştırmaya katılan katılımcıların verdiği yanıtlara göre çapraz tablo değerlendirildiğinde;

- Eski Halfeti yerleşmesinde yaşayan halkın %16,5'i "kesinlikle katılıyorum" yanıtı verirken, Yeni Halfeti yerleşmesinde yaşayan halkın %2,5'i "kesinlikle katılıyorum" yanıtını vermiştir.
- Eski Halfeti bölgesinde yaşayan halkın %16,5'i bu soru için "katılıyorum" yanıtını verirken, Yeni Halfeti bölgesindeki halkın %8,5'i "katılıyorum" yanıtını vermiştir.
- Çalışmaya katılan Eski Halfeti bölgesindeki katılımcıların %5,5'i "fikrim yok" yanıtını verirken, Yeni Halfeti bölgesindeki katılımcıların ise %8,5'i "fikrim yok" yanıtını vermiştir.
- Eski Halfeti bölgesindeki katılımcıların %5,5'i "katılmıyorum" ve %6'sı ise "kesinlikle katılmıyorum" yanıtını verirken, Yeni Halfeti bölgesindeki katılımcıların ise %21,5'i "katılmıyorum" ve %9'u ise "kesinlikle katılmıyorum" yanıtını vermiştir.

Tablo 59'a göre Yeni Halfeti yerleşmesinde yaşayan halkın sosyal imkânlardan yeterince faydalanamadığı, dolayısıyla bölgede gerekli alt yapı çalışmaları ile yerel halkın faydalanabileceği sosyal ve kültürel alanları oluşturmak için plan ve projelerin güçlendirilmesi gerektiği görülmektedir. Cittaslow alt yapı politikaları ile yerel halkın sosyal uyumla kültürel kaynaşmanın gerçekleşebileceği mekânların yapılandırılması, kentin yaşanılabilirliğini artıracak ve kenti daha cazip hale getireceği düşünülmektedir.

4.9.4.3. Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları

Bilim adamları tarafından 1960'lardan beri 'yaşam koşulları' olarak kullanılan ve birçok konuyu içeren (ulaşım, kentlerdeki hijyenik koşullar, halk sağlığı gibi) "yaşam kalitesi" terimi 90'lı yıllardan itibaren sosyologlar tarafından araştırmalarda kullanılmaya başlanmıştır. Günümüzde ise, tek bir tanımı olmayan ve

farklı bakış açılarına (ekonomik ve sosyal) göre anlamı değişen bir kavram haline gelmiştir. Yaşam kalitesi, çok genel olarak, kentlinin ihtiyacı olan hizmetlerin ve tüm koşulların arz ve talebi arasındaki oran olarak açıklanmakta ve karmaşık bir göstergeler dizini olarak tanımlanabilir (Yıldız, 2007).

Metropol yaşamı ile yavaş şehir yaşamı aralarındaki bu temel farklılık, sürdürülebilirlik anlamında yerel halkın yaşam kalitesinin devamlılığını gösterecektir. Sahip olunan doğal, kültürel ve ekonomik kaynakları; sadece günümüz insanı ya da turistin temel gereksinimi için söz konusu değildir (Mutdoğan, 2010; Kozak, 2013). Aksine, ilerleyen yıllarda da benzer bir yaşama sahip olmayı hayal eden gelecek kuşakların beklentilerini de karşılayacak şekilde yaşam standardının koruma altına alınmasını hedefleyen bir anlayış biçimi olan sürdürülebilirlik, son yıllarda dünyanın birçok ülkesinde doğal kaynakların kullanımı açısından ele alınmaktadır. Bu kaynakların yok olmasının, yerel halkın yaşam kalitesinin de yok olması anlamına geldiği de bilinmektedir (Bilgi, 2013; Ecerel ve Özmen, 2009).

Tablo 60: Kentin Sakin Kent Olmasının Yerel Halkın Yaşam Kalitesine Etkisi

	F	%	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	69	34,5	34,5
Katılıyorum	74	37,0	71,5
Fikrim yok	41	20,5	92,0
Katılmıyorum	16	8,0	100,0
Toplam	200	100,0	

‘Halfeti’nin sakin kent olması yaşam kalitemi artırdı’ sorusu için araştırmaya katılan yerel halkın %34,5’i “kesinlikle katılıyorum” ve %37’si ise “katılıyorum” yanıtını vermiştir. Araştırmaya katılan yerel halkın %20,5’i “fikrim yok” yanıtını verirken, %8’i ise “katılmıyorum” yanıtını vermiştir. “Kesinlikle katılmıyorum” yanıtını veren katılımcı olmamıştır.

Tablo 60 değerlendirildiğinde yerel halkın %71’5’i Halfeti’nin sakin kent olmasının kentsel yaşam kalitelerinin artması üzerinde etkisi olduğunu düşünmektedir. Yerel halkın yaşam kalitesinin artması, Cittaslow’un kentsel yaşam kalitesi politikaları ile değerlendirilebilmektedir.

Tablo 61: Kentin Sakin Kent Olmasının Yerel Halkın Yaşam Kalitesine Etkisi ve Yerleşim Yeri Çapraz Tablosu

			Yerleşim Yeri		
			Eski Halfeti	Yeni Halfeti	
					Toplam
Halfeti’nin sakin kent olması yaşam kalitemi artırdı (Kentsel Yaşam Kalitesi)	Kesinlikle	Sayı	46	23	69
	Katılıyorum	% Kentsel Yaşam Kalitesi	66,7%	33,3%	100,0%
		% Toplam	23,0%	11,5%	34,5%
		Katılıyorum	Sayı	37	37
		% Kentsel Yaşam Kalitesi	50,0%	50,0%	100,0%
		% Toplam	18,5%	18,5%	37,0%
		Fikrim yok	Sayı	14	27
		% Kentsel Yaşam Kalitesi	34,1%	65,9%	100,0%
		% Toplam	7,0%	13,5%	20,5%
		Katılmıyorum	Sayı	3	13
		% Kentsel Yaşam Kalitesi	18,8%	81,3%	100,0%
		% Toplam	1,5%	6,5%	8,0%
Toplam		Sayı	100	100	200
	% Kentsel Yaşam Kalitesi	50,0%	50,0%	100,0%	
	% Toplam	50,0%	50,0%	100,0%	

Tablo 61'e göre araştırmaya katılan,

- Eski Halfeti halkının %23'ü “kesinlikle katılıyorum” yanıtı verirken, Yeni Halfeti halkının %11,5'i “kesinlikle katılıyorum” yanıtını vermiştir.
- Eski Halfeti halkının %18,5'i “katılıyorum” yanıtını verirken Yeni Halfeti halkının %18,5'i “katılıyorum” seçeneğini işaretlemiştir.
- Fikrim yok yanıtı değerlendirildiğinde Eski Halfeti halkının %7'si “fikrim yok” yanıtını vermiş, Yeni Halfeti halkının ise %13,5'i “fikrim yok” yanıtını işaretlemiştir.

- Eski Halfeti halkının %1,5'i "katılmıyorum" yanıtını verirken, Yeni Halfeti halkının %6,5'i "katılmıyorum" yanıtını vermiştir.

Tablo 61'e göre araştırmaya katılan Eski Halfeti halkının %41,5'i kentsel yaşam kalitesinin arttığını düşünürken, Yeni Halfeti halkının %30'u kentsel yaşam kalitesinde değişimler yaşamıştır. Bu duruma bakılarak Eski Halfeti bölgesinin Yeni Halfeti bölgesine göre daha çok Cittaslow'un kazanımlarından ve kimliğinden yararlandığı görülmektedir. Dolayısıyla Yeni Halfeti bölgesinde yapılacak olan plan, proje ve uygulamalarla kentsel yaşam kalitesine dair politikaların güçlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Tablo 62: Kentin Yerel Kalkınmasının Değerlendirilmesi

	F	%	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	77	38,5	38,5
Katılıyorum	84	42,0	80,5
Fikrim yok	30	15,0	95,5
Katılmıyorum	7	3,5	99,0
Kesinlikle Katılmıyorum	2	1,0	100,0
Toplam	200	100,0	

'Halfeti 2013'den bu yana yerel kalkınmada olumlu yönde gelişti' sorusu için araştırmaya katılan yerel halkın %38,5'i "kesinlikle katılıyorum", %42'si ise "katılıyorum" yanıtını vermiştir. Deneklerin %15'i "fikrim yok" yanıtını verirken %3,5'i "katılmıyorum", %1'i ise "kesinlikle katılmıyorum" yanıtı vermiştir.

Tablo 62 değerlendirildiğinde, deneklerin %80,5'i Halfeti'nin 2013'den bu yana yerel kalkınmasının olumlu yönde geliştiğini belirtmektedir. Halfeti, 2013 yılında Cittaslow birliğine dâhil olmuştur. Dolayısıyla Cittaslow'un Halfeti'nin yerel kalkınmasında etkili bir kent modeli olduğu düşünülmektedir.

Tablo 63: Sakin Kentin Bölgenin Ekonomik Gelişimine Etkisi

	F	%	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	79	39,5	39,5
Katılıyorum	60	30,0	69,5
Fikrim yok	56	28,0	97,5
Katılmıyorum	5	2,5	100,0
Toplam	200	100,0	

‘Halfeti sakin kent olduktan sonra bölgenin ekonomik gelişmişlik seviyesi arttı’ sorusu için araştırmaya katılan deneklerin %39’5’i “kesinlikle katılıyorum”, %30’u ise “katılıyorum” seçeneğini işaretlemiştir. Katılımcıların %28’i “fikrim yok” seçeneğini işaretlemiş, %2,5’i ise “katılmıyorum” seçeneğini işaretlemiştir.

Tablo 63’e göre yerel halkın %69,5’i, Cittaslow’un bölgenin ekonomik gelişimine katkıda bulunduğunu düşünmektedir. Cittaslow ile birlikte kentteki turizm etkinliklerinin canlanmasının, kentin ekonomisine katkı sağladığını göstermektedir.

4.9.5. Cittaslow Kent Modelinin Kentsel Çekiciliği

4.9.5.1. Cittaslow’a İlgi

Tablo 64: Yerel Halkın Cittaslow’a İlgi

	F	%	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	136	68,0	68,0
Katılıyorum	62	31,0	99,0
Fikrim yok	2	1,0	100,0
Toplam	200	100,0	

‘Bir kentte günlerimi hissederek yaşamak, her günümü anlamlı kılmak ve hayattan zevk almak, o şehre olan bağımlılığımı artırır’ sorusu için çalışmaya katılan Halfeti halkının %68’i “kesinlikle katılıyorum” yanıtını verirken, %31’i ise “katılıyorum” yanıtını vermiştir. Yerel halkın %1’i ise “fikrim yok” yanıtını

vermiştir. Katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum seçeneğini işaretleyen katılımcı olmamıştır.

Tablo 64’e bakılarak Halfeti’de yaşayan yerel halkın Cittaslow’a olan ilgisi değerlendirilmiştir. Tablo 64, Cittaslow’un ‘yaşamın yaşamaktan zevk alınması’ felsefesinin, yerli halkın kente olan bağlılıklarında etkiliolan bir yaşam felsefesi olduğunu göstermektedir. Yerel halkın %99’u yaşamın yaşamaktan zevk alınmasının, kenti cazip kılan bir etkenolduğunu belirtmiştir. Tablo 64’e bakıldığında “kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” seçeneklerini işaretleyen katılımcının olmaması da bu yargıyı destekler niteliktedir.

Tablo 65: Kentin Tanınmasında Cittaslow Etkisi

	F	%	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	133	66,5	66,5
Katılıyorum	40	20,0	86,5
Fikrim yok	25	12,5	99,0
Katılmıyorum	1	0,5	99,5
Kesinlikle Katılmıyorum	1	0,5	100,0
Toplam	200	100,0	

‘Halfeti Cittaslow (Sakin Kent) kent olduktan sonra kentin tanınırlığı arttı’ sorusu için araştırmaya katılan katılımcıların %66,5’i “kesinlikle katılıyorum” %20’si ise “katılıyorum” yanıtını vermiştir. Katılımcıların %12,5’i “fikrim yok” yanıtını vermiştir. Katılımcıların 0,5’i “katılmıyorum” yanıtını verirken %0,5’i ise “kesinlikle katılmıyorum” yanıtını vermiştir.

Tablo 65’e bakılarak Cittaslow kavramının yerel halkın kente karşı ilgileri üzerinde etkisi değerlendirilmiştir. Katılımcıların %86,5’i kadar çoğunluğu kentin Cittaslow olduktan sonra tanınırlığının arttığını belirtmiştir. Dolayısıyla Cittaslow kent modelinin, yerel halk tarafından ilgi duyulan ve kentin tanınmasında ya da tanıtılmasında etkili olan bir kent modeli olduğu söylenebilmektedir.

4.9.5.2. Cittaslow’u Tercih

Tablo 66: Yerel Halkın Destinasyon Tercihlerinde Cittaslow Tercihi

	F	%	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	130	65,0	65,0
Katılıyorum	54	27,0	92,0
Fikrim yok	10	5,0	97,0
Katılmıyorum	3	1,5	98,5
Kesinlikle Katılmıyorum	3	1,5	100,0
Toplam	200	100,0	

‘Boş zamanlarımı büyük/lüks/kalabalık alışveriş merkezlerinden daha çok, doğal bütünlüğü bozulmamış kafamı dinleyebileceğim ve fiziksel olarak dinlenebileceğim ortamları tercih ederim’ sorusu içinearaştırmaya katılan katılımcıların %65’i “kesinlikle katılıyorum” ve %27’si ise “katılıyorum” seçeneğini işaretlemiştir. Diğer katılımcıların %5’i “fikrim yok” yanıtını verirken, %1,5’i “katılmıyorum” ve %1’5’i ise “kesinlikle katılmıyorum” seçeneğine yönelmiştir.

Tablo 66’ya bakılarak araştırmaya katılan yerli halkın %92’sinin boş zamanlarını da sakin yerleşmelerde geçirmek istediği görülmektedir. Dolayısıyla bireyler sakin kentte yaşasalar da, dinlenme ya da destinasyon tercihlerininine sakin şehir odaklı bölgelerde olmasını istemektedir. Böylece, yerli halkın Cittaslow’u tercih etmesinde, bu ağı dâhil olan kentlerin ideal ve tercih edilebilir nitelikteki kentler olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

4.9.5.3. Cittaslow’a Eğilim

Tablo 67: Yerel Halkın Cittaslow’a Karşı Eğilimleri

	F	%	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	134	67,0	67,0
Katılıyorum	57	28,5	95,5
Fikrim Yok	6	3,0	98,5
Katılmıyorum	2	1,0	99,5
Kesinlikle Katılmıyorum	1	0,5	100,0
Toplam	200	100,0	

‘Yaşamın karmaşıklığı, kalabalığı ve gürültüsüyle bütünleşmiş hızlı şehirler, bana kendimi mutsuz, kaygılı ve huzursuz hissettirir’ sorusu için araştırmaya katılan katılımcıların %67’si “kesinlikle katılıyorum” %28,5’i ise “katılıyorum” yanıtını vermiştir. Katılımcıların %3’ü “fikrim yok” yanıtını verirken %1’i “katılmıyorum” yanıtını vermiş ve %0,5’i ise “kesinlikle katılmıyorum” yanıtını vermiştir.

Tablo 67’ye bakılarak yerel halkın Cittaslow kent modeline eğilimleri değerlendirilmiştir. Hızlanan yaşam temposuna ayak uyduramayan ve gün geçtikçe monotonlaşan ve aynılanan yaşam tarzının, yerel halkın mutsuzluk ve huzursuzluk duygusunun uyanmasına neden olacaktır. Bu durum ise yerel halkın yaşam arayışına ve Cittaslow kent modeline eğilim göstermesine itecektir. Tablo 67’ye göre yerel halkın %95,5’inin Cittaslow kent modeline eğilimli olduğu görülmektedir.

4.9.5.4. Cittaslow’a Özenme

Tablo 68: Yerel Halkın Cittaslow’a Karşı Özenme Durumları

	F	%	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	124	62,0	62,0
Katılıyorum	65	32,5	94,5
Fikrim Yok	9	4,5	99,0
Katılmıyorum	2	1,0	100,0
Toplam	200	100,0	

‘Bahçede kendi sebzemi meyvemi yetiştirmek ya da organik gıda pazarlarından sağlıklı ve güvendiğim yiyecekleri alabilmek, yaşadığım bölgeye olan duygusal bağımlılığımı artırır’ sorusu için araştırmaya katılan katılımcıların %62’si “kesinlikle katılıyorum” %32,5’i ise “katılıyorum” yanıtını vermiştir. Katılımcıların %4,5’i “fikrim yok” yanıtını verirken, %1’i ise “katılmıyorum” yanıtını vermiştir.

Tablo 68’e bakılarak katılımcıların Cittaslow’a özenme durumları değerlendirilmiştir. Cittaslow’un slow food kavramından doğan bir kent modeli olması, Cittaslow’un yavaş yemekle ilişkilendirilmesine ve katılımcıların bulundukları bölgede yavaş yemeğe verilen önemin, kente karşı duygusal bağılıklarında etkili olabileceği değerlendirilmiştir. Bu bakımdan kentte organik gıda pazarlarının oluşturulması, bireylerin kente karşı duygusal bağımlılıklarını artırmakta ve bu bireylerin Cittaslow kent modeline özenmelerini sağlamaktadır.

SONUÇ

Cittaslow, sürdürülebilir bir yerel kalkınma modelidir. Odak noktasında insan ve insan yaşamını olumsuz etkileyen faktörleri en az seviyeye indirerek, mevcut doğal, kültürel, tarihi ve fiziki değerlerin korunması ve sürdürülebilirlik ilkesine uyarak gelecek kuşaklara aktarılması vardır. Bunun yanında sakin kent hareketi, insanların sosyalleşebilecekleri, sürdürülebilir değerleri, doğayı, gelenek ve görenekleri koruyan, yenilenebilir enerji kaynakları kullanan, alt yapı sorunları olmayan, teknolojinin kolaylıklarından faydalanan kentlerin öncülüğünde gelişen bir yerel kalkınma modelidir.

Cittaslow hareketi, slow food hareketini kent düzeyine taşıyarak İtalya'nın dört belediye başkanı ve Carlo Petrini'nin desteği ile başlamıştır. Aynı amacı paylaşan farklı kentlerin katılımı ile Cittaslow küresel bir ağa ulaşmıştır. Bununla birlikte, hareketin küresel doğası, bu ağa üye olan her kent için özgün anlamlara sahip olabilmektedir. Cittaslow ağında, her kent kendi özgün yapısı ile gelişerek, kent kimliğini kendi yerel değerleri ile korumaktadır. Bu sayede kentlerin aynılan kentler olmasını engellenerek, tektip ve standart kentlerin önüne geçmeye çalışılmıştır. Bunun yanında yavaş yaşam tarzıyla ilgili, kentte yaşayan bireylerde yavaş hareketinden doğan kavramlarla ilgili farkındalığın oluşması, Türkiye'de ki yavaş kentlere ilgi duyulmasını ve bu kentlerin tanınmasını sağlayacaktır. Yavaş şehirle, insanlar için daha cazip hale geldikçe bu bireyler yavaş şehirlere yerleşmeyi tercih etmek isteyecektir. Fakat bu durum nüfus artışına neden olacak ve Cittaslow'un nüfus kriteri ile uyuşmayan bir durumla karşı karşıya kalınacaktır. Dolayısıyla diğer şehirlerde yaşayan bireylerin “yavaş” kenti benimsemesi ya da “Cittaslow” kent modeli yolunda bir yol izleyeceği kaçınılmaz olacaktır.

Küreselleşen dünyaya bir başkaldırı niteliğinde olan Cittaslow hareketi, sadece kentler için değil; yemek, yaşam, turizm, eğitim, moda gibi akla gelebilecek insan hayatını sürdürmesi için hayatımıza dâhil olan bütün kavramları ele almıştır. Yavaşlık sadece kentle ya da yemek ile tamamlanabilecek bir kavram değildir. Bu kavramlar yavaşlığın temelini oluşturan ve yavaş hareketinin doğmasını sağlayan süreçleri oluşturmaktadır. Yavaşlık ile sadece kentsel yaşam kalitesi değil yaşam,

düşünce kalitesi ve ruh sağlığı da olumlu yönde etkilenecektir. Carlo Petrini bu hareket için ayaklandığında, hareketin evrensel düzeyde yayılıp birçok alanda etkinliğini gösterdiği bir hareket olacağını düşünemezdi fakat hareketin insanları biraz olsun yavaşlatacağından emindi. Kentleşme hızında akıp giden insanoğlu, yalnızca geleneklerini, özgünlüklerini ya da kültürlerini değil, kendini ve var oluş amacını unutmaması, yavaş hareketinin hayatımızdaki önemini bir kez daha hatırlatmaktadır.

Cittaslow her ne kadar küreselleşme karşıtı bir hareket olarak ortaya çıksa da, kendi markasını ve adını duyurmak için küreselleşmeden de faydalanmaktadır. Halfeti Sosyal ve Kültür Hizmetleri müdürü Eşref Arıkan, kentin pazarlanmasında ve tanıtılmasında internet ağlarının çok etkili olduğunu, kente gelen çoğu turistin kenti internet aracılığıyla keşfettiğini öne sürmektedir. Yine Karagölün uluslararası boyutlarda tanınması bitkiden parfüm ve kolonya pazarına uluslararası anlamda açılması kentin tanınırlığında etkili unsurlar olmaktadır.

Cittaslow ağında olan kentler, yalnızca kendine özgü özelliklere sahip olan destinasyon merkezleri olmaktadır. Cittaslow kent modelinin turistler açısından çekiciliği değerlendirildiğinde, kente gelen turistlerin %70'inin Halfeti'den en çok etkilendikleri unsurun sakin kent olması, Cittaslow çekiciliğini ortaya koymaktadır. Bu durum Cittaslow ağına dâhil olan kentlerin bilinirliğini artırarak, ziyaretçilerin gözünde olumlu bir imaj sergilediğini göstermektedir. Dolayısıyla sürdürülebilir kent modelinin, kentle yeni tanışan insanlar tarafından ilgi odağı haline geldiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Cittaslow felsefesinin turistler için cezbedici ve tercih edilebilir olma özelliği, elde edilen sonuçlar ışığında değerlendirildiğinde, Cittaslow felsefesinin kente gelen ziyaretçiler tarafından olumlu bir imajla karşılandığı görülmektedir. Cittaslow felsefesinin benimsediği organik gıdanın tercih edilmesi ve bu gıdalara önem verilmesi turistler açısından tercih edilebilir boyutlardadır. Turistlerin %86'sının bulundukları bölgede fast food yerine organik gıdaya yönelmeleri slow food'a olan destekleyici yaklaşımlarının bir sonucudur. Dolayısıyla Cittaslow kentlerdeki organik ürünlerin pazarlanması ve sağlıklı yemek ve gıdaların tercih edilmesi turizm destinasyonu seçimlerinde tercih edilebilir bir özellik olmakla birlikte, kenti cazip

kılan etmenlerden biri olduğu gör÷lmektedir. Cittaslow’un üzerinde önemle durduğu gastronomi ve mutfak zevkinin turistler üzerinde çekici bir olgu olduğu sonucuna varılmaktadır. Halfeti’ye gelen turistler yerel lezzet arayışına girip bölgenin en meşhur olan yemeğini tanımak istemektedir. Arıkan, “Halfeti’ye yalnızca Şabut balığı yemek için gelen turistlerimiz dahi var. Bölgenin yöresel yemekleri turistler açısından ilgi uyandırmakta. Slow food’u destekleyen restoranlarımızda yöresel yemeklerin ön plana çıkması, turistleri bu lezzetleri keşfetme isteğine itmektedir. Bu durum ise yerel lezzetlerimizin tanıtılmasında büyük önem taşımaktadır” ifadesinde bulunması da bu sonucu destekler niteliktedir.

Cittaslow felsefelerinden bir diğeri olan sürdürülebilir ve geleneksel el sanatlarının korunmasının da kenti cazip kılan bir faktör olduğu gör÷lmektedir. Turist katılımcıların %88,6’sının el emeği ve organik ürünlere daha eğilimli olması, bölgede gerçekleşen el sanatları sergisinin, organik ürün pazarlarının, el emeği dükkanların kent için cazibe uyandırdığı ve bu sanatların kentin yerel kimliğinin tanıtılmasında etkili unsurlar olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Yerel duyarlılık ve özgünlüğün korunmasının turistlerde ilgi uyandırması, Cittaslow felsefesini de turistler açısından çekici kılmaktadır. Halfeti’de halk eğitim tarafından gerçekleştirilen el emeği ürünleri sergisinde bulunan ürünlere turistlerin yoğun ilgi göstermesi, Halfetili kadınların el emeğinden yaptığı ahşap işçiliği, hediyeelik süs eşyaları, amugurimi ve kabak süsleme sanatlarının turistlerin ilgisini çekerek bu ürünlere yönelip satın alması da elde ettiğimiz sonucu destekler niteliktedir.

Cittaslow felsefesinden bir diğeri olan yöresel etkinlik ve faaliyetlerin yaşatılmasının kente gelen turistler üzerindeki etkisi değerlendirilmiş ve turistlerin %88,2’sinin bu etkinliklere ilgi duyduğu ve bu faaliyetlerin bulundukları kente olan ilgileri ve çekiciliklerini artırdığı sonucuna ulaşılmaktadır. Kentin geleneksel geçmişinin yaşatılarak kentin özgün kimliği ile buluşturulması, bölgeye gelen turistlere farklı kültür ve geleneklerin tanıtılmasını sağlayarak, kültür ve değerlerin kaynaşmasını sağlamaktadır. Dolayısıyla Cittaslow’un benimsediği bu felsefe turistler için çekici nitelikte olup, kentin tarihi ve geleneksel geçmişinin tanıtılmasında ve yaşatılmasında önemli bir rol üstlenmektedir. Halfeti’de yılın belirlenen günlerinde Cittaslow faaliyetleri kapsamında gerçekleştirilen meyve

yemekleri festivali, karagöl festivali ve tohum şenliği gibi etkinliklere yurt içinden ve yurt dışındanyoğun bir katılımın gerçekleşmeside bu sonucu destekler niteliktedir.

Cittaslow'un yerel değerlere sahip çıkma felsefesinin de, turistler üzerinde ilgi uyandıran bir özellikte olduğu görülmektedir. Çalışmaya katılan turistlerin %97,2'sinin kentin sahip olduğu otantik deneyimlerin yaşatılmasının turistlerin kente olan ilgisinin artıracığı yönündeki sonuca ulaşılmıştır. Kenti destinasyon yeri olarak tercih eden turistler kentte gerçekleştiren kentin geçmişini ve ruhunu yansıtan değerlerin yaşatılmasının kente olan ilgilerini artıracığı görülmektedir. Yöresel faaliyetlerin farklı temalarla bütünleştirilerek oluşturulan etkinlikler, turistler için çekici niteliktedir. Halfeti belediyesi tarafından bölgede kentin değerlerinin yansıtıldığı etkinliklerin, müzik festivallerinin ve halk oyunlarının gerçekleştirilmesinin, turistlere Halfeti kültürünü tanıtılmasında etkili bir rol oynadığı görülmektedir.

Cittaslow'un felsefesi olan yaşamın yaşamaktan zevk alınması, turistlerin kente olan yaklaşımlarında cazibe uyandıran bir tercihtir. Turistlerin %89'unun tatil ya da ziyaret edecekleri bölgenin sakin ve doğal bütünlük içerisinde olmasını istemesi, turistlerin bu felsefeye olan yaklaşımlarını olumlu kılmaktadır. Turizm destinasyon tercihlerini sakin ortamlardan yana kullanan turistlerin, metropolden uzakta kalan, kırsal alanların ve doğanın sunduğu bütünlüksel zevkten faydalanmak isteyerek, sakin kentleri kentin temposundan kaçış olarak nitelendirmektedir.

Cittaslow kent modelinin turistler açısından kentsel çekiciliğini belirlemek amacıyla, deneklerin Cittaslow'a ilgi, tercih, eğilim ve özenme durumları değerlendirilmiştir. Halfeti'yi destinasyon merkezi olarak tercih eden turistlerin Cittaslow kente ilgileri 'yavaş yaşam' ile değerlendirilmiş ve turistlerin %67'sinin yavaş yaşam tarzına ilgi duyduğu görülmüştür. Edindiğim gözlemlere dayanarak, turistlerin 'yavaş yaşam' kavramına yabancı kalmaları ve bu kavramın hantallık ve uyuşukluk gibi farklı ve yanlış tanımlarla nitelendirilmesi, Cittaslow kent modelinin de farklı yorumlanmasına neden olmaktadır. Dolayısıyla yerel yönetimler, turistler için Cittaslow kent modelini tanıtan bilgilendirici afiş ve broşürlerle turistlerde oluşan yanlış algının ortadan kaldırılması ve bu algının oluşmasının önlenmesi amaç edinmelidir.

Turistlerin Cittaslow tercihleri değerlendirildiğinde ise %74,8'inin bir sonraki ziyaretlerinin Cittaslow odaklı yerleşmelerde gerçekleştireceği sonucuna ulaşılmıştır. Halfeti'ye turist olarak gelen, bölgenin sakin yapısından, doğal görünümünden, tarihi, mimari ve kültürel özelliklerinden etkilenerek, bu tatil deneyimini yine farklı bir Cittaslow şehirde yeniden yaşamak istemektedir. Dolayısıyla turistlerin destinasyon ziyaretlerinde Cittaslow tercihleri, Cittaslow'un çekiciliği olan bir kent modeli olduğunu göstermektedir. Turistlerin Cittaslow'a eğilim ve özenme durumları değerlendirildiğinde ise yine benzer sonuçlara ulaşılmaktadır.

Turizm destinasyonu kapsamında ele alınarak kentsel çekiciliği Halfeti örneğinde değerlendirilen Cittaslow kent modelinin, turistler üzerinde ilgi uyandıran, çekici nitelikte, daha yaşanılabilir ve tercih edilebilir bir kent modeli olduğu görülmektedir. Turistler Cittaslow modelini tanıyarak, sürdürülebilir kent ve yaşam biçimine ilgi duymaktadır. Bu sonuçlar genel olarak ele alındığında turistlerin; yeşile, doğaya, sakinliğe, kültürel ve geleneksel değerlere, kentin özüne, kimliğine ve yaşanmışlıklarına, sağlıklı ve organik gıdalara, yöresel yemeklere, sürdürülebilir el sanatlarına, gökdelenlerden, metropolden ve kentin hızlı akışından uzak, tarihi, mimari ve kültürel yapıların iç içe olduğu, kentin özgün dokusunun korunduğu, çevre ve doğayla barışık, alt yapı sorunları olmayan, yaşam kalitesini ve yaşanılabilirlik olgusunu artıran kentlere özlem ve ilgi duyduğu, bu rollerin ise Cittaslow kent modeli çatısında birleşerek, bu kent modelinin sürdürülebilir nitelikte olması ve yaşam kalitesini esas almasıyla çekici nitelikte bir kent modeli olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Yerel halkın yaşam kalitesi bağlamında Cittaslow kent modelinin kentsel çekiciliği Halfeti örneğinde değerlendirildiğinde ise şu sonuçlara ulaşılmıştır. Cittaslow politikaları hem Eski Halfeti, hem de Yeni Halfeti gözünden değerlendirilmiş ve Cittaslow kimliğinin kentteki yaşam kalitesi yansımaları gözlemlenmiştir. Genel olarak bulgular yorumlandığında, Cittaslow Halfeti'de yaşayan halkın yarısından fazlasının Cittaslow kavramını bildiği görülmektedir. Tablolara bakılarak eğitim seviyesinin artmasıyla, bu kavramın bilinirliğinin artması arasında doğru orantılı bir ilişki olduğu ve okullaşma oranının artmasının Cittaslow'un tanınmasında etkili bir unsur olduğu sonucuna varılmaktadır.

Yavaş hareketinden doğan kavramların bilinirliğisorgulanmış ve yerel halkın %37,5'inin bu kavramları bilmediği görülmüştür. Cittaslow'u anlayabilmek, yaşam kalitesi ve sürdürülebilir yaşam arasında denge kurabilmek için bu kavramların anlaşılmasının etkisi ve önemi kaçınılmazdır. Slow food kavramının bir ürünü olan Cittaslow'un tanınmasının yanında; slow food, slow life ya da slow tourism gibi kavramların daha az tanınması bu kavramların bilgilendirme ya da eğitim çalışmalarının az\sınırlı olmasından kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Bu kavramların bilinirliğinin artması ve yerel halkın Cittaslow'u tam anlamıyla yaşam tarzı olarak benimseyebilmesi için yerel yönetim birimlerinin Cittaslow'u bilgilendirici eğitim ve projelerinde; yavaş yemek, yavaş yaşam ve yavaş turizm gibi kavramlara da yeterli ve etkili bir şekilde yer vermesi gerektiği düşünülmektedir.

Yerel halkın kente olan ilgileri ve kentin cezp ettiği faktörler değerlendirildiğinde, yerel halkın %87,5'i kenti huzurlu bulmaktadır. Cittaslow kent modelinin insanı, kentsel yaşam kalitesini ve doğayı ön planda tutması bu sonucu destekler niteliktedir.

Kentte yaşam memnuniyeti, yaşam memnuniyeti ve yerleşim yeri çapraz tablosunda değerlendirildiğinde doğa ile iç içe olan Eski Halfeti'de yaşam memnuniyet düzeyinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yeni Halfeti bölgesinde yaşam memnuniyetinin Eski Halfeti bölgesinde yaşayan halka göre daha düşük olduğu görülmektedir. Yerel halkın kentten etkilendiği faktörler değerlendirildiğinde ise yerli halkı en çok cezbeden unsurun kentin kalabalıktan uzak sakin kent olmasının yerel halk için çekici bir unsur olduğu gözlemlenmektedir.

Cittaslow politikalarından çevre politikaları, alt yapı politikaları ve kentsel yaşam kalitesi politikalarının kentte uygulanmasının yerel halkın kente karşı ilgisi ve cazibesi üzerindeki etkisi değerlendirilmiştir. Cittaslow çevre politikaları yerel halk açısından değerlendirildiğinde kentin çevreci ve doğa dostu olması yerel halk açısından kenti daha yaşanılabilir kılmaktadır. Kentin bu özelliği yerel halk için daha yaşanılabilir ve çekici bir özelliktir.

Cittaslow politikalarından alt yapı politikaları değerlendirildiğinde bölgede alt yapı politikalarını güçlendiren alanların oluşması yerel halkın kente olan cazibesini ve ilgisini artırmakta ve kent yerel halk için daha yaşanılabilir olmaktadır.

Alt yapı politikaları ve yerleşim yeri çapraz tablosu değerlendirildiğinde ise Eski Halfeti bölgesinin turizm merkezi olması sebebiyle alt yapı çalışmalarının Yeni Halfeti bölgesine göre daha etkin olduğu ve Yeni Halfeti bölgesinde alt yapı politikalarının güçlendirilmesi için yerel yönetim birimlerinin proje ve uygulamalarını güçlendirmesi gerektiği düşünülmektedir. Yine Eski Halfeti bölgesinin alt yapı çalışmalarının yoğun turist sayısını karşılamada yetersiz olduğu bunun için bölgede çeşitli proje çalışmalarla turistlerin ve yerel halkın memnuniyet düzeyini dengeleyecek çalışmalara öncelik verilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Kentsel yaşam kalitesi politikaları bölgede değerlendirildiğinde ise kentte yaşayan bireylerin yaşam kalitesini önemseydiği ve Cittaslow'un kentte yaşam kalitesi bağlamında önemli etkilerinin olduğu görülmektedir. Yeni Halfeti bölgesinde yaşayan yerel halkın, Eski Halfeti bölgesinde yaşayan yerel halka göre kentsel yaşam kalitesindeki memnuniyetsizlik düzeyinin daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumda Cittaslow'un bölgesel gelişmişliğe etki eden bir kent modeli olduğu söylenebilir. Yeni Halfeti bölgesindeki yerel halkın kentsel yaşam kalitesini artırmak ve kenti daha cazip hale getirebilmek mümkündür. Cittaslow kimliğinin Yeni Halfeti'de etkinliğini güçlendirerek; yöresel ev yemekleri, festivaller, konaklama yerleri, gıda pazarları, Halfeti'ye özgü olan ürünlerin pazarlandığı turistlerin de ilgisini çeken mekânlar tasarlayarak veböylece Yeni Halfeti bölgesinin de Cittaslow markasından faydalanmasını sağlayarak, yerel halkın yaşam kalitesinde olumlu yaklaşımlara gidileceği düşünülmektedir. Dolayısıyla Yeni Halfeti ve Eski Halfeti arasında sağlanacak olan organik bağ ile her iki yerleşme de yaşayan halk için iyileştirici çözümlere gidilmiş olacaktır. Eski Halfeti yoğun turizm ağını hafifleterek, sakin kent yaklaşımını korumuş olacak, Yeni Halfeti ise Cittaslow markasından faydalanarak kentte alt yapı, tarımsal, turistik, esnaf, sanatkarlar ve kentsel yaşam kalitesi gibi Cittaslow'un benimsediği politikalardan yararlanarak, yerel halkın kentte yaşam memnuniyetini artırıcı proje ve uygulamalara gidilecektir. Böylelikle kente uygun proje ve uygulamaların hayata geçirilmesiyle her iki bölgede de yaşam kalitesi korunarak yerel kalkınma sağlanmış olacaktır.

Cittaslow kent modelinin kentsel çekiciliği başlığında yerel halkın Cittaslow kente ilgi, eğilim, tercih ve özenme durumları değerlendirildiğinde yerel halkın sakin

kente ilgilerinin, bölgenin sakin kent olduktan sonra tanınırlığının artmasında etkisi olduğu görülmektedir. Çevresel, geleneksel, tarihi ve kültürel değerlerin korunması hem yerel halk için hem de turistler için kente karşı cazibe uyandıran unsurlardır.

Yapılan genel değerlendirmeler sonucunda yerli halk ve turistler için Cittaslow; geleneksel değerlere önem veren, organik gıdayı koruyan, kültürel ve yerel etkinlikleri kentin kimliği ile buluşturan, kentin özgün yapısının bozulmadan gelecek nesillere aktarılmasını sağlayan, yaşamın yaşamaktan zevk alındığı, küreselleşmeye karşı gelerek tek tipleşen insan yaşamına karşı gelen, kentin özünü ve ruhunu kentte yaşayan halka aktaran, alt yapı sorunları olmayan, sürdürülebilirliği öncelik edinen, kentte yaşayanların yaşam kalitesinin en üst düzeyde tutmaya çalışan ve kentsel çekiciliği olan sürdürülebilir bir kent modelidir.

Birçok bilgin filozof ya da düşünür ünlü sözleriyle aslında bize yaşam adına ince bir dokunuşta bulunmaktadır. Kentleşmenin etkisiyle apartmanlar arasında sıkışıp kalan, binaların balkonlarını dahi evlerine katarak metrekaleden kar etmeye çalışan insanoğlu, tüketimin ve hızın esiri olmuştur. Günümüzde ise insanların yaşam alanlarına çekiciliği belirleyen esas etken doğal bütünlük ve sakinlik isteğidir. İnsanlar apartmanlar ya da gökdelenler yerine, nefes alabilecekleri alanlara yönelerek, kendi bahçelerinde ve doğal ortamlarında sakinliğin ve doğanın tadını çıkarmak istemektedir.

Halfeti’de yapılan çalışmanın sonucundan çıkarıldığı üzere Cittaslow modelinin kentsel çekim gücü üzerindeki etkisi kuvvetlidir. İnsanlar sakinliğin ve rahatlamamanın arayışı içindedir. Cittaslow kriterleri değerlendirildiğinde ve nüfus ölçütü göz önüne alındığında her şehri Cittaslow şehir yapabilme gibi bir durum söz konusu olamaz. Fakat Cittaslow yanlısı bir şehir olma durumu göz ardı edilemediği gibi yavaş hareketini yaşam düzeyine dengeli bir şekilde yayararak, yaşam kalitesini, sağlıklı yaşamı ve sürdürülebilir kent ve çevre yaklaşımını benimsemek, kişilerin ya da toplumların yaşam kalitesini artıracak nitelikte bir yaklaşım olacaktır.

ÖNERİLER

Cittaslow kent modeli slow food'un ortaya çıkmasından sonra gelişmiş bir kent modelidir. Slow food ve yavaş hareketinden doğan diğer kavramların bilinirliğinin düşük olması, bu kavramların günlük yaşamda tanıma ve uygulama alanını kısıtlayacak ve dolayısıyla yavaş hareketini benimsemek isteyen bir bireyin bu kavramlara yabancı kalmasına neden olacaktır. Bu sebeple yerel yönetimlerin Cittaslow eğitimlerinin yanında, yavaş hareketi kavramlarının da bilgilendirici ve tanıtıcı eğitimlerle güçlendirmesi gerektiği düşünülmektedir.

Cittaslow Eski Halfeti bölgesinde turizmin canlanmasına ve yerel kalkınmaya fayda sağlarken, Yeni Halfeti bölgesi Cittaslow'un oluşturduğu bu etkiden yeterince faydalanamamaktadır. Bu nedenle Eski Halfeti ve Yeni Halfeti arasında ortak bir bağ kurularak her iki yerleşmede de yerel halk ve turistler için kenti cazip kılan bir takım plan ve projeleryerel yönetimler tarafından uygulanmalı, böylelikle kentin cazip kılınması ve yerel halkın yaşam memnuniyetinin artırılması amaç edinilmelidir.

Cittaslow alt yapı politikaları kapsamında, Eski Halfeti bölgesinde turistlerin temel ihtiyaçlarını karşılayacak alanların sınırlı olması bölgeye gelen turistlerin kente karşı memnuniyet algısını düşürmektedir. Yine aynı şekilde alt yapı politikaları kapsamında, günübirlik piknik alanlarının yetersiz, bakımsız ve sınırlı sayıda olması bölgeye gelen turistlerin günübirlik ziyaretlerinin kısıtlanmasına neden olmaktadır. Bu sebeple yerel yönetimlerin Cittaslow alt yapı politikalarını güçlendirici plan ve projelerin uygulamaya geçirilmesi önem taşımaktadır.

Yeni Halfeti bölgesindeki alt yapı çalışmaları değerlendirildiğinde ise gençlerin boş vakitlerini geçirecek yaşam alanlarının sınırlı sayıda olması ve yerel halkın sosyal aktivitelerini paylaşacak yaşam alanlarının kısıtlı olması yerel halkın yaşam kalitesini düşürmekte, dolayısıyla kentteki yaşam memnuniyetini azaltmaktadır. Bu sebeple yerel yönetimler tarafından yerel halkı cezbedici etkinlikler/faaliyetler/ aktivitelerin hayat bulduğu yaşam alanlarının oluşturulması için plan ve uygulamalara gidilmesi önem taşımaktadır.

Cittaslow sakin yaşamı savunmaktadır. Fakat Cittaslow Halfeti'de yaz aylarında yaşanan turizm yoğunluğu hem turistler açısından hem de yerel halk

açısından olumsuz bir etki yaratmaktadır. Cittaslow kentler turizm destinasyonu olarak tasarlanan kentler deęildir. Birincil hedef her zaman yerel halkın yařam kalitesi olmuřtur. Fakat Eski Halfeti’de yaz aylarında yařanan turizm yoęunluęu yerel halkın yařam kalitesine etki etmekte ve sakin kentin sakinlik algısını zedeledięini dūřunūlmektedir. Turistler açısından farklı řekilde deęerlendirilen turizm yoęunluęunun sakin kent kavramını gōlgeledięi dūřunūlmektedir. Bu sebeple yerel yōnetimlerin turizm planlamasında gerekli alt yapı ve dūzenlemelerin yerel halkın ve turistlerin memnuniyetini ve yařam kalitesini dūřūrmeyecek dūzeyde yapılması ۆnem tařımaktadır.

Cittaslow kentte yařanan bir deęer sorun ise trafik ve gūrūltū kirlilięidir. Kentin turizm sezonunun açılması bu iki sorunun da kentte kendini gōstermesine neden olmaktadır. Bu sebeple Cittaslow kentin ۆzgūnlūęūnū bozmayacak planlarla bu sorunun ۆnūne geçilebileceęi dūřunūlmektedir. ۆrneęin; vadiye kadar inen araçların hem gūrūltū kirlilięi hem de trafik yoęunluęuna sebep olması kentte yařanan bařlıca sorunlardır. Bu sorunların ۆnūne geçebilmek adına araçlar için vadinin yūksekte kalan alanlarına otopark yapılması ve bōlgeye araç giriřinin engellenmesi, hem yerel halkın hem de turistlerin yararına olacaęı dūřunūlmektedir. Bōlgeye ulařımın bisikletlerle, belediyenin ring sistemi ile ya da elektrikli faytonlarla yapılması turistler için cazibe uyandıracaaęı gibi yerel halkın da yařam kalitesini koruyacak bir uygulama olacaktır.

Cittaslow kentte organik gıda pazarları ya da dūkkanlarının dūzenli ve sūrekli bir řekilde açık olması yerel halkın ve turistlerin kente karřı cazibe uyandırdıęı bir faktōrdūr. Yeni Halfeti yerleřmesinde bu alanların daha sınırlı sayıda olduęu gōrūlmektedir. Bu bakımdan Yeni Halfeti yerleřmesinde Cittaslow'un destekledięi organik gıda pazarlarının olması bōlgenin yerel kalkınmasına olumlu yōnde etki edeceęi dūřunūlmektedir.

Yeni Halfeti bōlgesinden Eski Halfeti bōlgesine ulaşım sıkıntısı yaşanmaktadır. Yeni Halfeti bōlgesinde yaşayan yerel halk belirli saatlerde Eski Halfeti bōlgesine ulaşım sağlamakta, belirlenen saatler dışında ise ulaşım sıkıntısı yaşamaktadır. Yaşanan ulaşım sıkıntısını giderebilmek için yerel yōnetimlerin Eski

Halfeti bölgesine ulaşım ağının düzenli olarak sağlanması ve yerel halkın bu konuda mağduriyetinin giderilmesi önem taşımaktadır.

Cittaslow; çarpık yapılaşmaya, kentin dokusu ve kimliğinin zarar verilmesine karşıdır. Halfeti’de kentin görünümüne zarar veren, doğal yapısını ve kimliğini zedeleyen otel inşaatının bulunması Cittaslow kent modeline zarar vermektedir. Bu durumda kent için bölgenin görünümünü ve doğal bütünlüğünü bozmayan yapılar inşa edilmeli/onarılmalı ve kentin kimliği korunmalıdır.

KAYNAKÇA

Acar, Y. (2016). *Turistlerin sakin şehirleri tercih nedenleri, memnuniyet düzeyleri ve tekrar ziyaret etme niyetleri: Türkiye’deki sakin şehirlerin değerlendirilmesi* (Yayımlanmış doktora tezi). Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Aksaray.

Ağca, B. (2002). Dünya sürdürülebilir kalkınma zirvesi (Johannesburg, 26 Ağustos-4 Eylül 2002). *Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi* (7). http://www.mfa.gov.tr/dunya-surdurulebilir-kalkinma-zirvesi_johannesburg_-26-agustos---4-eylul-2002_.tr.mfa adresinden edinilmiştir.

Ahmet, S. (8 Kasım 2012). Trakya Kalkınma Ajansı [Vize Sakin Şehir]. <https://docplayer.biz.tr/5558260-Trakya-kalkinma-ajansi-www-trakyaka-org-tr-vize-sakin-sehir.html> adresinden edinilmiştir.

Ak, D. (2017). Yavaş kent (Cittaslow) hareketi ve Türkiye örnekleri üzerine bir değerlendirme. *Journal of International SocialResearch*, 10(52), 884-903.

Ak, D. (2018). Yavaş kent (Cittaslow) unvanının sürdürülebilirliğinde belediye başkanının rolü: Yenipazar/Aydın örneği. *International Journal of SocialScience*, (68), 564-580.

Akay, B. ve Yılmaz, N. (2018). Kırklareli’de ekoturizm sertifikalarından koruma alanları ağı (PAN Parks)’nın uygulanabilirliği ve Vize ilçesi Cittaslow kazanımları. *Turizm Akademik Dergisi*, 5(2), 215-224.

Akçakaya, O. (2016). Kentsel sürdürülebilirliğin uygulanması ve ölçülmesi bağlamında yerel yönetimlerin fonksiyonu. *Ardahan Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (4), 47-64.

Akgül, U. (2010). Sürdürülebilir kalkınma: Uygulamalı antropolojinin eylem alanı. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Antropoloji Dergisi*, (24), 133-164.

Akman, E. (2018). Türkiye’de ki yavaş şehirlerin politika uygulamaları üzerinden bir analiz. *Ekev Akademi Dergisi*, (76), 79-107.

Akman, E., Nergiz, N. ve Akman, Ç. (2013). Sürdürülebilir bir kalkınma için yavaşça acele et (Festina Lente). *Yerel ve Bölgesel Kalkınma: Küresel ve Yerel Bakış Açıları*, ss. 37-55 Manisa: Celal Bayar Üniversitesi Matbaa Birimi.

Aksu, C. (2011). Sürdürülebilir kalkınma ve çevre. *Güney Ege Kalkınma Ajansı*, (14), 1-33.

Altunbaş, D. (2003). Uluslararası sürdürülebilir kalkınma ekseninde Türkiye'deki kurumsal değişimlere bir bakış. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 1(2), 103-118.

Anadolu Ajansı (1 Nisan 2019). Seyahat Haberleri [Batık Kent Savaşan Köyü Cazibe Merkezi Oluyor]. <https://www.ntv.com.tr/seyahat/batik-kent-savasan-koyu-cazibe-merkezi-oluyor,VFIUORnwYUmIZTQe0qaJGA> adresinden edinilmiştir.

Anadolu Ajansı (8 Nisan 2018). [Sakin Şehir Halfeti’de Turizm Hareketliliği]. <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/sakin-sehir-halfetide-turizm-hareketliliği-/1111741> adresinden edinilmiştir.

Arslan, F. (2017). Türkiye’de sürdürülebilir yerel kalkınmada yeni bir yönetim ve şehir anlayışı: Cittaslow (Sakin Şehir) hareketi. *Güler, M. Turan M. (Ed), Belediyelerin Geleceği ve Yeni Yaklaşımlar* (ss. 248-263). İstanbul: Marmara Belediyeler Birliği Kültür Yayınları.

Atıl, A., Gülgün, B. ve Yörük, İ. (2005). Sürdürülebilir kentler ve peyzaj mimarlığı. *Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 42(2), 215-226.

Aydoğan, S. (20 Ekim 2018). Cittaslow (sakin şehir) kavramı ve Dünya’dan sakın şehir örnekleri [Dünyadaki Sakin Şehirlerin İncelenmesi]. <https://www.kenandabirkuyu.com/cittaslow-sakin-sehir-kavrami-ve-dunyadan-sakin-sehir-ornekleri> adresinden edinilmiştir.

Aydoğan, S. (2015). *Sürdürülebilir mimarlıkta sakın şehir (Cittaslow) yaklaşımı* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü: İstanbul.

Bahar, O. ve Kozak, M. (2006). *Turizm ekonomisi*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Bakırcı, M. (2002). Türkiye’de baraj yapımı nedeniyle yer değiştiren bir şehir: Halfeti. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü Coğrafya Dergisi*, 10, 55-79.

Balcı, D. (29 Nisan 2016). Yavaş Hareketi (The Slow Movement) Felsefesi Nedir? [Yavaş Hareketi]. <https://dahacokgezsek.com/2016/04/28/yavas-hareketi-the-slow-movement-felsefesi-nedir/#more-4720> adresinden edinilmiştir.

Baş, T. (2013). *Anket Nasıl Hazırlanır? Nasıl Uygulanır? Nasıl Değerlendirilir?* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Bayram, F. (2001). “Sürdürülebilir kentsel gelişme: Araçlar, yaklaşımlar ve Türkiye”, *Cevat Geray’a armağan*(ss. 251-264). Ankara: Mülkiyeliler Birliği Yayınları.

Bilgi, M.G. (2013). Türkiye’nin sakin şehirlerinde permakültürel koruma, planlama, yönetim ve eğitim pratikleri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (29), 45-59.

Birsen, Ö., Birsen, H., Yüksel Özmen, Ş., ve Oğur, O. (2017). Sakin şehirler üzerine yapılan çalışmaları yeniden okumak.1. Uluslararası İletişimde Yeni Yönelimler Konferansı içinde (ss. 139-148). İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi.

Bitkilerin Dünyası (31 Ekim 2016). Mezopotamya Sümbülü [Scilla Mesopotamica Speta]. <http://bitkitanitim.blogspot.com/2016/10/mezopotamya-sumbulu-scilla-mesopotamica.html> adresinden edinilmiştir.

Bostancı, M.S. (2015). *Halfeti (Şanlıurfa) ilçe merkezinin coğrafi özellikleri* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Elazığ.

Boyraz, Z. ve Bostancı, M.S. (2016). Kuruluş yeri, gelişimi ve fonksiyon özellikleri bakımından Yeni Halfeti (Şanlıurfa). *Zeitschrift für die Welt der Türken /Journal of World of Turks*, 8(1), 83-107.

Boyraz, Z. ve Bostancı, M.S. (2015). Birecik barajı sonrası yer değiştiren eski Halfeti'nin (Şanlıurfa) turizm potansiyeli. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 7(3), 53-77.

Bozlağan, R. (2005). Sürdürülebilir gelişme düşüncesinin tarihsel arka planı. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, (50), 1011-1028.

Cittaslow (26 Nisan 2020). International Network of Cities Where Living is Good <https://www.cittaslow.org/> adresinden edinilmiştir.

Cittaslow Australia (3 Mayıs 2019). International Network of Cities Where Living is Good [Goolwa]. <https://www.cittaslow.org/network/goolwa> adresinden edinilmiştir.

Cittaslow Bilgi Notu (20 Mayıs 2014). Cittaslow [Yerel Kalkınmada Yeni Bir Dönem: Cittaslow]. <https://docplayer.biz.tr/1626515-Citta-slow-bilgi-notu.html> adresinden edinilmiştir.

Cittaslow Birliği (5 Aralık 219).Yaşamın İyi Olduğu Uluslararası Kentler Ağı[Birlik]. <https://www.cittaslow.org/> adresinden edinilmiştir.

Cittaslow Gökçeada (5 Mayıs 2019). Gökçeada [Gezilecek Yerler]. <https://cittaslowturkiye.org/cittaslow-gokceada/> adresinden edinilmiştir.

Cittaslow Goolwa (5 Mayıs 2019). Cittaslow Corner [Welcome to Goolwa - Australia's First Cittaslow].<https://www.cittaslowgoolwa.com.au/> adresinden edinilmiştir.

Cittaslow Italy (1 Mayıs 2019). [Orvieto]. <https://www.cittaslow.org/network/orvieto> adresinden edinilmiştir.

Cittaslow Netherlands (11 Nisan 2019). Cittaslow Midden Delfland [Network]. <http://www.cittaslow.org/network/midden-delfland> adresinden edinilmiştir.

Cittaslow (1 Nisan 2019). <https://www.cittaslow.org/> adresinden edinilmiştir.

Cittaslow Italy (5 Mayıs 2014). Cittaslow Orvieto [Network] <https://www.cittaslow.org/network/orvieto> adresinden edinilmiştir.

Cittaslow Türkiye (2 Nisan 2019). [Cittaslow Perşembe]. <https://cittaslowturkiye.org/cittaslow-persembe/> adresinden edinilmiştir.

Cittaslow Türkiye (5 Mayıs 2019). Seferihisar [Gezilecek Yerler]. <https://cittaslowturkiye.org/cittaslow-seferihisar/> adresinden edinilmiştir.

Cittaslow Türkiye (5 Mayıs 2019). Yalvaç [Gezilecek Yerler]. <https://cittaslowturkiye.org/cittaslow-yalvac/> adresinden edinilmiştir.

Cittaslow Türkiye (13 Mayıs 2019). Cittaslow Uluslar arası Organizasyonu [Hareketin Başlangıcı]. <https://cittaslowturkiye.org/#cittaslow> adresinden edinilmiştir.

Coşkun, R., Altunışık, R. ve Yıldırım, E. (2017). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri SPSS uygulamalı*. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.

Coşar, Y. (2014). Yavaş şehir olgusunun kentsel yaşam kalitesi üzerindeki algılanan etkisi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 25(2), 226-240.

Çakar, D. (2016). *Kültürel mirası koruma bağlamında “yavaş şehir”(Cittaslow) hareketi: Türkiye örneği* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü: İzmir.

Çakıcı, A.C., Yenipınar, U. ve Benli, S. (2014). Yavaş şehir hareketi: Seferihisar halkının tutum ve algıları ile yaşam doyumları. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 11(3), 26-41.

Çerçi, A. (2013). *Destinasyon markalama ve yavaş şehir Seferihisar'ın destinasyon marka imajı* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Hacette Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Ankara.

Çetinkaya, F. ve Görür, N. (1995). Sürdürülebilir kalkınmada katılım ve planlamanın önemi. *Planlama Dergisi TMMOB Şehir Plancıları Odası Yayını*, 3(4), 16-20.

Çıtak, Ş.Ö. (2016). Sakin şehirler hızlı turistler. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırma Dergisi*, 5(8), 2692-2706.

Çiftçi, B. (2016). *Turizm coğrafyası açısından dizi turizmi: Karagül dizisi örneği (Halfeti)*. (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Şanlıurfa.

Çiner, C.U. (2011). Cittaslow hareketi ve Türkiye'deki uygulamaları. *Memleket Mevzuat* (71), 12-23.

Çoban, Ö. ve Harman, S. (2016). Yavaş şehir (Cittaslow) Türkiye ağına üye olan şehirlerin internet sitelerinde yavaş şehir temasının görünürlüğü üzerine bir araştırma. *Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 17(2), 235-253.

Çubuk, M. (2000). 21. yüzyılda beşerileşmiş ve sürdürülebilir şehircilik için düşünceler. *Kentsel Çevre ve Sürdürülebilirlik Paneli*. Gazimağusa: Doğu Akdeniz Üniversitesi.

Değirmenci, İ. ve Sarıbiyık, M. (2015). Tarihi mekânlarda sürdürülebilirlik bağlamında Cittaslow hareketi: Taraklı örneği. *2. Uluslararası Sürdürülebilir Yapılar Sempozyumu*, 612-620.

Deniz, T. (2017). Hızlı dünyada sürdürülebilir mekânlar: Sakin kentler. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırma Dergisi*, 6(3), 1399-1412.

Deviren, N.V. ve Yıldız, O. (2015). Kontrolsüz kentsel büyüme karşıtı bir hareket: Ülke deneyimleriyle yavaş şehirler. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (51), 346-367.

Dinç, A. (2018). Türkiye'deki yavaş şehirlerin sürdürülebilir turizm coğrafyası açısından değerlendirilmesi. TÜCAUM 30. Yıl Uluslararası Coğrafya Sempozyumu içinde (ss. 12-21). Ankara: Ankara Üniversitesi.

Dinç, G. (2008). *Avrupa insan hakları sözleşmesine göre çevre ve insan*. Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları.

Doğan, A. (9 Nisan 2018). Türkiye'nin sakin şehirleri [Türkiye'deki 10 yavaş şehrimiz]. <https://www.atlasdergisi.com/kesfet/gezi/15836.html> adresinden edinilmiştir.

Doğan, A. (2015) Cittaslow hareketine katılan Türkiye ve Dünya kentleri. *Atlas Dergisi*, (271), 2-94.

Doğan, M., Aksu, M., Çelik, Ö. ve Kaymak, H. (2014). Cittaslow markasının turizme etkisi: Seferihisar'daki konaklama işletmeleri yöneticileri üzerine bir araştırma. *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 4(2), 6-11.

Donat, O. ve Savaş Yavuzçehre, P.S. (2016). Sakin kent (Cittaslow) üyeliğinin kamusal mekânlara etkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (35), 115-126.

Dönmez Bulut, Ö. (2013). *Kentsel sürdürülebilirlik için yerel gündem 21: Samsun örneği* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: İstanbul.

Dündar, Y. ve Sert, A.S. (2018). Yerel halkın yavaş (sakin) şehir hakkındaki algıları: Seferihisar'da nitel bir araştırma. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*. 2(4).74-91.

Eceral, T.Ö. ve Özmen, C.A. (2009). Beypazarı'nda turizm gelişimi ve yerel ekonomik kalkınma. *AİBÜ-İİBF Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(2), 46-74.

Ergüven, M.H. (2011). Cittaslow–yaşamaya değer şehirlerin uluslararası birliği: Vize örneği. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 201-210.

Fidan, H. (28 Nisan 2019). Anadolu Ajansı [Sakin Şehir Halfeti Turizmde Hedef Büyüttü] <https://www.aa.com.tr/tr/pg/foto-galeri/sakin-sehir-halfeti-turizmde-hedef-buyuttu/147> adresinden edinilmiştir.

GAP Gezi Rehberi- 2 (Şanlıurfa- Mardin- Şırnak) (2012). *T.C. Kalkınma Bakanlığı Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı GAP Eylem Planı*. İstanbul: Bilnet Matbaacılık.

Gates, R.,& Lee, M. (2005). Definition of social sustainability. *Director of social planning, in consultation with the manager of the sustainability group: Policy report and social development to Vancouver city council*, 1-6.

Gemeente Midden-Defland (23 Mart 2015). Cittaslow [Over Cittaslow]. https://www.middendelfland.nl/over-midden-delfland/cittaslow_42852/ adresinden edinilmiştir

Geray, C. (1998). Kentsel yaşam kalitesi ve belediyeler. *Türk İdare Dergisi*, 421: 323-346.

Günerhan, S. A., Erdem, Ü. ve Günerhan, H. (2010). Çevre ve enerji açısından yavaş şehir hareketinin gelişimi. *Tesisat Mühendisliği*, 118(4), 32-37.

Güneş, G., Arısoy, E.Ç. ve Aslan, E. (2015). Cittaslow ağına dâhil kentler ve sürdürülebilir turizm kriterlerine yönelik bir analiz. *Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi*, 1-13.

Gökçeada Kaymakamlığı (3 Nisan 2019). Gökçeada Kaymakamlığı [Dünyanın İlk ve Tek Sakin Adası Gökçeada]. <http://www.gokceada.gov.tr/dunyanin-ilk-ve-tek-sakin-adasi-cittaslow-gokceada> adresinden edinilmiştir.

Gökçeada Rehberi (4 Mart 2020). Köyler [Kaleköy Limanı]. https://www.gokceadarehberim.com/nm-Kalek%C3%B6y_Liman-cp-134 adresinden edinilmiştir.

Grzelak-Kostulska, E., Holowiecka, B., & Kwiatkowski, G. (2011). Cittaslow international network: An example of a globalization idea?. *In The Scale of Globalization. Think Globally, Act Locally, Change Individually in the 21st Century.* (ss.186-192), Ostrava: University of Ostrava.

Gürlük, S. (2010). Sürdürülebilir kalkınma geliştirmekte olan ülkelerde uygulanabilir mi? *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 5(2), 85-99.

Güven, E. (2011). Yavaş güzeldir: “yavaş yemek”ten “yavaş medya”ya hızlı tüketime dair bir çözüm önerisi. *Selçuk İletişim Dergisi*, 7(1), 113-121.

Güzel, G. (2009). Gastronomi ve inovasyon. *İz Atılım Üniversitesi Dergisi*, (8), 28-29.

Halfeti Belediyesi (3 Nisan 2019). [Tarihçe] <http://www.halfeti.bel.tr/default.asp> adresinden erişilmiştir.

Halfeti Belediyesi (3 Mayıs 2019). Fotoğraflar [Gezilecek Yerler]. <http://www.halfeti.bel.tr/?page=15&kid=75> adresinden edinilmiştir.

Harran Üniversitesi Kültür Varlıklarımız Korunuyor
Osmanbey Yerleşkesi Halfeti (Feyzullah Efendi) konağı
<http://ilan.harran.edu.tr/imgkampus/feyzullahefendikonagi/feyzullahefendikonagi.htm>
adresinden edinilmiştir.

Harris, J. M. (2000). Basic principles of sustainable development. *Dimensions of Sustainable Development*, (1), 21-41.

Hekimci, F. (2010). Daha insanca ve sürdürülebilir bir yaşam için: Yavaş şehirler. *Anahtar Dergisi*, 36-40.

Honigmann, E. ve Darkot B. (1963). Rum-Kale. *İslâm Ansiklopedisi (İA)* içinde (IX, 777 -778).

Honore, C. (2008). *Hız çılgınlığına baş kaldıran yavaşlık hareketi: Yavaş*. İstanbul: Alfa Yayınları.

Hürriyet Haber (7 Mart 2018). Şanlıurfa Haberleri [Halfeti’de Koku Festivali] <https://www.hurriyet.com.tr/halfetide-koku-festivali-40763954> adresinden edinilmiştir.

İzmir Büyükşehir Belediyesi (22 Eylül 2019). [Dünyanın en ünlü gastronomi fuarı “Terra Madre” İzmir’e geliyor]. <https://www.izmir.bel.tr/tr/Haberler/dunyanin-en-unlu-gastronomi-fuari-terra-madre-izmire-geliyor/40914/156> adresinden edinilmiştir.

Jones, P., Shears, P., Hillier, D., Comfort, D., ve Lowell, J. (2003). Return to traditional values? A case study of slow food. *British Food Journal*, 105 (4/5), 297-304.

Kabacık, M. (2015). Orta Karadeniz’de sakin şehir (Cittaslow) Perşembe: Sakin şehir olma sürecinde karşılaştığı sorunlar ve yöreye katkıları. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 10(2), 26-37.

Karabıçak, M. ve Özdemir, M.B. (2015). Sürdürülebilir kalkınmanın kavramsal temelleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 6(13), 44-49.

Karadeniz, C.B. (2014). Sürdürülebilir turizm bağlamında sakin şehir Perşembe. *Journal of International Social Research*, 7(29), 84-107.

Karakaş Özür N. (2016). Sakin şehir/Cittaslow hareketi ve yerleşme coğrafyası. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (37), 151-157.

Karakaya, E. ve Özçağ, M. (2001). Sürdürülebilir kalkınma ve iklim değişikliği: Uygulanabilecek iktisadi araçların analizi. In *First conference in fiscal policy and transition economies*, University of Manas.

Karakurt Tosun, E. (2009). Sürdürülebilirlik olgusu ve kentsel yapıya etkileri. *PARADOKS, Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 5(2).

Karakurt Tosun, E. (2013). Yaşam kalitesi ekseninde şekillenen alternatif bir kentsel yaşam modeli: yavaş kentleşme hareketi. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 32(1), 215-237.

Kavacık, M., Zafer, S. ve İnal, M. (2012). Turizmde destinasyon markalaması: Alanya örneği. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (39), 169-192.

Kavas, G. ve Kavas, N. (5 Mayıs 2012). Slow food (yavaş yemek) ve Cittaslow (yavaş şehir) [Dünya Gıda]. <http://www.dunyagida.com.tr/kose-yazisi/slow-food-yavas-yemek-ve-cittaslow-yavas-sehir/1035> adresinden edinilmiştir.

Kavaş, K. ve Sezer, S. (2002). “Johannesburg dünya sürdürülebilir kalkınma zirvesi” nin ardından. *Türk İdare Dergisi*, 437 (74), 2-25.

Kaya, F. (10 Temmuz 2016). Akdeniz Haberleri [Sakin Şehir Yalvaç]. <https://www.sabah.com.tr/akdeniz/2016/07/10/sakin-sehir-yalvac> adresinden edinilmiştir.

Kaymakçı, R. (2018). *Güneydoğu Anadolu bölgesinde siyasal değer: Şanlıurfa örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Şanlıurfa.

Kaypak, Ş. (2011). Küreselleşme sürecinde sürdürülebilir bir kalkınma için sürdürülebilir bir çevre. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 13(20), 19-33.

Keleş, R. (2016). *Kentleşme politikası*. Ankara: İmge Kitapevi.

Keskin, E.B. (2012). Sürdürülebilir kent kavramına farklı bir bakış: yavaş şehirler (Cittaslow). *Paradoks Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 8(1), 81-99.

Kılıç, S. (2006). Yeni toplumsal ve ekonomik arayışlar sürecinde sürdürülebilir kalkınma. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(2), 81-101.

Knox, P. (2005). Creating ordinary places: Slow cities in a fast world. *Journal of Urban Design*, 10 (1),1-11.

Knox, P. ve Mayer, H. (2009). Small town sustainability: Economic, social and environmental innovation. Berlin: German National Library.

Kocalar, A.C. (2018). Akıllı ve ekolojik kentlerle sürdürülebilir kentsel tasarım: “Arazi bilgi yönetimi sistemi (abys)” ve “mülkiyet ve imar hakkı aktarımı (miham)”. *SocialSciencesStudiesJournal*, 4(18), 1684-1697.

Kozak Akoğlu, M., Aksöz, O., Hüsamoglu, B., Öztürk, F. ve Çakıcı, E. (2013). Eskişehir ili Seyitgazi ilçe merkezinin sakin şehir (Cittaslow) hareketi kapsamında değerlendirilmesi. Anadolu Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projesi:Eskişehir.

Köstem, B. (18 Temmuz 2018). [Sakin Şehir’de Ata Ekmeği ve Armola Şenliği Yapılacak]. <https://cittaslowturkiye.org/sakin-sehirde-ata-ekmegi-ve-armola-senligi-yapilacak/> adresinden edinilmiştir.

Kurt, N. (2011). Kent hizmetlerinin geleceğinde kentsel sorumluluklar ve kent kültürünün geliştirilmesi stratejileri. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, (266), 265-278.

Kutvan, A. ve Kutvan, S.A. (2013). Turizm planlanmasında destinasyon çekiciliklerinin ölçümü: Bir yöntem yaklaşımı. *International Journal of Economic and Administrative Studies*, 6(11). ss. 160-184

Küçükali, A. ve Şen, U. (2017). Sakin kent hareketinin çalışanlara etkisi: Uzundere örneği. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 6(15), 259-279.

Kültür ve Turizm Bakanlığı (4 Ekim 2019). Gaziantep İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü [Rumkale]. <https://gaziantep.ktb.gov.tr/TR-52351/rumkale.html> adresinden edinilmiştir.

Mayer, H. & Knox, P. L. (2006). Slow cities: Sustainable places in a fast world. *Journal of urban affairs*, 28(4), 321-334.

McKrecher, B., Okumus, F. & Okumus, B. (2008). 'Food tourism as a viable market segment: It's all how you cook the numbers', *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 2(2), ss. 137–148.

Meadows, D.H., Meadows, D.I., Randers J. & Behrens W.W. (1972). The limits to growth. Abstract established by Eduard Pestel. *A report to the club of Rome*.

Miele, M. (2008). Cittaslow: Producing slowness against the fast life. *Space and Polity*, 12(1), ss. 135-156.

Multinovic, S. (2010). Cittaslow movement Ludlow UK. *Urban Sustainable Development: A European Perspective*, ss. 1-10.

Mutdoğan, S. (2010). Seferihisar örneğinde sakin şehir hareketi. In GreenAge Symposium. İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi.

Olçay, A., Giritlioğlu, İ. ve Özekici, Y.K. (2017). Sakin şehir prensiplerinin Halfeti'nin yerel mutfak üzerindeki etkisinde yerel halkın tutumu üzerine bir araştırma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi \The Journal of International Social Research*, 10(51), ss. 1330-1343.

Okumus, B., Okumus F. ve Mckrecher, B. (2007). ‘Incorporating local and international cuisines in the marketing of tourism destinations: The Cases of Hong Kong and Turkey’, *Tourism Management*, 28(1), ss. 253–261.

Ordu Turizm (5 Mayıs 2019). Perşembe [Doğu Karadeniz’de Sakin Şehrin Adresi Perşembe]. <https://www.orduturizm.com/persembe/> adresinden edinilmiştir.

Özcan, K. (2016). Kent planlamada sürdürülebilirlik gündemi: Bir kavramsallaştırma denemesi. *Avrasya Terim Dergisi*, 4(2), ss. 7-17.

Özer, A.Ö. (1995). Güncel bir tartışma: Sürdürülebilir kalkınma. *Planlama Dergisi TMMOB Şehir Plancıları Odası Süreli Yayınları*, 3(4), ss. 21-26.

Özer, N.B. (2013). *Uluslararası kuruluşların sürdürülebilir kalkınma politikaları* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Ankara.

Özmen, A. ve Can, M.C. (2018). Cittaslow hareketine eleştirel bir bakış. *Planlama TMMOB Şehir Plancıları Odası Yayın Dergisi*, 28(2), ss. 91-101.

Özmen, Ş.Y., Birsen, H., ve Birsen, Ö. (2017). Yavaş hareketi: Çevreden kültüre hayatın her alanında küreselleşmeye başkaldırı. *İNİF E-DERGİ*, 1(2), ss. 38-49.

Özmen, Ş. Y., Birsen, Ö., ve Birsen, H. (2016). Kentleşme dinamiklerine Cittaslow kentler üzerinden bakmak: Türkiye’deki Cittaslow şehirleri üzerine bir araştırma. *Anadolu Üniversitesi İletişim Fakültesi Uluslararası Hakemli Dergisi*. 24(2), ss. 9-22.

Öztürk, A. (2012). *Bir yerleşim birimi olarak kent anlayışında yeni politika: Yükselen değer olarak “Yavaş Kent” (Cittaslow)* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: İzmir.

Öztürk, S. (2012). *Smalltowns reshaping their urban planning policies joiningin the Cittaslow international network: The case of Seferihisar in Turkey*(Yayımlanmış Doktora Tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Ankara.

Pajo, A. (2015). Türkiye'deki Cittaslow kentleri yerel yönetimlerinin destinasyon pazarlaması uygulamaları: Vize İlçesi Örneği (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Kırklareli.

Pak, M.D., Aktan, M.C. ve Özcan, E. (2018). Sosyal sürdürülebilirlik bağlamında Türkiye’de sığınmacı ve mülteci sorunsalı. *Journal of International SocialResearch*, 11(56), 428-440.

Parkins, W. (2004). Out of time: Fastsubjectsandslowliving. *Time &Society*, 13(2-3), 363-382.

Pektaş, E. K. ve Akın, F. (2010). Avrupa kentsel şartları perspektifinde bir kentli hakkı olarak “Katılım Hakkın” ve Türkiye. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12(2), 23-49.

Pink, S. (2008). Sense and sustainability: The case of the slow city movement. *Local Environment*, 13(2), 95-106.

Radstrom, S. (2011). A place-sustaining framework for local urban identity: An introduction and history of Cittaslow. *Italian Journal of Planning Practice*, 1(1), 90-113.

Radstrom, S. (2005). *An urban identity movement rooted in the sustainability of place: A case study of slow cities and their application in rural Manitoba* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). The University of Manitoba: Manitoba

Rovers, C. (2010). [Midden Delfland town hall]. <https://archinect.com/crovers/project/town-hall-midden-delfland> adresinden edinilmiştir.

Sakarya Büyükşehir Belediyesi (10 Nisan 2017). Kültür ve Doğanın Tüm Renkleriyle Sakarya [Kültürlerin Kesişim Noktasında Sakarya]. <https://www.sakarya.bel.tr/tr/Sayfa/kultur-ve-doganin-tum-renkleriyle-sakarya/22> adresinden edinilmiştir.

Salami, R. (2015). *The slowcity movement as an alternative approach to sustainable development: Assessments in Seferihisar, Turkey* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Doğu Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Gazimağusa, KKTC.

Savaş Yavuzçehre, P. ve Donat, O. (2017). Türkiye’de sakin kent (Cittaslow) üyeliğinin kamusal mekânlara etkisine yönelik bir inceleme. *Pamukkale University Journal of Social Sciences Institute/ Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (27), 300-320.

Saygın, M. (2017). *Kent Stratejisi Silifke*. Konya: Eğitim Yayınevi.

Schneider, S. (2008). Good, clean, fair: Therhetoric of theslowfoodmovement. *College English*, 70(4), 384-402.

Seferihisar Belediyesi (30 Haziran 2019). [Lavanta Şenliği Binleri Ağırladı]. <http://seferihisar.bel.tr/lavanta-senligi-binleri-agirladi/> adresinden edinilmiştir.

Seferihisar Belediyesi (7 Temmuz 2019).Seferihisar Mandalina Şenliği'ne Hazırlanıyor[Seferihisar Belediyesi 18. Kez Mandalina Şenliği Düzenleyecek].<http://seferihisar.bel.tr/seferihisar-mandalina-senligine-hazirlaniyor/> adresinden edinilmiştir.

Seferihisar Kaymakamlığı, (31 Mayıs 2019). Seferihisar [Seferihisar'ın Tarihi ve Doğası].<http://www.seferihisar.gov.tr/seferihisar> adresinden edinilmiştir.

Selwood, J. (2003). The lure of food: Food as an attraction in destination marketing in Manitoba, Canada, Michael Hall (Ed), food tourism around the world: Management of development and markets, *Great Britain: Elseiver*, ss.178-180.

Sencar, P. (2007). *Türkiye'de çevre koruma ve ekonomik büyüme ilişkisi*. (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Edirne.

Serin, A. (9 Mayıs 2009). Yavaş Şehir Hareketi 100 Şehre Yayıldı [Liman Kent Turist Kenti Oldu]. <http://www.hurriyet.com.tr/yavas-sehir-hareketi-100-kente-yayildi-11612894> adresinden edinilmiştir.

Sezgin, M. ve Ünüvar, Ş. (2011). *Yavaş şehir: Sürdürülebilirlik ve şehir pazarlaması ekseninde*. Konya: Çizgi Kitapevi.

Sırım, V. (2012). Çevreyle bütünleşmiş bir yerel yönetim örneği olarak sakin şehir hareketi ve Türkiye'nin potansiyeli/Cittaslow movement as an example of a local administration integrated with environmental Turkey's potential. *Journal of HistoryCultureand Art Research*, 1(4), 119-131.

Singleton, K. (17.05.1998). The slow food movement is gearing down to a snail's pace. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/1998/04/17/style/IHT-the-slow-food-movement-is-gearing-down-to-a-snails-pace.html> , (26.04.2019).

Slow Food (20 Nisan 2015). Slow Food [Our Philosophy]. <https://www.slowfood.com/about-us/our-philosophy/> adresinden edinilmiştir.

Subaşı, M., ve Okumuş, K. (2017). Bir araştırma yöntemi olarak durum çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*,12(2), 419-426.

Sungur, Z. (2013). Türkiye'nin sakin şehirlerindeki kadın girişimciliğine sosyolojik bir bakış. *In International Conference on Eurasian Economies. St. Petersburg-Rusya*, 17(09), 641-648.

Şahin, İ. ve Kutlu, S.Z. (2014). Cittaslow: Sürdürülebilir kalkınma ekseninde bir değerlendirme (Cittaslow: An assessment from the perspective of sustainable development) *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 55-63.

Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi [Geleneksel Meyve Yemekleri Festivali]. <https://www.urfa.com/haber/17790/albayrak-geleneksel-meyve-yemekleri-festivali-duyurdu/> adresinden edinilmiştir.

Şanlıurfa Valiliği (2 Mart 2019). [Halfeti]. <http://www.sanliurfa.gov.tr/> adresinden edinilmiştir.

Şavşat Belediyesi (3 Nisan 2019). Şavşat [Gezilecek Yerler]. <http://savsat.bel.tr/koykategori/koyler/32> adresinden edinilmiştir.

Şen, H., Kaya, A. ve Alpaslan, B. (2018). Sürdürülebilirlik üzerine tarihsel ve güncel bir perspektif. *Ekonomik Yaklaşım*, 29 (107), 1-47.

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (3 Mart 2020). Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı (Rio+20) sonuç belgesi <https://altyapi.csb.gov.tr/birlesmis-milletler-surdurulebilir-kalkinma-konferansi-rioplus20-sonuc-belgesi-haber-882> adresinden edinilmiştir.

T.C. Dışişleri Bakanlığı (3 Mayıs 2019). Birleşmiş Milletler Çevre Programı [Uluslararası Örgüt Künyesi]. <http://www.mfa.gov.tr/birlesmis-milletler-cevre-programi.tr.mfa> adresinden edinilmiştir.

Tekeli, İ. (2007). Günümüzde kentsel altyapı sorunlarına genel bir bakış. İ. Avcı ve diğerleri (Ed.).5. *Kentsel Altyapı Ulusal Sempozyumu* içinde (ss. 269-276). Ankara: Tmmob İnşaat Mühendisleri Odası.

Taraklı Belediyesi (3 Mayıs 2019). Tarihi ve Doğal Güzelliklerin Merkezi Taraklı [Taraklı'da Gezilecek Yeler]. http://www.tarakli.bel.tr/gezilecek_yerler.asp adresinden edinilmiştir.

Taraklı Belediyesi (1 Ocak 2019). Taraklı [İlçemizin Tarihçesi]. <http://www.tarakli.bel.tr/tarihce.asp> adresinden edinilmiştir.

Taraklı Belediyesi (5 Mayıs 2019). Taraklı [Tarihi Mekânlar]. http://www.tarakli.bel.tr/tarihi_mekanlar.asp adresinden edinilmiştir.

The Academy Of Urbanism (6 Ocak 2016).The Urbanism Awards 2006 Assessment Report Summary [Ludlow].<https://www.academyofurbanism.org.uk/ludlow/> adresinden edinilmiştir.

Tıraş, H.H. (2012). Sürdürülebilir kalkınma ve çevre: Teorik bir inceleme. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(2), 57-73.

Topal, T.Ü., Korkut, A., ve Kiper, (2016). Yerel kimliğin kent ile buluşması: Cittaslow- yavaş şehirler. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 5(25), 1413-1430.

Toplu, H.İ. (2012). *Yavaş şehirler (Cittaslow/slow cities)ve halk sağlığı* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü: İzmir.

Tortop, N., Aykaç, B. Yayman, H. ve Özer, A. (2006). *Mahalli İdareler*. İstanbul: Nobel Basımevi.

Torunoğlu, E. (2003). Sürdürülebilir kalkınma paradigması üzerine ön notlar. *Tübitak Vizyon* içinden (ss. 21-23). Ankara: Çevre ve Sürdürülebilir Kalkınma Tematik Paneli Raporu.

Tosun, E.K. (2013). Yaşam kalitesi ekseninde şekillenen alternatif bir kentsel yaşam modeli: Yavaş kentleşme hareketi. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 32(1), 215-237.

TUİK (2019). Merkezi Dağıtım Sistemi [Nüfus İstatistikleri- Halfeti Nüfusu]. <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr> adresinden edinilmiştir.

Turizm Seyahat Merkezi (28 Ağustos 2019). Gezilecek Yerler [Aziz Nerses Kilisesi]. <https://secreturkey.com/aziz-nerses-kilisesi.html> adresinden edinilmiştir.

Türkeli, H. (2016). Keşifler Atlası – Halfeti [Tufandan Önce]. <https://www.youtube.com/watch?v=5xaR9v6UFnk> adresinden edinilmiştir.

Türkmen, A. (2015). Cittaslow and Cittaslow implementations in the world. *Rus Akademik Dergisi*, 32(2), 60-64.

T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı (12 Haziran 2018). Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü [Halfeti Organik Tarımla Kalkınıyor Projesi'nin Açılışı Yapıldı]. <https://www.tarimorman.gov.tr/BUGEM/Haber/468/Halfeti-Organik-Tarimla-Kalkiniyor-Projesinin-Acilisi-Yapildi> adresinden edinilmiştir.

UNDP Türkiye, (1 Nisan 2019). [Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri]. <http://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/sustainable-development-goals.html> adresinden edinilmiştir.

Urfa Fanatik (27 Şubat 2016). Gündem [Halfeti 2000 yılı öncesi]. <http://www.urfanatik.com/halfeti/halfeti-2000-oncesi-h49801.html> adresinden edinilmiştir.

Ünal, Ç. (2016). Turizm coğrafyasında yeni kavramlar “yavaş şehirler ve yavaş turizm”. *EasternGeographicalReview*, 20(36), 13-28.

Ünal, M. ve Zavalı, Y.S. (2016). Küreselleşme karşıtı bir hareket: Yavaş hareketi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırma Dergisi*, 5(4), 889-912.

Varolüneş, F.K. & Canan, F. (2018). A slow city movement: the case of Halfeti in Turkey. *Iconarp International Journal of Architecture and Planning*, 6(2), 413-432.

Vize Belediyesi (5 Mart 2017). İlçemiz [Tarihçe]. <https://vize.bel.tr/sayfa/tarihce/> adresinden edinilmiştir.

Woodcraft, S., Hackett, T. ve Caistor-Arendar, L. (2011). Design for social sustainability: A framework for creating thriving new communities. *Future Communities*, 2-51.

Yalçın, A. ve Yalçın S. (2013). Sürdürülebilir yerel kalkınma için Cittaslow hareketi bir model olabilir mi?. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, (1), 32-45.

Yalçın, C. (5 Ocak 2018). Türkiye'nin Sakin Şehirleri [Sakin Şehir-Cittaslow]. <https://prezi.com/p/8wrmrwr7yyv/turkiyenin-sakin-sehirleri/> adresinden edinilmiştir.

Yalvaç Belediyesi (2 Kasım 2019). Tarihçe [Bir Günde 5000 Yıl]. <https://www.yalvac.bel.tr/Tarihce> adresinden edinilmiştir.

Yalvaç Belediyesi (5 Haziran 2019). Kent Rehberi [Men Kutsal Alanı ve Men Kültü]. <https://www.yalvac.bel.tr/kentrehberidetay/697> adresinden edinilmiştir.

Yanmaz, P. (2006). *Turizm tanıtımında sinemanın rolü*,(Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İletişim Anabilim Dalı: Kocaeli.

Slow Movement(22 Ocak 2019).Slow [Mindful Living].
https://www.slowmovement.com/slow_living.php adresinden edinilmiştir.

Slow Manifesto(8 Ocak 2019).International Institute of Not Doing Much[Sophisticated life in the slow lane].<https://slowdownnow.org/slow-manifesto/> adresinden edinilmiştir.

The Slow Living Summit (21 Ocak 2019). The Slow Living Vision[SlowLiving Summit].<https://www.slowlivingsummit.org/the-slow-living-vision/> adresinden edinilmiştir.

Yavuzçehre, P. S. ve Donat, O. (2017). Türkiye’de sakin kent (Cittaslow) üyeliğinin kamusal mekânlara etkisine yönelik bir inceleme. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (27), 299-321.

Yaylalı, B. (2009). *Sürdürülebilir kalkınma sürecinde iklim değişikliği, diğer çevre sorunlarıyla etkileşimi ve Türkiye analizi* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Ankara.

Yeşilyurt, C., Yücel, H. ve Yılmaz, B.S. (2012). Yavaş şehirlerin rekreasyon olanakları: Seferihisar'da rekreasyonel bir faaliyet olarak eko-turizm. *I. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi*, 4(79), 866-877.

Yıldırım, A. ve Karaahmet, A. (2013). Yavaş şehir hareketinin kent imajına katkısı: Ordu-Perşembe örneğinin yerel basın üzerinden analizi. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 5(1), 11-20.

Yıldız, S., Rızvaoğlu, M.S. ve Cenak, D. (2017). *Şanlıurfa kültür ve turizm rehberi* Şanlıurfa: Altan Özyurt Matbaacılık.

Yıldız, T.H. (2007). Kentsel yaşam kalitesi [Kentsel yaşam kalitesi: Kuram, politika ve uygulamalar]. Mimarlık Dergisi <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=53&RecID=1325> adresinden edinilmiştir.

Yılmaz, A. (1999). *XVI. Yüzyılda Bir Güney-Doğu Kasabası olan Rumkale’de Eğitim*. Milli Eğitim Bakanlığı.

Yılmaz, A. (2016). *Perşembe ilçesinin yavaş kent birliğine dâhil olmasının kentsel yaşam kalitesine etkisi* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Trabzon.

Yurtseven, R., Kaya, O. ve Harman, S. (2010). *Yavaş hareketi*.Ankara: Detay Yayıncılık.

Yüksek, M. (2010). *Sürdürülebilir kalkınma ve Türkiye’de çevre politikaları* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Gaziantep.

Zengin, B. ve Genç, K. (2018). Yavaş şehirlerin (Cittaslow) pazarlanması: Göynük örneği. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(2), 585-599.

Zoğal, F. ve Arslan, F. (2018). Sakin şehir (Cittaslow) unvanı alabilme potansiyeli açısından Sındırgı. *Güncel Araştırmalar Işığında Sındırgı(Bildiriler Kitabı)* içinde (ss. 251- 261). İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları.

EKLER

EK-1: YAVAŞ MANİFESTOSU

Bizi hız yapmaya teşvik edenler var. Direniyoruz!

Bazıları yavaşlamak için doğar, bazıları ise onlara iter. Etrafınızdaki hızlanırken yavaşlayabiliyorsanız, bizden birisiniz.

İşaretlemeyeceğiz veya başarısız olmayacağız. Ofiste ve yatak odasında yavaşlayacağız. Çevremizdeki herkes tiz bir hiperaktivite durumundayken, artan bir güven ile yavaşlayacağız (hiçbir şey ifade etmiyor).

Bir şey yapmaya değerse, yavaş yapmaya değer.

Maliyeti ne olursa olsun sakin durumumuzu savunacağız. Yemek odasında ve sokaklarda yavaşlayacağız. Her yerde yavaşlayacağız.

Asla teslim olmayacağız!

EK-2:CİTTASLOW KRİTERLERİ

ÇEVRE POLİTİKALARI

1. Hava temizliğinin yasa tarafından belirtilen parametrelerde olduğunun belgelenmesi *
2. Su temizliğinin yasa tarafından belirtilen parametrelerde olduğunun belgelenmesi *
3. Halkın içme suyu tüketiminin ulusal ortalamayla karşılaştırılması
4. Kentsel katı atıkların ayrıştırılarak toplanması *
5. Endüstriyel ve evsel kompostlamanın desteklenmesi
6. Kentsel ya da toplu kanalizasyon için atık su arıtma tesisinin bulunması *
7. Binalarda ve kamu kullanım alanlarında enerji tasarrufu
8. Kamunun yenilebilir enerji kaynaklarından enerji üretimi
9. Görsel kirliliğin ve trafik gürültüsünün azaltılması
10. Kamusal ışık kirliliğinin azaltılması *
11. Hane başına düşen elektrik enerjisi tüketimi
12. Biyoçeşitliliğin korunması.

ALTYAPI POLİTİKALARI

1. Kamu binalarına bağlı verimli bisiklet yolları
2. Mevcut bisiklet yollarının araç yollarıyla kilometre üzerinden karşılaştırılması *
3. Metro ve otobüs durakları gibi aktarma merkezlerinde bisiklet park yerleri
4. Özel taşıt kullanımına alternatif olarak eko ulaşım planlanması *
5. Engellilere yönelik mimari engellerin kaldırılması *
6. Aile hayatı ve hamile kadınlar için girişimler *

7. Sağlık hizmetlerine onaylanmış ulaşılabilirlik
8. Kent merkezlerinde malların sürdürülebilir dağıtımı
9. Şehir dışında çalışan şehir sakinlerinin oranı *

KENTSEL YAŞAM KAİTESİ POLİTİKALARI

1. Kentin direnci için planlama **
2. Kente ait değerlerin iyileştirilmesi, kent merkezlerinin ve kamu binalarının değerlerinin artırılması için programlar*
3. Verimli bitkiler ve meyve ağaçları kullanılarak sosyal yeşil alanların iyileştirilmesi ve/veya oluşturulması **
4. Kentsel yaşanabilirliğin artırılması
5. Marjinal alanların tekrar değerlendirilip kullanılması *
6. Vatandaşlara ve turistlere yönelik interaktif hizmetlerin geliştirilmesinde bilgi ve iletişim teknolojilerinden faydalanılması *
7. Sürdürülebilir mimari için hizmet masası oluşturulması*
8. Kentin internet ağına sahip olması*
9. Kirleticilerin izlenmesi ve azaltılması*
10. Tele çalışmanın geliştirilmesi
11. Kişisel sürdürülebilir kentsel planlanmanın teşviki
12. Sosyal altyapıyı desteklemek
13. Kamusal sürdürülebilir kentsel planlamanın teşviki*
14. Kent içindeki kullanışlı yeşil alanların verimli bitkiler ile değerlendirilmesi **
15. Yerel ürünlerin ticarileşmesi için alanların yaratılması *
16. Atölyelerin korunması ve değerlerinin artırılması- doğal/yerel alışveriş merkezlerinin yaratılması*

17. Yeşil alanlarda kullanılan beton miktarı

TARIMSAL, TURİSTİK, ESNAF VE SANATKARLARA DAİR POLİTİKALAR

1. Agroekolojinin geliştirilmesi **
2. El yapımı ve etiketli veya markalı esnaf/sanatkâr ürünlerinin korunması *
3. Geleneksel iş tekniklerinin ve zanaatların değerinin artırılması *
4. Kırsal bölgede yaşayanların hizmetlere erişimini arttırarak kırsal bölgelerin değerini arttırmak*
5. Kamuya ait restoranlarda (okul kantinleri, aş evleri vb) yerel, mümkünse organik ürünlerin kullanılması*
6. Kişisel kullanımda ve yemek sektöründe tat eğitimlerinin verilmesi ve mümkünse organik yerel ürünlerin kullanılmasının teşvik edilmesi *
7. Yerel ve geleneksel kültürel etkinliklerin korunması ve değerlerinin artırılması *
8. Otel kapasitelerin artırılması 17 *
9. Tarımda GDO kullanımının yasaklanması
10. Önceden tarım için kullanılmış alanların kullanımı hakkındaki imar planları için yeni fikirlerin varlığı

MİSAFİRPERVERLİK, FARKINDALIK ve EĞİTİM İÇİN PLANLAR

1. İyi karşılama *
2. Esnafın ve operatörlerin farkındalıklarını arttırmak *
3. Yavaş güzergâhların mevcut olması
4. Önemli yönetsel kararlara tabandan tavana katılım sürecini sağlayacak aktif tekniklerin benimsenmesi

5. Eğitimciler, yöneticiler ve çalışanların Cittaslow temaları hakkında sürekli eğitim görmesi **

6. Sağlık eğitimleri

7. Yöre halkına Cittaslow'un anlamı hakkında sistematik ve kalıcı eğitim vermek *

8. Cittaslow üzerine yerel yönetim ile çalışan derneklerin aktif varlığı

9. Cittaslow kampanyalarının desteklenmesi *

10. Cittaslow logosunun internet sayfasında ve antetli kağıt üzerinde kullanımı *

SOSYAL UYUM

1. Azınlıklara yönelik ayrımcılığa karşı çalışmalar

2. Farklı etnik kökene sahip insanların aynı mahallede yaşaması 22

3. Engelli kişilerin entegrasyonu

4. Çocuk bakımının desteklenmesi

5. Genç neslin istihdam durumu

6. Yoksulluk

7. Toplumsal ortaklıklar/sivil toplum kuruluşların mevcudiyeti

8. Farklı kültürlerin entegrasyonu

9. Politikaya katılım

10. Belediyenin kamu konut yatırımı

11. Gençlik faaliyetlerinin yürütüldüğü bir alanların ve bir gençlik merkezinin mevcudiyeti

ORTAKLIKLAR

1. Slowfood aktiviteleri ve kampanyaları için destek

2. Doğal ve geleneksel yiyecekleri Slowfood veya diğer kurumlar ile desteklemek

3. Eşleştirme projelerini desteklemek ve geliştirmekte olan ülkelerin Cittaslow ve Slow food felsefelerinin yayılmasında sağlayacak şekilde gelişmeleri için işbirliği yapmak

EK-3: TURİST ANKET FORMU

Değerli Katılımcı,

Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans öğrencisiyim.

Yürütmekte olduğum yüksek lisans tez konum olan “Sürdürülebilir Kalkınmada Cittaslow (Sakin Kent)

Modelinin Kentsel Çekim Gücü Üzerindeki Etkisi: Halfeti Örneği ” adlı

çalışmam için bu araştırmayı yapmaktayım. Yapacağım çalışmada doğru ve şeffaf sonuçlara ulaşabilmem adına sizlerin görüş ve düşüncelerinize ihtiyaç duymaktayım. Çalışmaya katıldığınız için teşekkür ederim.

Huri GÖKER

Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi

YAŞ	CİNSİYET	EĞİTİM DÜZEYİ	MEDENİ DURUM	AYLIK GELİR
() 18-24	() Kadın	() İlkokul	() Evli	() 0-2020 TL
() 25-34	() Erkek	() Lise ve Dengi	() Bekâr	() 2021-3000 TL
() 35-44		() Lisans		() 3001-5000 TL
() 45-54		() Lisansüstü		() 5000 TL+
() 55-64				
() 65+				

1. Yılda kaç kez seyahat edersiniz?
a)1-2kez b)3 ve dahafazla

2. İkamet ettiğinizil.....

3. Halfeti’de geçireceğiniz süre nekadardır?
a)Günübirlik b)2-4gün c)5 ve dahafazla

4. Sakin Kent(Cittaslow) kavramı hakkında bir bilginiz var mı?
a)Evet b)Hayır c)FikrimYok

5. Halfeti, Sakin Kent(Cittaslow) ağına dâhil midir?
a)Evet b)Hayır c)FikrimYok

6. Aşağıdaki kavramlardan hangisini\hangilerini tanıyorsunuz?İşaretleyiniz.
[] Slowtourism(YavaşTurizm) [] Slowfood (Yavaş Yemek)
[] Slowlife(Yavaşyaşam) [] Slowcity (YavaşŞehir)
[] Hiçbiri

7. Halfeti’yi ziyaret yeri olarak tercih etmeniz temel sebebi nedir?
a)Dizi Çekiciliği (Yayınlanmış Karagül Dizisinin Çekim OrtamınıGörmek)
b)Güneydoğu Tur GüzergâhındaBulunması
c)Turizm Acentasının Belirlediği Bir Nokta Olması
d)Arkadaş\Tanıdık Tavsiyesi
e)Cittaslow (Sakin Kent) Halfeti’yi Tanıma\Bilme\Görme İsteği f)İş Seyahati
g)Aile, Akraba, Tanıdık Ziyareti
f)Diğer.....

8. Halfeti’yi keşif sırasında sizi en çok etkileyen unsur ne oldu?
a)Farklı Dini Değerlere Ev Sahipliği YapmışOlması
b)Hitit, Asur, Pers ve Roma Gibi Birçok Medeniyete Ait Zengin Kültüre SahipOlması
c)Doğa Ortamının İnsanda Bıraktığı Etki ve Geleneksel Değerleri Hissettiren Bir Kent Olması(Sakin KentOlması)
d) Turizm Potansiyelinin YüksekOlması
e)Toplam Maliyet Açısında Tercih EdilebilirOlması
f)Diğer.....

	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
9. Turistik ziyaretlerimde, kalabalık tatil yerlerinden daha çok sakin ve kafamı dinleyebileceğim doğal ortamları tercih ederim.					
10. Ziyaret ettiğim bölgelerde kültürel farklılıkların ve yerel değerlerin korunması bu bölgelere olan ilgimi artırır.					
11. Turistik ziyaretlerimi kentin kalabalığından, hızından ve yoğun iş stresinden kaçış olarak nitelendiririm.					
12. Turist olarak bulunduğum bölgede fabrikasyon ürünler yerine el emeği ürünleri almayı tercih ederim.					
13. Turist olarak bulunduğum bölgede hızlı yemek (fastfood) yerine ev yemeği ve yöresel yemeklere öncelik veririm.					
14. Turist olarak bulunduğum bölgede yapılan yerel aktiviteler, yöresel şenlikler ve organik gıda pazarları buraya olan ilgimi artırır.					
15. Turist olarak bulunduğum bölgede yerel yiyeceklerin yöreye uygun otantik bir sunumla servis edilmesi bu bölgeye olan ilgimi artırır.					
16. Kentin yoğun ve tempolu hayatından çıkıp sakin bir şehirde olmak bana kendimi huzurlu, sakin ve mutlu hissettirdi.					
17. Halfeti de turist olmak yavaş yaşam tarzına olan ilgimi artırdı.					
18. Halfeti, arkadaşlarıma\akrabalarıma\ tanıdıklarıma keşfetmeleri için önerebileceğim bir şehirdir.					
19. Tatillerimi\ziyaretlerimi gösterişli tatil köyleri ve çok yıldızlı otellerden ziyade yerel değerler içinde, doğa arasında zevk paylaşımının yapıldığı ve kültürel alışverişin bulunduğu bölgelerde yapmak isterim.					
20. Halfeti’de zihinsel ve fiziksel olarak kendimi rahatlamış ve dinlenmiş hissettim.					
21. Bir sonraki tatilimin\ziyaretimin Halfeti veya Halfeti gibi ‘Sakin Şehir’ odaklı bölgelerde olmasını tercih ederim.					
22. Şu anda yaşadığım bölgenin Halfeti gibi ‘Sakin Şehir’ yaklaşımı bir bölge olmasını isterim.					
23. Cittaslow (Sakin Kent) bu şehri yeniden ziyaret etmemde olumlu yönde etkilidir.					

EK-4: YEREL HALK ANKET FORMU

Değerli Katılımcı,

Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans öğrencisiyim.

Yürütmekte olduğum yüksek lisans tez konum olan “Sürdürülebilir Kalkınmada Cittaslow (Sakin Kent)

Modelinin Kentsel Çekim Gücü Üzerindeki Etkisi: Halfeti Örneği” adlı

çalışmam için bu araştırmayı yapmaktayım. Yapacağım çalışmada doğru ve şeffaf sonuçlara ulaşabilmem adınıza ve sizin görüş ve düşüncelerinize ihtiyacı duymaktayım. Çalışmaya katıldığınız için teşekkür ederim.

Huri GÖKER

Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi

YAŞ	CİNSİYET	EĞİTİM DÜZEYİ	MEDENİ DURUM	AYLIK GELİR	YERLEŞİM YERİ
☐ 18-24	☐ Kadın	☐ İlkokul	☐ Evli	☐ 0-2020 TL	☐ Eski Halfeti
☐ 25-34	☐ Erkek	☐ Lise ve dengi	☐ Bekâr	☐ 2021-3000 TL	☐ Yeni Halfeti
☐ 35-44		☐ Lisans		☐ 3001-5000 TL	
☐ 45-54		☐ Lisansüstü		☐ 5000 TL+	
☐ 55-64					
☐ 65+					

1. Sakin Kent(Cittaslow) kavramı hakkında bir bilginiz var mı?
a)Evet b)Hayır c)Fikrim Yok

2. Halfeti, Sakin Kent(Cittaslow) ağına dâhil midir?
a)Evet b)Hayır c)Fikrim Yok

3. Aşağıdaki kavramlardan hangisini\hangilerini tanıyorsunuz?İşaretleyiniz.
[] Slowtourism(Yavaş Turizm) [] Slowfood (Yavaş Yemek)
[] Slowlife(Yavaşyaşam) [] Slowcity (YavaşŞehir)
[] Hiçbiri

4. Yaşadığınız bölgeyi huzurlu buluyormusunuz?
a)Evet b)Hayır c)Fikrim Yok

5. Halfeti’de yaşadığınız için kendinizi şanslı hissediyor musunuz?
a)Evet b)Hayır c)Fikrim Yok

6. Halfeti’ye nasıl yerleştiniz?
a) Buradadoğdum
b) İş kurmak için göçettim
c) Sakin şehir olduğu için göçettim
d) Tayin oldum
e) Diğer.....

7. Halfeti’de sizi en çok cezbeden unsur nedir?
a) Şehrin kalabalığından uzak Sakin Şehirolması
b) Verimli tarım topraklarına sahip olması
c) Turistik bir bölge olması
d) Masrafsız ve yaşamın ucuz olması
e) Diğer.....

8. Halfeti’de geçim kaynağınız nedir?
a) Tarım c) Hayvancılık
b) Hizmet Alanı d) Turizm
c) Ticaret e) Diğer.....

	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Fikrim Yok	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
9. Halfeti'nin Cittaslow (Sakin Kent) kent olması buradaki yaşam kalitemi artırdı.					
10. Halfeti'nin 2013'den bu yana yerel kalkınmasın da olumlu yönde bir artış oldu.					
11. Halfeti'de sosyal imkânlardan (kültürel faaliyetler, eğitsel çalışmalar vb.) iyi koşullarda yararlanabiliyorum.					
12. Halfeti'de yaşamaktansa şehrin merkezinde ya da herhangi metropol bir şehirde yaşamayı tercih ederim.					
13. Halfeti'de yaşamak bana kendimi huzurlu ve mutlu hissettiriyor.					
14. Halfeti Cittaslow (Sakin Kent) olduktan sonra kentin tanınırlığı artmıştır.					
15. Halfeti Cittaslow (Sakin Kent) olduktan sonra bölgenin ekonomik gelişmişlik seviyesi artmıştır.					
16. Halfeti'nin doğası, çevre dostu olması ve burada organik ürünlerin bulunması, bölgeye olan kentsel aidiyet duygumu artırmaktadır.					
17. Gelecekte çocuklarımın\ sonraki nesillerin Halfeti'de yaşamasını isterim.					
18. Yaşadığım bölgede gürültü ve hava kirliliği olmaması buradaki sağlıklı yaşam hissiyatımı artırmaktadır.					
19. Halfeti de doğal ve yöresel ürünleri destekleyen ticaret alanlarının olması bölge ekonomisini güçlendirmektedir.					
20. Bahçede kendisebzemi\meyvemi yetiştirmek ya da organik gıda pazarından sağlıklı ve güvendiğim yiyecekleri alabilmek yaşadığım bölgeye olan duygusal bağımlılığımı artırır.					
21.Boş zamanlarımı büyük\ lüks\ kalabalık alışveriş merkezlerinden ziyade doğal bütünlüğü bozulmamış, kafamı dinleyebileceğim ve fiziksel/ zihinsel olarak dinlenebileceğim ortamları tercih ederim.					
22.Bir kentte günlerimi hissederek yaşamak, her günümü anlamlı kılmak ve hayattan zevk almak o şehre olan bağlılığıma artırır.					
23.Yaşamın karmaşıklığı, kalabalığı ve gürültüsüyle bütünleşmiş hızlı şehirler bana kendimi mutsuz, kaygılı ve huzursuz hissettirir.					